Biblioteca Polirom

Michel Houellebecq

Platforma

POLIROM

MICHEL HOUELLEBECQ
PLATFORMA

Michel Houellebecq s-a născut la 26 februarie 1958 în La Réunion. Părinţii se vor dezinteresa foarte devreme de existenţa sa. La vârsta de şase ani este încredinţat bunicii din partea mamei. În 1980, obţine diploma de inginer agronom. Urmează o perioadă dificilă pentru Houellebecq: este şomer, divorţează, are o depresie în urma căreia va petrece mai multe perioade în instituţii psihiatrice. În 1985 îl întâlneşte pe Michel Bulteau, director al *Nouuelle Revue de Paris,* care îi publică poemele. În 1991 îi apare o biografie a lui Howard P. Lovecraft, intitulată *împotriva lumii, împotriva vieţii. În* 1992 vede lumina tiparului primul său volum de poeme, *Pe urmele fericirii,* distins cu Premiul Tristan Tzara. În 1994, publică primul roman, *Extinderea domeniului luptei,* care îl face cunoscut publicului larg. Al doilea volum de poeme, *Sensul luptei,* obţine Premiul Flore în 1996. În 1998, publică simultan volumul de texte critice *Intervenţii* şi romanul *Particule elementare,* tradus în peste douăzeci şi cinci de limbi şi recompensat cu Premiul Novembre. În 2000 îi apar un disc, *Prezenţa umană,* cu poeme în lectură proprie, acompaniate de muzica lui Bertrand Burgalat, şi *Lanzarote, o* culegere conţinând texte şi fotografii. Se stabileşte în Irlanda. În 2001 publică romanul *Platforma,* care cunoaşte, asemeni *Particulelor elementare,* un succes fulminant. În anul 2002, devine primul francez căruia i s-a acordat prestigiosul IMPAC Dublin Literary Award.

CUPRINS

PARTEA INTÂI Tropic thailandez

PARTEA A DOUA Avantaj concurenţial

PARTEA A TREIA Pattaya Beach

Cu cât îi este mai josnică viaţa, cu atât ţine omul la ea; viaţa lui e atunci un protest, o răzbunare de toate clipele.

Honoré de Balzac

PARTEA INTÂI Tropic thailandez

Tata a murit acum un an. Se spune că devenim *cu adevărat adulţi* la moartea părinţilor. Nu cred în teoria asta: nu devenim *cu adevărat adulţi* niciodată.

Privind sicriul bătrinului, au început să-mi vină gânduri aiurea. Profitase de viaţă, afurisitul; trăise ca un paşă. „Ai lăsat şi urmaşi, nătărăule… mi-am zis, i-ai pus-o cu temei bătrânei." Mă rog, eram un pic stresat, se-nţelege; nu ai în fiecare zi un mort în familie. Refuzasem să văd cadavrul. Am patruzeci de ani, am mai avut ocazia să văd cadavre. Acum însă prefer să evit; din acelaşi motiv care m-a făcut să nu-mi cumpăr niciodată un animal de companie.

Nu sunt căsătorit, nici asta n-am făcut-o. Ocazii am avut, câteva; însă de fiecare dată am renunţat. Femeile, totuşi, îmi plac foarte mult. Întrucâtva, regret că sunt celibatar. Nu-i chiar o veselie, mai ales în concedii. Un bărbat singur în concediu, de la o vârstă încolo, devine suspect: ceilalţi îl cred egoist şi chiar puţin vicios; nu pot să nu le dau dreptate.

După înmormântare, m-am întors în casa unde tata îşi trăise ultimii ani. Corpul fusese găsit cu o săptămână în urmă. Pe mobile şi prin unghere se adunase deja praful; în colţul unei ferestre, am văzut o pânză de păianjen. Puţin câte puţin, timpul, entropia şi toate chestiile astea luau în stăpânire locul. Frigiderul era gol. În dulapurile din bucătărie erau mai ales plicuri cu porţii individuale Weight Watchers, cutii cu proteine aromatizate, tablete energizante. Am rătăcit prin camerele de la parter ronţăind un biscuit cu magneziu. Instalaţia de încălzire a vilei se afla într-o sală echipată cu aparate de sport; am pedalat puţin pe o bicicletă ergonomică. La şaptezeci de ani, tata avea o condiţie fizică mai bună decât a mea. În fiecare zi făcea o oră de gimnastică intensivă, de două ori pe săptămână înota la piscină. În week-end juca tenis, făcea ciclism cu inşi de vârsta lui; pe unii dintre ei îi întâlnisem la înmormântare. „Ne lăsa în urmă pe toţi! exclamase un ginecolog. Avea cu zece ani mai mult decât noi, dar abia ne puteam ţine după el." Tată, tată, mi-am spus, vanitos mai erai! În stânga câmpului meu vizual erau un aparat de forţă şi nişte haltere. Mi-am imaginat un cretin în şort — cu o faţa ridată, dar foarte asemănătoare cu a mea — trăgând de fiare ca un disperat. Tată, mi-am spus, ţi-ai clădit casa pe nisip. Pedalam, dar începeam să gâfâi, mă dureau coapsele; şi era doar primul nivel de dificultate. Reamintindu-mi ceremonia, eram conştient că făcusem o impresie generală excelentă. Sunt totdeauna proaspăt bărbierit, am umerii strâmţi; pe la treizeci de ani am făcut un început de chelie, aşa că am hotărât să mă tund foarte scurt. De regulă, port costume gri, cravate discrete şi nu

par prea vesel. Cu tunsoarea mea scurtă, cu ochelarii fini şi aerul posac, cu capul puţin aplecat ca să aud mai bine un *mix* de cânturi funerare creştine, mă simţeam foarte în largul meu, mai mult decât la o nuntă, bunăoară. Hotărât lucru, înmormântările erau domeniul meu. Am încetat să pedalez, am tuşit uşor. Pe pajiştile din jur cobora noaptea. Lângă structura de beton în care era fixată centrala, se distingea o pată cafenie prost curăţată. Acolo îl găsiseră pe tata, cu ţeasta crăpată, îmbrăcat cu un sort şi un tricou *I love New York*. După medicul legist, moartea survenise în urmă cu trei zile. La rigoare, se putea crede că fusese un accident, ar fi putut să alunece pe o pată de ulei sau mai ştiu eu ce. Podeaua însă era perfect uscată; iar craniul era crăpat în mai multe locuri, erau şi creieri împroşcaţi pe jos; era vorba, mai curând, de o crimă. Căpitanul Chaumont, de la jandarmeria din Cherbourg, urma să vină în aceeaşi seară să discute cu mine.

Revenit în salon, am deschis televizorul, un Sony 16/9 cu diagonala de 82 cm, sunet *surround* şi DVD integrat. Pe TF1 era un episod din *Xena, prinţesa războinică,* unul dintre serialele mele preferate; două femei musculoase purtând brasiere metalice şi minijupe din piele se înfruntau cu săbiile. „Domnia ta a durat prea mult, Tagrata! exclama blonda; eu sunt Xena, războinica de la Soare-Apune!" Cineva a bătut la uşă; am dat sonorul mai încet.

Afară se înnoptase. Vântul scutura uşor crengile ude de ploaie. O fată de vreo douăzeci şi cinci de ani, de tip nord-african, aştepta la intrare.

— Mă cheamă Aişa, a spus ea. Făceam menajul pentru domnul Renault, de două ori pe săptămână. Am venit să-mi iau lucrurile.

— Ăăă… Păi… Am făcut un gest care se voia binevoitor, mă rog, un soi de gest.

A intrat, a aruncat o privire rapidă la televizor: cele două războinice luptau acum corp la corp, pe buza unui vulcan; presupun că, pentru lesbiene, spectacolul era excitant.

— Nu vreau să vă deranjez, a spus Aişa, în cinci minute am terminat.

— Nu mă deranjaţi, am spus, de fapt, nimic nu mă deranjează.

A dat din cap în semn că a înţeles, o clipă privirea i s-a oprit pe chipul meu; poate evalua asemănarea fizică cu tatăl meu, poate încerca să deducă un grad de asemănare morală. Apoi s-a întors, a început să urce scara spre dormitoare.

— Nu vă grăbiţi, am spus cu o voce slabă, nu-i nicio grabă…

Nu mi-a răspuns, a continuat să urce; probabil nici nu auzise. M-am aşezat din nou pe canapea, vlăguit. Ar fi trebuit să-i propun să-şi scoată paltonul, ar fi fost o propunere normală. Atunci mi-am dat seama că era cumplit de frig -un frig umed şi pătrunzător, de cavou. Nu ştiam să pornesc instalaţia de încălzire şi nu aveam chef să încerc,

tata era mort, iar eu ar fi trebuit să plec cât mai repede. Am schimbat canalul pe FR3, numai bine ca să prind ultima rundă din *Questions pour un champion. În* momentul când Nadege, din Val-Fourtˆ, îl anunţa pe Julien Lepers că-şi pune titlul în joc, Aişa a apărut pe scară, cu un rucsac mic pe umăr. Am închis televizorul, am mers către ea.

— Întotdeauna l-am admirat pe Julien Lepers, i-am spus. Chiar dacă nu cunoaşte oraşul ori satul din care vine candidatul, întotdeauna ştie să spună ceva despre departament, despre regiune, ce climă are, ce frumuseţi naturale. Şi, mai ales, cunoaşte viaţa: pentru el, candidaţii sunt fiinţe umane, le ştie problemele şi bucuriile. Nimic din realitatea omenească a candidaţilor nu-i este străin. Oricine ar fi candidatul, ştie să-l facă să vorbească despre meseria lui, despre familie, despre pasiuni — mă rog, tot ceea ce, în ochii lui, poate constitui o viaţă. Adesea candidaţii fac parte dintr-o fanfară, dintr-un cor; participă la organizarea unor sărbători locale, se dedică unei cauze umanitare. Copiii lor sunt adesea în sală. În general, rămâi cu impresia că oamenii sunt fericiţi, tu însuţi te simţi mai fericit şi mai bun. Nu credeţi?

M-a privit fără să surâdă; purta părul strâns într-un coc, haine destul de sobre, era machiată cu discreţie; o fată serioasă. A ezitat câteva clipe, apoi a spus cu voce joasă, puţin răguşită din cauza emoţiei:

— Am ţinut mult la tatăl dumneavoastră.

N-am găsit nimic să-i răspund; mi se părea bizar, dar în definitiv era posibil. Bătrânul avea probabil multe de povestit: călătorise în Columbia, în Kenya, naiba mai ştie pe unde; observase rinoceri cu binoclul. De fiecare dată când ne întâlneam, făcea ironii pe seama statutului meu sigur de funcţionar. „Ţi-ai găsit un locşor călduţ…” repeta el fără a-şi ascunde dispreţul. Aşa e în familie, mereu sunt probleme.

— Fac studii de infirmieră, a continuat Aişa, dar nu mai stau cu părinţii, de asta sunt nevoită să lucrez ca menajeră.

Mi-am stors creierii să găsesc un răspuns potrivit: ce să-i spun, s-o întreb cât sunt chiriile la Cherbourg? Până la urmă am mormăit un „Asta e…”, încercând să exprim o anume înţelegere a vieţii. Pentru ea a părut suficient, s-a îndreptat spre uşă. Mi-am lipit faţa de geam ca să-i văd maşina, un Volkswagen Polo, făcând o manevră de întoarcere pe drumul noroios. Pe FR3 era un film rural (acţiunea se petrecea, probabil, în secolul al XIX-lea), cu Tcheky Karyo în rolul unui muncitor agricol şi Jean-Pierre Marielle în rolul proprietarului. Între două lecţii de pian, fiica acestuia îi acorda anumite favoruri donjuanului rural. Întâlnirile aveau loc într-un grajd; am adormit în momentul când Tcheky Karyo îi smulgea energic chiloţii de organza. Un plan final pe un grup de porci a fost ultimul lucru de care am fost conştient.

M-am trezit de durere şi de frig; pesemne adormisem într-o poziţie proastă, vertebrele cervicale mi se anchilozaseră. M-am ridicat tuşind violent, respiraţia mea umplea cu aburi aerul glacial din încăpere. Ciudat, televizorul era pe TF1, se dădea o emisiune pentru pescari; înseamnă că mă trezisem sau cel puţin fusesem suficient de treaz ca să acţionez telecomanda; dar nu-mi mai aminteam nimic. Era o emisiune despre somni, peşti uriaşi, fără solzi, care, în urma încălzirii climei, s-au înmulţit în râurile franceze: preferau mai ales împrejurimile centralelor nucleare. Reportajul încerca să facă lumină în privinţa câtorva mituri: e adevărat, somnii adulţi ating lungimi de trei-patru metri; în râul Drome au fost semnalate specimene de peste cinci metri. Era perfect credibil. În schimb, era total exclus să aibă un comportament carnivor, ori să atace înotătorii. Proasta imagine a speciei părea să se răsfrângă şi asupra pescarilor de somn; mica lor confrerie era acceptată cu greu în sânul familiei mai mari a pescarilor. Ei sufereau şi voiau să profite de emisiune pentru a corecta această imagine negativă. Desigur, nu puteau invoca motive gastronomice: somnul era total necomestibil. Dar pescuitul lui era pasionant — un pescuit inteligent şi sportiv, destul de asemănător cu al ştiucii— şi merita mai mulţi adepţi. Am făcut câţiva paşi prin cameră fără să mă pot încălzi; nu suportam ideea să mă culc în patul tatei. Până la urmă, am urcat să caut perne şi pături, apoi m-am cuibărit de bine, de rău, pe canapea. După genericul emisiunii *Somnul, mit şi realitate,* am stins televizorul. Noaptea era neagră; liniştea la fel.

Toate au un sfirşit, chiar şi noaptea. Vocea limpede şi sonoră a căpitanului Chaumont m-a scos dintr-o letargie sauriană. Căpitanul îşi cerea scuze, nu reuşise să treacă în ajun. I-am propus o cafea. Până să fiarbă apa, a pus pe masa de bucătărie un laptop, a conectat imprimanta. Puteam astfel, la sfirşitul întrevederii, să-mi citesc depoziţia şi s-o semnez; am scos un murmur aprobator. Jandarmeria, copleşită de sarcini administrative, avea prea puţin timp pentru a se consacra adevăratei sale misiuni — ancheta; putusem trage această concluzie din diferite emisiuni televizate. Căpitanul a aprobat cu căldură. Interogatoriul pornea bine, într-o atmosferă de încredere reciprocă. Windows-ul a demarat cu un clinchet vesel.

Tata murise în seara sau în noaptea de 14 spre 15 noiembrie. În ziua aceea lucram; la fel şi pe 15. Evident, aş fi putut să iau maşina, să-l ucid pe tata şi să mă întorc acasă în aceeaşi noapte. Ce făceam în noaptea de 14 noiembrie? Din câte ştiam eu, nimic; nimic deosebit. Oricum, nu-mi aminteam nimic, deşi trecuse doar o săptămână. Nu aveam o parteneră sexuală stabilă, niciun prieten apropiat; în aceste condiţii, cum să-mi amintesc? Zilele trec, asta-i tot. L-am privit cu tristeţe pe căpitanul Chaumont; aş fi vrut să-l pot ajuta, sau măcar să-i

sugerez o pistă.

— Să mă uit în agendă… am spus. Nu mă aşteptam să găsesc ceva; totuşi, ciudat, la data de 14 figura un număr de mobil, însoţit de un prenume: „Coralie”. Care Coralie? Agenda asta, zău, degeaba o mai ţineam.

— Am o grămadă de rahaturi în cap… am spus cu un surâs amar. Pur şi simplu nu ştiu, poate eram la un vernisaj.

— Un vernisaj? Căpitanul aştepta răbdător, cu degetele deasupra tastaturii.

— Da, lucrez în Ministerul Culturii. Fac dosare pentru finanţarea de expoziţii, uneori şi de spectacole.

— Spectacole?

— Spectacole… de dans contemporan… Mă simţeam pierdut, copleşit de ruşine.

— Cum s-ar zice, lucraţi în domeniul cultural.

— Da, asta e… Se poate spune aşa. Căpitanul mă privea cu simpatie şi gravitate. Era conştient de existenţa unui sector cultural, o conştiinţă vagă, dar reală. În profesia lui, întâlnea desigur tot felul de oameni; niciun mediu social nu-i putea rămâne străin. Jandarmeria este un umanism.

Restul discuţiei a continuat aproape normal; văzusem deja filme poliţiste, eram pregătit pentru acest tip de dialog. Ar fi putut tatăl meu să aibă duşmani, aveam vreo idee? Nu, duşmani nu, dar nici prieteni, la drept vorbind. Oricum, tata nu era destul de *important* ca să aibă duşmani. Cine putea profita de moartea lui? Ei bine, eu. Când îi făcusem ultima vizită? Probabil în august. În august nu e mare lucru de făcut la birou, dar colegii mei sunt nevoiţi să plece pentru că au copii. Eu rămân la Paris, joc *Solitaire* pe computer, iar pe la jumătatea lunii îmi iau un week-end prelungit; iată cadrul vizitelor la tatăl meu. În fond, eram în relaţii bune cu el? Şi da, şi nu. Mai degrabă nu, totuşi mergeam să-l văd de două-trei ori pe an, nu era chiar puţin.

Căpitanul a clătinat din cap. Simţeam că depoziţia mea se apropie de final; aş fi vrut să-i pot spune mai multe. Simţeam că mă apucă o simpatie iraţională, anormală pentru căpitanul Chaumont. Iată-l, punea deja hârtie în imprimantă.

— Tata făcea foarte mult sport! am spus eu deodată.

A ridicat o privire întrebătoare.

— Nu ştiu… am zis desfăcând braţele a neputinţă, voiam doar să spun că făcea foarte mult sport.

Cu un gest înciudat, căpitanul a pornit imprimanta.

Am semnat depoziţia, l-am condus până la uşă.

— Îmi dau seama că sunt un martor jalnic, i-am spus.

— Toţi martorii sunt jalnici… a răspuns el. Am meditat o vreme la acest aforism. În faţa noastră se întindea plictisul nesfirşit al

câmpurilor. Căpitanul s-a urcat în maşină, un Peugeot 305; avea să mă ţină la curent cu mersul anchetei. La decesul unei rude de gradul întâi, funcţionarii publici au drept la un concediu de trei zile. Aş fi putut foarte bine să mai rămân, să hoinăresc, să cumpăr camembert din partea locului; am plecat însă imediat spre Paris.

Mi-am petrecut ultima zi de concediu în câteva agenţii de turism. Îmi plăceau cataloagele turistice, caracterul lor abstract, felul lor de a reduce locurile lumii la un şir de tarife şi fericiri posibile; apreciam în special sistemul de notare cu steluţe, indicând intensitatea fericirii la care erai îndreptăţit să speri. Nu eram fericit, dar preţuiam fericirea, aspiram, încă, la ea. Potrivit modelului Marshall, cumpărătorul este un individ raţional care încearcă să obţină maximum de satisfacţie pentru un preţ dat; în schimb, modelul Veblen analizează influenţa grupului în procesul de cumpărare (după cum individul vrea să se identifice cu grupul, sau dimpotrivă, să i se sustragă). Modelul Copeland demonstrează că procesul de cumpărare diferă în funcţie de produs/ serviciu (cumpărătură curentă, cumpărătură plănuită, cumpărătură specializată); iar modelul Baudrillard-Becker consideră că a consuma înseamnă a produce semne. Judecând bine, mă simţeam mai aproape de modelul Marshall.

Revenit la birou, am anunţat-o pe Marie-Jeanne că am nevoie de o vacanţă. Marie-Jeanne este colega mea; pregătim împreună dosarele de expoziţii, trudim împreună pentru cultura contemporană. Este o femeie de treizeci şi cinci de ani cu părul blond şi lins, cu ochi de un albastru deschis; nu ştiu nimic despre viaţa ei intimă. Ierarhic, e şefa mea; dar Marie-Jeanne preferă să eludeze acest aspect, ţine să încurajeze munca în echipa. De fiecare dată când primim vizita unei personalităţi importante — un delegat de la Direcţia Artelor Plastice sau un membru în cabinetul ministrului —, Marie-Jeanne insistă pe noţiunea de echipă. „Şi iată-l pe omul cel mai important din serviciul nostru, cel care jonglează cu bilanţuri contabile şi cu cifre! exclamă ea intrând în biroul meu. Fără el, aş fi pierdută.” Pe urmă râde; vizitatorii importanţi râd şi ei, sau măcar surâd fericiţi. Surâd şi eu, atâta cât pot. Încerc să mă imaginez în chip de jongler; în realitate, e suficient să stăpânesc operaţiile aritmetice simple. Deşi Marie-Jeanne nu face propriu-zis nimic, munca ei, de fapt, e cea mai complexă: trebuie să se ţină la curent cu mişcările, cu reţelele, cu tendinţele; ca responsabilă în cultură, poate fi oricând suspectată de imobilism, sau chiar de obscurantism; e un pericol pe care trebuie să-l evite, apărând astfel şi instituţia. Păstrează de aceea un contact permanent cu artiştii, cu galeriştii, cu directorii de reviste (pentru mine obscure); vorbeşte cu ei la telefon şi e fericită, pasiunea ei pentru arta contemporană este reală. Personal, nu am nimic împotriva artei contemporane: nu sunt un adept al *meseriei,* nici al întoarcerii la tradiţie în pictură; îmi

menţin atitudinea rezervată, potrivită unui contabil. Chestiunile estetice şi politice nu mă privesc; nu-i treaba mea să inventez noi atitudini, noi relaţii în lume; şi nici să le adopt; am renunţat s-o fac pe măsură ce mi se încovoia spinarea iar expresia mea evolua spre tristeţe. Am asistat la multe expoziţii, vernisaje sau spectacole memorabile. De-acum încolo, concluzia mea este clară: arta nu poate transforma viaţa. În niciun caz pe a mea.

O informasem pe Marie-Jeanne despre moartea tatei: m-a primit cu simpatie, mi-a pus chiar o mână pe umăr. Cererea mea de concediu i se părea întru totul firească. „Ai nevoie să te aduni, Michel, a spus ea, să te întorci cu faţa spre tine." Am încercat să vizualizez mişcarea propusă şi am conchis că, fără doar şi poate, avea dreptate. „Cecilia o să termine în locul tău anticipativul, a continuat Marie-Jeanne, o să vorbesc cu ea." La ce făcea aluzie, cine era această Cecilia? Aruncând o privire în jur, am observat un proiect de afiş şi mi-am amintit. Cecilia era o grăsană roşcată care tot timpul ronţăia biscuiţi Cadbury; lucra la noi de vreo două luni, cu contract de colaborare, sau angajată printr-un program social, deci o persoană mai curând neglijabilă. Într-adevăr, înainte de moartea tatei lucram la bugetul anticipativ al expoziţiei „Sus mâinile, derbedeilor!", ce trebuia inaugurată în ianuarie la Bourg-la-Reine. Era vorba de fotografii făcute cu teleobiectivul ce surprindeau brutalităţile poliţieneşti din Yvelines; nu era însă o lucrare documentară, mai curând un proces de teatralizare a spaţiului, cu aluzii la serialele poliţiste gen Los *Angeles Police Department.* Artistul preferase o abordare *fun* mai curând decât aceea, aşteptată, a protestului social. Pe scurt, un proiect interesant, nu prea scump şi nici prea complex; până şi o tâmpită de tipul Ceciliei era în stare să finalizeze bugetul anticipativ.

În general, ieşind de la birou, intram la un *peep-show.* Mă costa cincizeci de franci, uneori şaizeci, când ejacularea se lăsa aşteptată. Spectacolul fofoloancelor în mişcare îmi spăla creierul. Orientările contradictorii ale artei video contemporane, echilibrul între conservarea patrimoniului şi susţinerea creaţiei vii… toate astea se evaporau rapid în faţa magiei simple a fofoloancelor în mişcare. Îmi deşertam cuminte testiculele. La aceeaşi oră, într-o cofetărie de lângă minister, Cecilia se îndopa cu prăjituri de ciocolată; motivaţiile noastre erau cam aceleaşi.

Mai rar, intram într-o cabină privată de cinci sute de franci; asta când aveam probleme cu mădularul, când îmi părea un apendice inutil, nesătul, ce mirosea a brânză; simţeam atunci nevoia să mi-l ia o târfă în mână, să-mi laude, chiar şi de formă, vigoarea membrului, abundenţa lapţilor. Oricum, până la şapte şi jumătate eram deja acasă. Mai întâi priveam *Questions pour un champion,* înregistrată pe video; apoi treceam pe actualităţile naţionale. Criza vacii nebune mă interesa

prea puţin, hrana mea principală era piureul Mousline cu brânză. Apoi seara continua. Nu eram nefericit, aveam o sută douăzeci şi opt de canale. Spre ora două noaptea, terminam cu comedii muzicale turceşti.

Au trecut câteva zile, relativ calme, până am primit un nou telefon de la căpitanul Chaumont. Ancheta avansase, găsiseră asasinul prezumtiv, de fapt, mai mult decât prezumtiv, individul mărturisise. Peste două zile era programată o reconstituire, doream să asist? O, da, am zis, sigur că da.

Marie-Jeanne m-a felicitat pentru hotărârea mea curajoasă. A vorbit despre suferinţa doliului, despre enigma filiaţiei; folosea cuvinte socialmente acceptabile, extrase dintr-un catalog limitat, dar nu asta era important: simţeam că o făcea cu afecţiune, era neaşteptat şi plăcut. Femeile au totuşi afecţiune, mi-am spus urcând în trenul de Cherbourg, au tendinţa de a stabili raporturi afective chiar şi la birou; într-un univers despuiat de orice raport afectiv se mişcă greu, le vine greu să se împlinească. Această slăbiciune le face să sufere, iar paginile „psiho" din *Marie-Claire* le amintesc mereu: ar fi mai bine să separe profesia de afectivitate; însă femeile nu pot, iar paginile de „mărturii" din aceeaşi *Marie-Claire o* dovedesc permanent. Trecând pe lângă Rouen, m-am gândit iar la povestea tatei. Marea descoperire a căpitanului Chaumont era că Aişa întreţinuse cu tata „raporturi intime". Accidental, sau fusese ceva mai serios? Nu ştia, şi nici nu-i folosea pentru continuarea anchetei. Unul dintre fraţii fetei recunoscuse rapid că venise să-i ceară bătrânului „explicaţii", că discuţia degenerase şi că-l lăsase aproape mort pe betonul din sala de gimnastică.

Oficial, reconstituirea era condusă de judecătorul de instrucţie, un omuleţ uscat şi auster, îmbrăcat cu un pantalon de lână şi o bluză de culoare închisă, cu faţa permanent strâmbată de un rictus plictisit; dar cel care s-a impus rapid ca adevăratul maestru de ceremonii a fost căpitanul Chaumont. Vioi şi bine dispus, îi întâmpina pe participanţi, îi adresa fiecăruia o vorbă de bun venit, îl conducea la locul lui: părea fericit. Era primul lui caz de crimă şi îl rezolvase în mai puţin de-o săptămână: în această poveste sordidă şi banală, el era singurul erou adevărat. Aişa se ghemuise pe un scaun, vizibil copleşită, cu chipul încadrat de părul negru; abia dacă s-a uitat la mine când am sosit; privirea ei evita ostentativ colţul în care se afla fratele ucigaş. Acesta, între doi jandanni, privea în pământ cu un aer îndărătnic; o mică brută ordinară; nu simţeam pentru el nicio milă. Întâlnindu-mi privirea, m-a identificat, cu siguranţă. Ştia cine sunt, era normal să afle: după concepţiile lui primitive, aveam dreptul să mă răzbun, răspundeam pentru sângele tatălui meu. L-am privit drept în ochi, conştient de raportul care se stabilea între noi; încet-încet, mă lăsam

inundat de ură, respiram mai uşor, era un sentiment plăcut şi puternic. Dacă aş fi avut o armă, l-aş fi ucis fără să clipesc. Să ucizi o asemenea căzătură mi se părea mai mult decât un gest oarecare, mi se părea un act salutar, pozitiv. Un jandarm a desenat cu creta o siluetă pe sol, reconstituirea a început. Potrivit acuzatului, situaţia era foarte simplă: în timpul discuţiei, se înfuriase, îl îmbrâncise violent pe bătrân; tata căzuse pe spate, craniul i se lovise de beton; cuprins de panică, agresorul fugise imediat.

Minţea, fireşte, iar căpitanul Chaumont a dovedit-o cu uşurinţă. Examinând victima, era evident că avusese loc o luptă: craniul prezenta contuzii multiple, provocate, probabil, de lovituri de picior. Mai mult, tata fusese târât cu faţa pe beton până-i ieşise un ochi din orbită. „Nu mai ştiu… a spus acuzatul, îmi ieşisem din fire." Văzându-i braţele nervoase, faţa îngustă şi rea, te gândeai imediat că acţionase fără premeditare, aţâţat pesemne de zgomotul craniului lovit de beton şi de vederea sângelui. Sistemul lui de apărare în faţa tribunalului era clar şi credibil, avea să scape uşor: câţiva ani cu suspendare, nimic mai mult. Satisfăcut de mersul reconstituirii, căpitanul Chaumont se pregătea să încheie. M-am ridicat de pe scaun, m-am dus la fereastră. Se înserase: pe câmp păşteau câteva oi. Şi ele erau stupide, poate chiar mai stupide decât fratele Aişei; însă în codul lor genetic nu era programată nicio reacţie violentă. În ultima seară a vieţii lor, vor behăi înnebunite, ritmul cardiac se va accelera, se vor zbate cu disperare; apoi viaţa le va fi curmată cu un foc de armă, trupul lor va deveni carne pentru măcelării. Ne-am despărţit cu strângeri de mână; căpitanul Chaumont mi-a mulţumit pentru prezenţă.

A doua zi am revăzut-o pe Aişa; sfătuit de agentul imobiliar, hotărâsem să fac curăţenie generală înainte de venirea cumpărătorilor. I-am lăsat cheile casei, apoi ea m-a însoţit până la gara din Cherbourg. În crânguri se înstăpânea iarna, ceaţa se aduna deasupra gardurilor vii. Şi eu, şi Aişa ne simţeam stingheriţi. Cunoscuse organele sexuale ale tatălui meu, asta crea o intimitate cam jenantă. Una peste alta, situaţia era surprinzătoare: Aişa părea o fată serioasă, iar tata nu fusese nici pe departe un crai. Pesemne că avea şi trăsături, şi părţi plăcute pe care eu nu ştiusem să i le descopăr; de fapt, aproape că-i uitasem chipul. Oamenii trăiesc unii lângă alţii, ca vacile; nu-i de mirare dacă mai izbutesc, din când în când, să bea împreună o sticlă de vin.

Volkswagen-ul Aişei s-a oprit în Piaţa Gării; îmi dădeam seama că ar fi trebuit să spun câteva vorbe la despărţire. După câteva clipe, Aişa mi-a spus cu o voce stinsă:

— Vreau să plec de aici. Am un prieten care-mi poate găsi o slujbă la Paris; o să-mi continui studiile acolo. Ai mei oricum mă consideră o curvă.

Am scos un murmur de aprobare.

— Da, la Paris e lume mai multă… am spus în cele din urmă, chinuit; oricât mă gândeam, nu găseam altceva să-i spun despre Paris.

Extrema sărăcie a replicii n-a părut s-o descurajeze.

— Nu am nimic de aşteptat de la ai mei, a continuat ea cu o mânie stăpânită. Pe lângă că sunt săraci, mai sunt şi tâmpiţi. Acum doi ani, tata a fost în pelerinaj la Mecca; de atunci, nu se mai poate discuta cu el. Cu fraţii mei e şi mai rău: îşi laudă unul altuia prostiile, beau de sting, dar se pretind păzitorii adevăratei credinţe; iar pe mine îşi permit să mă ţină de curvă pentru că prefer să muncesc decât să mă mărit cu un cretin de soiul lor.

— E drept, în general, musulmanii nu sunt chiar o lumină… am spus stingherit. Mi-am luat geanta de voiaj, am deschis portiera. Cred c-o să te descurci… am mormăit fără convingere.

În clipa aceea am avut un soi de viziune a fluxurilor migratorii ce străbăteau Europa; musulmanii păreau nişte cheaguri de sânge care se resorbeau cu greu. Aişa mă privea întrebător. Frigul intra în maşină. Teoretic, izbuteam să simt o anume atracţie pentru vaginul musulmanelor.

Am surâs, cam fortat. A surâs şi ea, ceva mai sincer. I-am strâns îndelung mâna, i-am simţit căldura degetelor, am continuat până i-am simţit pulsul bătând încet la încheietură. La câţiva metri de maşină, m-am întors, i-am făcut semn cu mâna. Fusese, totuşi, o întâlnire; ceva se întâmplase, până la urmă.

În tren, mi-am spus că poate ar fi trebuit să-i dau nişte bani. Deşi mai bine nu, ar fi putut să interpreteze greşit. Ciudat, abia în clipa aceea, pentru întâia oară, mi-am dat seama că aveam să devin un om bogat; în fine, relativ bogat. Transferul banilor din conturile tatei se făcuse deja. În rest, lăsasem în grija mecanicului vânzarea maşinii, iar pentru casă vorbisem cu un agent imobiliar; totul se rezolvase în modul cel mai simplu. Valoarea bunurilor era fixată de legile pieţei. Exista, desigur, o marjă de negociere: 10% în plus ori în minus, nu mai mult, Nici procentul de impozitare nu era un mister: era suficient să consult broşurile, foarte bine facute, ale Direcţiei de impozite.

Cred că tata se gândise, de câteva ori, să mă dezmoştenească; până la urmă, renunţase; pesemne îşi spusese că e prea complicat, prea multă alergătură pentru un rezultat nesigur (nu e simplu să-ţi dezmoşteneşti copiii, legea nu-ţi oferă decât posibilităţi limitate: micile scâmăvii, după ce că-ţi fac viaţa un iad, la urmă profită de tot ce-ai agonisit cu trudă. Probabil îşi spusese că nu merită — ce-i mai păsa de ce avea să se întâmple după moartea lui? Aşa gândise, după părerea mea. Oricum, bătrânul nătărău era mort, iar eu aveam să vând casa în care-şi trăise ultimii ani; aveam să vând şi Toyota Land Cruiser cu care-şi aducea baxuri de apă minerală de la Casino Geant, din

Cherbourg. Ce să fac eu, care locuiesc lângă Jardin des Plantes, cu o Toyota Land Cruiser? Aş fi putut să-mi aduc conserve de la piaţa Mouffetard, cam atât. Pentru o rudă de gradul întâi, taxele de succesiune nu sunt prea mari — chiar dacă legătura afectivă nu era, nici ea, foarte strânsă. Scăzând impozitele, rămâneam cu vreo trei milioane de franci. De cincisprezece ori salariul meu anual. Sau cât poate spera să câştige într-o viaţă de muncă un muncitor calificat din Europa Occidentală; era binişor. Puteam începe să mă descurc; puteam să încerc.

Cu siguranţa, peste câteva săptămâni aveam să primesc o scrisoare de la bancă. Trenul se apropia de Bayeux, puteam deja să-mi imaginez cum va decurge discuţia. Un specialist de la bancă va remarca în contul meu un consistent sold pozitiv şi va dori să poarte cu mine o discuţie — cine nu are nevoie, într-un moment sau altul al vieţii, de un *consilier în plasamente*? Puţin cam neîncrezător, voi prefera opţiunile sigure; el va întâmpina această reacţie — atât de frecventă — cu un surâs discret. Majoritatea investitorilor novici, se ştie, preferă siguranţa în raport cu randamentul; între colegi, se amuzau adesea de această reacţie. Să nu i-o iau în nume de rău, dar, în materie de gestiune patrimonială, unele persoane în vârstă se comportă ca nişte ageamii. El încerca să-mi propună un scenariu diferit — lăsându-mi, firește, timp de gândire. Într-adevăr, de ce n-aş investi două treimi din bani într-un plasament fără riscuri, dar cu profit scăzut? Şi de ce n-aş băga o treime într-o investiţie mai îndrăzneaţă, dar cu reale şanse de profit? După câteva zile de gândire, ştiam, aveam să cedez la argumentele lui. Simţindu-se reconfortat de hotărârea mea, va întocmi cu zel actele — iar strângerea noastră de mână, la despărţire, va fi de-a dreptul călduroasă.

Trăiam într-o ţară marcată de un socialism aşezat, în care posesia bunurilor materiale era garantată de o legislaţie strictă iar sistemul bancar era protejat de solide garanţii de stat. Dacă nu mă aventuram în afara legalităţii, nu riscam nici malversaţii, nici faliment fraudulos. Într-un cuvânt, scăpasem de griji. De altfel, nici nu-mi făcusem vreodată griji cu adevărat: după studii serioase, chiar dacă nu strălucite, mă orientasem rapid către sectorul public. Era pe la mijlocul anilor ’80, la începuturile modernizării socialismului, pe vremea când faimosul Jack Lang poleia cu fast şi cu glorie instituţiile culturale ale statului; salariul meu ca debutant era întru totul decent. Pe urmă am îmbătrânit, asistând fără emoţii la schimbările politice succesive. Eram politicos, corect, apreciat de superiori şi de colegi; totuşi, cu temperamentul meu rezervat, eşuasem în încercările de a-mi face prieteni adevăraţi. Peste Lisieux se însera cu repeziciune. De ce nu arătasem niciodată, în munca mea, o pasiune comparabilă cu cea a

lui Marie-Jeanne? De ce nu arătasem niciodată, în general, o pasiune adevărată în viaţă?

Au mai trecut, fără să-mi aducă vreun răspuns, câteva săptămâni. Apoi, în dimineaţa zilei de 23 decembrie, am luat un taxi până la aeroportul Roissy. Iar acum, singur ca un idiot, aşteptam acolo, la câţiva metri de ghişeul agenţiei Nouvelles Frontiferes. Era o sâmbătă dimineaţa înainte de sărbători, Roissy era ticsit, ca de obicei. De îndată ce au câteva zile de libertate, locuitorii Europei Occidentale se năpustesc la celălalt capăt al planetei, străbat jumătate de lume în avion, se poartă ca nişte evadaţi din puşcărie. Nu-i condamn; mă pregătesc să fac la fel.

Visele mele sunt mediocre. Ca toţi locuitorii Europei Occidentale, visez să *călătoresc.* Nu mă sperie greutăţile, bariera lingvistică, proasta organizare a transportului în comun, riscul de a da peste hoţi sau escroci: ceea ce vreau în fond, ca s-o spun mai de-a dreptul, e să practic *turismul.* Fiecare visează ce poate; iar visul meu e să-mi ofer un şir neîntrerupt de „Circuits passion", „Sejours couleur" şi „Plaisirs à la carte" — ca să citez temele celor trei cataloage Nouvelles Frontieres.

M-am hotărât rapid să fac un circuit, însă am ezitat între „Rom & Salsa" (indicativ CUB CO 033,16 zile/14 nopţi, 1125o franci camera dublă, supliment cameră individuală: 135o franci) şi „Tropic thailandez" (indicativ THA CA 006, 15 zile/13 nopţi, 9 95o franci camera dublă, supliment cameră individuală: 1175 franci). De fapt, Thailanda mă atrăgea mai mult, dar Cuba are avantajul că e una din ultimele ţări comuniste, probabil nu pentru mult timp, pe scurt, există un aspect de „regim pe cale de dispariţie", un soi de exotism politic. Până la urmă, am optat pentru Thailanda. Trebuie să recunosc, prezentarea din catalog era ticluită abil, aptă să seducă un suflet mediocru:

Un circuit organizat, cu un strop de aventură, care vă poartă de la bambuşii râului Kwai la insula Hoh Samui, pentru a încheia cu Koh Phi Phi, în largul insulei Phuket, după o traversare de vis a istmului Kra. O călătorie „cool" sub vraja Tropicelor.

La ora 8,3o fix, după ce închide uşa casei sale de pe bulevardul Blanqui, arondismentul XII, Jacques Maillot încalecă pe motoretă şi începe să traverseze Parisul de la est la vest. Direcţia: Nouvelles Frontieres, sediul din bulevardul Grenelle. O dată la două zile, se opreşte la trei-patru agenţii: „Le duc ultimele cataloage, ridic corespondenţa şi iau temperatura", explică acest patron motorizat, gătit cu o nelipsită cravată bălţată. Asta îi stimulează pe vânzători: „în zilele următoare, agenţiile respective îşi dublează încasările…" explică el surâzând. Cucerit, ziaristul de la *Capital* se miră ceva mai departe: cine ar fi putut prezice în 1967 că mica asociaţie fondată de câţiva studenţi contestatari va lua asemenea avânt? Desigur, nu miile de

manifestanţi care în mai ’68 defilau prin faţa primei agenţii Nouvelles Frontières, deschisă în Piaţa Denfert-Rochereau, la Paris. „Eram exact la locul potrivit, în faţa camerelor de televiziune…” îşi aminteşte Jacques Maillot, fost *boy-scout* şi catolic de stânga trecut pe la Uniunea Naţională a Studenţilor Francezi. A fost prima lovitură publicitara a firmei cu nume inspirat din discursurile lui John Kennedy despre „noile frontiere” ale Americii.

Liberal pasionat, Maillot luptase cu succes împotriva monopolului deţinut de Air France, pentru democratizarea transporturilor aeriene. Odiseea firmei lui, devenită peste treizeci de ani primul operator de turism francez, fascina revistele economice. La fel ca FNAC sau Club Med, Nouvelles Frontieres — născută o dată cu civilizaţia vacanţelor — putea simboliza noua faţă a capitalismului modem. În anul 2000, pentru întâia oară, industria turistică a devenit prima activitate economică mondială ca cifră de afaceri. Deşi cerea o condiţie fizică medie, „Tropic thailandez” făcea parte din „circuitele aventură”: categorii de cazare variabile (simplă, standard, categoria întâi), număr de participanţi limitat la douăzeci pentru o mai bună coeziune a grupului. Am văzut apropiindu-se două negrese drăguţe cu rucsacuri în spate şi am sperat că au ales acelaşi circuit; apoi mi-am coborât privirea şi m-am dus să-mi iau documentele de călătorie. Zborul dura ceva mai mult de unsprezece ore.

Să călătoreşti azi cu avionul, indiferent de companie sau destinaţie, înseamnă să fii tratat ca un rahat pe tot timpul zborului. Ghemuit cu genunchii la gură într-un spaţiu insuficient şi chiar ridicol, pe care nu-l poţi părăsi fără să-ţi deranjezi vecinii, un şir de interdicţii te întâmpină încă din start, enunţate de stewardese cu surâs fals. Prima lor grijă, după ce ai urcat la bord, e să-ţi confişte lucrurile personale şi să le închidă în compartimentul de bagaje (nu vei mai avea acces la ele, sub niciun pretext, până la aterizare). Apoi, pe tot timpul călătoriei, se vor strădui să te umilească permanent, interzicându-ţi orice deplasare şi, în general, orice acţiune, în afara celor înscrise într-un catalog restrâns: băut sucuri, vizionare de casete video americane, cumpărături *duty-free.* Senzaţia permanentă de pericol, alimentată cu imagini mentale de catastrofe aeriene, imobilitatea forţată într-un spaţiu limitat provoacă un stres atât de violent, încât pe unele avioane de cursă lungă s-au înregistrat crize cardiace soldate cu decese. Echipajul se sileşte să ridice stresul la cel mai înalt nivel, interzicându-ţi să-l combaţi cu mijloacele obişnuite. Rămas fără ţigări şi lectură, ţi se interzice, din ce în ce mai des, şi alcoolul. Slavă Domnului, nu se practică încă *percheziţia corporală;* pasager cu experienţă, îmi facusem un mic stoc de supravieţuire: câţiva plasturi cu nicotină, somnifere, o sticluţă de Southern Comfort. Am căzut într-un somn greu în momentul când survolam Germania de Est.

Am fost trezit de o greutate pe umărul meu şi de o respiraţie călduţă. Fără prea multe menajamente, l-am împins la locul lui pe vecinul din stânga: a scos un mormăit blând, dar n-a deschis ochii. Era un tip înalt, de vreo treizeci de ani, cu părul şaten deschis; nu părea prea antipatic, nici prea isteţ. De fapt, era aproape înduioşător, înfăşurat în pătura albastră oferită de stewardese, cu mâinile-i groase de muncitor manual puse pe genunchi. Am ridicat cartea căzută la picioarele lui: un *bestseller* anglo-saxon de rahat, al unui oarecare Frederic Forsyth. Citisem deja un roman semnat de acest imbecil, plin cu omagii pentru Margaret Thatcher şi evocări groteşti ale URSS ca *imperiu al răului.* M-am întrebat cum se descurcase după căderea zidului Berlinului. Am răsfoit noul său opus: de data asta, rolul băieţilor răi era jucat, pare-se, de *roşii-bruni şi* de naţionaliştii sârbi; insul era la zi cu noutăţile. Cât despre eroul lui favorit, plicticosul Jason Monk, acesta îşi relua serviciul în CIA, aliată de circumstanţă cu mafia cecenă. Ei bine, mi-am spus punând cartea pe genunchii vecinului, frumoasă moralitate au autorii anglo-saxoni de *bestseller*-uri. Ca semn de carte, era un bilet Nouvelles Frontieres împăturit în trei: îl cunoscusem aşadar pe primul meu tovarăş de călătorie. Un băiat de ispravă, eram sigur, cu siguranţă mai puţin egocentric şi nevrozat decât mine. Am aruncat o privire pe monitorul ce afişa datele zborului: trecusem de Cecenia, dacă vom fi zburat pe deasupra ei; temperatura exterioară era de -53°C, altitudinea de 10143 metri, ora locală 00:27. Apoi, în locul datelor a apărut o hartă: începea survolul Afganistanului. Evident, prin hublou nu vedeam nimic altceva decât o beznă deplină. Oricum, cred că talibanii dormeau, dospind în jegul lor. „Noapte bună, talibani, noapte bună… Vise plăcute…" am murmurat înainte de a mai înghiţi un somnifer.

Avionul a aterizat la ora cinci pe aeroportul Don Muang. M-am trezit cu greu. Vecinul din stânga se ridicase deja şi aştepta nerăbdător la coadă ca să iasă din aparat. Curând l-am pierdut din vedere pe culoarul ce ducea spre holul de sosire. Aveam picioarele moi, gura cleioasă; urechile îmi ţiuiau violent.

Trecând de uşile automate, căldura m-a înşfacat ca o gură: 35° C, pe puţin. Căldura din Bangkok are o particularitate: este un soi de căldură *uleioasă,* probabil din cauza poluării; de fiecare dată când stai mai mult afară, rămâi surprins că nu ai fost acoperit cu o peliculă fină de reziduuri industriale. Mi-au trebuit vreo treizeci de secunde ca să-ini adaptez respiraţia. Încercam să nu rămân în urma ghidului, o thailandeză pe care abia apucasem s-o văd, dar care părea sobră şi bine educată — multe thailandeze lasă aceeaşi impresie. Rucsacul îmi tăia umerii; era un Lowe Pro Himalaya Trekking, modelul cel mai scump pe care-l găsisem la un magazin Vieux Campeur; era garantat

pe viaţă. Era un obiect impresionant, gri metalic, cu carabiniere, benzi de arici speciale — brevetul firmei — şi fermoare ce funcţionau chiar şi la -65° C. Din păcate, nu încăpea mare lucru în el: câteva şorturi şi tricouri, un slip de baie, o pereche de încălţări speciale pentru mers pe corali (125 de franci la Vieux Campeur), o trusă de toaletă cu medicamentele declarate indispensabile de *Ghidul drumeţului,* o cameră video JVC HRD-960o MS cu acumulatori şi casete de schimb, şi două *bestseller*-uri americane cumpărate la întâmplare pe aeroport.

Autocarul Nouvelles Frontieres era parcat la vreo sută de metri mai departe. În interiorul vehiculului — un Mercedes M-80o cu 64 de locuri — aerul condiţionat era dat la maximum, aveai senzaţia că intri într-un congelator. M-am aşezat la fereastră, pe stânga, la mijlocul autocarului. Distingeam, nu prea clar, vreo zece pasageri, printre care şi vecinul meu din avion. N-a venit nimeni să se aşeze lângă mine. Se părea că ratasem prima ocazie de a mă integra în grup; colac peste pupăză, eram pe cale să fac o răceală ţeapănă.

Încă nu se luminase de ziuă, dar pe autostrada cu şase benzi ce ducea spre centrul Bangkokului se circula intens. Treceam pe lângă clădiri din oţel şi sticlă; din loc în loc, vedeam câte o constructie masivă din beton amintind de arhitectura sovietică. Sedii de bănci, hoteluri, companii de produse electronice — cel mai adesea japoneze. După bifurcaţia spre Chatuchak, autostrada — acum suspendată pe piloni — a trecut pe deasupra şoselei de centură a oraşului. Printre clădirile luminate ale hotelurilor, începeau să apară grupuri de case mici cu acoperişuri de tablă, presărate pe terenuri virane. Tarabe ambulante cu firme de neon ofereau supă şi orez; se vedeau maripitele aburind. Ca să iasă de pe autostradă pe deviaţia spre New Petchaburi Road, autocarul a încetinit puţin. Preţ de o clipă, am zărit silueta fantasmagorică a unei intersecţii rutiere cu mai multe niveluri: luminate de proiectoare puternice, spiralele de asfalt păreau suspendate în cer; apoi, după o curbă lungă, autocarul a intrat din nou pe şosea.

Bangkok Palace Hotel aparţinea unui grup apropiat de reţeaua hotelieră Mercur, cu care împărtăşea aceleaşi principii în ceea ce priveşte calitatea mâncării şi a serviciilor — am aflat din broşura pe care am răsfoit-o în hol, aşteptând să se decanteze situaţia. Era puţin după ora şase dimineaţa — miezul nopţii la Paris, m-am gândit eu fără niciun motiv —, însă deja era animaţie, sala de mese tocmai se deschisese. M-am aşezat pe o banchetă; eram buimac, urechile continuau să-mi ţiuie, începea să mă doară şi burta. După atitudinea de aşteptare, am mai reperat câţiva membri ai grupului. Două fete, de vreo douăzeci şi cinci de ani, genul paraşută (altminteri bine făcute), aruncau priviri dispreţuitoare în jur. Un cuplu de pensionari — el, genul *agitat,* ea, ceva mai rezervată — observau încântaţi decoraţiunile

interioare ale hotelului, formate din lustre, oglinzi şi ornamente aurite. În general, în primele ore din existenţa unui grup nu se observă decât o *sociabilitate factică:* se folosesc fraze convenţionale, iar angajarea emoţională este limitată. După Edmond şi White[1], constituirea de micro-grupuri se observă abia la prima excursie, uneori la prima masă luată în comun.

O senzaţie de sfirşeală m-a făcut să tresar; mi-am aprins o ţigară ca să-mi revin: somniferele erau prea tari, mă zăpăceau; dar cele pe care le luam înainte nu mai aveau niciun efect: era o situaţie fără ieşire. Cei doi pensionari se învârteau de colo-colo (am avut impresia că bărbatul poza puţin); în lipsa unei persoane anume cu care să schimbe un surâs, adresau un surâs virtual lumii din jur. Probabil că într-o viaţă anterioară fuseseră mici comercianţi, era singura ipoteză. Unul câte unul, auzindu-şi numele, membrii grupului se îndreptau spre San, thailandeza care ne era ghid, primeau cheile, urcau în cameră — pe scurt, se împrăştiau. San ne-a amintit cu o voce plăcută că puteam lua micul dejun chiar atunci; sau ne puteam odihni în camere, era la libera noastră alegere. Oricum, pentru după-amiază aveam în program excursia pe *klong-im[2],* întâlnirea era fixată pentru ora paisprezece, în hol.

Fereastra camerei mele dădea spre autostradă. Era şase şi jumătate. Circulaţia era intensă, dar geamul dublu lăsa să treacă doar un murmur slab. Iluminaţia pentru noapte era stinsă, oţelul şi sticla încă nu reflectau soarele; la ora asta, oraşul era cenuşiu. Am sunat la *room service* şi am comandat o cafea dublă; am băut-o cu un Efferalgan, un Doliprane şi o doză dublă de Oscillococcinum; apoi m-am culcat şi am încercat să închid ochii.

Nişte forme se mişcau lent într-un spaţiu restrâns, scoţând un zumzet grav; poate erau maşinile unui şantier, sau nişte insecte uriaşe. În fundal, un bărbat înarmat cu un hanger îi încerca tăişul cu prudenţă; purta şalvari albi şi turban. Deodată aerul a devenit roşu şi lipicios, aproape lichid; după picăturile de condens ce se formau în faţa ochilor mei, am înţeles că un geam mă separa de această scenă. Bărbatul era acum la pământ, ţintuit de o forţă nevăzută. Maşinile de pe şantier — câteva excavatoare şi un buldozer cu şenile — se adunaseră în jurul lui. Excavatoarele şi-au ridicat braţele articulate şi le-au lăsat brusc peste om, secţionându-i trupul în şapte-opt părţi; cu toate astea, capul părea însufleţit de o vitalitate demonică, un rictus continua să-i strâmbe chipul bărbos. Buldozerul a înaintat la rândul lui: capul bărbatului a explodat ca un ou; un terci de creieri şi oase sfarâmate a fost împroşcat pe geam, la câţiva centimetri de faţa mea.

În concluzie, turismul este căutare de sens: cu sociabilităţile ludice pe care le favorizează, cu imaginile pe care le generează, el este un dispozitiv

de comprehensiune graduală, codificată şi netraumatizantă a exteriorului şi alterităţii.

Rachid Amirou

M-am trezit pe la prânz, instalaţia de aer condiţionat scotea un zumzet grav, capul mă durea ceva mai puţin. Lungit de-a curmezişul patului *king size,* m-am gândit la desfăşurarea circuitului şi la mizele lui. Grupul până acum inform avea să se metamorfozeze în comunitate vie; încă din după-amiaza asta, va trebui să-mi găsesc o poziţie; până atunci, trebuia să-mi aleg un şort pentru excursia la *klong-wi.* Am optat pentru un model până la genunchi, din denim albastru, nu prea mulat; l-am completat cu un tricou *Radiohead,* apoi mi-am vârât în rucsac câteva lucruri. M-am privit cu dezgust în oglinda de la baie: între costumatie şi faţa mea gravă de birocrat era o nepotrivire tragică; în ansamblu, arătam exact a ceea ce eram: un funcţionar de patruzeci de ani care încerca să facă pe tinerelul în vacanţă; era descurajant. M-am dus la fereastră, am tras perdelele. De la etajul douăzeci şi şapte, spectacolul era fantastic. Masa impozantă a hotelului Marriott se înălţa la stânga ca o faleză de cretă, striată de liniile negre, orizontale, ale ferestrelor pe jumătate ascunse de balcoane. Planurile şi muchiile erau subliniate violent de lumina soarelui la zenit. Drept înainte, structura complexă de piramide şi conuri de sticlă albăstruie îşi multiplica reflexele la infinit. În zare, suprapuse ca etajele unei piramide în trepte, erau giganticele cuburi de beton ale hotelului Grand Plaza President. Iar la dreapta, peste suprafaţa fremătătoare şi verde a parcului Lumphini, se zărea Dusit Thani, ca o citadelă gălbuie, cu turnuri ascuţite. Cerul era de un albastru absolut. Am băut fără grabă un Singha Gold meditând la noţiunea de iremediabil.

Jos în hol, Son făcea un fel de apel pentru a împărţi tichetele de masă. Am aflat astfel că cele două fufe se numeau Babette şi Lea. Babette avea părul blond şi cârlionţat, mă rog, nu creţ natural, poate mai curând *ondulat;* avea sâni frumoşi, japiţa, perfect vizibili sub tunica străvezie — un imprimeu etnic, pesemne de la Trois Suisses. Pantalonul din aceeaşi ţesătură era la fel de străveziu; se distingea clar dantela albă a slipului. Lea, foarte brunetă, era mai filiformă; în compensaţie, avea fese cambrate, sexy, subliniate de bermudele negre, şi pieptul agresiv, cu sfircuri ce împungeau prin bustiera de un galben viu. Buricul delicat era împodobit cu un diamant minuscul. M-am uitat cu atenţie la cele două pupeze, înainte de a le uita pe vecie.

Împărţirea tichetelor continua. Son ne striga pe numele mic; eram furios. Pentru numele lui Dumnezeu, eram *adulţi.* Am avut un moment de speranţă când i-a strigat pe bătrâni „Domnul şi Doamna Lobligeois”; dar n-a întârziat să adauge, cu un surâs încântat, „Josette şi Rene”. Incredibil, dar adevărat. „Mă cheamă Rene”, a confirmat

pensionarul fără a se adresa cuiva anume. „Nicio şansă…” am mormăit. Nevastă-sa i-a aruncat o privire obosită, gen: „Taci, Rene, plictiseşti lumea.” Am înţeles brusc de cine îmi amintea: de Monsieur Plus, personajul de pe panourile publicitare Bahlsen. De altfel, poate era chiar el. Am întrebat-o pe nevastă-sa dacă interpretaseră cumva în trecut, ca actori, nişte personaje secundare. Nici vorbă, m-a informat ea, ţineau un magazin de mezeluri. Ei da, li se potrivea. Cintezoiul ăsta voios era aşadar un fost cârnăţar (la Clamart, a precizat nevasta); îşi desfaşurase talentele într-o dugheană modestă, consacrată alimentaţiei celor sărmani.

Au urmat alte două cupluri, mai şterse, ce păreau legate printr-o fraternitate obscură. Mai călătoriseră împreună? Făcuseră cunoştinţă la *breakfast*? Totul era posibil în această fază a călătoriei. Primul cuplu era şi cel mai nesuferit. Bărbatul semăna puţin cu Antoine Waechter *tânăr,* dacă aşa ceva era imaginabil; mai şaten însă, şi cu o barbă foarte îngrijită; până la urmă, nu cu Antoine Waechter semăna, mai degrabă cu Robin Hood, având totodată un aer de elveţian, mai exact de muntean din Jura. La drept vorbind, era un ins destul de şters; sigur e că părea un tâmpit. Ca să nu mai vorbesc de nevastă-sa, în salopetă, serioasă, cu nişte lăptării enorme. Greu de crezut că indivizii ăştia nu s-au reprodus încă, mi-am spus; desigur, lăsaseră copilul la părinţi, în Lons-le-Saulnier. Al doilea cuplu, mai în vârstă, nu părea la fel de senin. Bărbatul, slab, mustăcios şi febril, mi s-a prezentat ca terapeut naturist; cum nu păream prea lămurit, a precizat că trata bolile cu plante sau cu alte leacuri, de preferinţă naturale. Nevastă-sa, uscată şi pirpirie, lucra în sectorul social, la integrarea nu ştiu căror delincvenţi minori din Alsacia; lăsau impresia că nu se mai regulaseră de treizeci de ani. Bărbatul părea dispus să mă iniţieze în virtuţile medicinei naturiste, însă eu, obosit de această primă discuţie, m-am dus să mă aşez pe o bancă. De acolo, nu îi vedeam prea bine — din cauza cuplului de cârnăţari, interpus între mine şi ei — pe ultimii trei membri ai grupului: un soi de bizon la vreo cincizeci de ani, pe nume Robert, cu o expresie neaşteptat de dură; o femeie de aceeaşi vârstă, cu o faţă rea, inteligentă şi puhavă încadrată de un păr negru ondulat, pe nume Josiane; în fine, o femeie mai tânără, de cel mult douăzeci şi şapte de ani, destul de ştearsă, care-o urma pe Josiane cu o expresie de supunere canină şi pe care o chema Valerie. Bun, voi avea ocazia să revin; o să mă satur de atâtea ocazii, mi-am zis îndreptându-mă posac spre autocar. Am remarcat că Son nu-şi mai putea desprinde ochii de pe lista ei. Era crispată şi bolborosea ceva; i se citea pe faţă teama, aproape groaza. La numărătoare, ieşea că grupul era format din treisprezece persoane; iar thailandezii sunt uneori foarte superstiţioşi, îi întrec chiar şi pe chinezi: adesea, la numerotarea străzilor sau a etajelor, sar de la doisprezece la paisprezece, doar ca să-l evite pe

treisprezece. M-am aşezat la mijlocul autocarului, pe partea stângă. În acest gen de voiaj în grup, oamenii se orientează destul de rapid: ca să fii liniştit, trebuie să-ţi ocupi locul din timp, să ţi-l păstrezi, eventual să-l marchezi cu obiecte personale; să-l locuieşti în mod activ, cum s-ar spune.

Spre marea mea surpriză, am văzut că Valerie s-a aşezat lângă mine, deşi autocarul era gol pe trei sferturi. Ceva mai în spate, Babette şi Lea au schimbat câteva cuvinte ironice. Fufele astea ar fi făcut mai bine să se calmeze. Am privit-o pe Valerie cu atenţie: avea părul negru şi lung, un chip oarecare, putea fi definit ca *obişnuit*; nici frumoasă, nici urâtă, la drept vorbind. După un moment de gândire scurt, dar intens, am articulat cu greu:

— Nu vă este prea cald?

— Nu, nu, în autocar e suportabil, a răspuns ea repede, fără să surâdă, dar uşurată că am deschis discuţia. Întrebarea mea era, totuşi, cum nu se poate mai stupidă: de fapt, în autocar îngheţai.

— Aţi mai fost în Thailanda? a continuat ea, politicoasă.

— Da, o dată.

A rămas nemişcată, într-o atitudine de aşteptare, gata să asculte o istorie interesantă. Trebuia să-i povestesc călătoria mea precedentă? Poate mai târziu,

— A fost bine… am spus în cele din urmă, adoptând o voce caldă pentru a compensa banalitatea cuvintelor.

A dat din cap mulţumită. Am înţeles atunci că nu-i era deloc supusă lui Josiane: supusă era *în general,* pur şi simplu, şi poate căuta un nou stăpân; poate se săturase deja de Josiane — care, aşezată mai în faţă, frunzărea furioasă *Ghidul drumeţului* aruncând priviri veninoase în direcţia noastră. Romanţios, romanţios.

După Payab Ferry Pier, piroga a cotit la dreapta, pe Klong Samsen, şi am pătruns într-o altă lume. Viaţa era aici aproape la fel ca în veacul trecut. Case din lemn de teck pe piloni se înşirau de-a lungul canalului; sub streşini erau rufe puse la uscat. Unele femei veneau la ferestre să ne privească trecând; altele se opreau din spălatul rufelor. Copiii se scăldau, se hârjoneau printre piloni, ne făceau semne cu mâna. Totul era acoperit de vegetaţie; piroga îşi croia drum prin covoare compacte de nuferi şi lotuşi; o viaţă intensă şi bogată ţâşnea peste tot. Fiecare colţişor liber de pământ, de aer sau apă părea să se acopere de îndată cu fluturi, cu şopârle, cu peşti. Ne aflam, a spus Son, în plin anotimp uscat; cu toate astea, aerul era jilav, total şi iremediabil jilav.

Valerie se aşezase lângă mine; părea învăluită de o pace profundă. Le făcea semn cu mâna bătrânilor care fumau pipă în balcoane, copiilor care se scăldau, femeilor care spălau rufe. Ecologiştii jurasieni păreau şi ei senini; chiar şi terapeuţii naturişti păreau aproape

împăcaţi. În jur nu mai erau decât şoapte şi surâsuri. Valerie s-a întors către mine. Mai că-mi venea s-o iau de mână; m-am abţinut, fără un motiv anume. Piroga nu mai înainta: am rămas în eternitatea scurtă a unei după-amieze fericite; Babette şi Lea, până şi ele, tăceau. Erau puţin „în nori", ca să reiau expresia folosită de Lea, mai târziu, pe debarcader.

În timp ce vizitam Templul Zorilor, mi-am notat mental să cumpăr Viagra la prima farmacie deschisă. Pe drum, am aflat că Valerie era bretonă, că părinţii ei fuseseră fermieri în Tregorrois; nu prea ştiam ce să-i spun. Părea inteligentă, dar eu nu aveam chef de discuţii inteligente. Îmi plăceau vocea ei catifelată, zelul ei catolic, foarte discret, mişcarea buzelor atunci când vorbea; avea probabil o gură fierbinte, gata să înghită sperma unui prieten adevărat. „A fost o după-amiază plăcută…" am spus într-un sfârşit, disperat. Mă înstrăinasem de oameni, trăisem prea mult timp singur, nu mai ştiam ce trebuie să fac. „O, da, a fost plăcut…" a răspuns ea; nu era pretenţioasă, era cu adevărat o fată de treabă. Totuşi, o dată reveniţi la hotel, m-am dus întins la bar.

După trei cocteiluri, începeam să-mi regret purtarea. Am ieşit să dau o raită prin hol. Era ora nouăsprezece; încă nu apăruse nimeni din grup. Pentru patru sute de baht[3], doritorii puteau asista la o cină-spectacol cu „dansuri tradiţionale thailandeze"; întâlnirea era fixată pentru ora douăzeci. Valerie avea să vină, nu mă îndoiam. Cât despre mine, ştiam câte ceva despre dansurile tradiţionale thailandeze, în urmă cu trei ani făcusem un circuit *Thailanda clasică, de la „Trandafirul Nordului" la „Cetatea îngerilor",* prin agenţia Kuoni. Interesant, dar cam scump, şi de un nivel cultural înfiorător, toţi participanţii aveau măcar o facultate. Cele treizeci şi două de poziţii ale lui Buddha în arta statuară Ratanakosin, stilurile thai-birman, thai-khmer sau thai-thai — nu le scăpa nimic. Revenisem epuizat şi mă simţisem tot timpul ridicol fără *Ghidul albastru.* Pentru moment, începeam să simt o acută poftă de regulat. Mă învârteam prin hol, pradă unei indecizii crescânde, când am zărit un panou „Health Club" ce trimitea la un etaj inferior.

Intrarea era luminată cu neoane roşii şi o ghirlandă de becuri multicolore. Pe un panou luminos cu fond alb, trei sirene în bikini şi cu sâni niţel cam exageraţi întindeau cupe de şampanie vizitatorului potenţial; un turn Eiffel foarte stilizat se profila în zare; mă rog, nu era chiar acelaşi concept cu *spaţiile-formă* din hotelurile Mercur. Am intrat în bar şi am cerut un whisky. Vreo douăsprezece fete, în spatele geamului, au întors capul în direcţia mea; unele cu un surâs provocator, altele nu. Eram singurul client. Deşi localul era mic, fetele purtau ecusoane numerotate. Alegerea mea s-a oprit rapid la numărul 7: mai întâi pentru că era drăguţă, apoi pentru că nu părea absorbită de programul TV, nici cufundată într-o discuţie pasionată cu vecina.

Într-adevăr, auzindu-şi numărul strigat, s-a ridicat cu o satisfacţie vizibilă. I-am oferit o Coca-Cola la bar, pe urmă am trecut în cameră. O chema Oan sau cam aşa ceva, şi era din nordul ţării — un sătuc de lângă Chiang Mai. Avea nouăsprezece ani.

Am făcut împreună o baie, apoi m-am lungit pe saltea, plin de spumă. Am înţeles rapid că nu voi regreta alegerea: 0an se mişca perfect, cu supleţe, şi nu folosea mai mult săpun decât era nevoie. La un moment dat, mi-a mângâiat îndelung fesele cu sânii; era o iniţiativă personală, nu toate fetele o faceau. Păsărica ei săpunită îmi freca pulpele ca o periuţă. Spre surprinderea mea, mi s-a sculat pe dată; m-a întors pe cealaltă parte, a început să-mi mângâie sexul cu tălpile; am simţit că nu mai pot să ma ţin. Cu un efort considerabil, încordând muşchii coapselor, am izbutit totuşi.

Când a venit deasupra mea în pat, credeam că voi putea continua o vreme; a trebuit să las din pretenţii. Deşi era foarte tânără, ştia să-şi folosească vaginul. A început foarte lin, cu contracţii uşoare pe gland; apoi a coborât câţiva centimetri strângând tot mai mult. Am strigat: „O, nu, Oan, nu!…” A izbucnit în râs, mulţumită de puterea ei, apoi a continuat să coboare, contractând pereţii vaginului cu presiuni puternice şi lente; în acelaşi timp mă privea în ochi, vizibil amuzată. Am ejaculat înainte ca ea să fi ajuns la rădăcina sexului.

Pe urmă am pălavrăgit puţin, îmbrăţişaţi în pat; nu părea grăbită să revină pe scenă. Nu avea mulţi clienţi, mi-a spus; era un hotel pentru grupuri aflate în ultima etapă a călătoriei, cu oameni banali, aproape blazaţi. Erau destui francezi, însă puţini păreau amatori de *body massage*. Cei care veneau erau drăguţi, însă majoritatea erau nemţi şi australieni. Şi câţiva japonezi, da, dar japonezii nu-i plăceau, erau bizari, tot timpul voiau s-o lege ori s-o lovească; sau rămâneau neclintiţi şi se masturbau holbându-se la pantofii ei; era total lipsit de interes.

Ce credea despre mine? N-a fost rău, dar sperase că pot ţine mai mult. *„Much need…”*[4] a spus ea luându-mi cu două degete sexul sătul şi scuturându-l uşor. În afară de asta, păream un oto de treabă. *„You look quiet…”*[5] a spus ea. Se înşela puţin, însă, în fond, era adevărat, mă liniştise perfect. I-am dat trei mii de baht, ceea ce, dacă-mi aminteam, era un preţ bun. Reacţia ei mi-a confirmat că, într-adevăr, era foarte bun. *„Krep khun khăt!”* a exclamat ea cu un surâs larg, împreunându-şi palmele în dreptul frunţii. Apoi m-a însoţit până la ieşire ţinându-mă de mână; în faţa uşii, ne-am sărutat de mai multe ori pe obraji.

Urcând scările, m-am pomenit faţă-n faţă cu Josiane care, aparent, ezita: să coboare sau nu? Purta o tunică neagră de seară, cu găitane aurite, dar asta n-o făcea mai simpatică. Chipul ei puhav şi inteligent mă fixa fără să clipească. Am remarcat că se spălase pe cap. Nu era

urâtă; la o adică, ar fi putut fi chiar frumoasă, apreciasem nişte libaneze în genul ei; însă expresia ei de bază era una de răutate. Mi-o imaginam foarte bine exprimând poziţii politice; nu descifram la ea nici cea mai mică milă. Oricum, nu aveam nimic să-i spun. Am lăsat privirea în jos. Poate puţinjenată, a întrebat:

— Ce e acolo, ceva interesant?… Mă enerva atât de tare că era să-i răspund:

„Un bar cu târfe!" Până la urmă am minţit, era mai simplu:

— Nu, nu, nu ştiu, un soi de salon cosmetic…

— Nu aţi fost la cina-spectacol… mi-a reproşat scorpia.

— Nici dumneavoastră… am replicat, prompt. Răspunsul a întârziat puţin, făcea pe snoaba.

— A, nu, nu prea apreciez genul… a continuat ea unduindu-şi braţul cu un gest teatral. E cam turistic…

Ce voia să spună? Totul era turistic. M-am abţinut încă o dată să nu-i dau peste bot. Stând pe trepte, îmi bara trecerea; trebuia să dau dovadă de răbdare. Sfintul Ieronim, pamfletar violent, a ştiut de asemenea, la nevoie, să manifeste virtuţile *răbdării creştine*; iată de ce îl cinstim ca mare sfint şi învăţat al Bisericii.

După Josiane, „dansurile tradiţionale thailandeze" erau bune pentru Josette şi Rene, pe care în forul ei lăuntric îi taxa drept *cârnăţari;* am înţeles cu neplăcere că japiţa căuta în mine un aliat. E drept, curând circuitul avea să continue în interiorul ţinutului, iar noi urma să fim împărţiţi, pentru mese, în două grupuri; era timpul să alegem o tabără.

— Păi… am emis eu după un lung moment de tăcere.

În clipa aceea, ca prin miracol, Robert a apărut pe scară; voia să coboare. Am şters-o la iuţeală suind câteva trepte. Înainte de a intra în restaurant, am privit înapoi: Josiane nu se clintise din loc şi îl fixa pe Robert, care, cu un pas nervos, se îndrepta spre salonul de masaj.

Babette şi Lea erau lângă platourile cu legume. Am dat din cap în semn de minim salut, apoi m-am servit cu salată. Probabil că şi pentru ele dansurile tradiţionale thailandeze erau *prăfuite. Î*ntors la masă, le-am privit pe cele două fufe, aşezate la câţiva metri. Lea purta un tricou *Rage against the machine* şi bermude mulate, Babette un soi de veşmânt alternând benzi de mătase de culori diferite şi zone transparente. Sporovăiau cu însufleţire despre hotelurile new-yorkeze, dacă auzeam eu bine. Să iei de nevastă pe una din ele, mi-am zis, nu putea fi decât un coşmar. Să mă mut la altă masă? Nu mai puteam, ar fi fost exagerat. M-am aşezat pe scaunul din faţă, cu spatele la ele, am mâncat la iuţeală şi am urcat din nou în cameră.

Mă pregăteam să intm în baie, când a apărut un gândac. Era şi momentul să apară, în viaţa mea, un gândac: nu putea nimeri mai bine. Fugea repede pe faianţă, mititelul: am căutat din priviri un

papuc, deşi, în fond, ştiam că am puţine şanse să-l strivesc. La ce bun să lupt? Şi ce putea face 0an, cu tot vaginul ei minunat de elastic? Eram deja condamnaţi. Gândacii copulează fără graţie şi, pare-se, fără plăcere; dar copulează în masă, iar mutaţiile lor genetice sunt rapide; omul era total neputincios în faţa gândacilor.

Înainte de a mă dezbrăca, i-am mai adus un omagiu lui 0an — şi tuturor prostituatelor thailandeze. Nu făceau o meserie uşoară; nu nimereau prea des peste un băiat cumsecade, cu un fizic acceptabil şi care să vrea doar să juiseze o dată cu ele. M-am gândit la japonezi şi m-au trecut fiorii. Babette şi Lea, îmi ziceam, n-ar fi capabile să fie prostituate thailandeze; nu se ridicau la înălţimea lor. Valerie, poate; fata asta avea ceva — puţin de mamă de familie şi puţin de târfă, amândouă teoretic, de altfel; până acum, era mai ales o fată de treabă, prietenoasă şi serioasă. Şi deşteaptă. Am luat într-o mână *Ghidul drumeţului;* cu cealaltă, m-am masturbat puţin, ca să abordez cu seninătate lectura; au ieşit câţiva stropi.

În principiu, *Ghidul drumeţului* îşi propunea să-l pregătească pe cititor pentru călătoria în Thailanda; în practică, emitea cele mai vii rezerve şi încă din prefaţă se simţea obligat să denunţe turismul sexual, acest *sclavagism odios.* Pe scurt, autorii erau nişte *ciufuţi,* unicul lor obiectiv era să strice plăcerea turiştilor, pe care-i urau. De altfel nu se iubeau decât pe ei înşişi, judecând după micile fraze sarcastice presărate la tot pasul, gen: „ah, cucoană, să fi văzut cum era pe vremea noastră!…" Cel mai nesuferit era desigur tonul tăios, calm şi sever, fremătând de indignare înăbuşită: „Nu suntem pudibonzi, dar nouă nu ne place Pattaya. Prea se întrece măsura." Ceva mai departe, îi înfierau pe „occidentali burtoşi" care profită de micuţele thailandeze; asta-i făcea pe autori „de-a dreptul să vomite". Era limpede, „voioasa gaşcă de amici care au scris această carte", ale căror mutre se etalau servil pe coperta a patra, erau nişte cretini umanitari protestanţi. Am aruncat cartea ratând cu puţin televizorul Sony, apoi am deschis resemnat *Firma* lui John Grisham. Era un *bestseller* american, unul dintre cele mai bune; unul dintre cele mai vândute, se-nţelege. Eroul era un tânăr avocat de viitor, spiritual şi chipeş, care muncea nouăzeci de ore pe săptămână; nu numai că acest rahat era pre-scenarizat până la greaţă, dar simţeai că autorul se şi gândise la *casting:* era, evident, un rol scris pentru Tom Cruise. Soţia eroului era şi ea simpatică, deşi muncea doar optzeci de ore pe săptămână; totuşi, rolul nu i se potrivea lui Nicole Kidman, nu era un rol pentru o creaţă; mai degrabă pentru o *ondulată.* Har Domnului, porumbeii nu aveau copii, asta ne scutea de nişte scene penibile. Era o povestire cu suspans, mă rog, un suspans moderat: încă de la al doilea capitol, era clar că şefii firmei sunt nişte nemernici; nu se punea problema ca eroul să moară la sfârşit; nici nevasta, de altfel. Cel mult, pe parcurs,

ca să arate că nu glumeşte, autorul avea să sacrifice câteva personaje simpatice, dar secundare; care anume, rămânea de aflat, asta putea justifica lectura. Poate tatăl eroului: afacerile îi mergeau prost, nu se adaptase la managementul cu flux intens; aveam impresia că vom asista la ultimul lui Thanksgiving.

Valerie îşi trăise primii ani din viaţă la Tremoven, un sătuc la câţiva kilometri nord de Guingamp. În anii ’7o şi la începutul anilor ’80, guvernul şi comunităţile locale şi-au propus să facă din Bretagne un pol al producţiei de carne de porc, capabil să rivalizeze cu Marea Britanie şi Danemarca. Încurajaţi să dezvolte unităţi de producţie intensivă, tinerii crescători — printre care şi tatăl ei — au făcut împrumuturi mari la Credit Agricole. În 1984, preţul cărnii de porc a început să scadă; Valerie avea unsprezece ani. Era o fetiţă cuminte, cam singuratică, elevă silitoare; se pregătea să intre la colegiul din Guingamp. Fratele mai mare învăţase bine şi el; după ce luase bacul, optase pentru Facultatea de Agronomie din Rennes.

Valerie îşi aducea aminte de revelionul 1984; tatăl îşi petrecuse ziua împreună cu contabilul de la FNSEA[6]. La masa de Crăciun rămăsese tăcut. La desert, după două pahare de şampanie, i-a vorbit fiului. „Nu te pot sfătui să rămâi la fermă, i-a spus el. De douăzeci de ani mă scol în zori şi îmi termin ziua de muncă la ora opt sau nouă; nici maică-ta, nici eu n-am avut niciodată concediu. Dacă vând acum ferma, cu toate maşinile plus sistemul de stabulaţie, şi investesc în hoteluri turistice, îmi pot petrece restul vieţii stând cu burta la soare.”

În anii următori, preţul cămii de porc a continuat să scadă. Au avut loc manifestaţii ale fermierilor, marcate de o violenţă disperată; tone de bălegar au fost vărsate pe esplanada Invalizilor, mai mulţi porci au fost tăiaţi în faţa Palatului Bourbon. La sfirşitul lui 1986, guvernul a decis alocarea urgentă de ajutoare pentru crescători, apoi a anunţat un plan de relansare. În aprilie 1987, tatăl lui Valerie şi-a vândut ferma cu patru milioane şi ceva de franci. Cu banii primiţi, a cumpărat un apartament pentru familie, la Saint-Quay-Portrieux, şi trei garsoniere la Torremolinos; îi rămâneau un milion de franci, pe care i-a plasat într-un fond de investiţii; a putut chiar — era visul lui din copilărie — să cumpere un mic vas cu pânze. A semnat actul de vânzare cu tristeţe şi cu puţin dezgust. Noul proprietar era un tânăr de douăzeci şi trei de ani originar din Lannion, care tocmai îşi terminase studiile agricole şi mai credea în planurile de relansare. Tatăl avea patruzeci şi opt de ani, soţia lui patruzeci şi şapte; îşi irosiseră cei mai buni ani din viaţă muncind fără speranţă. Trăiau într-o ţară în care, spre deosebire de investiţia speculativă, investiţia productivă nu aduce niciun profit real; ştia, acum, lucrul ăsta. Închirierea garsonierelor i-a adus, încă din primul an, un venit mai mare decât toţi anii de muncă. Şi-a făcut obiceiul sa dezlege cuvinte încrucişate, uneori ieşea cu barca în golf,

la o partidă de pescuit. De mare ajutor i-a fost soţia, care s-a obişnuit mai uşor cu noua lor viaţă — începea să-i placă din nou să citească, să mearga la cinema, să iasă în oraş.

Pe atunci, Valerie avea paisprezece ani, începea să se machieze; îşi observa, în oglinda din baie creşterea regulată a sânilor. În ajunul plecării, s-a plimbat un timp printre clădirile fermei. În cea mai mare dintre ele rămăseseră vreo zece porci, care s-au apropiat de ea grohăind încet. În aceeaşi seară, un angrosist avea să-i ia şi să-i ducă la abator.

Vara care-a urmat a fost o perioadă bizară. În comparaţie cu Tremeven, Saint-Quay-Portrieux era aproape un orăşel. Nu mai putea, ieşind din casă, să se lungească pe iarbă, să-şi lase gândurile să plutească o dată cu norii, să curgă la vale cu apele râului. Printre turişti erau şi băieţi, care întorceau capul după ea; Valerie nu izbutea niciodată să se odihnească destul. Spre sfirşitul lui august a cunoscut-o pe Berenice, o viitoare colegă la liceul din Saint-Brieuc. Berenice era mai mare cu un an; deja se machia, purta haine de firmă; avea o faţă drăguţă, ascuţită, şi părul foarte lung, de un minunat blond veneţian. Şi-au făcut obiceiul să meargă împreună la plaja Sainte-Marguerite; se schimbau în cameră la Valerie, înainte de a pleca. Într-o după-amiază, în timp ce-şi scotea sutienul, Valerie a observat privirea prietenei oprită pe sânii ei. Ştia că are sâni superbi, înalţi, rotunzi, atât de rotunzi şi de tari încât păreau artificiali. Bărenice a întins mâna, i-a atins uşor curbura şi mamelonul. Când Berenice şi-a apropiat buzele de ale ei, Valerie a deschis gura, a închis ochii abandonându-se total sărutului. Sexul îi era umed când Berenice şi-a strecurat mâna în chiloţii ei. Şi i-a scos cu înfrigurare, s-a aruncat pe pat, a desfăcut coapsele. Ingenunchind în faţa ei, Berenice i-a pus gura pe vulvă. Valerie îşi simţea pântecul străbătut de contracţii fierbinţi, avea senzaţia că mintea îi lunecă în spaţiile infinite ale cerului; nu-şi imaginase că poate exista asemenea plăcere.

Au luat-o de la capăt în fiecare zi, până la sfirşitul vacanţei. Primă oară o făceau la începutul după-amiezei, înainte de a merge la plajă; apoi se lungeau împreună la soare, Puţin câte puţin, Valerie simţea cum dorinţa îi urcă iarăşi în trup, îşi ridica sutienul oferindu-şi sânii. Intrau aproape alergând în cameră, se iubeau încă o dată.

După începerea şcolii, încă din prima săptămână, Berenice s-a depărtat de Valerie, a evitat să se întoarcă de la liceu împreună cu ea; puţin mai târziu, a început să iasă cu un băiat. Valerie s-a resemnat fără mare tristeţe; era normal să fie aşa. Se obişnuise să se masturbeze în fiecare dimineaţă, la trezire. De fiecare dată ajungea la orgasm în câteva minute; era un proces minunat, atât de uşor, care se împlinea în ea făcând-o să-şi înceapă ziua cu bucurie. Cu băieţii era mai prudentă: după ce cumpărase de la chioşcul gării câteva numere din

Hot Video, ştia la ce sa se aştepte în ceea ce priveşte anatomia, organele lor, diferitele practici sexuale; dar părul, muşchii lor nu-i provocau decât o uşoară repulsie; pielea lor îi părea grosolană şi aspră. Sacul brun şi ridat al testiculelor, aspectul violent anatomic al penisului decalotat, roşu, lucios… toate astea n-o atrăgeau în mod special. Până la urmă, după o seară petrecută la discoteca din Paimpol, s-a culcat totuşi cu un tip din ultimul an de liceu, un blond înalt; n-a simţit cine ştie ce plăcere. A mai facut-o de câteva ori, cu alţi băieţi, în primul an de liceu şi în ultimul; nu era greu să seduci un băiat, era destul să porţi o fustă scurtă, să stai picior peste picior, să ai o rochie decoltată sau transparentă care să-ţi pună în valoare sânii; niciuna din aceste experienţe nu a fost cu adevărat concludentă. Mental, reuşea să înţeleagă senzaţia delicioasă şi triumfală pe care-o încercau unele fete simţind un penis în adâncul vaginului; dar ea, personal, nu simţea nimic asemănător. Ce-i drept, prezervativul nu avea cum să ajute; plescăitul repetitiv al cauciucului o chema la realitate, împiedicându-i mintea să lunece în infinitul fără forme al senzaţiilor voluptuoase. În perioada pregătirii pentru bac, încetase aproape complet.

Şi nu reîncepuse cu adevărat nici după zece ani, se gândea Valerie cu amărăciune, trezindu-se în camera ei de la Bangkok Palace. Încă nu se luminase de ziuă. Aprinse lumina, se privi în oglindă. Sânii erau la fel de tari şi rotunzi ca la şaptesprezece ani, fesele la fel de cambrate, fără pic de grăsime; nici vorbă, avea un trup superb. Îşi puse totuşi un tricou larg şi nişte bermude informe, apoi coborî la micul dejun. Inainte de a închide uşa, se privi în oglindă încă o dată: chipul era mai degrabă comun, plăcut şi atât; nici părul negru şi drept ce-i cădea în dezordine pe umeri, nici ochii întunecaţi nu erau un atu. Ar fi putut, desigur, să şi-i pună în valoare mai bine, să-şi schimbe machiajul, coafura, să meargă la o cosmeticiană. Majoritatea femeilor de vârsta ei consacrau acestor îngrijiri câteva ore pe săptămână; în cazul ei, nu credea că ar schimba mare lucru. Ceea ce-i lipsea, în fond, era dorinţa de a seduce.

Am părăsit hotelul la ora şapte; circulaţia era deja intensă. Valerie mi-a facut un semn discret cu capul şi s-a aşezat în dreptul meu, de cealaltă parte a culoarului. Megalopolisul cenuşiu se trezea încet; cupluri pe scutere — uneori, în spate, o mamă cu copil în braţe — se strecurau printre autobuzele ticsite. O ceaţă uşoară persista peste unele străzi, lângă fluviu. Curând, soarele avea să străpungă norii matinali, să dogorască.

Începând de la Nonthaburi, aglomeraţia urbană s-a rărit, am zărit primele orezării. Bivoli nemişcaţi în noroi urmăreau autocarul cu privirea, exact cum ar fi făcut nişte vaci. Am simţit foieli în partea ecologiştilor jurasieni; probabil ar fi vrut să faca două-trei poze cu

bivoli.

Prima oprire a fost la Kanchanaburi; ghidurile turistice subliniază la unison caracterul animat şi vesel al acestui oraş. Pentru *Michelin,* este un „minunat punct de plecare pentru vizitarea ţinuturilor din jur"; pentru *Drumeţi,* este o „bună tabără de bază". Programul prevedea un parcurs de mai mulţi kilometri pe calea ferată a morţii, ce şerpuia de-a lungul râului Kwai. Nu pricepusem niciodată prea bine istoria asta cu râul Kwai, aşa că am încercat să ascult explicaţiile ghidei. Din fericire, înarmat cu ghidul *Michelin,* Rene o urmărea, gata să rectifice erorile. Pe scurt, după intrarea în război în 1941, japonezii au decis construirea unei căi ferate care să lege Singapore de Birmania; obiectivul pe tennen lung era invadarea Indiei. Calea ferată urma să traverseze Malaiezia şi Thailanda. Ce faceau thailandezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial? Ei bine, nu mare lucru. Erau „neutri", a fost termenul pudic al lui Son.

— În realitate, a completat Rene, au semnat un acord militar cu japonezii, fără să le declare totuşi război Aliaţilor. Era soluţia cea mai înţeleaptă. Au dovedit astfel, încă o dată, faimosul *spirit de subtilitate* ce le îngăduise timp de peste două secole, prinşi între puterea colonială franceză şi cea engleză, să nu cedeze nici uneia şi să rămână singura ţară necolonizată din Asia de Sud-Est.

În 1943, lucrările au început în sectorul râului Kwai, mobilizând şaizeci de mii de prizonieri de război englezi, australieni, neozeelandezi şi americani, dar şi „nenumăraţi" muncitori asiatici aduşi cu sila. În octombrie 1943, calea ferată era terminată, dar şaisprezece mii de prizonieri de război îşi pierduseră viaţa — cauzele fiind lipsa hranei, clima vitregă şi cruzimea naturală a japonezilor. Puţin mai târziu, un bombardament aliat a distrus podul de pe râul Kwai, element esenţial al infrastructurii, facând inutilizabilă calea ferată. Pe scurt, au murit o mulţime de oameni pentru un rezultat aproape nul. De atunci, nu s-a mai întâmplat nimic, iar o legătură feroviară eficientă între Singapore şi Delhi părea cu neputinţă de realizat.

Mi-am început vizita la JEATH Museum, creat pentru a comemora calvarul prizonierilor de război aliaţi, cu o uşoară angoasă. Evident, tot ce se întâmplase era regretabil; dar în al Doilea Război Mondial s-au petrecut şi lucruri mai rele. Nu mă puteam împiedica să gândesc că pentru nişte prizonieri polonezi sau ruşi s-ar fi făcut mai puţin caz.

După aceea a trebuit să înghiţim vizita la *cimitirul* prizonierilor de război aliaţi — cei care, într-un fel, făcuseră sacrificiul suprem. Crucile erau albe, aliniate, perfect identice; locul degaja o plictiseală profundă. Îmi amintea de Omaha Beach, care nici el nu mă mişcase peste măsură — la drept vorbind, îmi evocase mai curând o instalaţie de artă contemporană. „Aici, mi-am spus cu tristeţe, o mulţime de

imbecili au murit pentru democraţie." Oricum, cimitirul de la râul Kwai era cu mult mai mic, puteai chiar să numeri mormintele, exerciţiu la care am renunţat destul de repede.

— Şaisprezece mii… nu puteau să fie atâţia, a fost concluzia mea, exprimată cu voce tare.

— Ba da, este exact! m-a informat Renă citând din acelaşi ghid *Michelin:* „Numărul de morţi este estimat la şaisprezece mii; în cimitir sunt însă doar cinci sute optzeci şi două de morminte. Aceşti morti sunt consideraţi (Rene citea urmă-rind rândurile cu degetul) cei cinci *sute optzeci şi doi de martiri ai democraţiei."*

La vârsta de zece ani, la terminarea cursului de schi, m-am dus la o patiserie să ma îndop cu clătite. Era o sărbătoare solitară; nu aveam prieteni cu care să împart bucuria. Ca-n Fiecare an pe vremea aceea, eram la Chamonix, la tata. El era ghid montan şi alpinist încercat. Avea prieteni de soiul lui, bărbaţi curajoşi şi virili; nu mă simţeam bine cu ei. Nu m-am simţit niciodată bine printre bărbaţi. Aveam vreo unsprezece ani când, pentru prima oară, o fetiţă mi-a arătat păsărica; am fost numaidecât vrăjit, am adorat acel mic organ despicat, straniu. Nu prea avea păr, era o fetiţă de vârsta mea, o chema Martine; rămânea îndelung cu coapsele desfacute, cu chiloţeii lăsaţi în vine, ca să privesc; când însă am vrut să-mi apropii mâna, Martine a fugit. Lucrurile astea se întâmplaseră ca ieri, nu aveam sentimentul că m-am schimbat prea mult. Pasiunea mea pentru pasărici nu scăzuse, şi chiar vedeam în ea una din ultimele mele trăsături pe deplin omeneşti, evidente; în rest, nu mai eram prea sigur.

La puţin timp după ce am urcat în autocar, Son a luat cuvântul. Ne îndreptam spre locul de cazare din seara aceea, care va fi, ţinea să sublinieze, de o calitate excepţională. Fără televizor, fără video. Lumânări în loc de becuri electrice Apa fluviului în loc de baie. Rogojini în loc de saltele. Natura regăsită. Mi-am notat mental că această întoarcere la natură se manifesta în primul rând sub forma unui şir de privaţiuni; ecologiştii jurasieni (se numeau Eric şi Sylvie, aflasem întâmplător în timpul călătoriei cu trenul) jubilau. „Diseară bucătărie franceză, a încheiat Son, aparent fără legătură. Noi acum mâncat thai. De asemenea restaurant micuţ, malul râului."

Locul era într-adevăr superb. Mesele erau sub arbori, la umbră. Lângă intrare era un bazin însorit, cu brotaci şi broaşte ţestoase. Am rămas îndelung să privesc; o dată în plus, eram uimit de fantastica proliferare a vieţii în aceste locuri. Peşti albicioşi înotau în zigzag. Ceva mai încolo erau nuferi şi purici de apă. Insectele se aşezau neîncetat pe nuferi. Ţestoasele priveau în jur cu placiditatea cunoscută a speciei lor.

Son a venit să mă cheme la masă. M-am îndreptat spre sala de lângă râu. La cele două mese de şase persoane, toate locurile erau ocupate.

Am privit în jur uşor panicat, însă Renă mi-a sărit în ajutor. „Nicio problemă, veniţi la masa noastră, mai punem un tacâm!” a spus el generos. M-am aşezat aşadar la ceea ce părea să fie masa *cuplurilor constituite:* ecologiştii jurasieni, terapeuţii naturişti — care, am aflat acum, răspundeau la numele de Albert şi Suzanne — şi cei doi foşti cârnăţari. Acest aranjament, m-am convins repede, nu decurgea dintr-o afinitate reală, ci din situaţia de urgenţă creată la împărţirea meselor; cuplurile se grupaseră instinctiv, ca în orice situaţie de urgenţă; prânzul acesta nu era, în fapt, decât o *rundă de observare.*

Mai întâi s-a discutat despre *masaje,* subiect drag terapeuţilor naturişti după toate aparenţele. În seara precedentă, renunţând la dansurile tradiţionale, Albert şi Suzanne beneficiaseră de un excelent masaj al spatelui. Rene a schiţat un mic surâs echivoc, dar expresia lui Albert i-a dat de înţeles că atitudinea lui era complet deplasată. Masajul tradiţional thailandez, s-a ambalat Albert, nu avea nimic în comun cu nu ştiu care practici; era manifestarea unei civilizaţii seculare, chiar milenare, înrudită de altfel cu învăţătura chineză despre acupunctură. Şi ei îl practicau, în cabinetul lor de la Montbeliard, fără să atingă dexteritatea spedaliştilor thailandezi, fireşte; ieri seara, a încheiat el, au avut parte de o lecţie excelentă. Eric şi Sylvie ascultau fascinaţi. Rene a tuşit uşor, stingherit; ce-i drept, cuplul de la Montbeliard nu evoca nicio imagine lubrică. Cine putuse acredita ideea că Franţa era ţara *desfrâului* şi *libertinajului*? Franţa era o ţară sinistră, complet sinistră şi birocratică.

— M-am dus şi eu să-mi fac masaj la spate, numai că fata a terminat cu boaşele… am intervenit eu, timid. Mestecam nişte alune, aşa că nu m-a auzit nimeni, doar Sylvie, care mi-a aruncat o privire îngrozită. Am băut o înghiţitură de bere şi i-am înfruntat fără jenă privirea: măcar era în stare, fufa asta, să se ocupe ca *lumea* de o pulă? Nu părea sigur. Până una-alta, aşteptam să vină cafeaua.

— Într-adevăr, sunt dulci, micuţele… a remarcat Josette luând o felie de papaya şi sporind jena tuturor. Cafeaua se lăsa aşteptată. Ce poţi să faci când nu ai dreptul să fumezi o ţigară după masă? Observam calm cum creşte plictiseala generală. Discuţia s-a încheiat anevoie, cu câteva banalităţi despre climă.

Îl revedeam pe tata ţintuit la pat, doborât de o subită cadere nervoasă — cumplită la un om atât de activ; prietenii lui alpinişti îl înconjurau stingheriţi, neputincioşi. Făcuse atâta sport, îmi explicase el odată, ca să se îndobitocească, să nu mai gândească. Izbutise: eram convins că reuşise să treacă prin viaţă fără să-l tulbure nicio întrebare adevărată despre condiţia umană.

În autocar, Son a luat cuvântul din nou. Regiunea de frontieră spre care ne îndreptam era populată în parte cu refugiaţi birmani din tribul Karen; dar asta nu era o problemă. „Karen buni, a apreciat Son,

curajoşi, copii învaţă bine la şcoală, totul OK.” Nimic în comun cu triburile din nord, pe care nu vom avea ocazia să-i întâlnim în periplul nostru; şi, după ea, nu pierdeam mare lucru. Părea să-i deteste, mai ales pe cei din tribul Akkha. Cu toate eforturile guvemului, Akkha erau incapabili să renunţe la cultivarea macului, activitatea lor tradiţională. Erau vag animişti şi mâncau câini. „Akkha răi, a subliniat Son energic: nu ştiu face nimic, doar cultivat mac şi cules fructe; copii nu învaţă la şcoală. Bani grămadă cheltuit pentru ei, rezultat zero. Loaze total”, a încheiat ea cu un delicios spirit de sinteză.

Ajuns la hotel, i-am observat cu interes pe faimoşii Karen, care-şi făceau de lucru pe malul fluviului. Văzuţi în intimitate, adică fără pistol-mitralieră, nu arătau prea fioroşi; trăsătura lor cea mai evidentă era că-şi adorau elefanţii. Nu păreau să cunoască fericire mai mare decât să le facă baie în râu şi să-i frece pe spinare cu peria. E drept că nu erau *rebeli Karen,* ci *Karen obişnuiţi* — care fugiseră din zona de conflict tocmai pentru că erau sătui de lupte şi pentru că independenţa tribului îi lăsa mai degrabă indiferenţi.

În cameră am găsit un pliant cu date despre istoria locului, care se identifica în primul rând cu o frumoasă aventură umană: cea a lui Bertrand Le Moal, un soi de precursor *al Drumeţilor,* care, îndrăgind colţul acesta de lume, „poposise” aici la sfârşitul anilor ’60. Cu tenacitate şi cu ajutorul prietenilor săi Karen, crease puţin câte puţin acest „paradis ecologic” de care acum putea să beneficieze o clientelă internaţională.

Locul, ce-i drept, era superb. Căsuţele din lemn de teck sculptat cu fineţe, legate între ele de o cărare cu flori, se înălţau deasupra râului — pe care îl simţeai vuind sub picioare. Hotelul era situat în fundul unei văi înguste, între doi versanţi acoperiţi de o junglă deasă. Când am ieşit pe terasă, s-a făcut brusc o linişte adâncă. Mi-au trebuit câteva secunde ca să pricep de ce: toate păsările se opriseră din cântat, ca la un semn. Era ceasul când jungla se pregătea pentru noapte. Ce animale de pradă mari puteau trăi în pădurea aceea? Nu cine ştie ce, poate vreo câţiva leoparzi; în schimb, nu puteau lipsi păianjenii şi şerpii. Se întuneca rapid. Pe celălalt mal, o maimuţă solitară sărea printre arbori; a scos un ţipăt scurt. Îi simţeai teama şi graba de a-şi regăsi grupul.

Am intrat în cameră, am aprins lumânările. Mobila era sumară: o masă din lemn de teck, două laviţe rustice, saci de dormit şi două rogojini. Timp de un sfert de oră m-am fricţionat metodic cu loţiune contra insectelor. Râurile sunt minunate, dar atrag ţânţarii, se ştie. Mai era un bulgăr de camfor pe care îl puteam topi; nu mi se părea o precauţie inutilă.

Când am ieşit la cină, se înnoptase de-a binelea; ghirlande de becuri multicolore se înşirau între căsuţe. Aşadar, mi-am spus, aveau

electricitate; dar nu socotiseră necesar s-o aducă în camere. M-am oprit o clipă, m-am sprijinit de balustradă ca să privesc râul; luna răsărise şi scânteia pe ape. În faţă se ghicea masa întunecată ajunglei; din adâncul ei, la răstimpuri, străbătea ţipătul răguşit al unei păsări nocturne.

Grupurile umane formate din cel puţin trei persoane au o tendinţă aparent spontană de a se diviza în două subgrupuri ostile. Cina era servită pe un ponton amenajat în mijlocul fluviului; de data asta, erau două mese de câte opt persoane. Ecologiştii şi terapeuţii naturişti erau deja aşezaţi la o masă; foştii câmăţari, deocamdată singuri, la a doua. Ce putuse provoca separarea? Poate discuţia despre masaje de la prânz, care, în fond, nu ieşise prea bine. Pe de altă parte, încă de dimineaţă, Suzanne, îmbrăcată sobru cu o tunică şi un pantalon de in alb — numai bune ca să-i sublinieze uscăciunea formelor —, pufnise în râs văzând rochia înflorată pe care-o îmbrăcase Josette. Cum-necum, divizarea grupului începuse. Puţin cam laş, am rărit pasul, lăsându-l pe Lionel, vecinul meu de avion — acum de bungalou —, să mi-o ia înainte. Alegerea lui a fost rapidă, abia conştientă; cred că nici n-a făcut-o din afinitate, ci dintr-un soi de *solidaritate de clasă,* sau mai curând de *nivel de educaţie* (Lionel lucra la Gaz de France, iar cei doi fuseseră mici comercianţi). Rene ne-a primit cu vădită uşurare. Opţiunea noastră, în această fază, nu avea, de altfel, nimic decisiv: aşezându-ne lângă ceilalţi, am fi confirmat dureros izolarea foştilor cârnăţari; pe când aşa, în fond, nu faceam decât să reechilibrăm mesele. Babette şi Lea au venit ceva mai târziu; fără nicio ezitare, s-au aşezat la masa vecină.

Şi mai târziu — antreurile fuseseră deja servite —, Valerie a apărut la capătul pontonului; a aruncat în jur o privire nehotărâtă. La masa vecină mai erau două locuri, lângă Babette şi Lea. A mai ezitat puţin, a avut o tresărire, apoi a venit să se aşeze în stânga mea.

Josiane se moşmondise mai mult decât de obicei; nu-i venise uşor să se fardeze la lumânare. Rochia de catifea neagră arăta bine, cam decoltată, dar nu exagerat. Şi ea a şovăit o clipă, apoi a venit şi s-a aşezat pe locul din faţa lui Valerie.

Robert a venit ultimul, cu un pas cam nesigur — pesemne băuse înainte de masă, îl văzusem mai devreme cu o sticlă de coniac Mekong. S-a prăvălit greoi pe bancă în stânga lui Valerie. Un ţipăt scurt, dar fioros a izbucnit din junglă; un mic mamifer îşi trăise probabil ultimele clipe.

Son a trecut pe la mese ca să verifice dacă totul era în ordine. Ea mânca separat, cu şoferul — repartizare nu prea democratică, şi pe care, încă de la prânz, Josiane o dezaprobase. În fond, cred că lui Son îi convenea; nu că ar fi avut ceva contra noastră; însă, cu toate eforturile ei, lungile discuţii în franţuzeşte o cam oboseau.

La masa vecină, conversaţia curgea voios pe tema valorilor esenţiale, a frumuseţii locului, a bucuriei de a fi în natură, departe de civilizaţie etc. „Da, e beton, a confirmat Lea. Şi aţi văzut, suntem în plină junglă, pe bune… Nici nu-mi vine să cred.”

La masa noastră, era mai greu să găsim o temă comună. În faţa mea, Lionel mânca impasibil, nici nu se gândea să facă vreun efort. Eu priveam nervos într-o parte. La un moment dat, am zărit un bărbos îndesat care ieşise din bucătărie să-i beştelească pe chelneri; nu putea fi decât faimosul Bertrand Le Moal. Pentru mine, până acum, meritul lui cel mai evident era că-i învăţase pe indigeni reţete franţuzeşti. Mâncarea era delicioasă; friptura de porc era perfect pătrunsă, crocantă şi fragedă. „Ar fi mers un vinişor…” a emis Rene cu melancolie. Josiane a strâmbat din buze cu dispreţ. Era mai bine să n-o întrebi ce crede despre turiştii francezi care nu puteau călători fără vinişorul lor. Cu destulă stângăcie, Valerie i-a luat apărarea lui Rene. Mâncarea thailandeză, a spus ea, nu cere băutură; totuşi, un pic de vin, acolo, ar fi mers. Oricum, ea nu bea decât apă.

— Dacă pleci în străinătate, a scandat Josiane, trebuie să accepţi bucătăria *locală* şi să respecţi obiceiurile *locale*!… Altfel, mai bine stai acasă.

— De acord! a răcnit Robert. Josiane s-a blocat, oprită din elanul ei, şi l-a privit cu ură.

— Totuşi, uneori e cam condimentat… a mărturisit timid Josette. Pe dumneavoastră nu pare să vă deranjeze… mi s-a adresat ea, probabil ca să destindă atmosfera.

— Nu, nu, îmi place la nebunie, m-am grăbit să răspund. Cu cât e mai condimentat, cu atât îmi place mai mult. Şi la Paris mănânc numai mâncare chinezească. Conversaţia a deviat astfel spre restaurantele chinezeşti din Paris, care în ultima vreme se înmulţiseră. Valerie le aprecia pentru mesele de prânz: nu era scump, şi se mânca mai bine decât în *fast-food-uri,* probabil şi mai sănătos. În privinţa asta, Josiane nu avea păreri, ea mânca la o cantină de întreprindere; cât despre Robert, pesemne socotea subiectul sub demnitatea lui. Pe scurt, lucrurile au decurs destul de calm până la desert.

Totul a început când am trecut la orez. Era uşor rumenit, aromatizat cu scorţişoară — o reţetă originală, se pare. Luând taurul de coarne, Josiane s-a hotărât să abordeze frontal chestiunea *turismului sexual.* Pentru ea, era un lucru absolut greţos, nu se putea exprima altfel. Era scandalos că guvernul thailandez tolera asemenea lucruri, comunitatea internaţională trebuia să se mobilizeze. Robert o asculta cu un surâs în colţul gurii ce nu prevestea nimic bun. Era scandalos, dar nu surprinzător, a continuat ea; era bine de ştiut că majoritatea acestor stabilimente *(bordeluri,* nu puteau fi numite altfel) aparţin de fapt unor *generali;* vă daţi seama ce protecţie au.

— Şi eu sunt general… a intervenit sec Robert. Josiane a rămas fără aer, îi căzuse falca.

— Ei, glumesc… a dezminţit Robert cu un rânjet. Nici măcar n-am făcut armata.

Josiane nu părea amuzată defel. I-a trebuit un timp ca să-şi revină, dar a reînceput cu energie înzecită:

— E absolut ruşinos că nişte râtani burtoşi pot profita nepedepsiţi de sărăcia acestor fete. Trebuie ştiut că vin toate din provinciile din nord şi nord-est, cele mai sărace din ţară.

— Nu toate… a obiectat Robert, sunt şi din Bangkok.

— Asta-i sclavie sexuală! a urlat Josiane, care nu-l auzise. Nu poate fi numită altfel!…

Am căscat uşor. Josiane mi-a aruncat o privire neagră, dar a continuat, luând toată lumea drept martor:

— Nu vi se pare scandalos că orice râtan poate veni să cumpere nişte copile pentru o bucată de pâine?

— Ei, nu chiar o bucată de pâine… am protestat discret. Eu am plătit trei mii de baht, cam acelaşi preţ ca în Franţa. Valerie s-a întors spre mine măsurându-mă cu o privire surprinsă.

— Cam scump… a punctat Robert. Mă rog, dacă fata făcea banii…

Josiane tremura toată, începea să mă nelinişteasc puţin.

— Ei bine, a cloncănit ea cu o voce ascuţită, îmi vine să vomit la gândul că un porc bătrân poate plăti ca să-şi vâre pula într-o copilă!

— Nu sunteţi obligată să mă asistaţi, scumpă doamnă… a răspuns Robert, calm.

Josiane s-a ridicat tremurând, cu farfuria de orez în mână. La masa vecină, discuţiile încetaseră. Am fost sigur c-o să-i arunce farfuria în cap, cred că doar un rest de teamă a oprit-o să treacă la fapte. Robert o privea grav, muşchii îi zvâcneau sub bluză. Nu părea genul care se lasă călcat pe bombeuri, mi-l imaginam foarte bine trăgându-i o scatoalcă. Josiane a trântit farfuria pe masă, a facut stânga împrejur şi a dispărut în noapte, spre bungalouri.

— Măi, măi, măi… a făcut Robert, grav. Valerie era aşezată între mine şi el; Robert s-a ridicat cu eleganţă, a înconjurat masa şi s-a aşezat pe locul părăsit de Josiane, în caz că Valerie ar fi vrut să plece şi ea. Dar Valerie nu a facut nimic; în momentul acela au venit cafelele. După ce a băut o înghiţitură, Valerie s-a întors spre mine.

— E adevărat, chiar aţi plătit pentru o fată?… a întrebat ea încet. Avea un ton intrigat, dar fără să mă dezaprobe clar.

— Fetele astea nu sunt chiar aşa sărace, a adăugat Robert, îşi pot cumpăra ţoale şi scutere. Unele îşi fac chiar operaţii estetice la sâni. Lar o operaţie estetică costă, nu glumă. E drept că îşi ajută şi părinţii… a încheiat el gânditor.

După câteva fraze în şoaptă, cei de la masa vecină s-au despărţit

rapid — probabil din solidaritate. Într-un fel, rămâneam stăpâni pe teren. Luna lumina acum din plin suprafaţa pontonului, care lucea uşor.

— Sunt chiar aşa grozave maseuzele astea?… a întrebat Rene visător.

— 0, domnule! a exclamat Robert cu o emoţie voit teatrală, dar care, în fond, mi s-a părut sinceră, sunt minunate! Pur şi simplu minunate! Şi încă nu aţi văzut Pattaya. E o staţiune de pe coasta de est, a continuat el cu entuziasm, în întregime consacrată luxurii şi desfrâului. Mai întâi au venit americanii, pe vremea războiului din Vietnam; pe urmă, mulţi englezi şi germani; acum încep să apară polonezi şi ruşi. Acolo toată lumea e mulţumită, e marfă pentru toate gusturile: homosexuali, heterosexuali, travestiţi… Sodoma şi Gomora la un loc. Ba chiar mai mult, pentru că sunt şi lesbiene.

— O, o…

Fostul cârnăţar părea gânditor. Suzanne a căscat, calmă, s-a scuzat şi s-a întors spre bărbatu-său; voia la culcare, era limpede.

— În Thailanda, a încheiat Robert, fiecare poate avea ce doreşte, şi, vă asigur, are ceva de *calitate.* Se vorbeşte mult despre brazilience sau despre cubaneze. Eu am călătorit mult, domnule, am călătorit de plăcere, şi vă spun cu mâna pe inimă: pentru mine, thailandezele sunt cele mai grozave amante din lume.

Valerie, aşezată în faţa lui, îl asculta cu toată seriozitatea. Puţin după aceea s-a ridicat cu un surâs uşor şi a plecat, urmată de Josette. Lionel, care toată seara nu scosese o vorbă, s-a ridicat la rândul lui; am făcut la fel. Nu aveam chef să continui discuţia cu Robert. L-am lăsat sigur în noapte, ca o posibilă statuie a lucidităţii, să comande un al doilea coniac. Părea să aibă o gândire complexă şi nuanţată; poate că *relativiza* puţin, ceea ce dă iluzia complexităţii şi a nuanţei. În faţa bungaloului, i-am urat noapte bună lui Lionel. Aerul era saturat de bâzâitul insectelor; eram aproape sigur că n-o să pot dormi.

Am intrat în cameră şi am aprins o lumânare, continuând mai mult sau mai puţin resemnat lectura *Firmei.* Ţânţarii se apropiau, unii îşi ardeau aripile la flacăra lumânării, se încleiau în ceara topită; niciunul nu se aşeza pe mine. Eram plin cu sânge hrănitor şi delicios, însă ţânţarii mă ocoleau din instinct, incapabili să treacă de bariera olfactivă a dimetilperoxidului carbic. Laboratoarele Roche-Nicolas, care fabricau loţiunea Tropic, meritau felicitări. Am suflat în lumânare, am aprins-o din nou, privind baletul din ce în ce mai dens al infectelor maşinării zburătoare. De cealaltă parte a peretelui, îl auzeam pe Lionel cum sforăia încet în întuneric. M-am ridicat, am pus la topit un bulgăr de camfor, apoi m-am dus să mă piş. În podeaua sălii de baie era tăiată o gaură rotundă care dădea direct în râu. Se auzeau clipoceli, zgomote de înotătoare; am încercat să nu mă

gândesc la ce putea fi dedesubt. Mă pregăteam să mă culc, când Lionel a emis o serie lungă de pârţuri. L-am aprobat cu însufleţire:

„Ai dreptate, bătrâne! Cum spunea Martin Luther, nu există fericire mai mare decât să tragi băşini sub plapumă!" Vocea mea răsuna bizar în întuneric, suprapusă pe foşnetul apei şi bâzâitul neîncetat al insectelor. Să asculţi lumea era, în sine, o suferinţă. Am urlat iarăşi în noapte: „împărăţia cerurilor e un beţigaş de scobit în urechi! Cine are urechi de auzit să audă!" Lionel s-a întors în pat şi a mormăit uşor, fără să se trezească. Nu prea aveam soluţii: trebuia să iau iarăşi un somnifer.

Tufe de iarbă coborau pe fluviu, duse de curent. Cântecul păsărilor se auzea din nou, urca din ceaţa uşoară a junglei. Spre sud, la capătul văii, siluetele stranii ale munţilor birmanezi se desenau în zare. Mai văzusem undeva formele acelea rotunjite şi albăstrui, sfişiate însă de falii abrupte. Poate în peisajele unor primitivi italieni, în timpul unei vizite la muzeu, în anii de liceu. Grupul nu se trezise; temperatura, la ora aceea, era încă plăcută. Dormisem mizerabil.

După criza din ajun, la micul dejun, în jurul meselor plutea o anume bunăvoinţă. Josette şi Rene păreau în plină formă; în schimb, ecologiştii jurasieni arătau jalnic, mi-am dat seama când i-am văzut sosind cu paşi împleticiţi. Proletarii mai vârstnici, care apreciază fără complexe confortul modern atunci când li se oferă, se dovedesc, în lipsa acestuia, mai rezistenţi decât urmaşii lor, chiar dacă ultimii afişează poziţii „ecologiste". Eric şi Sylvie nu dormiseră toată noaptea; în plus, Sylvie era complet acoperită de băşicuţe roşii.

— Da, ţânţarii nu m-au ocolit, a confirmat ea cu amărăciune.

— Dacă vreţi, am o cremă calmantă. E foarte eficientă. Pot să mă duc s-o caut.

— Da, mulţumesc, drăguţ din partea dumneavoastră. Dar mai întâi să bem o cafea.

Cafeaua era greţoasă, o cafea chioară, aproape imposibil de băut; din acest punct de vedere, era după standardele americane. Cei doi soţi păreau tâmpiţi de-a binelea, aproape mă durea să văd cum „paradisul ecologic" se fisura sub ochii lor; simţeam însă că azi totul avea să mă doară. Am privit iarăşi spre sud şi am spus cu jumătate de glas, mai mult pentru mine:

— Cred că Birmania e foarte frumoasă. Sylvie a confirmat cu gravitate: într-adevăt, e frumoasă, auzise şi ea; cu toate astea, îşi *interzicea* să meargă în Birmania. Nu voia să fie complice contribuind cu devizele ei la menţinerea unei dictaturi. Da, da, mi-am spus, devizele.

— Drepturile omului sunt importante! a exclamat ea, aproape cu disperare.

Când cineva vorbeşte de „drepturile omului", am sentimentul că

face cu ochiul; acum însă nu era cazul, nu cred.

— Eu, unul, am încetat să merg în Spania *după* moartea lui Franco, a intervenit Robert aşezându-se la masa noastră. Nu-l văzusem sosind. Părea în plină formă, cu întreg potenţialul nociv refacut. Ne-a informat că se culcase beat mort şi că, prin urmare, dormise ca un prunc. Încercând să ajungă la bungalou, era să cadă de mai multe ori în râu; până la urmă scăpase totuşi cu bine. „Inshallah", a încheiat el cu voce sonoră.

După acea parodie de mic dejun, Sylvie m-a însoţit până la camera mea. În drum, am întâlnit-o pe Josiane. Era mohorâtă, ursuză, nici nu ne-a privit; părea departe de duhul iertării. Aflasem că *în ciuil,* cum spunea în glumă Rene, era profesoară de literatură; nu m-am mirat. Era exact genul de caţă care, cu ani în urmă, mă facuse să renunţ la studiile de litcratură.

I-am dat lui Sylvie tubul de cremă calmantă.

— Vi-l aduc imediat, a spus ea.

— Puteţi să-l păstraţi, nu cred că o să mai vedem ţânţari; nu le place pe malul mării. Mi-a mulţumit, s-a apropiat de uşă, a şovăit puţin, s-a întors:

— Totuşi, nu se poate să aprobaţi exploatarea sexuală a copiilor!… a exclamat ea cu groază. Mă aşteptam la asta; am clătinat din cap şi am răspuns obosit:

— În Thailanda nu există foarte multă prostituţie infantilă. Nu mai multă decât în Europa, după părerea mea.

A dat din cap, nu prea convinsă, şi a ieşit. De fapt, deţineam informaţii precise, dintr-o carte ciudată, *The White Book,* pe care-o cumpărasem în călătoria trecută. Apăruse fără nume de autor şi de editură, aparent sub egida unei asociaţii numite Inquisition 2000. Sub pretext că denunţă turismul sexual, dădeau toate adresele, ţară cu ţară — fiecare capitol era precedat de un scurt paragraf vehement cerând respectarea voinţei divine şi reintroducerea pedepsei cu moartea pentru delincvenţii sexuali. În privinţa pedofiliei, *White Book* era limpede: pentru pedofili, Thailanda nu mai era o destinaţie interesantă, dacă o fi fost vreodată. Erau de preferat Filipinele, sau, şi mai bine, Cambodgia — călătoria putea fi periculoasă, dar merita.

Regatul khmer atinge apogeul în secolul al XII-lea, când s-a construit Angkor Văt. Urmează o perioadă de conflicte; din acel moment, principalul duşman al Thailandei este Birmania. În 1351, regele Ramathibodi 1 fondează oraşul Ayutthaya.

În 1402, fiul său, Ramathibodi II, invadează imperiul din Angkor, aflat în declin. Construirea de temple budiste şi de palate marchează domniile celor treizeci şi şase de suverani succesivi ai oraşului, care, potrivit călătorilor francezi şi portughezi din secolele al XVI-lea şi al XVII-lea, era cel mai strălucitor din Asia. Războaiele cu birmanii

continuă, iar Ayutthaya este cucerit în 1767, după un asediu de cincisprezece luni. Birmanii jefuiesc oraşul, topesc statuile din aur şi lasă în urmă numai ruine.

Acum situaţia se liniştise, o briză uşoară sufla praful printre temple. De la regele Ramathibodi nu rămânea mare lucru, câteva rânduri în ghidul *Michelin*. În schimb, imaginea lui Buddha era şi acum foarte prezentă, şi îşi păstrase sensul deplin. Meşterii thailandezi au fost deportaţi de birmani, care i-au pus să înalţe temple identice, la câteva sute de kilometri mai departe. Voinţa de putere există, şi se manifestă ca *istorie*; în sine, este extrem de neproductivă. Surâsul lui Buddha continua să plutească peste ruine. Era ora trei după-amiază. Potrivit ghidului *Michelin,* pentru o vizită completă erau necesare trei zile, şi una singură pentru o vizită rapidă. Noi dispuneam de trei ore; era timpul să scoatem camerele video. Mi-l imaginam pe Chateaubriand la Colosseum, cu o cameră video Panasonic şi pufaind ţigări, mai curând Benson decât Gauloises Legeres. Confruntat cu o religie atât de radicală, poziţiile lui ar fi fost probabil uşor diferite, l-ar fi admirat mai puţin pe Napoleon. Eram convins că ar fi fost capabil să scrie un excelent *Geniu al budismului.*

Josette şi Rene se cam plictiseau; am avut impresia că abia aşteptau să se termine. La fel Babette şi Lea. În schimb, ecologiştii jurasieni păreau în elementul lor, ca şi terapeuţii naturişti; toţi au desfăşurat un impresionant arsenal fotografic. Valerie era visătoare şi păşea de-a lungul aleilor, pe lespezile mărginite de ierburi. Asta-i cultura, îmi ziceam, cam plicticoasă, dar e bine aşa; fiecare îşi regăseşte propriul neant. Totuşi, cum *făcuseră* sculptorii din perioada Ayutthaya? Cum izbutiseră să dea statuilor lui Buddha expresia aceea de înţelepciune, atât de luminoasă?

După căderea oraşului Ayutthaya, regatul thailandez a intrat într-o perioadă de pace. Capitala s-a mutat la Bangkok, a început dinastia Rama. Timp de doua veacuri (de fapt până în zilele noastre), regatul n-a mai purtat niciun război important cu duşmani din afară, nici vreun război civil sau religios; a reuşit de asemenea să evite orice formă de colonizare, n-a cunoscut nici foamete, nici mari epidemii. În asemenea condiţii, când pământul e rodnic şi dă recolte îmbelşugate, când bolile fac mai puţine ravagii, când conştiinţele sunt cucerite de o religie paşnică, oamenii cresc şi se înmulţesc; în general, trăiesc fericiţi. Acum situaţia s-a schimbat, Thailanda a intrat în *lumea liberă,* adică în economia de piaţă; în urmă cu cinci ani a cunoscut o criză economică fulgerătoare care a devalorizat moneda şi a adus întreprinderile cele mai prospere pe marginea falimentului. E prima dramă care atinge această ţară, după mai bine de două secole.

Unul după altul, într-o tăcere destul de impresionantă, am revenit la autocar. Am plecat la apusul soarelui. Trebuia să luăm trenul de

noapte de Bangkok, cu destinaţia Surat Thani.

Surat Thani — 81600o de locuitori — se remarcă în toate ghidurile prin faptul că nu prezintă niciun interes. Punct de trecere obligatoriu pentru feribotul spre Koh Samui — e tot ce se poate spune despre el. Totuşi, aici trăiesc oameni, iar ghidul *Michelin* notează că oraşul este un vechi şi important centru al industriei metalurgice; iar mai recent, şi în domeniul construcţiilor metalice.

Or, ce ne-am face noi fără construcţii metalice? Minereul de fier, extras în ţinuturi obscure, e transportat de cargouri. Se produc de asemenea maşini-unelte, cel mai adesea sub controlul unor firme japoneze. Sinteza se produce în oraşe ca Surat Thani: rezultă astfel autocare, vagoane de cale ferată, feriboturi; totul sub licenţă NEC, Fujimori sau General Motors. Ele servesc în parte pentru a-i transporta pe turiştii occidentali, sau pe turistele occidentale ca Babette şi Lea.

Eram coleg de călătorie cu ele, aveam dreptul să le vorbesc; sigur, nu puteam pretinde să fiu un amant potenţial, ceea ce limita din start discuţiile posibile; dar cumpărasem acelaşi *bilet,* deci puteam, într-o anume măsură, să stabilesc un contact. Babette şi Lea, aveam să aflu, lucrau în aceeaşi *agenţie de comunicare;* activitatea lor principală era să *organizeze evenimente.* Evenimente? Da. Cu instituţii sau cu întreprinderi ce doreau să-şi dezvolte departamentul de „mecenat". Precis câştigau o grămadă de bani, m-am gândit. Da şi nu. Acum întreprinderile erau axate mai mult pe „drepturile omului", investiţiile pierduseră din viteză. În fine, se descurcau. M-am informat ce salariu aveau: unul bun. Era bun, deşi ar fi putut să fie şi mai bun. De vreo douăzeci şi cinci de ori mai mare decât salariul unui muncitor din industria metalurgică de la Surat Thani. Economia este un mister.

Ajuns la hotel, grupul s-a risipit; în fine, presupun; nu aveam chef să mănânc cu ceilalţi; mă cam săturasem de ceilalţi. Am tras perdelele şi m-am lungit în pat. Ciudat, am adormit pe loc şi am visat o maghrebină care dansa într-un vagon de metrou. Nu avea chipul Aişei, nu cred. Se ţinea de stâlpul central, ca fetele din barurile de striptease. Sânii erau acoperiţi cu o fişie îngustă de pânză pe care şi-o ridica puţin câte puţin. Cu un surâs, i-a dezgolit de tot: erau nişte sâni superbi, tari, rotunzi şi bruni. Şi-a lins degetele, şi-a mângâiat sfârcurile. Apoi mi-a pus o mână pe pantalon, a trag fermoarul şi mi-a scos sexul, a început să mă masturbeze. În jurul nostru, oamenii treceau, coborau fiecare la staţia lui. Fata s-a aşezat în patru labe, şi-a ridicat minijupa; nu purta nimic pe dedesubt. Vulva era primitoare, tivită cu un păr foarte negru, ca un cadou; am început s-o pătrund. Vagonul era pe jumătate plin, dar nimeni nu ne dădea vreo atenţie. Toate astea nu puteau fi, în niciun caz, reale. Era visul unui înfometat, visul ridicol al unui bărbat deja bătrân.

M-am trezit pe la ora cinci, am constatat ca cearşaful era pătat cu

spermă. O *poluţie nocturnă*… Înduioşător. Am constatat de asemenea, cu surprindere, că erecţia persista; efectul climei, pesemne. Un gândac roşu zăcea pe noptieră, întors pe spate; i se vedeau perfect picioarele. Ăsta nu mai avea probleme, cum ar fi spus taică-meu. Cât despre tata, el murise la sfirşitul lui 2000; fusese inspirat. Toată viaţa lui era astfel inclusă în secolul XX, în care era un element cumplit de semnificativ. Cât despre mine, supravieţuiam, într-o stare pasabilă. Eram un bărbat la patruzeci de ani, mă rog, *la începutul acestei vârste,* aveam, la urma urmei, doar patruzeci de ani; eram pe la jumătatea drumului. Moartea bătrânului îmi lăsa o anume libertate; nu-mi spusesem, încă, ultimul cuvânt.

Situat pe coasta răsăriteană a golfului Koh Samui, hotelul evoca perfect imaginea *paradisului tropical* aşa cum e prezentat în pliantele agenţiilor de turism. Colinele din jur erau acoperite de o junglă deasă. Clădirile joase, înecate în vegetaţie, se etajau în amfiteatru până la o imensă piscină ovală, cu un jacuzzi la fiecare capăt. Puteai înota până la barul amenajat pe o insulă din centrul piscinei. La câţiva metri mai departe se aflau plaja cu nisip alb şi oceanul. Am aruncat în jur o privire discretă: l-am recunoscut de departe pe Lionel, se zbenguia în valuri ca un delfin handicapat. Apoi, pe o punte îngustă înălţată pe deasupra piscinei, am făcut cale întoarsă până la bar. Am citit lista de cocteiluri cu o dezinvoltură studiată; începea *happy hour*.

Optasem pentru un Singapore Sling, când Babette şi-a facut apariţia. „O, am făcut eu, o…" Purta un costum de baie *deux-pieces,* foarte sobru, un şort mulat şi o legătură lată pentru frunte, în nuanţe asortate de albastru. Ţesătura părea extrem de fină; costumul nu era pus cu adevărat în valoare decât o dată udat. „Nu faceţi baie?" m-a întrebat ea. „Mmm…" am făcut eu. Lea a apărut la rându-i, sexy, dar într-un stil mai sobru, cu un costum *une-piece* din vinil roşu aprins, cu fermoare negre care se deschideau pe piele (trecând peste sânul stâng, unul din ele lăsa descoperit un mamelon), şi foarte decoltat pc picior. Mi-a facut un semn de salut, apoi s-a dus pe malul apei, lângă Babette; când s-a întors cu spatele, am văzut că avea fese perfecte. Mai întâi mă priviseră cu suspiciune; dar, după ce vorbisem cu ele pe feribot, au tras concluzia că sunt o fâinţă umană inofensivă şi relativ amuzantă. Aveau dreptate: cam aşa era.

S-au aruncat în apă amândouă o dată. Am întors capul ca să trag cu ochiul. La masa vecină, era o clonă a lui Robert Hue. Ud, costumul de baie purtat de Babette era într-adevăr spectaculos; se distingeau perfect mameloanele şi şanţul dintre fese; se distingea până şi umbra uşoară a părului pubian, deşi optase pentru o tunsoare scurtă. În acest timp, oamenii munceau, produceau lucruri utile; sau, uneori, inutile. Dar produceau. Ce produsesem eu, în patruzeci de ani de existenţă? La drept vorbind, mai nimic. Organizasem informaţii, înlesnisem

consultarea şi circulaţia lor; uneori făcusem plăţi prin virament (la scară mică: în general mă limitam la facturi modeste). Într-un cuvânt, lucram în sectorul *terţiar*. Lumea s-ar fi putut lipsi de inşi ca mine. Inutilitatea mea era totuşi mai puţin evidentă decât a celor două fufe, Babette şi Lea; parazit modest, eu nu trăisem *extaze* la birou, nici nu simţisem nevoia să le mimez.

La căderea nopţii am revenit în holul hotelului, unde l-am întâlnit pe Lionel; făcuse insolaţie, dar era încântat. Se scăldase ceasuri în şir; nici nu îndrăznise să viseze un asemenea loc. „A trebuit să strâng cureaua pentru călătoria asta, a spus el; dar nu-mi pare rău." S-a aşezat pe marginea unui fotoliu, gândindu-se la viaţa lui de fiecare zi. Lucra la Gaz de France, în sectorul de sud-est al periferiei pariziene; trăia la Juvisy. Adesea trebuia să facă intervenţii la oameni foarte săraci, la bătrânei cu instalaţii de gaz învechite, care trebuiau modificate, aduse la norme. Dacă nu aveau cu ce plăti, era obligat să le taie gazul. „Sunt oameni care trăiesc în nişte condiţii… greu de imaginat, a spus Lionel. Uneori vezi lucruri incredibile…" a continuat el clătinând din cap. Personal, se descurca. Cartierul în care locuia nu era grozav, era de-a dreptul periculos. „Sunt locuri pe care e mai bine să le ocoleşti", a adăugat el. În fine, una peste alta, se descurca. „Suntem în vacanţă, să profităm", a încheiat el, apoi s-a îndreptat spre sala de mese. Am luat câteva pliante şi am urcat să le citesc în cameră. Tot nu aveam chef să mănânc cu ceilalţi. În relaţiile cu semenii devii conştient de sine; e ceea ce le face greu de suportat.

Koh Samui, aflasem de la Lea, nu era doar un paradis tropical, ci şi un loc destul de *hype*. Pe Koh Lanta, o mică insulă vecină, avea loc un *raue*[7] uriaş în toate nopţile cu lună plină; venea lume din Australia sau din Germania. „Cam ca în Goa…" mi-am dat eu cu părerea. „Nici nu se compară", a tranşat ea. Goa era complet *fumată;* acum, pentru o petrecere ca lumea, trebuia să mergi la Koh Samui sau la Lombok.

Nu eram chiar atât de exigent. Deocamdată, tot ce voiam era un *body massage* cinstit, urmat de un aburel şi de o partidă de sex reuşită. În aparenţă, nimic mai simplu; totuşi, citind broşurile, mi-am dat seama cu tristeţe crescândă că nu părea să fie specialitatea locului. Erau tot soiul de lucruri gen acupunctură, masaj cu uleiuri aromatice esenţiale, bucătărie vegetariană sau *tai-chi-chuan;* nici vorbă însă de *body massage* sau baruri de strip-tease. În plus, totul părea scăldat într-o jalnică atmosferă americană, chiar califomiană, axată pe *„healthy life"* şi *„meditation activities"*. Am citit scrisoarea unui cititor al revistei *What's on Samui*[8], Guy Hopkins; tipul se definea drept *Health addict"*[9], şi revenea regulat pe insulă de vreo douăzeci de ani. Concluzia lui: *„The aura that back-packers spread on the island is unlikely to be erased quickly by upmarket tourists"*[10]; era descurajant. Nu puteam nici măcar să plec la întâmplare, hotelul era izolat,

împrejurimile erau pustii. Pe harta insulei nu se vedea niciun centru: doar câteva sate de bungalouri, ca al nostru, pe marginea plajelor calme. Mi-am amintit atunci cu groază că insula era descrisă elogios în *Ghidul drumeţului.* Locul era pe placul lor, aici „lucrurile erau sub control"; eram prins ca un şobolan în capcană. Ideea că mă simt în stare să regulez îmi dădea totuşi o satisfacţie vagă, mai mult teoretică. Am deschis resemnat *Firma,* am sărit două sute de pagini, am dat înapoi vreo douăzeci; din întâmplare, am nimerit peste o scenă erotică. Intriga evoluase: Tom Cruise era acum pe insulele Caiman, punea la punct un mecanism de evaziune fiscală — ori voia să-l denunţe, nu era foarte clar. Oricum, cunoscuse o metisă superbă, care nu se dădea înapoi de la nimic. „Mitch auzi un zgomot sec şi văzu fusta lunecând pe gleznele fetei, descoperind un slip minuscul." Mi-am deschis fermoarul la şliţ. Intervenea apoi un pasaj bizar, greu de înţeles, psihologic vorbind: „Hai, îi şoptea o voce lăuntrică. Aruncă sticla de bere în ocean şi fusta pe nisip. Aleargă până la apartament. Du-te!" Din fericire, Eilene avea alte idei: „Cu gesturi lente, îşi duse mâna la spate, îşi desfacu sutienul; acesta alunecă descoperindu-i sânii care, în nuditatea lor, păreau şi mai plini. — Vrei să mi-l ţii? întrebă ea întinzându-i pânza moale şi albă, uşoară ca un fulg." M-am masturbat temeinic, încercând să vizualizez în noapte metise cu slipuri minuscule. Cu un suspin de satisfacţie, am ejaculat între două pagini. Aveau să sc lipească; nicio pagubă, nu era genul de carte pe care s-o citeşti de două ori.

În zori, plaja era pustie. Am făcut baie până la micul dejun; aerul era călduţ. În curând, soarele avea să-şi înceapă ascensiunea, sporind riscul de cancer al pielii la indivizii din rasa albă. Voiam să rămân până ce camerista termina curăţenia, apoi să mă întorc în cameră, să dau la maxim aerul condiţionat şi să mă întind sub cearşaf; aveam o *zi liberă,* mă gândeam la ea cât se poate de calm.

Cât despre Tom Cruise, el îşi făcea o mie de griji pentru povestea cu metisa; se gândea chiar să-i povestească incidentul soţiei (care — asta era problema — nu se mulţumea să fie iubită: voia să rămână cea mai sexy, cea mai dorită dintre femei).

Cretinul se purta de parcă ar fi fost în joc viitorul căsniciei. „Dacă ea îşi va păstra sângele rece şi va fi înţelegătoare, o să-i spun că regret, că regret nespus, şi voi promite să nu mai greşesc niciodată. Dacă însă va izbucni în lacrimi, o voi implora să mă ierte — în genunchi, la nevoie — şi voi jura pe Biblie că e ultima oară." Evident, era cam acelaşi lucru; dar veşnicele remuşcări ale eroului, în ciuda lipsei lor de interes, sfârşeau prin a interfera cu istoria — redutabilă totuşi: mişunau mafioţi foarte duri, FBI-ul, poate şi ruşii. Mai întâi te simţeai agasat, pe urmă indispus de-a binelea.

Am făcut o tentativă cu celălalt *bestseller* american, *Total Control,* de

David Balducci; era şi mai rău. Acum eroul nu mai era avocat, ci un tânăr informatician supradotat, care muncea o sută zece ore pe săptămână. Dar soţia lui era avocată şi muncea nouăzeci de ore pe săptămână; aveau un copil. Rolul personajului negativ era atribuit acum unei firme „europene", care, prin manevre frauduloase, încerca să-şi însuşească o piaţă. Fireşte, piaţa ar fi trebuit să revină firmei americane la care lucra eroul. În timpul unei discuţii cu ticăloşii de la firma europeană, aceştia îşi aprindeau „fară nicio jenă" mai multe ţigări; aerul era de-a dreptul împuţit, dar eroul izbutea să reziste. Am făcut o gaură în nisip şi am îngropat cele două opuri; problema e că trebuia să-mi găsesc ceva de citit. Să trăieşti fără lectură este periculos, trebuie să te limitezi la viaţă, şi nu e lipsit de riscuri. La paisprezece ani, într-o după-amiază cu ceaţă foarte deasă, mă rătăcisem la schi; am fost nevoit să trec printr-un culoar de avalanşe. Îmi aminteam mai ales norii joşi, plumburii, liniştea absolută a muntelui. Ştiam că masa de zăpadă putea porni dintr-o dată, la o mişcare bruscă a mea sau chiar fără motiv aparent, la cea mai mică creştere a temperaturii sau la o pală de vânt. Avalanşa m-ar fi luat atunci la vale, m-ar fi târât pe sute de metri, până la baza stâncilor; aveam să mor, probabil, pe loc. Cu toate astea, nu-mi era deloc frică. Regretam că voi sfirşi în felul ăsta, regretam pentru mine şi pentru ceilalţi. Aş fi preferat o moarte mai bine pregătită, cumva mai oficială, cu o boală, o ceremonie şi lacrimi. Regretam mai ales, la drept vorbind, că nu cunoscusem trupul femeii. În lunile de iarnă, tata închiria etajul casei; în anul acela, unui cuplu de arhitecţi. Fiica lor, Sylvie, avea tot paisprezece ani; părea atrasă de mine, sau cel puţin îmi căuta prezenţa. Era delicată, graţioasă, avea părul negru buclat. Oare la fel era şi sexul ei? Iată ce gânduri îmi veneau în minte pe când înaintam cu greu pe coasta muntelui. De atunci, m-am întrebat adesea ce poate să însemne această particularitate: în faţa primejdiei, şi chiar a morţii, nu simt nicio emoţie specială, nicio descărcare de adrenalină. Acest gen de senzaţii, pe care unii le găsesc în „sporturile extreme", eu unul le-aş căuta zadarnic. Nu sunt deloc curajos şi fug de pericol cât pot; dar, pus într-o asemenea situaţie, o accept cu placiditatea unui bou. Poate că lucrul ăsta nu înseamnă nimic, poate că e doar o chestiune tehnică, de dozare hormonală; se pare că alte fiinţe umane, aparent asemănătoare cu mine, nu simt nicio emoţie în faţa unui trup de femeie, ceea ce mie îmi provoca şi încă îmi provoacă, uneori, transe irepresibile. În cele mai multe împrejurări ale vieţii mele, am fost aproape la fel de liber ca un aspirator.

Soarele începea să ardă. Babette şi Lea erau deja pe plajă; se aşezaseră la vreo zece metri de mine. Astăzi erau cu sânii goi, îmbrăcate simplu, cu slipuri albe braziliene, identice. Cunoscuseră, pare-se, nişte băieţi, dar nu credeam că aveau să se culce cu ei: tipii

arătau binişor, destul de musculoşi, fără să fie grozavi, totuşi; cam oarecare, în fond.

M-am ridicat şi mi-am strâns lucrurile; Babette lăsasc o revistă *Elle* lângă prosop. Am aruncat o privire spre mare: fetele înotau, glumeau cu băieţii. M-am aplecat rapid şi mi-am strecurat revista în sacoşă; apoi am continuat să merg de-a lungul plajei.

Marea era calmă; se vedea până departe, spre vest. Dincolo de mare trebuia să fie Cambodgia, sau poate Vietnamul. La jumătatea distanţei dintre ţărm şi orizont se distingea un iaht; probabil miliardari ce-şi petreceau timpul brăzdând mările lumii; o viaţă monotonă şi în acelaşi timp romanţioasă.

Valerie se apropia mergând pe linia ţărmului, din când în când se amuza să facă un pas într-o parte, ca să evite un val mai puternic. Mi-am îndreptat brusc spinarea, devenind conştient că avea un trup superb, foarte atrăgător în costumul de baie *deux-pidces,* destul de sobru; sânii umpleau perfect sutienul. Am făcut un mic semn cu mâna, credeam că nu mă zărise; de fapt se îndrepta deja înspre mine; e greu sa iei o femeie pe nepregătite.

— Citiţi *Elle? a* întrebat ea puţin surprinsă, puţin ironică.

— Păi… am făcut eu.

— Pot să mă uit puţin?

S-a aşezat lângă mine. Cu dezinvoltură, cu familiaritate, a cercetat rapid revista: o privire pe paginile de modă, alta pe paginile de început. *Elle* vrea să citească, *Elle* vrea să iasă în oraş…

— V-aţi dus la un salon de masaj, ieri seară? a întrebat aruncându-mi o privire oblică.

— Ăăă… nu. N-am găsit.

A clătinat scurt din cap, s-a cufundat iar în lectura articolului de fond: „Sunteţi programată să-l iubiţi mult timp?”

— Ei, ce aţi aflat? am întrebat eu după un răstimp de tăcere.

— Nu am niciun iubit, a răspuns ea sobru. Fata asta mă zăpăcea cu totul.

— Nu prea înţeleg ce vrea revista asta, a continuat ea. Vorbeşte numai despre modă, despre *noile tendinţe:* ce trebuie să vezi, ce trebuie să citeşti, pentru ce cauze să militezi, care sunt noile teme de conversaţie… Cititoarele nu pot purta aceleaşi haine ca manechinele, atunci de ce le-ar interesa noile tendinţe? în general, sunt femei între două vârste.

— Credeţi?

— Sunt sigură. Mama mea citeşte revista.

— Poate că ziaristele vorbesc despre ce le interesează pe ele, nu pe cititoare.

— Economic vorbind, n-ar trebui s-o cumpere nimeni; în mod normal, se scrie pe gustul clientului.

— Poate că ăsta e gustul clientului. S-a gândi un moment, apoi a răspuns nu prea convinsă:

— Poate…

— Credeţi, am insistat eu, că la şaizeci de ani nu veţi fi interesată de noile tendinţe?

— Sper că nu… a făcut ea cu sinceritate. Mi-am aprins o ţigară.

— Dacă mai rămân, va trebui să mă ung cu cremă… am spus eu întristat.

— Haideţi să facem baie! Vă ungeţi după.

Şi, într-o clipă, a fost în picioare, m-a tras înspre ţărm.

Înota bine. Personal, nu pot spune că înot; fac puţin pluta, obosesc repede. „Oboseşti repede, a spus ea. Pentru că fumezi prea mult. Trebuie să faci sport, o să mă ocup puţin de tine!" Mi-a răsucit bicepsul. 0, nu, mi-am spus, nu. Până la urmă s-a calmat şi, după ce şi-a fricţionat energic capul, s-a întors să se prăjească la soare. Era drăguţă aşa, cu părul lung şi zburlit. Din păcate, nu-şi scotea sutienul; mi-ar fi plăcut să şi-l scoată. Mi-ar fi plăcut să-i văd sânii, acolo, atunci.

Mi-a surprins privirea aţintită spre pieptul ei, a schiţat un surâs.

— Michel, mi-a spus ea după o uşoară ezitare. (Am tresărit auzindu-mi prenumele.) De ce te simţi atât de bătrân? m-a întrebat privindu-mă în ochi.

Era o întrebare bună; simţeam un nod în gât.

— Nu eşti obligat să răspunzi imediat… a spus ea cu blândeţe. Am pentru tine o carte, a continuat ea, şi chiar a scos din sacoşă o carte.

Am recunoscut cu surprindere coperta galbenă a colecţiei „Masque" şi un titlu de Agatha Christie, *Vâlceaua.*

— Agatha Christie? am întrebat eu zăpăcit.

— Citeşte totuşi. Cred că o să te intereseze. Am dat din cap ca un idiot.

— Nu mergi la masă? a întrebat ea după un minut. E deja ora unu.

— Nu… Nu cred.

— Nu prea te încântă viaţa de grup? Era inutil să-i răspund; am surâs. Ne-am strâns lucrurile, am plecat împreună. Pe drum l-am întâlnit pe Lionel, rătăcea ca un suflet pierdut; ne-a facut un semn amical, însă deja nu mai părea să se distreze la fel de mult. Bărbaţii singuri sunt păsări rare în cluburile de vacanţă — şi nu întâmplător. Poţi să-i observi, crispaţi, stând pe tuşă la activităţile de divertisment. Cel mai adesea renunţă; uneori îşi dau drumul, participă. M-am despărţit de Valerie în faţa restaurantului.

În toate povestirile cu Sherlock Holmes, recunoşti, bineînţeles, trăsăturile caracteristice ale personajului, însă de fiecare dată autorul are grijă să adauge un detaliu nou (cocaina, vioara, existenţa lui Mycroft, fratele mai mare, gustul pentru opera italiană… câteva cazuri

rezolvate cândva de Sherlock pentru nişte case regale europene… prima lui anchetă, pe când era adolescent). Cu fiecare nou detaliu apar noi zone de umbră, iar rezultatul este un personaj cu adevărat fascinant: Conan Doyle izbutise o combinaţie perfectă între *plăcerea de a descoperi şi plăcerea de a recunoaşte. În* schimb, la Agatha Christie, întotdeauna mi s-a părut că recunoaşterea ocupă prea mult loc. În prezentarea iniţială a lui Poirot, autoarea are tendinţa să se limiteze, în câteva fraze tip, la caracteristicile cele mai vizibile ale personajului (gustul maniacal pentru simetrie, ghetele de lac, îngrijirea mustăţii); în lucrările mai slabe, aproape ai impresia că frazele de prezentare sunt copiate întocmai de la o carte la alta.

Vâlceaua prezenta însă un alt interes, ce nu era de găsit nici măcar în ambiţiosul personaj al sculptoriţei Henrietta. Prin acest personaj, Agatha Christie încerca să prezinte nu doar chinul creaţiei (scena în care Henrietta îşi distruge o statuie terminată cu greu, pentru că simte că-i lipseşte *ceva),* ci şi suferinţa specifică legată de condiţia artistului: acea incapacitate de a fi *cu adevărat* fericit sau nefericit, de a simţi *cu adevărat* ura, disperarea, bucuria sau iubirea, acel filtru estetic care se interpune, chinuitor, între artist şi lume.

În personajul său, romanciera se descria în bună măsură pe sine, sinceritatea ei era evidentă. Din păcate, artistul, oarecum scos în" afara lumii, neputând s-o simtă decât în mod duplicitar, ambiguu şi prin urmare mai puţin intens, devenea astfel mai puţin interesant.

Profund conservatoare, ostilă oricărei idei de redistribuire socială a bogăţiilor, Agatha Christie luase, de-a lungul întregii cariere literare, poziţii ideologice foarte categorice. Această angajare teoretică radicală îi permitea, în practică, să fie destul de crudă în descrierea aristocraţiei engleze căreia îi apăra privilegiile. Lady Angkatell era un personaj burlesc, la limita credibilului, uneori aproape monstruos. Romanciera era fascinată de creatura sa, care uitase cum e să fii un om obişnuit; probabil se amuzase mult scriind fraze precum: „E atât de greu să faci *cu adevărat* cunoştinţă când în casa ta s-a comis o crimă"; în mod cert, nu Lady Angkatell se bucura de simpatia autoarei, care în schimb îi făcea un portret afectuos lui Midge: după ce toată săptămâna muncea ca vânzătoare pentru a-şi câştiga existenţa, Midge îşi petrecea week-end-ul printre oameni care habar n-aveau ce înseamnă *muncă.* Curajoasă, activă, Midge îl iubea fără speranţă pe Edward. Edward se conşidera un ratat: nu izbutise să facă niciodată nimic, *nici măcar să devină scriitor;* scria mici cronici pline de ironie blazată în reviste obscure pentru bibliofili. O ceruse de trei ori în căsătorie pe Henrietta, fără succes. Henrietta fusese amanta lui John, pe care-l admira pentru forţa şi personalitatea lui strălucită; dar John era însurat. Asasinarea lui tulbură fragilul echilibru de dorinţe neîmplinite care lega personajele: Edward înţelege în sfirşit că

Henrietta nu-l va accepta niciodată şi că el nu se ridică la înălţimea lui John; dar nici nu izbuteşte să se apropie de Midge, iar viaţa lui pare definitiv ratată. Începând de aici, *Vâlceaua* devine o carte emoţionantă şi stranie; te afli parcă în faţa unor ape adânci şi învolburate. De pildă, scena în care Midge îl împiedică pe Edward să se sinucidă, iar el o cere în căsătorie. Agatha Christie izbuteşte aici ceva foarte frumos, un soi de vrajă în genul lui Dickens.

Ea îl strânse în braţe. Îi surâse:

— Eşti atât de caldă, Midge… atât de caldă… Da, se gândi Midge, asta e disperarea. Ceva glacial, o răceală şi o singurătate fără margini. Nu înţelesese, până atunci, că disperarea e rece; întotdeauna şi-o imaginase fierbinte, vehementă, violentă. Dar nu. Iată ce era disperarea: un abis de beznă îngheţată, de singurătate insuportabilă. Iar păcatul disperării, cel despre care vorbesc preoţii, era un păcat rece, care consta în ruptura de orice fiinţă omenească, caldă şi vie.

Am terminat cartea pe la vreo nouă seara; m-am ridicat, am mers la fereastră. Marea era calmă, miriade de puncte luminoase dansau pe suprafaţa ei; un halou uşor înconjura discul lunar. Ştiam că în seara aceea, la Koh Lanta, era o mare petrecere, *full moon rave party**[11]**;* probabil că Babette şi Lea se vor duce, la fel ca o bună parte dintre turişti. Renunţăm la viaţa noastră cu uşurinţă, singuri ne lepădăm, cu uşurinţă, de ea. La Koh Lanta se pregătea petrecerea, taxiurile soseau la hotel şi lumea începea să se agite pe coridoare; tot ce simţeam, în acest timp, era o uşurare tristă.

Istmul Kra, fişie îngustă de pământ muntos ce separă golful Thailandei de Marea Andaman, e traversat la nord de graniţa dintre Thailanda şi Birmania. La Ranong, punctul cel mai sudic al Binnaniei, abia dacă măsoară douăzeci şi doi de kilometri; apoi se lărgeşte progresiv formând peninsula malaieziană.

Dintre sutele de insule presărate în Marea Andaman, doar câteva sunt locuite; niciuna din cele care aparţin Birmaniei nu este exploatată turistic. În schimb, insulele din golful Phang Nga, aparţinând Thailandei, aduc ţării 45% din veniturile turistice anuale. Cea mai importantă este Phuket, unde staţiunile s-au dezvoltat începând cu mijlocul anilor ’80, în primul rând cu capital chinez şi francez (foarte curând, grupul Aurore a considerat sud-estul asiatic un sector-cheie al expansiunii sale). În capitolul consacrat insulei Phuket, *Ghidul drumeţului* atinge probabil cel mai înalt nivel de ură, de elitism vulgar şi masochism agresiv. „Phuket, anunţă ei din capul locului, e pentru unii insula care urcă în top; pentru noi, e deja în declin.”

„Merită să ajungeţi, continuă ei, la această «perlă a Oceanului Indian»… În urmă cu doar câţiva ani, toţi se întreceau s-o laude: soare, plaje de vis, tihnă. Cu riscul de a tulbura această feerie, vom spune adevărul: Phuket nu ne mai place! Patong Beach, plaja cea mai

faimoasă, s-a acoperit cu beton. Peste tot clientela se masculinizează, barurile cu prostituate se înmulţesc, surâsurile se cumpără. Cât despre bungalourile pentru drumeţi, au fost rase cu buldozerul pentru a face loc hotelurilor pentru europeni solitari şi burtoşi."

Urma să petrecem două nopţi la Patong Beach; m-am urcat cu speranţă în autocar, gata să-mi joc rolul de european solitar şi burtos. Circuitul se încheia apoteotic cu trei zile libere la Koh Phi Phi, considerat o clasică destinaţie paradiziacă. „Ce să vă spunem despre Koh Phi Phi? se lamenta *Ghidul*; e ca şi cum ar trebui să vorbim despre o iubire trădată… Am vrea să vorbim de bine, dar ni se pune un nod în gât." Pentru masochistul manipulator, nu e destul să fie el nefericit; trebuie să fie şi ceilalţi. După treizeci de kilometri, autocarul s-a oprit să facă plinul; am aruncat *Ghidul drumeţului* la pubela benzinăriei. Masochism occidental, mi-am spus. Doi kilometri mai departe, mi-am dat seama că nu mai aveam chiar nimic de citit; trebuia să înfrunt sfârşitul circuitului fără nicio lectură de protecţie. Am privit în jur, pulsul mi se accelerase, lumea exterioară mi se părea deodată mult mai apropiată. De cealaltă parte a culoarului, Valerie îşi reglase fotoliul în poziţia înclinată; cu faţa întoarsă la geam, părea să viseze ori să doarmă. Am încercat să-i urmez exemplul. Afară defila peisajul format din diferite specii vegetale. În disperare de cauză, am împrumutat de la Rene ghidul *Michelin:* am aflat astfel că plantaţiile de hevea şi latexul jucau un rol esenţial în economia regiunii: Thailanda era al treilea producător mondial de cauciuc. Aceste vegetale obscure serveau aşadar la fabricarea prezervativelor şi a pneurilor; ingeniozitatea omenească era într-adevăr uimitoare. Omul putea fi criticat sub multe aspecte, dar nu i se putea nega un merit: era, orice s-ar zice, e un mamifer *ingenios.*

După seara de pe râul Kwai, repartizarea la mese se fixase definitiv. Pentru că Valerie se alăturase „taberei bizonilor", cum o numea ea, Josiane se repliase printre terapeuţii naturişti, cu care împărtăşea anumite valori — bunăoară practicile axate pe detaşare. Astfel, la prânz, am putut asista de departe la o adevărată *competiţie de detaşare* între Robert şi Josiane, sub privirea interesată a ecologiştilor — care, trăind într-un colţ uitat de lume din Franche-Comte, aveau acces la mai puţine practici. Deşi parizience, Babette şi Lea nu aveau nici ele mare lucru de spus, în afară de câte un „Super!…", emis din când în când; pentru ele, detasarea nu era decât un obiectiv pe termen mediu. Într-un cuvânt, era o masă echilibrată, cu doi *lideri naturali* de sex diferit, ceea ce putea dezvolta o complicitate activă. La masa noastră, lucrurile se lcgau tot mai greu. Josette şi Rene comentau în mod regulat meniul, se obişnuiseră perfect cu bucătăria locală, Josette se gândea chiar să adopte anumite reţete. Din când în când, îi criticau pe cei de la cealaltă masă, taxându-i de *încrezuţi* şi *impostori;* plictiseala

creştea, de obicei aşteptam cu nerăbdare desertul.

I-am înapoiat lui Rene ghidul *Michelin;* până la Phuket mai aveam patru ore de drum. Am cumpărat o sticlă de coniac Mekong la barul restaurantului; următoarele patru ceasuri le-am petrecut luptând cu ruşinea ce mă oprea să scot sticla şi să trag liniştit la măsea; până la urmă, ruşinea a învins. La intrarea în Beach Resortel atârna o pancartă urând BUN VENIT GRUPULUI DE POMPIERI DIN CHAZAY. „A, ce amuzant… a comentat Josette, soră-ta locuieşte la Chazay…" Rene nu-şi mai amintea. „Ba da, ba da…" insista ea. Înainte de a urca în cameră, am apucat s-o aud spunând: „Până la urmă, traversarea istmului Rra nu e decât o zi pierdută." Cel mai cumplit e că avea dreptate. M-am prăbuşit pe patul *king size* şi am ras o duşcă zdravănă de alcool; apoi încă una.

M-am trezit cu o migrenă îngrozitoare şi am vomat îndelung în vasul de la veceu. Era cinci dimineaţa: prea târziu pentru barurile de strip-tease, prea devreme pentru micul dejun. În sertarul noptierei am găsit o Biblie în engleză şi o carte despre învăţătura lui Buddha. *„Because of their ignorance,* am citit în aceasta din urmă, *people are always thinking wrong thoughts and always losing the right viewpoint and, clinging to their egos, they take wrong actions. As a result, they become attached to a delusive existence."**[12]* Nu eram sigur că înţeleg, dar ultima frază se potrivea perfect cu starea mea actuală şi mi-a adus destulă uşurare ca să pot aştepta până la micul dejun. La masa vecină era un grup de negri americani uriaşi, păreau să fie o echipă de baschet. Mai încolo, o masă cu chinezi din Hong Kong — uşor de recunoscut după murdăria lor, greu de suportat chiar şi pentru un occidental, şi care pe chelnerii thailandezi pur şi simplu îi îngrozea, în ciuda obişnuinţei. Spre deosebire de thailandezi, care sunt de o curaţenie impecabilă, aproape maniacală, chinezii mănîncă clefăind, scuipă pe jos, îşi suflă mucii cu degetele — se poartă exact ca nişte porci. Pentru a complica lucrurile, sunt porci numeroşi.

După câteva minute de mers pe străzile din Patong Beach, mi-am dat seama că tot ce a produs lumea civilizată în materie de turişti se adunase acolo, pe cei doi kilometri de pe malul mării. Pe câţiva zeci de metri, am întâlnit japonezi, germani, americani, fără a mai socoti câţiva scandinavi şi bogătaşi sud-americani. „Toţi suntem la fel, toţi căutăm soarele", cum îmi spunea fata de la agenţia de turism. M-am comportat ca un client mediu model: am închiriat un şezlong cu saltea, o umbrelă de soare, am consumat câteva cutii de Sprite; am băut cu moderaţie. Valurile erau domoale. M-am întors la hotel pe la ora cinci, destul de mulţumit de ziua mea liberă, dar hotărât să continui. *I was attached to a delusive existence.* Îmi rămâneau barurile de strip-tease; înainte de a mă îndrepta spre cartierul specializat, am mai hoinărit un timp privind vitrinele restaurantelor. În faţă la Royal

Savoey Seafood, am văzut un cuplu de americani care priveau cu mare atenţie un homar. „Două mamifere şi un crustaceu”, mi-am spus. Un chelner s-a apropiat de ei cu un surâs larg, probabil ca să laude prospeţimea produsului. „Trei mamifere”, am continuat, maşinal. Mulţimea curgea necontenit, formată din bărbaţi singuri, cupluri, familii; totul dădea o adâncă impresie de inocenţă.

Uneori, când au băut mai mult, nemţii vârstnici se adună în grup şi cântă cântece lente, de o tristeţe nesfirşită. Asta îi distrează grozav pe chelnerii thailandezi, care îi înconjoară scoţând mici chiote.

În faţa mea, câţiva inşi la vreo cincizeci de ani umpleau strada cu exclamaţii sonore de „Ai” şi de „Ja”; am luat-o pe urma lor şi am ajuns, fără s-o mai caut, pe strada barurilor de strip-tease. Fete în minijupe mă îmbiau la Blue Nights, Naughty Girls, Classroom, Marilyn, Venus… Până la urmă am optat pentru Naughty Girls. Încă nu era multă lume: vreo zece occidentali, singuri la mese, mai ales englezi şi americani tineri, între douăzeci şi cinci şi treizeci de ani. Pe ringul de dans, vreo zece fete se unduiau încet pe ritmuri disco-retro. Unele erau în bikini albi, altele îşi scoseseră sutienul rămânând doar în slip. Toate aveau în jur de douăzeci de ani, pielea brun-aurie, trupul mlădiu şi ispititor. La o masă, în stânga mea, un neamţ venerabil stătea cu o bere Carlsberg în faţă: burtă impozantă, barbă albă, ochelari, părea un profesor universitar la pensie. Privea ţintă trupurile tinere, total hipnotizat; imobilitatea lui era absolută, la un moment dat l-am crezut mort.

Mai multe maşini de fum au intrat în acţiune, muzica s-a schimbat, înlocuită de un *slow* polinezian. Fetele au părăsit scena; le-au luat locul altele, purtând ghirlande de flori pe piept şi în jurul taliei. Se roteau încet, iar de sub ghiriande apăreau când sânii, când baza feselor. Bătrânul neamţ nu-şi putea desprinde privirea de scenă; la un moment dat şi-a scos ochelarii ca să-i şteargă, avea ochii umezi. Era în paradis.

La drept vorbind, fetele nu racolau; dar puteai invita una dintre ele la un pahar, la o discuţie, eventual plăteai stabilimentului un *bar fee*[13] de cinci sute de baht şi puteai s-o duci la hotel după ce negociai preţul. Tariful pentru o noapte era, cred, între patru şi cinci mii de baht — salariul lunar al unui muncitor necalificat în Thailanda; Phuket e totuşi o staţiune scumpă. Bătrânul neamţ i-a făcut un semn discret unei fete îmbrăcate cu un slip alb, care se pregătea să urce pe scenă din nou. Fata s-a apropiat imediat, i s-a cuibărit cu familiaritate pe genunchi. Sânii tineri şi rotunzi erau la nivelul feţei bătrânului, care se înroşise de plăcere. Am auzit-o spunându-i „Tati”. Mi-am plătit băutura şi am ieşit, puţin stingherit: aveam sentimentul că asist la una dintre ultimele bucurii ale bătrânului; era tulburător şi mult prea intim.

Chiar lângă bar, am găsit un restaurant în aer liber unde m-am aşezat să mănânc o farfurie de crab cu orez. Aproape toate mesele erau ocupate de cupluri formate dintr-o thailandeză şi un occidental — cei mai mulţi păreau californieni, mă rog, aşa cum ni-i imaginăm pe californieni, cu nelipsitele sandale de plajă. Poate că în realitate erau australieni — e uşor să-i confunzi; oricum, păreau sănătoşi, sportivi şi bine hrăniţi. Erau viitorul omenirii. În clipa aceea, văzându-i pe toţi acei tineri anglo-saxoni, exemplare perfecte şi pline de viitor, am înţeles în ce măsură turismul sexual era viitorul lumii. La masa vecină, două thailandeze de vreo treizeci de ani, cu forme generoase, flecăreau cu însufleţire; în faţa lor, doi tineri englezi raşi în cap, cu un *look* de ocnaşi postmoderni, îşi înghiţeau cu noduri berea, fără să scoată o vorbă. Mai încolo, două lesbiene germane în salopetă, cam trupeşe, cu părul roşu tuns scurt, îşi oferiseră compania unei adolescente superbe cu părul lung şi negru, cu chipul foarte pur, îmbrăcată cu un sarong multicolor.

Ceva mai la o parte erau doi arabi, de naţionalitate incertă — purtau pe cap acel soi de cârpă de spălat vasele după care îl recunoşti la televizor pe Yasser Arafat. Pe scurt, lumea bogată sau înstărită era acolo, răspundea prezent la eterna, irezistibila chemare a păsăricii asiatice. Ciudat, aveai sentimentul de a şti, dintr-o privire, care dintre cupluri aveau să se lege. Cel mai adesea fetele se plictiseau, afişau o expresie îmbuibată sau resemnată, priveau în jur, la mesele vecine. Unele însă, cu ochii aţintiţi la partener, într-o atitudine de aşteptare afectuoasă, îi sorbeau cuvintele, îi răspundeau cu însufleţire; puteai atunci să-ţi imaginezi că lucrurile nu se vor opri aici, că se va naşte o prietenie sau chiar o relaţie durabilă: cazurile de căsătorii, în special cu germani, nu erau rare.

Personal, nu prea aveam chef să încep o discuţie cu vreuna din fete; axate mai ales pe natura şi costul viitoarei prestaţii sexuale, aceste discuţii sunt în general dezolante. Preferam saloanele de masaj, unde se începe cu sexul; uneori se-ncheagă o intimitate, alteori nu. În unele cazuri, negociezi o continuare la hotel, iar acolo îţi dai seama că fata nu are chef; alteori e divorţată, are copii de îngrijit; e trist, dar e bine aşa. Terminând de mâncat, am schiţat scenariul unui film pornografic de aventuri intitulat *Salonul de masaj*. Sirien, o tânără thailandeză din nord, angajata unui salon de masaj, se îndrăgosteşte la nebunie de Bob, un student american nimerit acolo din întâmplare, după o beţie, târât de tovarăşii de chef. Bob n-o atinge, se mulţumeşte s-o privească cu ochii săi albaştri ca cerul şi să-i vorbească despre ţara lui — Carolina de Nord, sau ceva asemănător. Se întâlneşte apoi de câteva ori cu Sirien în afara programului ei; numai că, din păcate, Bob trebuie să plece să-şi termine ultimul an de studii la Yale. Elipsă. Sirien îl aşteaptă plină de speranţă, şi fără a înceta să-şi satisfacă

numeroşii clienţi. Deşi are un suflet pur, suge şi masturbează cu zel franţuji burtoşi şi mustăcioşi (rol secundar pentru Gerard Jugnot), nemţi obezi şi chelboşi (rol secundar pentru un actor german). Până la urmă, Bob se întoarce şi încearcă s-o scoată din infernul ei; dar se opune mafia chinezească. Bob apelează la ambasadorul Statelor Unite şi la preşedinta unei asociaţii umanitare ce luptă împotriva exploatării sexuale a tinerelor fete (rol secundar pentru Jane Fonda). Date fiind implicarea mafiei chinezeşti (evocare a Triadelor) şi complicitatea generalilor thailandezi (dimensiune politică, apel la valorile democraţiei), te poţi aştepta la bătăi şi urmăriri în Bangkok. Până la urmă, Bob izbândeşte. În penultima scenă, Sirien îşi demonstrează competenţele sexuale -pentru întâia oară din toată inima. Ca umilă angajată a salonului de masaj, fusese nevoită să sugă multe mădulare; dar o făcuse cu gândul la unul singur, al lui Bob, care le încarnează pe toate celelalte — în fine, rămâne de văzut la dialog. *Fondu enchaîne* cu cele două fluvii (Chao Phraya, Delaware). Generic de final. Pentru Europa, mă gândeam deja la o publicitate specială, gen: „V-a plăcut *Salonul de muzică*; veţi adora *Salonul de masaj*. Mă rog, totul era nebulos, deocamdată îmi lipseau partenerii.

Am plătit, am ieşit din restaurant şi, după ce am mers vreo cinci sute de metri ignorând felurite propuneri, m-am pomenit în faţă la Pussy Paradise. Am deschis uşa, am intrat. I-am recunoscut pe Robert şi pe Lionel, aşezaţi la o masă cu câte o *irish coffee* în faţă. În fundul sălii, în spatele unui geam, vreo cincizeci de fete cu ecusoane numerotate şedeau pe banchete. Un chelner s-a apropiat rapid de mine. Întorcând capul, Lionel m-a zărit, iar faţa i s-a împurpurat de ruşine. Robert s-a întors la rându-i şi, cu un gest larg, m-a invitat lângă ei. Lionel îşi muşca buzele, îi venea să intre în pământ. Chelnerul mi-a luat comanda.

— Sunt un om de dreapta… a spus Robert, cam abrupt; numai că, atenţie…

A agitat degetul deasupra mesei, vrând parcă să mă pună în gardă. Robert mă credea *de stânga,* observasem asta de la începutul călătoriei, şi aştepta prilejul ca să aibă o discuţie cu mine; nici nu mă gândeam să intru în joc. Mi-am aprins o ţigara; m-a măsurat cu severitate.

— „Fericirea e lucru complicat, a rostit el cu o voce solemnă; e greu s-o găsim în noi şi imposibil s-o găsim în altă parte”. După câteva clipe, a adăugat cu voce gravă: Chamfort.

Lionel îl privea cu admiraţie, părea total vrăjit. Fraza mi se părea discutabilă: inversând „greu” cu „imposibil”, am fi fost poate mai aproape de adevăr; dar nu voiam să continui dialogul, mi se părea absolut necesar să revenim la o situaţie turistică normală. În plus, începea să-mi placă numărul 47, o thailandeză delicată, subţire, chiar slăbuţă, dar cu buzele pline şi un aer simpatic; purta o minijupă roşie

şi ciorapi negri. Conştient că nu-l urmăream, Robert s-a întorssspre Lionel.

— Eu cred în adevăr, a spus el cu voce joasă; cred în adevăr şi în principiul demonstraţiei.

Ascultând distrat, la un moment dat am aflat cu surprindere că era prof de matematică şi că în tinereţe fusese autorul unor lucrări promiţătoare despre grupurile lui Lie. Am reacţionat prompt la această informaţie: aşadar, existau domenii, sectoare ale inteligenţei umane în care Robert fusese primul care pricepuse clar adevărul, dobândind o certitudine absolută, demonstrabilă. „Da… a încuviinţat el, aproape cu regret. Sigur, totul a fost reluat şi demonstrat într-un cadru mai general.” Pe urmă fusese profesor de liceu, mai mult la clasele mari; fără nicio plăcere, îşi petrecuse anii vârstei mature pregătind pentru bac tineri nătărăi obsedaţi să intre la Politehnică sau la Şcoala Centrală[14] — de fapt, doar pe cei mai dotaţi dintre ei. „Oricum, a adăugat el, nu aveam stofă de matematician creator. Foarte puţini au.” Spre sfirşitul anilor ’70, făcuse parte dintr-o comisie ministerială pentru reforma predării matematicii — o tâmpenie şi jumătate, după propria lui mărturisire. Robert avea cincizeci şi trei de ani; ieşise la pensie cu trei ani în urmă, iar acum se consacra turismului sexual. Fusese însurat de trei ori.

— Sunt rasist… a declarat el voios. Am devenit rasist… Unul dintre primele efecte ale călătoriei, a adăugat el, este că întăreşte prejudecătile rasiale, ori le creează; altfel, înainte de a-i cunoaşte, cum să ţi-i imaginezi pe ceilalţi? Identici cu tine, normal. Abia puţin câte puţin devii conştient că realitatea e niţel diferită. Când poate, occidentalul *munceşte*. Adesea munca lui îl plictiseşte sau îl irită, dar se preface interesat: lucrul ăsta se vede. La cincizeci de ani, sătul de învăţământ, de matematici şi de orice, m-am hotărât să descopăr lumea. Tocmai divorţasem a treia oară. Pe plan sexual, nu mai speram mare lucru. Prima mea călătorie a fost în Thailanda; apoi, imediat, am fost în Madagascar. După aceea, nu m-am mai culcat niciodată cu o femeie albă; nici măcar nu m-a mai tentat. Credeţi-mă, a adăugat el punând o mână fermă pe braţul lui Lionel, zadarnic veţi mai căuta la albe un vagin primitor, supus, suplu şi musculos. Aşa ceva pur şi simplu nu mai există. Numărul 47 şi-a dat seama că o fixam insistent; mi-a surâs, şi-a schimbat poziţia punând picior peste picior şi dezvelind un portjartier roşu aprins. Robert continua să-şi expună concepţiile.

— Pe vremea când albii se considerau superiori, a spus el, rasismul nu era periculos. Pentru coloniştii, misionarii, institutorii laici din secolul al XIX-lea, negrul era un animal mare, destul de blând, cu obiceiuri amuzante, un soi de maimuţoi mai evoluat. În cel mai rău caz, era socotit un animal de povară util, capabil să rezolve sarcini

complexe; în cel mai bun caz, un suflet frust, rudimentar, capabil însă, prin educaţie, să se înalţe la Dumnezeu — sau la raţiunea occidentală. Oricum, era considerat un „frate inferior”, iar pentru un inferior nu simţi ură, cel mult o bunăvoinţă arogantă. Acest rasism binevoitor, aproape umanist, a dispărut complet. Din momentul în care albii au început să-i considere pe negri drept *egalii* lor, era clar că, mai devreme sau mai târziu, vor ajunge să-i considere *superiori*. La om, noţiunea de egalitate nu are nicio bază, a continuat el ridicând din nou degetul arătător.

O clipă am crezut că o să citeze sursa — La Rochefoucauld sau mai ştiu eu cine —, dar nu, până la urmă s-a abţinut. Lionel şi-a plecat fruntea — încercând să priceapă.

— Pentru că albii înşişi se consideră inferiori, a continuat Robert încercând să fie mai clar, avem toate condiţiile pentru apariţia unui rasism de tip nou, bazat pe masochism: din punct de vedere istoric, în aceste condiţii se ajunge la violenţă, la războiul interrasial şi la masacru. Toţi antisemiţii, bunăoară, le atribuie evreilor *un anume gen* de superioritate; citiţi scrierile antisemite: veţi constata cu uimire că evreul este considerat mai inteligent, mai şmecher, că i se atribuie talente speciale în domeniul finanţelor — şi, de asemenea, o solidaritate de grup. Rezultatul: şase milioane de morţi.

Am privit din nou spre numărul 47: aşteptarea este un moment excitant, ai vrea să-l faci să dureze; există însă riscul ca fata să plece cu alt client. Am făcut un semn discret în direcţia chelnerului.

— Nu sunt evreu! a exclamat Robert, crezând că mă pregăteam să obiectez. Într-adevăr, aş fi putut s-o fac: în definitiv, eram în Thailanda, iar indivizii de rasă galbenă n-au fost consideraţi niciodată „fraţi inferiori”, ci fiinţe evoluate, membri ai unor civilizaţii diferite, complexe, eventual ostile; aş fi putut obiecta de asemenea că ne aflam acolo ca să regulăm şi că vorbăria asta era o pierdere de timp; aceasta era, în fond, principala mea obiecţie. Chelnerul s-a apropiat de masa noastră; cu un gest rapid, Robert i-a făcut semn să mai aducă un rând.

— *I need a girl, am rostit eu încet, the girl forty seven.*[15]

Chelnerul m-a privit cu o expresie îngrijorată şi întrebătoare; un grup de chinezi se aşezase la masa vecină făcând o larmă cumplită.

— *The girl number four seven!* am urlat atunci despărţind cuvintele în silabe.

De data asta a priceput, a zâmbit larg, s-a dus la microfonul din faţa vitrinei şi a pronunţat câteva cuvinte. Fata s-a ridicat, a coborât de pe scenă, s-a îndreptat spre o ieşire laterală îndreptându-şi părul.

— Rasismul, a continuat Robert aruncându-mi o privire piezişă, pare să se caracterizeze mai întâi printr-o antipatie sporită, printr-o senzaţie de competiţie mai violentă între masculii de rase diferite; are însă drept corolar o creştere a dorinţei sexuale pentru femelele din

cealaltă rasă. Adevărata miză a confruntării rasiale, a articulat el răspicat, nu este economică, nici culturală, e biologică şi brutală: e competiţia pentru vaginul femeilor tinere.

Simţeam că e pe punctul s-o dea pe darwinism; în momentul acela chelnerul a revenit însoţit de numărul 47. Robert a ridicat privirea spre ea, a măsurat-o lung.

— Bine ales… a emis el posac, pare o bucăţică bună.

Fata a surâs cu timiditate. I-am strecurat mâna sub fustă şi i-am mângâiat fesele, încercând s-o încurajez. S-a ghemuit lângă mine.

— E adevărat, cei care fac legea la mine în cartier nu mai sunt albii… a intervenit Lionel, aparent fără legătură.

— Exact! a aprobat Robert aproape strigând. Vă temeţi, şi pe bună dreptate. Pentru anul viitor, prevăd o creştere a violenţelor rasiale în Europa; totul se va sfirşi cu un război civil, a spus el îndârjit; va decide Kalaşnikovul.

Şi-a dat pe gât paharul; Lionel începea să fie neliniştit.

— Oricum, mi se filfiie, a adăugat Robert trântind paharul pe masă. Sunt un occidental, dar pot trăi unde-mi place, deocamdată banii sunt la mine. Am fost în Senegal, în Kenya, în Tanzania, în Coasta de Fildeş. E drept, fetele nu sunt la fel de rafinate ca thailandezele, nici la fel de afectuoase, dar sunt bine făcute şi au o păsărică parfumată.

În acel moment, amintindu-şi pesemne ceva, a tăcut dintr-o dată. Am profitat ca s-o întreb pe numărul 47:

— *What is your name?*[16]

— *I am Sin*[17], a *spus ea.*

Chinezii de la masa vecină îşi făcuseră alegerea, iar acum urcau la etaj cu chicoteli şi râsete; s-a făcut din nou o linişte relativă.

— Negresele se aşază în patru labe şi îţi arată păsărica şi fundul, a continuat Robert gânditor. Lar păsărica e roz pe dinăuntru… a adăugat el în şoaptă.

M-am ridicat şi eu. Lionel mi-a aruncat o privire recunoscătoare; era mulţumit că plec primul cu o fată, se simţea mai puţin stingherit. Am facut un semn de despărţire, cu capul, în direcţia lui Robert. Avea un chip încruntat, strâmbat de o grimasă amară; privirea lui mătura sala — şi, mai departe, omenirea întreagă — fără nicio bunăvoinţă. Măcar avusese prilejul să-şi exprime părerile; simţeam că aveam să-l uit destul de repede. L-am văzut dintr-o dată ca pe un om înfrânt, sfirşit; aveam sentimentul că nici măcar nu avea chef să se culce cu fetele acelea. Putem defini viaţa ca un proces de încremenire, vizibil la buldogul francez — atât de jucăuş în tinereţe, atât de apatic la maturitate. La Robert, procesul era avansat; poate că mai avea erecţii, deşi nu era sigur; poţi să faci pe deşteptul, să laşi impresia că ai înţeles ceva din viaţă, cert e că viaţa se duce. Soarta mea era asemănătoare cu a lui, împărtăşeam aceeaşi înfrângere; dar nu simţeam niciun soi de

solidaritate activă. Fără iubire, nimic nu poate fi înnobilat. Sub pleoape explodează pete luminoase; există viziuni, există vise. „Astea nu-l mai privesc pe om, el aşteaptă întunericul; iar întunericul vine.” I-am dat două mii de baht chelnerului, m-a condus la uşa dublă ce ducea la etaj. Sin mă ţinea de mână; timp de un ceas sau două, avea să încerce să mă facă fericit.

Evident, într-un salon de masaj, rar se întâmplă să nimereşti o fată care să aibă chef de făcut dragoste. Ajunşi în cameră, Sin a îngenuncheat în faţa mea, mi-a tras pantalonii şi slipul, mi-a atins sexul cu buzele. Mi s-a sculat pe loc. M-a apucat cu buzele, mi-a dezvelit cu limbi uşoare glandul. Am închis ochii, străbătut de un frison, am avut senzaţia că explodez. S-a oprit brusc, s-a dezbrăcat surâzând, şi-a împăturit hainele şi le-a pus pe un scaun.

— *Massage later**[18]*… a spus ea culcându-se pe pat; apoi şi-a desfăcut coapsele.

Eram deja înăuntru, mă mişcam cu putere, când mi-am dat seama că uitasem să-mi pun un prezer-vativ. Potrivit statisticilor publicate de M6decins du monde, o treime din prostituatele thailandeze sunt seropozitive. Nu pot spune că m-am cutremu-rat de groază; eram doar puţin indispus. Hotărât lucru, campaniile de prevenire SIDA au fost un fiasco. Mă simţeam totuşi mai moale,

— *Something wrong*?[19] a întrebat ea săltându-se pe coate.

— *Maybe… a condom**[20]*, i-am răspuns, stingherit.

— *No problem, no condom… I'm OK**[21]* a spus ea, înveselită. Mi-a luat testiculele în căuşul palmei, cu cealaltă mână mi-a apucat mădularul. M-am lungit pe spate, m-am lăsat mângâiat. Mişcarea mâinii s-a accelerat, am simţit sângele năvălindu-mi iarăşi în sex. La urma urmei, poate că făceau controale medicale, ceva de genul acesta. Când mi s-a întărit, m-a încălecat şi s-a înfipt dintr-o mişcare. Am cuprins-o de mijloc; mă simţeam invulnerabil. A început să-şi mişte bazinul cu mişcări scurte, din ce în ce mai excitată; am desfăcut coapsele ca s-o pătrund mai adânc. Plăcerea era intensă, aproape delirantă, respiram foarte rar încercând să mă reţin, mă simţeam împăcat. S-a lăsat peste mine, şi-a frecat pubisul de al meu cu mici ţipete de plăcere; am ridicat mâinile ca să-i mângâi ceafa. În clipa orgasmulni, a rămas nemişcată, a scos un geamăt lung, apoi s-a prăbuşit pe pieptul meu. Eram în ea, îi simţeam contracţiile vaginului. A avut un al doilea orgasm, o contracţie foarte profundă, venind dinăuntru. Am strâns-o reflex în braţe şi am ejaculat cu un strigăt. A rămas nemişcată vreo zece minute, cu capul culcat pe pieptul meu; apoi s-a ridicat şi mi-a propus să facem un duş. M-a uscat tamponându-mă delicat cu prosopul, ca pe un copil.

M-am aşezat din nou pe canapea şi i-am oferit o ţigară.

— *We have time*… a spus ea*, we have a little time*.[22]

Am aflat că avea treizeci şi doi de ani, Nu-i plăcea munca asta, dar bărbatul o părăsise lăsând-o cu doi copii.

— *Bad man, a* spus ea. *Thai men, bad men.[23]* Am întrebat-o dacă avea prietene printre celelalte fete. Nu prea; majoritatea erau tinere şi fără minte, cheltuiau tot pe haine şi parfumuri. Ea nu era aşa, era serioasă, punea banii în bancă. Peste câtiva ani va putea să renunţe, să se întoarcă în satul ei; părinţii erau bătrâni, aveau nevoie de ajutor.

La urmă, i-am dat bacşiş două mii de baht; era exagerat, aproape ridicol. A luat bancnotele, nu-i venea să creadă; mi-a mulţumit de mai multe ori, cu mâinile împreunate în dreptul pieptului. *„You good man”[24], a* spus ea. Şi-a tras ciorapii şi minijupa; mai avea două ceasuri până la sfârşitul programului. M-a însoţit până la uşă, împreunându-şi mâinile încă o dată. *„Take care,* a mai spus ea. *Be happy.[25] „*

Am ieşit în stradă oarecum visător. A doua zi dimineaţa, la ora opt, trebuia să plecăm: începea ultima etapă a călătoriei. Mă întrebam cum îşi petrecuse Valerie ziua liberă.

— Am cumpărat cadouri pentru ai mei, mi-a spus ea. Am găsit colier de scoici superbe.

Barca luneca pe o apă turcoaz, printre faleze calcaroase acoperite de o junglă deasă; era exact cum îmi imaginam decorul din cărţile cu piraţi.

— Trebuie să recunoaştem totuşi că natura, da… am spus eu. Valerie s-a întors spre mine, m-a privit atent; avea părul strâns într-un coc, dar câteva şuviţe rebele îi fluturau în vânt de o parte şi de alta a obrajilor.

— Natura… totuşi… uneori… am continuat eu descurajat.

Ar trebui să existe *cursuri de conversaţie,* aşa cum există cursuri de dans; prea mă lăsasem înghiţit de contabilitate, pierdusem contactul.

— E 31 decembrie, îţi vine să crezi?… a remarcat ea, netulburată.

Am privit în jur azurul neclintit, marea turcoaz: nu, nu-mi venea să cred. Oamenilor le-a trebuit ceva curaj ca să colonizeze ţinuturile reci. Son s-a ridicat, s-a adresat grupului:

— Noi acum apropie Koh Phi Phi. V-am spus, acolo nu posibil acostat. Voi pus costum de baie? Mers pe jos, nu adânc, mers. Mers prin apă. Valize nu, valize mai târziu.

Pilotul a depăşit promontoriul, a oprit motorul; barca a continuat să lunece până la un mic golf rotund, înconjurat de faleze acoperite de junglă. Apa era de un verde transparent, valurile se spărgeau pe o plajă de un alb imaculat, ireal. În mijlocul pădurii, înainte de primele pante, se zăreau bungalouri din lemn, pe piloni, cu acoperişuri din frunze de palmier. O vreme, grupul nu a scos un cuvânt. „Paradisul terestru…” a murmurat Sylvie cu un nod în gât, copleşită de o emoţie reală. Abia dacă exagera. Sylvie, totuşi, nu era Eva. Şi nici eu Adam.

Membrii grupului s-au ridicat pe rând, au încălecat marginea bărcii. Am ajutat-o pe Josette să coboare. Îşi suflecase fusta până la talie şi îi venea cam greu să se salte, dar era încântată, străluca de entuziasm. M-am întors; marinarul thailandez aştepta, aplecat pe vâsle, să coboare toţi pasagerii. Valerie îşi încrucişase mâinile pe genunchi; mi-a aruncat o privire chinuită, a surâs jenată.

— Am uitat să-mi pun costumul de baie… a spus ea până la urmă.

Am ridicat încet mâinile în semn de neputinţă.

— Din partea mea, merge şi aşa… am spus, prosteşte.

Şi-a muşcat buzele înciudată, s-a ridicat, şi-a scos pantalonul dintr-o mişcare. Purta chiloţi foarte fini de dantelă, decoltaţi, deloc potriviţi cu spiritul circuitului. În părţi, i se vedea părul pubian, negru şi des. Nu am întors capul, ar fi fost stupid, dar nici nu am privit prea insistent. Am coborât prin stânga bărcii, i-am întins braţul ca s-o ajut; a sărit din barcă şi ea. Apa ne ajungea la talie.

Înainte de a pleca la plajă, Valerie a mai privit o dată colierele de scoici cumpărate pentru nepoate. Imediat după ce-şi luase diploma, fratele ei obţinuse o slujbă de inginer la Elf. Iar după câteva luni de instructaj intern, plecase în Venezuela — prima lui misiune. Un an mai târziu, se însurase cu o localnică. Valerie avea impresia că fratele ei nu avusese prea multe experienţe sexuale; oricum, nu aducea niciodată fete acasă. E cazul multor băieţi care fac studii de inginerie: nu au timp să iasă şi să-şi facă prietene. Îşi ocupă timpul liber cu distracţii banale, gen jocuri de strategie sau partide de şah pe Internet. Îşi iau diploma, îşi găsesc prima slujbă şi descoperă totul în acelaşi timp: banii, răspunderile profesionale, sexul; când sunt numiţi într-o ţară tropicală, rar se întâmplă să reziste. Bertrand se însurase cu o metisă, o femeie cu un trup superb; de câteva ori, în vacanţele petrecute la părinţi, pe plaja de la Saint-Quay-Portrieux, Valerie simţise o dorinţă violentă pentru cumnata ei. Nu izbutea să şi-l imagineze pe Bertrand făcând dragoste. Totuşi, acum aveau doi copii şi păreau un cuplu fericit. Era uşor să aleagă un cadou pentru Juana: îi plăceau bijuteriile, iar pietrele deschise la culoare faceau un contrast superb cu pielea ei bronzată. Pentru Bertrand nu găsise nimic. Când bărbaţii nu au vicii, e foarte greu să ghiceşti ce le poate face plăcere.

Frunzăream revista *Phuket Weekly,* pe care o găsisem la recepţia hotelului, când am zărit-o pe Valerie mergând de-a lungul plajei. Ceva mai departe, un grup de nemţi făceau baie, goi. A ezitat un moment, apoi s-a îndreptat spre mine. Soarele era orbitor; era spre amiază. Într-un fel sau altul, trebuia să intru în joc. Prin faţa noastră au trecut Babette şi Lea; purtau genţi în bandulieră, în rest erau complet goale. Am înregistrat informaţia fără să reacţionez. Valerie în schimb le-a urmărit îndelung cu privirea, cu curiozitate şi fără jenă. Cele două s-au aşezat pe nisip, nu departe de nemţi.

— Cred că o să fac o baie… am spus.

— O să vin mai târziu… a răspuns ea. Am intrat în apa caldă, transparentă, delicios de calmă; mici peşti argintii înotau aproape de suprafaţă. Panta era dulce, la o sută de metri de ţărm; încă atingeam fundul nisipos. Mi-am scos din slip mădularul, am închis ochii imaginându-mi sexul lui Valerie, aşa cum îl zărisem dimineaţă, pe jumătate dezgolit de chiloţii de dantelă. Aveam o erecţie, era un început; putea constitui o motivaţie. Trebuie totuşi să trăieşti, să ai relaţii cu oamenii; în general, eram prea stresat, şi de prea multă vreme. Ar fi trebuit, poate, să-mi fac un program seara, să joc badminton, să cânt în cor, să fac ceva. Singurele femei pe care izbuteam să mi le amintesc erau, totuşi, acelea cu care mă culcasem. Dar asta nu înseamnă nimic, nici măcar asta; adunam amintiri ca să fim mai puţin singuri în clipa morţii.

Am revenit încet spre ţărm oprindu-mă la fiecare zece metri, respirând profund ca să mă relaxez. Păşind pe ţărm, primul lucru pe care l-am remarcat a fost că Valerie îşi scosese sutienul. Acum era culcată pe burtă, însă avea să se întoarcă, era ineluctabil, la fel de ineluctabil ca mişcarea planetelor. Ce se întâmpla cu mine, de fapt? M-am aşezat pe prosop încovoind puţin spinarea. *„Think different”,* mi-am repetat. Mai văzusem sâni, mângâiasem şi linsesem destui. Bănuiam că are sâni superbi; era însă mai mult decât îmi putusem imagina. Nu izbuteam să-mi desprind privirea de sfârcuri, de areole; nu putea să nu mă observe; totuşi, preţ de câteva clipe care mi s-au părut eterne, a tăcut. Ce poate fi, exact, în mintea femeilor? Acceptă atât de uşor regula jocului. Uneori, când se privesc, goale, în oglindă, au în privire un soi de realism, o evaluare rece a capacităţilor de seducţie pe care niciun bărbat nu o va atinge vreodată. Am fost primul care mi-am coborât privirea.

S-a scurs apoi un răstimp pe care n-am izbutit să-l definesc; soarele era la zenit, lumina era extrem de intensă. Priveam ţintă nisipul alb şi fin ca o pulbere.

— Michel… a spus ea încet. Am ridicat brusc capul, parcă primisem o lovitură. Ochii ei întunecaţi mă fixau.

— Ce au în plus thailandezele faţă de europence? a întrebat, foarte clar.

N-am putut s-o privesc în ochi nici acum; pieptul i se mişca în ritmul respiraţiei; aveam impresia că sfârcurile i se întăriseră. Atunci, în clipa aceea, îmi venea să-i răspund: „Nimic.” Apoi mi-a venit o idee; o idee nu prea inspirată.

— Uite un articol pe tema asta, un soi de reportaj publicitar…

I-am întins *Phuket Weekly*.

—” Find your longlife companion… Well educated Thai ladies”[26], *ăsta e?*

— Da, mai departe este un interviu. Surâzător, în costum negru şi cravată de culoare închisă, Cham Sawanesee răspundea la zece întrebări („Ten questions you could ask”[27]) *despre agenţia Heart to Heart, pe care o conducea.*

There seems to be, *nota dl Sawanesee,* a near perfect match between the Western men, who are unappreciated and get no respect in their own countries, and the Thai women, who would be happy to ftnd someone who simply does his job and hopes to come home to a pleasant family life after work. Most Western women do not want such a boring husband.

One easy way to see this, *continua el, is* to look at any publication containing ypersonal” ads. The Western women want someone who looks a certain way, and ivho has certain „social skills”, such dancing and clever conversation, someone who is interesting and exciting and seductive. Now go to my catalogue, and look at whatgirls say they want. It’s all pretty simple, really. Over and over they state that they are happy to settle down FOREVER with a man who is willing to hold down a steady job and be a louing and understanding HUSBAND and FATHER. That will get you exactly nowhere with an American girl!

As Western women, *conchidea el cu destul tupeu,* do not appreciate men, as they do not value traditional family life, marriage is not the thing for them to do. I’m helping modern Western women to avoid what they despise.[28]

— Cred că are dreptate… a spus Valerie cu tristeţe. Există o piaţă, cu siguranţă…

A pus revista jos şi a rămas pe gânduri. În momentul acela, prin faţa noastră a trecut Robert: mergea de-a lungul plajei cu mâinile la spate, mohorât. Valerie s-a întors brusc ca să privească în altă parte.

— Nu-mi place insul ăsta… a şoptit ea iritată.

— Nu e prost… am spus eu cu un gest destul de indiferent.

— Nu e prost, dar nu-mi place. Vrea neapărat să-i şocheze pe ceilalţi, să fie antipatic. Nu-mi place asta. Tu măcar încerci să te adaptezi.

— Da? Am privit-o surprins.

— Da. Sigur, se simte că-ţi vine greu, că nu eşti făcut pentru genul ăsta de vacanţă; dar cel puţin faci un efort. În fond, cred că eşti un băiat cumsecade.

În clipa aceea, aş fi putut (şi ar fi trebuit) s-o iau în braţe, să-i mângâi sânii, s-o sărut pe gură; m-am abţinut, prosteşte. După-amiaza s-a lungit, soarele înainta pe deasupra palmierilor; noi rosteam cuvinte oarecare.

Pentru revelion, Valerie îmbrăcase o rochie lungă dintr-un material fluid, puţin transparent, cu o bustieră foarte decoltată. După desert, pe terasă a apărut o orchestră cu un solist bătrân şi bizar, care cânta pe

nas adaptări *slow-rock* după Bob Dylan. Babette şi Lea păreau integrate în grupul de nemţi, auzeam exclamaţii venind din colţul lor. Josette şi Rene dansau la sentiment, ca nişte bunici cumsecade. Noaptea era caldă; fluturii se adunau pe lampioanele multicolore agăţate de balustradă. Simţeam că nu am aer, beam whisky după whisky.

— Mă gândesc la ce spunea individul ăla, ştii, interviul din revistă…

— Da… Valerie şi-a ridicat privirea spre mine; stăteam lângă ea pe o banchetă din ramuri de palmier. Sânii i se rotunjeau sub bustieră, oferindu-se parcă. Se machiase; părul lung, despletit, îi cădea pe umeri.

— E adevărat mai mult pentru americani, cred. Pentru europeni, mai puţin.

M-a privit cu o expresie întrebătoare, dar nu a spus nimic. Evident, aş fi făcut mai bine s-o invit la dans. Am mai băut un whisky, m-am rezemat cu spatele de banchetă, am inspirat profund.

Când m-am trezit, sala era aproape goală. Cântăreţul continua să fredoneze în thailandeză, acompaniat fără vlagă de baterist; nu-l mai asculta nimeni. Nemţii dispăruseră, dar Babette şi Lea purtau o discuţie însufleţită cu doi italieni apăruţi nu se ştie de unde. Valerie plecase. Era trei noaptea, ora locală; anul 2001 începuse. La Paris, trecerea oficială în noul an avea să aibă loc peste trei ore; era exact miezul nopţii la Teheran. Omenirea, cu toate rasele ei, intra în al treilea mileniu; în ceea ce mă priveşte, îmi cam ratasem intrarea.

M-am îndreptat spre bungalou, copleşit de ruşine; în grădină se auzeau râsete. În mijlocul aleii de nisip am dat peste o broscuţă cenuşie, nemişcată. Nu fugea, nu avea niciun reflex de apărare. Mai devreme sau mai târziu, fără să bage de seamă, cineva avea să calce pe ea; coloana vertebrală se va frânge, carnea strivită va fi un terci amestecat cu nisip. Trecătorul va simţi sub talpă ceva moale, va înjura scurt, se va curăţa frecându-şi tălpile de nisip. Am împins broscuţa cu piciorul: a înaintat, fără grabă, spre bordură. Am împins-o încă o dată: a trecut pe adăpostul relativ al peluzei; probabil îi prelungisem viaţa cu câteva ore. Nu mă simţeam într-o poziţie cu mult mai bună: nu crescusem în cuibul protector al unei familii sau într-un alt mediu în care să-i pese cuiva de soarta mea, să mă susţină cineva la greu, să se bucure de isprăvile sau succesele mele. Şi nici eu nu fondasem o familie sau altă entitate de genul acesta: eram celibatar, fără copii, nu i-ar fi trecut prin cap nimănui să caute la mine un sprijin. Trăisem şi aveam să mor singur, ca un animal. Preţ de câteva minute, m-am bălăcit într-o compasiune fără obiect.

Pe de altă parte, eram o creatură compactă, rezistentă, mai mare decât cele mai multe animale; speranţa mea de viaţă o egala pe cea a unui elefant sau a unui corb; eram *ceva* cu mult mai greu de nimicit decât un mic batracian.

În cele două zile ce au urmat, am rămas ascuns în bungaloul meu. Din când în când ieşeam afară furişându-mă pe lângă pereţi, mergeam să cumpăr fistic şi sticle de Mekong. Gândul că aş putea s-o întâlnesc pe Valerie, la bufet sau pe plajă, mi se părea insuportabil. Sunt lucruri pe care le poţi face, şi altele ce ţi se par prea dificile. Puţin câte puţin, totul devine prea dificil; la asta se rezumă viaţa.

Pe 2 ianuarie, după-amiaza, am găsit sub uşă chestionarul agenţiei Nouvelles Frontieres privind gradul de satisfacţie. L-am completat cu grijă, bifând în general căsuţele „Bine". E adevărat, într-un sens, totul era bine. Petrecusem o vacanţă normală. Circuitul fusese *cool,* cu un parfum de aventură; corespundea descrierii din catalog. În rubrica „observaţii personale", am scris următorul catren:

Puţin după trezire, mă simt transportat
Într-un alt univers, precis măsurat.
Cunosc bine viaţa şi ale ei corvezi,
E ca un chestionar pe care-l bifezi.

Pe 3 ianuarie, dimineaţa, mi-am făcut valiza. Văzându-mă în şalupă, Valerie şi-a înăbuşit o exclamaţie; am privit în altă parte. Pe aeroportul din Phuket, Son şi-a luat rămas bun de la noi; veniserăm cam devreme, avionul pleca abia peste trei ore. După formalităţile de înregistrare, am rătăcit prin magazinele *duty free.* Deşi holul aeroportului era complet acoperit, buticurile aveau formă de colibă, cu stâlpi din lemn de teck şi acoperiş din frunze de palmier. Gama de mărfuri cuprindea produse intemaţionale (fulare Hermes, parfumuri Yves Saint Laurent, poşete Vuitton) şi locale (coliere din scoici, bibelouri, cravate din mătase thailandeză); toate articolele purtau coduri cu bare. În concluzie, buticurile din aeroport constituiau încă un spaţiu de viaţă naţională, dar o viaţă naţională securizată, îmblânzită, pe deplin adaptată la standardele consumului mondial. Pentru călătorul aflat la sfârşitul călătoriei, era un spaţiu intermediar, mai puţin interesant, dar şi mai puţin ameninţător decât restul ţării. Aveam intuiţia ca lumea se va întinde, din ce în ce, spre aeroport.

Trecând prin faţa magazinului Coral Emporium, mi-a venit brusc ideea să cumpăr un cadou pentru Marie-Jeanne; în definitiv, n-o mai aveam pe lume decât pe ea. Un colier, o broşă? Răscoleam nişte rafturi când, la doi metri de mine, am zărit-o pe Valerie.

— Încerc să aleg un colier… am spus eu, încurcat.

— Pentru o brunetă sau pentru o blondă? În vocea ei era un strop de obidă.

— 0 blondă cu ochii albaştri.

— Atunci e bine să alegi un coral de culoare deschisă.

I-am întins fetei de la tejghea talonul de îmbarcare. În timp ce plăteam, i-am spus lui Valerie, cu un ton destul de jalnic: „E pentru o colegă de birou…" Mi-a aruncat o privire bizară, de parcă şovăia între

a-mi trage palme şi a izbucni în râs; m-a însoţit totuşi câţiva metri la ieşirea din magazin. Cei mai mulţi membri ai grupului erau deja în hol, se părea că-şi terminaseră cumpărăturile. M-am oprit, am inspirat adânc, m-am întors spre Valerie.

— Ne-am putea revedea la Paris… am spus în cele din urmă. A replicat tăios:

— Crezi?

Nu i-am răspuns nimic, m-am mărginit s-o privesc. La un moment dat, am avut intenţia să-i spun: „Ar fi păcat…”, dar nu sunt sigur că am pronunţat aceste cuvinte.

Valerie a privit în jur; zărindu-le pe Babette şi pe Lea, a întors capul cu iritare. Apoi a scos din geantă un carneţel, a rupt o foaie, a scris rapid ceva. Întinzându-mi peticul de hârtie, a vrut să vorbească, a renunţat, s-a întors şi s-a alăturat grupului. Am aruncat o privire pe foaie înainte de-a o pune în buzunar: era un număr de mobil.

PARTEA A DOUA Avantaj concurenţial

Avionul a aterizat pe Roissy la ora unsprezece; mi-am recuperat valiza printre primii. La douăsprezece şi jumătate eram acasă. Era sâmbătă; puteam să mă duc la cumpărături, să-mi fac provizii şi aşa mai departe. Un vânt glacial mătura strada Mouffetard, îţi venea să te laşi păgubaş de toate. Militanţi pentru drepturile animalelor vindeau postere galbene. Perioada sărbătorilor de iarnă este întotdeauna urmată de o uşoară scădere a consumului de alimente. Am cumpărat un pui fript, două sticle de vin şi ultimul număr din *Hot Video.* Pentru un week-end, era o opţiune modestă; dar nu aveam sentimentul că merit mai mult. Am devorat jumătate de pui, avea pielea cărbonizată şi grasă, greţoasă. Puţin după ora trei, i-am telefonat lui Valerie. A răspuns la al doilea apel. Da, era liberă în seara aceea; pentru cină, da. Puteam trece s-o iau la ora opt; locuia pe bulevardul Reille, lângă parcul Montsouris.

Mi-a deschis, era îmbrăcată cu pantaloni de trening albi şi un tricou scurt.

— Nu sunt gata… a spus ea adunându-şi părul la spate. Mişcarea a făcut să-i salte sânii; nu purta sutien. Am luat-o în braţe, mi-am apropiat faţa de a ei. A deschis gura, şi-a strecurat limba în gura mea. Am simţit o excitaţie violentă, vecină cu leşinul; mi s-a sculat pe loc. Fără a-şi dezlipi pubisul de al meu, a împins uşa de la intrare care s-a închis cu un zgomot surd.

Încăperea, luminată doar de o veioză, părea imensă. Valerie m-a luat de mijloc, m-a dus pe dibuite în dormitor. Lângă pat, m-a sărutat din nou. I-am ridicat tricoul ca să-i mângâi sânii; a şoptit ceva ce nu am înţeles. Am îngenuncheat, i-am tras pantalonii şi chiloţii, mi-am lipit obrazul de sexul ei. Fanta era umedă, deschisă şi mirosea bine. A scos un geamăt şi s-a lăsat pe pat. M-am dezbrăcat rapid şi am intrat în ea. Sexul îmi era fierbinte, înfiorat de plăcere.

— Valerie… am spus, nu pot ţine prea mult, sunt prea excitat.

M-a tras spre ea şi mi-a şoptit la ureche:

„Hai…”

În momentul acela i-am simţit pereţii vaginului contractându-se în jurul sexului meu. Am avut senzaţia că mă spulber în spaţiu, doar sexul îmi era viu, străbătut de un val de plăcere incredibil de violentă. Am ejaculat îndelung, repetat; abia la urmă mi-am dat seama că urlam. Aş fi putut să-mi dau viaţa pentru un moment ca acela.

În jurul meu înotau peşti galbeni şi albaştri. Eram în apă, în picioare, plutind la câţiva metri sub suprafaţa luminată de soare. Valerie era ceva mai departe, tot în picioare, lângă un recif de corali; stătea cu spatele la mine. Eram goi. Starea aceea de imponderabilitate

se datora unei modificări a densităţii oceanului, ştiam, însă eram surprins că pot să respir. Din câteva mişcări de braţe, am ajuns în spatele ei. Reciful era înţesat cu organisme fosforescente, argintii, în formă de stea. I-am pus o mână pe sâni, alta pe pântec. S-a arcuit iar fesele i s-au frecat de sexul meu.

M-am trezit în aceeaşi poziţie; era încă noapte. I-am desfăcut uşor coapsele ca s-o pătrund. În acelaşi timp, îmi umezeam degetele ca să-i mângâi clitorisul. Am înţeles că era trează când a început să geamă. S-a ridicat şi a îngenuncheat pe pat. Am început s-o pătrund din ce în ce mai puternic, simţeam că se apropie de orgasm, respiraţia i se accelerase. În clipa orgasmului a zvâcnit şi a scos un ţipăt sfişietor; apoi a rămas nemişcată, părea sfîrşită. M-am retras şi m-am întins lângă ea. S-a relaxat, m-a îmbrăţişat; eram scăldaţi amândoi în sudoare.

— E bine când te trezeşte plăcerea… a spus ea punându-mi mâna pe piept.

Când m-am trezit din nou, se făcuse ziuă; eram singur în pat. M-am ridicat şi am traversat camera. Cealaltă încăpere era într-adevăr foarte mare, cu tavanul înalt. O bibliotecă acoperea peretele de-a lungul unui mezanin, deasupra canapelei. Valerie ieşise din casă; pe masa din bucătărie pusese pâine, brânză, unt, dulceaţă. Am băut o ceaşcă de cafea şi m-am întors să mă culc. Peste vreo zece minute, Valerie s-a întors cu brioşe cu ciocolată şi cornuri; le-a adus pe o tavă în dormitor.

— E foarte frig afară… a spus ea dezbrăcându-se.

Mi-a venit în minte Thailanda.

— Valerie… am spus eu căutând cuvintele, ce-ţi place la mine? Nu sunt nici prea frumos, nici foarte amuzant. Nu înţeleg ce te poate atrage la mine.

M-a privit fără să spună nimic; era aproape goală, rămăsese doar în chiloţi.

— Te întreb serios, am insistat eu. Uită-te la mine, sunt un ins uzat, destul de ursuz, resemnat cu o viaţă plicticoasă. Iar tu vii la mine, eşti prietenoasă şi afectuoasă şi îmi dăruieşti atâta plăcere. Nu înţeleg. Mi se pare că tu cauţi în mine ceva, ceva ce nu există. Vei fi dezamăgită, negreşit.

A surâs, am avut impresia că ezita să vorbească; apoi mi-a pus o mână pe testicule, şi-a apropiat faţa. Mi s-a sculat pe loc. Cu o şuviţă de păr, mi-a înfăşurat rădăcina sexului, apoi a început să mă masturbeze cu vârful degetelor.

— Nu ştiu… a murmurat ea fără să se oprească. Îmi place că nu eşti sigur pe tine. Te-am dorit mult în timpul călătoriei. Era cumplit, mă gândeam la asta în fiecare zi.

Mi-a luat în palmă testiculele, a strâns mai tare. Cu cealaltă mână a

luat puţină dulceaţă de zmeură, mi-a uns sexul; apoi a lins cu grijă, cu mişcări largi. Plăcerea creştea din ce în ce mai mult, am desfăcut picioarele facând un efort disperat de a mă reţine. Ca într-un joc, a grăbit mişcarea strângându-mi sexul între buze. Când mi-a atins cu limba vârful glandului, am ejaculat violent în gura întredeschisă. A înghiţit cu un mic mormăit, apoi mi-a supt capul sexului ca să înghită ultimii stropi. M-a invadat o relaxare extraordinară, ca un val ce-mi pătrundea în fiecare venă. M-a lăsat şi. S-a întins alături, s-a încolăcit lângă mine.

— În noaptea de 31 decembrie era cât pe ce să bat la uşa ta. Până la urmă n-am îndrăznit. Eram convinsă că nu va mai fi nimic între noi; cel mai rău e că nici măcar nu puteam să-ţi port pică. În turismul organizat, oamenii vorbesc foarte mult, dar totul rămâne o camaraderie formală, toţi ştiu foarte bine că nu se vor revedea niciodată. Foarte rar ajung la relaţii sexuale.

— Crezi?

— Ştiu sigur, s-au făcut anchete sociologice. Chiar şi în cluburile de vacanţă e la fel. Pentru organizatori, e o problemă: ăsta e, în fond, singurul interes al formulei. De zece ani încoace, sunt tot mai puţine înscrieri, deşi tarifele au tendinţa să scadă. Singura explicaţie reală e că relaţiile sexuale în perioada de vacanţă au devenit aproape imposibile. Singurele destinaţii care se mai descurcă sunt cele cu o clientelă majoritar homosexuală, ca Ibiza sau Corfu.

— Eşti foarte informată… am spus eu surprins.

— Normal, lucrez în turism. (Valerie a surâs.) Vezi, şi asta e o constantă în turismul organizat: oamenii vorbesc foarte puţin despre viaţa profesională. Este un fel de paranteză ludică, axată exclusiv pe ceea ce organizatorii numesc „plăcerea de a descoperi”. În mod tacit, participanţii evită subiectele serioase, ca munca sau sexul.

— Unde lucrezi?

— La Nouvelles Frontieres.

— Deci erai în interes de serviciu? Ca să faci un raport, ceva de genul ăsta?

— Nu, eram în concediu. Sigur, mi-au făcut o reducere substanţială, dar erau zilele mele de concediu. Lucrez de cinci ani la Nouvelles Frontieres, dar e prima dată când am plecat cu bilet de la ei.

În timp ce pregătea o salată de roşii cu mozzarella, Valerie mi-a povestit viaţa ei profesională. În martie 1990 (mai avea trei luni până la bac), a început să se întrebe ce studii va face — şi, în general, ce va face în viaţă. Fratele mai mare izbutise, cu destule eforturi, să intre la Facultatea de Geologie din Nantes; acum absolvise. Cel mai probabil avea să facă o carieră de inginer geolog în exploataţii miniere sau pe platforme petroliere marine, oricum departe de Franţa. Lui Bertrand îi plăcea să călătorească. Şi ei îi plăcea, mai mult sau mai puţin; până la

urmă s-a hotărât să facă un BTS[29] în turism. Tenacitatea intelectuală cerută de studiile lungi i se părea străină de adevărata ei natură.

Se înşela, şi avea să-şi dea seama foarte curând. Nivelul clasei i s-a părut extrem de scăzut, examenele foarte uşoare; era de aşteptat să obţină diploma fără mare efort. În paralel, s-a înscris la nişte cursuri pentru o diplomă echivalentă cu cea în Litere şi Ştiinţe umane. După ce şi-a luat BTS-ul, s-a înscris la un masterat în sociologie. Şi aici a fost dezamăgită rapid. Domeniul era interesant, se puteau descoperi lucruri noi; dar metodele de lucru propuse şi teoriile vehiculate i se păreau de un simplism ridicol: totul mirosea a ideologie, a imprecizie şi amatorism. A abandonat la jumătatea anului, fără să-şi mai ia diploma, şi a găsit o slujbă la o sucursală Kuoni din Rennes. Abia peste două săptămâni, în timp ce căuta o garsonieră de închiriat, a înţeles în ce capcană căzuse: de acum înainte, era în câmpul muncii.

A rămas un an la agenţia Kuoni din Rennes, unde s-a dovedit un agent de vânzări foarte bun. „Nu era greu, mi-a spus, era destul să-i faci pe clienţi să vorbească, să le arăţi interes. Sunt foarte rari, în fond, oamenii care se interesează de ceilalţi.” Direcţiunea i-a propus atunci un post de organizator de circuite la sediul parizian. Trebuia să participe la conceperea circuitelor, să planifice traseele şi excursiile, să negocieze cu proprietarii de hoteluri şi prestatorii de servicii locali. Se descurcase bine şi aici. Şase luni mai târziu, răspundea la o ofertă de serviciu de la Nouvelles Frontieres, pentru un post similar. Atunci a demarat cu adevărat cariera ei. A facut echipă cu Jean-Yves Frochot, un tânăr absolvent de studii comerciale care nu ştia mai nimic despre turism. În scurt timp, Jean-Yves a ajuns s-o aprecieze mult, i-a acordat încredere şi, deşi teoretic era şeful ei, i-a lăsat o mare libertate de iniţiativă.

— Partea bună, cu Jean-Yves, este că a avut ambiţie şi pentru mine. De fiecare dată când a trebuit să negociez o promovare sau un spor de salariu, s-a ocupat el. Acum răspunde de ansamblul ofertei Nouvelles Frontieres — el supervizează concepţia circuitelor; iar eu sunt asistenta lui.

— Cred că eşti bine plătită.

— Patruzeci de mii de franci pe lună. Mă rog, acum trebuie calculat în euro. Puţin peste şase mii de euro.

M-am uitat la ea surprins.

— Nu mă aşteptam… am spus.

— Pentru că nu m-ai văzut niciodată în taior.

— Ai un taior?

— Nu serveşte la mare lucru, lucrez aproape exclusiv prin telefon. Dar dacă trebuie, da, pot să-mi pun un taior. Am chiar şi portjartier. O să le pun o dată, dacă vrei.

Am devenit atunci conştient, puţin cam neîncrezător, că o voi revedea, şi că probabil vom fi fericiţi împreună. Era o bucurie cu totul neprevăzută, îmi venea să plâng; trebuia să schimb vorba.

— Ce fel de om e Jean-Yves?

— Normal. Căsătorit, cu doi copii. Munceşte enorm, îşi ia de lucru şi acasă, în week-end. Mă rog, e tipul obişnuit de şef tânăr, inteligent, ambiţios, dar e simpatic, nu e deloc dificil. Mă înţeleg bine cu el.

— Nu ştiu de ce, dar sunt mulţumit că eşti bogată. De fapt, nu are nicio importanţă, dar îmi face plăcere.

— E drept, am reuşit, am un salariu bun; dar plătesc 40% impozit şi o chirie de zece mii de franci pe lună. Nu sunt convinsă că m-am descurcat chiar aşa de strălucit: dacă aş obţine rezultate mai slabe, patronul mi-ar face vânt fără să stea pe gânduri; alţii au păţit-o. Dacă aş avea acţiuni, da, atunci aş fi într-adevăr bogată. La început, Nouvelles Frontiferes era mai mult o agenţie de voiaj pentru zboruri cu tarife mici. A devenit primul operator de turism francez datorită concepţiei şi raportului calitate-preţ; asta în bună parte datorită muncii noastre, a lui Jean-Yves şi a mea. În zece ani, cota întreprinderii a crescut de douăzeci de ori. Pot spune că Jacques Maillot, care deţine şi acum 39% din acţiuni, a făcut avere datorită mie.

— L-ai întâlnit?

— De câteva ori. Nu-mi place. Aparent, e un catolic demagog, snob şi ridicol, cu motoretele şi cu cravatele lui bălţate; în realitate, este un ticălos perfid şi crud. Înainte de Crăciun, Jean-Yves a fost contactat de un recrutor de cadre. Trebuiau să se întâlnească zilele astea, cred că are noutăţi. I-am promis să-l sun când mă întorc din concediu.

— Atunci sună-l, este important.

— Da… Nu părea prea convinsă, pomenindu-l pe Jacques Maillot se posomorâse. Şi viaţa mea este importantă. Ştii, am iarăşi poftă să fac dragoste.

— Numai să mi se scoale aşa de repede.

— Atunci, linge-mă. O să mă simt bine.

S-a ridicat, şi-a scos chiloţii, s-a aşezat comod pe canapea. M-am lăsat în genunchi, i-am desfăcut buzele, am început să-i ling uşor clitorisul cu vârful limbii. „Mai tare…” a murmurat ea.

I-am vârât un deget în fund, mi-am apropiat gura şi i-am sărutat muguraşul, l-am mozolit între buze. „O, da…” a făcut ea. Am apăsat mai tare. A avut orgasm dintr-o dată, cu un spasm ce i-a străbătut tot trupul.

— Vino aici…

M-am aşezat pe canapea. S-a ghemuit lângă mine, şi-a pus capul pe coapsele mele.

— Când te-am întrebat ce au thailandezele în plus faţă de noi, nu

mi-ai răspuns cu adevărat; mi-ai dat să citesc interviul cu un director de agenţie matrimonială.

— Spunea, totuşi, lucruri adevărate: mulţi bărbaţi se tem de femeile moderne, tot ce-şi doresc e o soţie drăguţă care să se ocupe de casă şi de copii. Dorinţa asta, de fapt, n-a dispărut, dar în Occident le-a devenit imposibil s-o mărturisească; de asta se însoară cu asiatice.

— De acord… Valerie a rămas o clipă pe gânduri. Dar tu, tu nu eşti aşa; văd că nu te deranjează defel că am un post de conducere, un salariu mare; nu pari deloc înspăimântat. Cu toate astea, ai mers la saloanele de masaj, iar cu mine n-ai încercat nici măcar să flirtezi. Asta nu înţeleg. Ce au în plus fetele de acolo? Fac dragoste mai bine decât noi?

La ultimele cuvinte, vocea i se schimbase puţin; eram destul de tulburat, i-am răspuns abia după un minut.

— Valerie, i-am spus în cele din urmă, n-am întâlnit nicio femeie care să facă dragoste mai bine ca tine; ceea ce am simţit începând de ieri seară este aproape incredibil.

Am tăcut un moment, apoi am adăugat:

— Nu cred că poţi să-ţi dai seama, dar tu eşti o excepţie. Femeile care simt plăcere, care vor să dăruiască plăcere sunt rare, acum. Să seduci o necunoscută, să te culci cu ea a devenit mai ales o sursă de frustrări şi de complicaţii. Dacă te gândeşti la conversaţiile plicticoase pe care trebuie să le înghită un bărbat ca să ajungă în pat cu o femeie — care cel mai adesea se va dovedi o amantă lamentabilă, îl va pisa cu problemele ei, îi va povesti despre foştii ei amanţi sugerându-i, în treacăt, că nu prea e la înălţime, şi cu care, vrând-nevrând, va trebui să petreacă măcar restul nopţii —, înţelegi de ce bărbaţii preferă să evite o droaie de necazuri plătind o mică sumă. Când ajung la o anume vârstă şi experienţă, bărbaţii preferă să evite iubirea. Li se pare mai simplu să meargă la curve. Mă rog, nu la curvele din Occident (nu merită, sunt adevărate gunoaie umane) şi oricum nu în timpul anului — nu au timp, muncesc prea mult. Drept urmare, cei mai mulţi nu fac nimic; iar unii, din când în când, îşi oferă un pic de turism sexual. Şi ăsta-i cazul cel mai fericit: să mergi la o curvă înseamnă totuşi să păstrezi un minim contact uman. Mulţi însă consideră mai simplu să se masturbeze pe Internet sau privind filme porno. O zguduie bine… ţâşti-ţâşti… şi gata, s-au răcorit.

— Înţeleg… a spus ea după un lung răstimp de tăcere. Înţeleg ce vrei să spui. Nu crezi, totuşi, că bărbaţii sau femeile se pot schimba?

— În trecut nu ne putem întoarce, nu cred. Ce ne aşteaptă în viitor? Femeile vor deveni probabil tot mai asemănătoare cu bărbaţii. Pentru moment, rămân interesate de seducţie. Bărbaţilor li se fâlfâie de seducţie, ei vor în primul rând să reguleze. Seducţia nu-i interesează decât pe câţiva inşi fără o viaţă profesională pasionantă, în general

fără o viaţă interesantă. Pe măsură ce viaţa profesională şi proiectele personale vor însemna mai mult pentru ele, femeilor li se va părea mai simplu, şi lor, să plătească pentru sex; se vor orienta şi ele spre turismul sexual. Femeile se pot adapta la valorile masculine; uneori cu greu, dar pot s-o facă, istoria a dovedit-o.

— Deci, în general, mergem într-o direcţie greşită.

— Foarte greşită… am confirmat cu o satisfacţie sumbră.

— Deci noi doi am avut noroc.

— Da, am avut noroc să te întâlnesc.

— Şi eu… a spus ea privindu-mă în ochi. Şi eu am avut noroc. Bărbaţii pe care-i cunosc sunt jalnici, niciunul nu mai crede într-o relatie de iubire; aşa că trăncănesc la nesfârşit despre prietenie, despre complicitate, în fine, chestiile astea care nu te obligă la nimic. Am ajuns să nu mai suport cuvântul *prietenie,* îmi vine rău numai când îl aud. În celălalt caz, sunt bărbaţi care se căsătoresc, care-şi fac rapid o situaţie şi nu se mai gândesc decât la carieră. Sigur, nu-i cazul tău; şi nici celălalt: am ştiut foarte repede că n-o să-mi vorbeşti niciodată de prietenie, că n-o să fii atât de vulgar. Am sperat de la început că o să facem dragoste şi că va fi fantastic; dar putea să nu se întâmple nimic, era chiar foarte probabil.

S-a oprit, a scos un suspin iritat. „Bun… a facut ea resemnată, o să-l sun totuşi pe Jean-Yves."

M-am îmbrăcat în timp ce ea telefona. „Da, da, un concediu grozav…" am auzit. Puţin mai târziu a exclamat: „Cât?"

Când m-am întors în cameră, Valerie ţinea telefonul în mână şi părea gânditoare; încă nu se îmbrăcase.

— Jean-Yves s-a întâlnit cu tipul de la agenţia de recrutări, a spus ea. I-au propus o sută două-zeci de mii de franci pe lună. Sunt gata să mă angajeze şi pe mine; după el, aş putea urca până la optzeci de mii. Mâine are o întâlnire ca să discute despre post.

— Cine face oferta?

— Direcţia de turism a grupului Aurore.

— Este o firmă importantă?

— Aş zice că da. E primul grup hotelier mondial.

A înţelege comportamentul consumatorului pentru a-l putea câştiga, pentru a-i propune produsul potrivit la momentul potrivit, dar mai ales pentru a-l convinge că produsul propus corespunde nevoilor sale — iată ce visează orice întreprindere.

Jean-Louis Barma, *Ce visează întreprinderile*

Jean-Yves se trezi la cinci dimineaţa, îi aruncă o privire nevesti-sii care încă dormea. Petrecuseră un week-end infect la părinţii lui — Audrey nu suporta viaţa la ţară. Nici lui Nicolas, fiul său de zece ani,

nu-i plăcea în Loiret, pentru că nu-şi putea lua cu el calculatorul; şi nici bunicii nu-i plăceau, pentru că „miroseau urât". E drept, bătrânul se cam ramolea, era tot mai neîngrijit, nu-l mai interesau decât iepurii lui. Pentru Jean-Yves, singurul lucru suportabil în aceste vizite era fiica sa, Angelique: la trei ani, încă era capabilă să se entuziasmeze privind vacile şi găinile; acum însă era bolnavă, îşi petrecuse ultimele nopţi plângând şi gemând. Ajunşi acasă, după trei ore de ambuteiaj pe autostradă, Audrey se hotărâse să iasă în oraş cu amicii ei. Jean-Yves îşi încălzise nişte mâncare congelată privind un film american mediocru; era povestea unui *serial killer* autist, iar scenariul era inspirat, se pare, dintr-un fapt real (insul fusese primul bolnav mintal executat în Nebraska după mai bine de şaizeci de ani). Băiatul refuzase să mănânce şi se lansase imediat într-o partidă de *Total Annihilation* — sau poate *Mortal Kombat II,* Jean-Yves le confunda. Din când în când, mergea în camera fetiţei şi încerca s-o liniştească. Când Angelique adormise, pe la unu noaptea, Audrey încă nu venise acasă.

S-a întors totuşi, îşi zise el făcându-şi o cafea *espresso;* de data asta, cel puţin. Printre clienţii firmei de avocatură la care lucra nevastă-sa se numărau *Liberation* şi *Le Monde;* începuse şi ea să frecventeze medii de ziarişti, prezentatori de televiziune, oameni politici. Ieşea mult în oraş, uneori în locuri bizare — o dată, frunzărind una dintre cărţile ei, nimerise peste meniul unui bar fetişist. Jean-Yves bănuia că soţia lui se culcă din când în când cu un tip; oricum, cu el n-o mai făcea de mult. Ciudat e că el, unul, nu avea aventuri. Ştia că e un bărbat prezentabil, genul blond cu ochi albaştri, mai frecvent la americani; dar nu avea cu adevărat chef să profite de ocaziile ce apăreau — oricum rare, muncea douăsprezece ore pe zi, iar la nivelul lui de responsabilitate nu întâlnea prea multe femei. Desigur, mai era şi Valerie; dar lui Jean-Yves nici nu-i trecuse prin cap s-o considere altceva decât o colegă. Era destul de straniu, de altfel, că se gândea acum la aşa ceva; oricum, ştia că e o reverie fără urmări; lucrau împreună de cinci ani, iar în mediul lor lucrurile se petreceau foarte repede — sau niciodată. O aprecia mult pe Valerie, îi preţuia capacitatea de organizare, memoria perfectă; ştia că, fără ea, n-ar fi ajuns la nivelul de acum — sau nu atât de repede. Iar astăzi era posibil să treacă pragul unei etape decisive. Se spălă pe dinţi, se bărbieri cu gnjă, îşi alese un costum sobru. Apoi deschise uşa de la camera fetiţei: blondă ca el, Angelique dormea în pijamaua ei cu puişori.

Merse pe jos până la Gymnase-Club Republique, care se deschidea la ora opt; locuiau pe Faubourg-du-Temple, într-un cartier select pe care el îl detesta. Întâlnirea de la sediul grupului Aurore era fixată pentru ora zece. Audrey putea şi ea, măcar o dată, să se ocupe de copii, să-i îmbrace şi să-i ducă la şcoală. Ştia că diseară, acasă, îl aşteaptă o jumătate de oră de reproşuri; înaintând pe trotuarul umed, printre

gunoaie şi cutii de carton goale, îşi dădu seama că puţin îi păsa. Înţelese de asemenea, pentru întâia oară atât de limpede, că mariajul lui fusese o eroare. Acest gen de iluminare, ştia, precedă divorţul în medie cu doi-trei ani — nu e o hotărâre uşor de luat.

Negrul mătăhălos de la intrare îl întâmpină cu un „Fonna, şefu'?", nu prea convingător. Încuviinţă clătinând din cap, îi întinse abonamentul, luă un prosop. Avea doar douăzeci şi trei de ani când o întâlnise pe Audrey. Doi ani mai târziu se căsătoriseră, în parte — dar numai în parte — pentru că Audrey era însărcinată. Era o femeie drăguţă, elegantă, se îmbrăca cu gust — şi, când era nevoie, ştia să fie sexy. În plus, avea idei. Dezvoltarea procedurilor judiciare de tip american în Franţa nu i se părea un regres, ci dimpotrivă, un pas înainte spre o mai bună protecţie a cetăţenilor şi a libertăţilor individuale. Era capabilă să dezvolte argumentări destul de lungi pe tema asta — făcuse un stagiu în Statele Unite. Pe scurt, îi îmbrobodise. Ciudat, îşi zise el, întotdeauna simţise nevoia să fie impresionat, din punct de vedere intelectual, de femei.

Făcu o jumătate de oră de exerciţii Stairmaster, apoi înotă douăzeci de lungimi de piscină. În saună, goală la ora aceea, începu să se relaxeze — şi profită pentru a-şi aminti ce ştia despre grupul Aurore. Societatea Novotel-SIEH fusese fondată în 1966 de Gerard Pelisson, un absolvent al Şcolii Centrale de Arte şi Meserii, şi Paul Dubrule, un autodidact, fără alt capital decât banii împrumutaţi de la rude şi prieteni. În august 1967, la Lille, îşi deschidea uşile primul Novotel; avea deja caracteristicile ce aveau să constituie identitatea acestui lanţ de hoteluri: standardizare extremă a camerelor, situare la periferia oraşelor, pe traseul autostrăzilor, nivel de confort ridicat pentru vremea aceea — Novotel a fost unul dintre lanţurile hoteliere care a oferit sistematic săli de baie. Succesul la clientela de afaceri a fost imediat: în 1972, lanţul număra deja treizeci şi cinci de hoteluri. Au urmat, în 1973, crearea formulei Ibis, preluarea lanţului Mercur în 1975, a lui Sofitel în 1981. În acelaşi timp, grupul începea o diversificare prudentă în domeniul restaurantelor — cu achiziţionarea lanţului Courtepaille şi a grupului Jacques Borel International, foarte bine implantat în *catering* şi în sectorul cantinelor de întreprindere. În 1983, societatea şi-a schimbat numele, devenind grupul Aurore. Apoi, în 1985, a urmat crearea Formulei 1 — primele hoteluri cu „autoservire", şi unul dintre cele mai mari succese din istoria sectorului hotelier. Bine implantată în Africa şi în Orientul Mijlociu, societatea s-a extins şi în Asia, şi a creat propriul ei centru de instruire — Academia Aurore. În 1990, achiziţionarea lanţului Motel 6, cu cele şase sute cincizeci de localuri răspândite pe teritoriul american, a ridicat grupul pe primul loc în lume; a urmat, în 1991, cumpărarea la bursă a grupului Wagons Lits. Aceste achiziţii au costat enorm, şi în

1993 Aurore a trecut printr-o criză: acţionarii au considerat că s-au făcut datorii prea mari, iar răscumpărarea lanţului Meridien a eşuat. Prin cesiunea câtorva active şi redresarea grupurilor Europcar, Lenotre şi Societe des Casinos Lucien Barrifere, situaţia a fost redresată începând cu exerciţiul bugetar 1995. În 1997, Paul Dubrule şi Gerard Pelisson au părăsit preşedinţia grupului, încredinţându-i-o lui Jean-Luc Espitalier, un tehnocrat cu o carieră calificată drept „atipică" de revistele economice. Cei doi au rămas totuşi membri în consiliul de supraveghere. Tranziţia s-a petrecut cu bine, iar la sfârşitul anului 200o grupul îşi consolidase statutul de lider mondial, sporindu-şi avansul faţă de Marriott şi Hyan — numărul doi, respectiv trei. În primele zece lanţuri hoteliere mondiale intrau nouă lanţuri americane şi unul francez — grupul Aurore.

La ora nouă şi jumătate, Jean-Yves şi-a parcat maşina în parcarea de la sediul firmei, la Evry. A făcut câţiva paşi ca să se relaxeze în aerul glacial, aşteptând ora întrevederii. La zece fix a fost primit în biroul lui Eric Leguen, vicepreşedinte executiv, membru în consiliul director. Fost student la Şcoala Centrală şi la Stanford, Leguen avea patruzeci şi cinci de ani. Înalt, solid, blond cu ochii albaştri, semăna puţin cu Jean-Yves — cu zece ani în plus şi ceva mai sigur pe el.

— Preşedintele Espitalier vă primeşte peste un sfert de oră, a început el. Până atunci, o să vă explic de ce aţi fost contactat. Acum două luni, am cumpărat lanţul Eldorador de la grupul Jet îburs. Este un mic lanţ de vreo zece hoteluri-club de plajă răspândite în Maghreb, în Africa neagră şi în Antile.

— Deficitar, presupun.

— Nu mai mult decât ansamblul sectorului. Leguen a surâs. Mă rog, da, ceva mai mult. Ca să nu vă ascund nimic, preţul de achiziţie era interesant; nu derizoriu, erau şi alte grupuri interesate: mai sunt destui oameni din branşă care cred că piaţa îşi va reveni. E drept că, deocamdată, Club Mediterranee e singurul care s-a descurcat; de altfel, cu titlu confidenţial, vă pot spune că ne-am gândit să cumpărăm la bursă acţiunile Clubului. Însă vânatul era cam mare, acţionarii n-ar fi marşat. În plus, ar fi fost un gest nu tocmai amical faţă de Philippe Bourguignon, care a lucrat la noi…

De data asta a schiţat un surâs cam ipocrit, vrând parcă să dea de înţeles că era vorba — dar nu sigur — de o glumă.

— În concluzie, a continuat el, vă propunem postul de director general al cluburilor Eldorador. Fireşte, obiectivul dumneavoastră ar fi să refaceţi destul de rapid echilibrul, apoi să obţineţi profit.

— Nu e o misiune uşoară.

— Da, suntem conştienţi de acest lucru, dar credem că nivelul de remunerare e suficient de motivant. Fără a mai vorbi de posibilităţile de carieră în cadrul grupului, care sunt imense: suntem prezenţi în

două sute patruzeci şi două de ţări, avem peste o sută treizeci de mii de angajaţi. Pe de altă parte, majoritatea cadrelor superioare devin destul de repede acţionari ai grupului: este un sistem în care credem, v-am pregătit şi o notă informativă — câteva exemple ilustrate cu cifre.

— Va trebui să dispun de informaţii mai precise despre situaţia hotelurilor.

— Fireşte. Veţi primi un dosar detaliat. Nu e o achiziţie pur tactică, noi credem în potenţialul structurii: implantarea geografică a hotelurilor e bună, starea lor generală excelentă — nu se prefigurează decât foarte puţine lucrări de reamenajare. Cel puţin aşa cred; dar eu nu am experienţă în domeniul hotelier de vacanţă. Evident, ne vom consulta; însă decizia va fi a dumneavoastră. Dacă vreţi să renunţaţi la un hotel, ori să achiziţionaţi altul, decizia finală vă aparţine. Aşa lucrăm noi, la Aurore.

S-a gândit un moment, apoi a continuat:

— Fireşte, nu sunteţi aici din întâmplare. Cariera dumneavoastră de la Nouvelles Frontieres a fost urmărită foarte atent de specialişti; se poate spune chiar că aţi făcut şcoală. N-aţi încercat neapărat să propuneţi preţurile cele mai mici, şi nici cele mai bune servicii; de fiecare dată, v-aţi orientat spre nivelul de preţ acceptabil pentru un anume nivel de servicii; este exact concepţia urmată de noi, în toate lanţurile grupului. Şi, lucru la fel de important, aţi participat la crearea unei mărci cu o imagine puternică; ceea ce noi, la Aurore, nu am ştiut să facem întotdeauna.

Telefonul de pe biroul lui Leguen a sunat. A urmat o convorbire foarte scurtă. Leguen s-a ridicat, l-a condus pe Jean-Yves de-a lungul unui coridor cu dale bej. Biroul lui Jean-Luc Espitalier era imens, avea pe puţin douăzeci de metri lungime; partea stângă era ocupată de o masă de conferinţe cu vreo cincisprezece scaune. Văzându-i, Espitalier s-a ridicat, i-a întâmpinat cu un surâs. Era un bărbat mărunt, destul de tânăr — cel mult patruzeci şi cinci de ani —, cu fruntea golaşă, cu un aspect surprinzător de modest, aproape şters, ca şi cum ar fi vrut să trateze cu ironie importanţa funcţiei sale. Nu cred că trebuie să mă bazez pe asta, s-a gândit Jean-Yves; tehnocraţii afişează adesea o aparenţă jovială care se dovedeşte înşelătoare. S-au aşezat în fotolii, în jurul unei măsuţe joase din faţa biroului. Espitalier l-a privit îndelung, cu straniul său surâs timid, înainte de a vorbi.

— Îl admir mult pe Jacques Maillot, a spus el în cele din urmă. A construit o întreprindere admirabilă, foarte originală, cu o adevărată cultură. E un lucru rar. Cu toate astea — şi nu vreau să cobesc —, cred că operatorii de turism francezi trebuie să se pregătească pentru o perioadă extrem de dură. Dintr-un moment în altul — a devenit inevitabil, după părerea mea e o chestiune de luni — operatorii de

turism britanici şi germani vor ieşi pe piaţă. Cu o forţă financiară de două-trei ori mai mare, şi circuite cu 2o până la 30% mai ieftine pentru un nivel de servicii comparabil sau superior. Concurenţa va fi dură, extrem de dură. Ca să fiu clar, vor fi victime. Nu vreau să spun că Nouvelles Frontieres se va număra printre ele; e un grup cu o identitate foarte puternică, are un acţionariat sudat, poate să reziste. Însă oricum, anii care vin vor fi dificili pentru toţi.

La Aurore nu ne confruntăm cu aceeaşi problemă, nicidecum, a continuat el cu un suspin uşor. Suntem liderul mondial necontestat în domeniul hotelier de afaceri, care e o piaţă stabilă; dar rămânem puţin implantaţi în sectorul hotelier de vacanţă, care este mai volatil, mai sensibil la fluctuaţiile economice sau politice.

— Tocmai, a intervenit Jean-Yves, achiziţia dumneavoastră mă surprinde puţin. Credeam că direcţia de dezvoltare prioritară rămâne sectorul hotelier de afaceri, mai ales în Asia.

— Rămâne direcţia noastră prioritară, a răspuns calm Espitalier. Numai în China, de pildă, există posibilităţi extraordinare în domeniul hotelier economic. Avem experienţă, avem şi competenţa: imaginaţi-vă concepte ca Ibis şi Formula 1 realizate la scara întregii ţări. Cum să vă explic?… (S-a gândit un moment, a privit în tavan, a privit masa de conferinţe, apoi l-a fixat din nou pe Jean-Yves.) Aurore este un grup discret, a spus el în cele din urmă. Paul Dubrule repeta adesea că singurul secret al reuşitei pe o piaţă e să ajungi acolo la timp. La timp nu înseamnă prea devreme: rar se întâmplă ca adevăraţii inventatori să scoată profitul maxim dintr-o invenţie — vezi cazul Apple contra Microsoft. Însă mai înseamnă, evident, să nu ajungi prea târziu. Dacă te dezvolţi în umbră, fără să faci valuri, când concurenţa se trezeşte şi vrea să intre pe piaţa ocupată de tine, e prea târziu: ţi-ai zăvorât teritoriul, ai căpătat un avantaj concurenţial decisiv. Nivelul nostru de notorietate e sub nivelul importanţei noastre reale; în bună parte, a fost o strategie.

Vremea aceea a trecut, a reluat el după un nou suspin. Acum toţi ştiu că suntem numărul unu mondial. De acum înainte, devine inutil — şi chiar periculos — să arătăm o discreţie excesivă. Un grup atât de important ca Aurore trebuie să aibă o imagine publică. Sectorul hotelier de afaceri este o afacere sigură, garantează venituri mari şi regulate. Dar nu e — cum să spun? —, nu e prea *fun*. Rareori vorbim despre deplasările în interes de afaceri, nu ne face plăcere să povestim despre ele. Ca să ne creăm o imagine pozitivă în ochii publicului larg, aveam de ales între două posibilităţi: o firmă de turism, sau hotelurile-club. O firmă de turism are destul de puţin în comun cu specialitatea noastră de bază, însă există afaceri foarte sănătoase gata să treacă dintr-o mână în alta, era cât pe ce să pornim pe calea aceasta. Apoi a apărut ocazia Eldorador, şi am decis să profităm de ea.

— Încerc să vă înţeleg obiectivele, a spus Jean-Yves. Cui acordaţi mai multă importanţă, rezultatelor sau imaginii?

— Este o întrebare complexă… Espitalier a ezitat, s-a foit puţin în fotoliu. Problema grupului Aurore e că are un acţionariat foarte diluat. Asta a şi provocat, în 1994, zvonul că acţiunile noastre vor fi vândute la bursă. Acum vă pot spune, a continuat el cu un gest ferm al mâinii, că era total lipsit de temei. În momentul de faţă, cu atât mai puţin: nu avem datorii, şi niciun grup mondial, nici măcar din afara sectorului hotelier, nu are forţa de a se lansa într-o asemenea operaţiune. Rămâne însă problema — pe care nu o au, de pildă, Nouvelles Frontieres — că noi nu beneficiem de un acţionariat coerent. În fond, Gerard Pelisson şi Paul Dubrule erau nu atât mari capitalişti, cât creatori de întreprinderi — foarte mari creatori de întreprinderi, printre cei mai mari din secolul XX, după părerea mea. Dar ei n-au încercat să-şi menţină controlul personal asupra acţionarilor; e ceea ce ne pune pe noi, astăzi, într-o poziţie delicată. Ştim amândoi că uneori e necesar să faci cheltuieli de prestigiu, care consolidează poziţia strategică a grupului fără să aibă un impact financiar pozitiv pe termen scurt. Ştim de asemenea că uneori e necesar să susţii temporar un sector deficitar, pentru că piaţa nu e pregătită sau trece printr-o criză de moment. Dar acţionarii din noua generaţie acceptă tot mai greu asemenea cheltuieli: teoria profitului rapid al investiţiei a făcut ravagii în mentalităţi.

Văzând că Jean-Yves se pregătea să intervină, a ridicat discret mâna.

— Atenţie, a precizat el, acţionarii noştri nu sunt imbecili. Ei ştiu foarte bine că un lanţ ca Eldorador, în contextul actual, nu-şi poate reface echilibrul din primul an — poate nici din al doilea. Dar începând cu al treilea an se vor uita atent la cifre — şi vor trage concluzia foarte rapid. Din acel moment, chiar dacă proiectul dumneavoastră e genial, chiar dacă are un potenţial imens, nu voi putea face nimic.

A urmat un lung moment de tăcere. Leguen privea în pământ, nemişcat. Espitalier îşi trecea gânditor degetul peste bărbie.

— Înţeleg… a spus în cele din urmă Jean-Yves. Veţi avea răspunsul peste trei zile, a adăugat el calm după câteva clipe.

În cele două luni care au urmat, am văzut-o pe Valerie foarte des. Cu excepţia unui week-end pe care l-a petrecut la părinţii ei, cred că ne-am întâlnit în fiecare zi. Jean-Yves se hotărâse să accepte oferta grupului Aurore; Valerie s-a hotărât să-l urmeze. Îmi amintesc că primul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Voi trece la treapta de impozitare de 60%”. Într-adevăr, salariul ei trecea de la patruzeci la şaizeci de mii de franci pe lună; scăzând impozitele, nu mai era chiar

atât de spectaculos. Valerie ştia că o aşteaptă un efort enorm, chiar de la integrarea în grup, la începutul lui martie. Pentru moment, la Nouvelles Frontieres totul mergea bine: îşi anunţaseră demisia, iar acum îşi predau fără grabă responsabilităţile. Am sfătuit-o pe Valerie să pună nişte bani deoparte, să-şi deschidă un cont de economii sau altceva de genul ăsta. Primăvara întârzia, dar nu avea nicio importanţă. Mai târziu, gândindu-mă la această perioadă fericită din care, paradoxal, voi păstra puţine amintiri, îmi voi spune că, neîndoielnic, omul nu e făcut pentru fericire. Ca să aibă într-adevăr posibilitatea practică de a fi fericit, omul ar trebui să se transforme — să se transforme *fizic*. Cu ce poate fi comparat Dumnezeu? Mai întâi, evident, cu sexul femeilor; dar şi, poate, cu aburii dintr-o baie turcească.

Oricum, cu ceva care să facă spiritul posibil, când trupul exultă de bucurie şi de plăcere, iar orice teamă e abolită. Acum sunt sigur că spiritul încă nu s-a născut, că vrea să se nască şi că naşterea lui va fi dificilă, că deocamdată avem despre el doar o idee trunchiată şi nocivă. Când o aduceam pe Valerie la orgasm, când îi simţeam trupul vibrând sub al meu, aveam uneori sentimentul, fulgurant, dar copleşitor, că ating un nivel de conştiinţă total diferit, în care orice rău era abolit. În acele clipe suspendate, aproape încremenite, când trupul ei se înălţa spre voluptate, mă simţeam ca un zeu ce avea la degetul mic cerul senin şi furtunile. A fost întâia bucurie — indiscutabilă, absolută.

A doua bucurie pe care mi-a dăruit-o Valerie a fost nespusa blândeţe, bunătatea naturală a caracterului ei. Uneori, după o zi de muncă grea — şi aveau să devină, de-a lungul lunilor, din ce în ce mai grele — o simţeam crispată, epuizată nervos. Dar niciodată nu şi-a descărcat nervii pe mine, niciodată nu s-a înfuriat, niciodată n-a făcut una dintre acele crize nervoase neaşteptate ce fac relaţia cu o femeie atât de apăsătoare, atât de chinuită. „Nu sunt ambiţioasă, Michel… Îmi spunea ea uneori. Sunt fericită cu tine, cred că eşti bărbatul vieţii mele, în fond, nu cer mai mult. Dar nu pot face altfel: sunt silită să cer mai mult. Sunt prinsă într-un sistem de unde nu mă aleg cu mare lucru, şi care, de fapt, este inutil, o ştiu; dar nu ştiu cum să scap de el. Ar trebui, cândva, să ne facem timp să gândim; dar nu ştiu când ne vom putea face timp să gândim.”

Cât despre mine, munceam din ce în ce mai puţin. Mă rog, îmi făceam treaba, însă nimic mai mult. Mă întorceam acasă destul de devreme ca să mă uit la *Questions pour un champion,* ca să fac cumpărăturile pentru cină; acum dormeam la Valerie noapte de noapte. Ciudat, Marie-Jeanne nu părea supărată că zelul meu profesional scădea de la o zi la alta. E drept că ea îşi iubea munca, că era dispusă să muncească şi în plus. Cred că aştepta de la mine, în

primul rând, să fiu drăguţ cu ea — şi am fost drăguţ în toate săptămânile acelea, am fost drăguţ şi blând. Colierul de coral adus din Thailanda îi plăcuse mult, îl purta în fiecare zi. Pregătind dosarele pentru expoziţii, îmi arunca uneori nişte priviri neobişnuite, greu de interpretat. Într-o dimineaţă de februarie — îmi amintesc foarte bine, era ziua mea de naştere — mi-a spus de-a dreptul: „Te-ai schimbat, Michel… Nu ştiu, dar pari fericit”.

Avea dreptate; eram fericit, îmi amintesc. Desigur, rămân tot felul de lucruri, un şir întreg de probleme inevitabile, declinul şi moartea, desigur. Cu toate astea, amintindu-mi lunile acelea, pot pune mărturie: ştiu că fericirea există.

Jean-Yves însă nu era fericit, era limpede. Îmi amintesc că am cinat o dată toţi trei, cu Valerie, într-un restaurant italian, poate venetian, mă rog, ceva destul de select. Jean-Yves ştia că noi ne vom întoarce acasă ca să facem dragoste, şi că o vom face cu iubire. Nu prea ştiam ce să-i spun — ceea ce ar fi fost de spus era prea evident, prea clar. Era clar că soţia lui nu-l iubea, că probabil nu iubise niciodată pe nimeni; şi că nu va iubi niciodată pe nimeni, era la fel de clar. Jean-Yves nu avusese noroc, asta-i tot. Relaţiile dintre oameni nu sunt atât de complicate pe cât se spune: adesea sunt imposibile, dar rareori *complicate*. Desigur, acum trebuia să divorţeze. Nu era simplu, dar trebuia s-o facă. Ce altceva puteam să-i spun? Subiectul a fost epuizat cu mult înainte de felul doi.

Jean-Yves şi Valerie au vorbit apoi despre viitorul lor profesional la Aurore: veneau cu idei, îşi propuneau direcţii de reflecţie pentru preluarea lanţului Eldorador. Erau inteligenţi, competenţi, recunoscuţi în branşa lor; însă nu aveau dreptul să greşească. Un eşec în noul lor post n-ar fi însemnat sfârşitul carierei: Jean-Yves avea treizeci şi cinci de ani, Valerie douăzeci şi opt; li s-ar fi dat o nouă şansă. Dar breasla nu ar fi uitat acest accident, iar ei ar fi trebuit să pornească iarăşi de jos. În societatea în care trăiam, principala motivaţie a muncii consta în *salariu,* şi în general în avantajele financiare; prestigiul funcţiei, onoarea, contau acum mult mai puţin. În acelaşi timp, exista un sistem de redistribuire fiscală evoluat, permiţând supravieţuirea indivizilor inutili, incompetenţi şi a celor de-a dreptul dăunători — printre care, într-o măsură, mă număram şi eu. Pe scurt, trăiam într-o economie mixtă, care evolua încet spre un liberalism mai dur ce elimina puţin câte puţin reglementările contra împrumutului şi cametei — şi în general contra banului — existente încă în ţările cu veche tradiţie catolică. Această evoluţie nu va aduce niciun profit real. Unii absolvenţi de studii comerciale, mult mai tineri decât Jean-Yves — chiar şi studenţi — se lansau din start în speculaţia bursieră, fără să ia măcar în calcul o muncă salariată. Aveau computere conectate la Internet, programe sofisticate de urmărire a pieţei. Destul de des,

formau asociaţii ca să ia hotărâri importante. Trăiau cu computerul, stăteau cu schimbul în faţa lui douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, nu-şi luau niciodată concedii. Obiectivul lor, al tuturor, devenea foarte simplu: să devină miliardari înainte de treizeci de ani.

Jeah-Yves şi Valerie faceau parte dintr-o generaţie intermediară; pentru ei, o carieră în afara unei întreprinderi — eventual a sectorului public — încă părea dificilă; puţin mai în vârstă decât ei, eram aproximativ în aceeaşi situaţie. Toţi trei eram prinşi în sistemul social ca nişte gâze într-o bucată de chihlimbar; nu aveam nici cea mai mică posibilitate să dăm înapoi.

Pe 1 martie, dimineaţa, Valerie şi Jean-Yves şi-au preluat oficial funcţiile în grupul Aurore. Pentru luni, 4 martie, era fixată o şedinţă cu principalele cadre ce lucrau la proiectul Eldorador. Direcţia generală comandase unui cabinet de sociologie şi comportamente destul de cunoscut, Profiles, un studiu prospectiv despre viitorul cluburilor de vacanţă.

Intrând pentru prima oară în sala de şedinţe de la etajul 23, Jean-Yves se simţi totuşi destul de impresionat. Erau acolo vreo douăzeci de persoane, toate cu ani de vechime la Aurore; iar sarcina de a conduce grupul, de acum înainte, îi revenea. Valerie s-a aşezat în stânga lui. În week-end, Jean-Yves studiase dosarul: cunoştea numele, funcţia exactă, trecutul profesional al fiecăruia dintre cei prezenţi; nu-şi putea reprima totuşi un uşor sentiment de angoasă. O lumină cenuşie scălda *cartierele sensibile* din Essonne. Când Paul Dubrule şi Gerard Pelisson hotăriseră să construiască sediul social la Evry, luaseră în calcul preţul mic al terenului, apropierea autostrăzii de sud şi a aeroportului Orly; pe atunci, era o periferie liniştită. Acum, comunele din jurul lor aveau cea mai înaltă rată de delincvenţă din Franţa. În fiecare săptămână erau atacate autobuze, vehicule ale jandarmeriei, maşini de pompieri; nu exista o evidenţă exactă a agresiunilor şi furturilor; după unele estimări, pentru a avea cifra reală, trebuia înmulţit cu cinci numărul de plângeri depuse. Echipe de paznici înarmaţi păzeau sediul grupului douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. O notă internă recomanda angajaţilor evitarea transportului în comun după anumite ore. Pentru cei care trebuiau să lucreze până târziu şi nu aveau maşină personală, Aurore negociase un sistem de tarife reduse cu o companie de taxiuri.

La sosirea lui Lindsay Lagarrigue, sociologul comportamentelor, Jean-Yves avu impresia că se află pe teren cunoscut. Insul avea vreo treizeci de ani, un început de chelie, părul legat într-o coadă de cal; purta un trening Adidas, un tricou Prada, nişte bascheţi Nike scâlciaţi; mă rog, arăta a sociolog al comportamentelor. A început prin a le împărţi un dosar subţirel, ce conţinea mai ales grafice cu săgeţi şi cu cercuri; servieta lui nu conţinea nimic altceva. Prima pagină era o

copie xerox după un articol din *Nouvel Observateur,* mai exact, după editorialul suplimentului de vacanţă, intitulat» Să călătorim altfel".

— În anul 2000, începu Lagarrigue citind articolul cu voce tare, turismul de mase ţine deja de trecut. Visăm la o călătorie care să fie o împlinire individuală, dar nu lipsită de o preocupare etică. Acest pasaj, ce deschidea editorialul, i se părea simptomatic pentru mutaţiile în curs. Trăncăni câteva minute pe această temă, apoi invită asistenţa să-şi concentreze atenţia pe frazele următoare: „În anul 2000, ne interesează un turism care să-i respecte pe ceilalţi. Ne-ar plăcea şi nouă, îmbuibaţilor, să nu călătorim doar pentru o plăcere egoistă; ci pentru a manifesta o anumită formă de solidaritate."

— Cât îl plătim pe individul ăsta pentru studiul lui? o întrebă discret Jean-Yves pe Valerie.

O sută cincizeci de mii de franci.

— Ca să ne citească un xerox după *Nouuel Obs?* Nu-mi vine să cred…

Lindsay Lagarrigue continuă să parafrazeze sibilinic articolul, apoi citi un al treilea pasaj, pe un ton absurd de emfatic: „În anul 2000, vrem să fim nomazi. Plecăm cu trenul sau în croazieră, pe fluvii sau oceane: în epoca vitezei, redescoperim deliciile tihnei. Ne pierdem în liniştea infinită a deşerturilor; apoi, dintr-o dată, ne cufundăm în efervescenţa marilor capitale. Dar mereu cu aceeaşi pasiune…" Etică, împlinire individuală, solidaritate, pasiune — astea erau, după el, cuvintele-cheie. În noul context, nu era de mirare că sistemul cluburilor de vacanţă, bazat pe o egoistă retragere în sine şi pe uniformizarea nevoilor şi dorinţelor, cunoştea dificultăţi recurente. Vremea *Bronzaţilor**[30]* trecuse: turiştii moderni doreau să regăsească autenticitatea, plăcerea de a descoperi, bucuria solidarităţii. În general, modelul fordist al turismului de vacanţă — caracterizat de faimoşii „4 S": Sea, *Sand, Sun… and Sex**[31]* — îşi trăise traiul. Cum demonstrau în chip strălucit lucrările lui Michky şi Braun, toţi cei din branşă trebuiau neîntârziat să-şi conceapă activitatea într-o perspectivă post-fordistă.

Sociologul comportamentelor vedea meserie, ar fi putut să continue ore în şir.

— Scuzaţi-mă… Îl întrerupse Jean-Yves cu o voce în care se ghicea iritarea.

— Da?… Sociologul comportamentelor îi adresă un surâs şarmant.

— Cred că toţi cei de faţă, fără excepţie, sunt conştienţi că sistemul cluburilor de vacanţă cunoaşte în acest moment dificultăţi. Ceea ce vă cerem nu e să ne descrieţi la nesfirşit caracteristicile unei probleme; ci mai curând să schiţaţi, cât de cât, o soluţie.

Lindsay Lagarrigue rămase cu gura căscată; nu prevăzuse obiecţii de genul ăsta.

— Cred… bâigui el în cele din urmă, cred că pentru a rezolva o problemă e important mai întâi s-o identificăm, şi să avem o idee despre cauzele ei.

Încă o frază găunoasă, îşi spuse furios Jean-Yves; nu numai găunoasă, dar şi falsă, în cazul de faţă. Evident, cauzele ţineau de o evoluţie socială generală, pe care nu puteau s-o schimbe ei. Trebuiau să se adapteze, asta era tot. Cum se puteau adapta? Era limpede că imbecilul ăsta nu avea nici cea mai vagă idee.

— Ceea ce spuneţi dumneavoastră, în mare, continuă Jean-Yves, e că sistemul cluburilor de vacanţă este depăşit.

— Nu, nu, nicidecum… Sociologul comportamentelor începea să se piardă. Cred… cred doar că trebuie să reflectăm. „Şi noi pentru ce te plătim, nătărăule?" mormăi încet Jean-Yves, după care continuă, adresându-se tuturor:

— Ei bine, vom încerca să reflectăm. Vă mulţumesc, domnule Lagarrigue, pentru comunicare; cred că azi nu mai avem nevoie de dumneavoastră. Propun să întrerupem şedinţa pentru zece minute, facem o pauză de cafea.

Ofuscat, sociologul comportamentelor îşi puse diagramele în mapă. La reluarea şedinţei, Jean-Yves îşi consultă notiţele şi luă cuvântul:

— După cum ştiţi, între 1993 şi 1997, Club Mediterranee a trecut prin cea mai gravă criză din istoria lui. Concurenţii şi imitatorii se înmulţiseră, copiind întocmai formula clubului, scăzând însă mult preţurile: vânzările erau în cădere liberă. Cum au reuşit să redreseze situaţia? Î esenţă, scăzând preţurile şi ei. Dar nu până la nivelul concurenţei: ştiau că beneficiază de o prioritate, de o reputaţie, de o imagine; ştiau că clientela lor poate accepta o anume diferenţă de preţ — pe care-au stabilit-o, în funcţie de destinaţii şi după anchete minuţioase, între 2o şi 30% — pentru a beneficia de formula Club Med autentică, de „versiunea ei originală", ca să spun aşa. Asta e prima axă de reflecţie pe care vă propun s-o exploraţi în săptămânile următoare: este loc, pe piaţa cluburilor de vacanţă, pentru o altă formulă decât cea Club Mediterranee? lar dacă da, am putea să-i schiţăm conturul, ne putem face o idee despre publicul-ţintă? Nu e o problemă uşoară.

Ştiti probabil, continuă el, că vin de la Nouvelles Frontieres. Şi noi am creat — chiar dacă nu e cel mai cunoscut sector de activitate al grupului — cluburi de vacanţă: Les Paladiens. Cam în aceeaşi perioadă cu Club Mediterranee, şi noi am întâmpinat dificultăţi cu aceste cluburi; însă le-am rezolvat foarte rapid. De ce? Pentru că eram primul operator de turism francez. După ce descopereau ţara, turiştii noştri doreau, în marea lor majoritate, un supliment balnear. Circuitele noastre au reputaţia, de altfel justificată, că sunt uneori dificile, că presupun o condiţie fizică bună. După ce, ca să spun aşa, îşi câştigau

galoanele de „călător”, clienţii noştri se arătau încântaţi să redevină pentru o vreme simpli turişti. Succesul formulei ne-a făcut să includem din start suplimentul balnear în majoritatea circuitelor — ceea ce ne permitea să mărim duratele oferite: ziua de cură balneară, cum ştiţi, revine mult mai ieftin decât ziua de călătorie. Evident, în aceste condiţii, ne era uşor să favorizăm propriile noastre hoteluri. Lată a doua axă de reflecţie pe care v-o propun: este posibil ca salvarea cluburilor de vacanţă să depindă de o colaborare strânsă cu operatorul de turism. Şi aici va trebui să dovedim imaginaţie şi să nu ne limităm la agenţii de pe piaţa franceză. Domeniul pe care vă cer să-l exploraţi este nou; s-ar putea să avem mult de câştigat dintr-o alianţă cu marile firme de turism din Europa de Nord.

După şedinţă, o femeie de vreo treizeci de ani, o blondă cu o faţă drăguţă, s-a apropiat de Jean-Yves. O chema Marylise Le Francois, răspundea de sectorul comunicare.

— Aş vrea să ştiţi că am apreciat mult intervenţia dumneavoastră… a spus ea. Era necesară. Cred că aţi reuşit să ne redaţi motivarea. Acum, toţi sunt conştienţi că cineva ţine frâiele; acum, ne putem pune pe treabă cu adevărat.

Curând, şi-au dat cu toţii seama că nu era un lucru simplu. Majoritatea operatorilor de turism britanici, şi mai ales cei germani, aveau deja propriile reţele de cluburi de vacanţă; nu aveau niciun interes să se asocieze cu alt grup. Toate încercările în acest sens au eşuat. Pe de altă parte, Club Mediterranee părea să fi găsit formula standard definitivă a cluburilor de vacanţă; de la crearea ei, niciun concurent nu fusese capabil să aducă ceva cu adevărat nou.

Două săptămâni mai târziu, Valerie a găsit în sfirşit o idee. Era aproape zece seara; înainte de a pleca acasă, prăbuşită într-un fotoliu din biroul lui Jean-Yves, a băut o ceaşcă de ciocolată. Amândoi erau istoviţi, toată ziua lucraseră la bilanţul financiar al cluburilor.

— În fond, a suspinat ea, poate greşim separând circuitele şi sejururile.

— Ce vrei să spui?

— Adu-ţi aminte cum era la Nouvelles Frontieres: de fiecare dată când aveau o zi de odihnă şi plajă în mijlocul circuitelor, chiar şi în afara suplimentelor balneare, oamenii o apreciau. Iar cel mai mult se plângeau că trebuie să schimbe tot timpul hotelul. De fapt, ar trebui să alternăm excursiile şi zilele de plajă, sistematic: o zi excursie, o zi odihnă, şi aşa mai departe. Cu întoarcere la hotel în fiecare seară, sau o dată la două seri, în cazul excursiilor lungi; dar fără să-şi mai facă valizele şi fără să elibereze camera.

— Dar cluburile propun excursii şi acum. Nu sunt sigur că merg prea grozav.

— Da, numai că trebuie plătite în plus, iar francezii detestă plăţile

suplimentare. Pe deasupra, trebuie să hotărască pe loc: oamenii şovăie, tărăgănează, nu izbutesc să aleagă şi până la urmă renunţă. În realitate, le place să descopere locuri noi, cu condiţia să le mesteci dumicatul; şi, mai ales, adoră biletele cu toate serviciile incluse.

Jean-Yves s-a gândit un moment.

— Ştii că e o idee interesantă? În plus, ar trebui să poată fi implementată destul de rapid; chiar din vara asta, cred, am putea integra formula ca supliment la sejururile obişnuite. O s-o numim „Eldorador Decouverte", ceva de genul ăsta.

Înainte de a lansa operaţiunea, Jean-Yves s-a consultat cu Leguen; a înţeles rapid că acesta nu avea niciun chef să ia o poziţie, nici pentru, nici contra. „Ţine de responsabilităţile dumneavoastră", a fost singurul lui răspuns. Valerie îmi povestea tot ce se întâmpla la firmă; ascultând-o, îmi dădeam seama că nu ştiu mare lucru despre lumea cadrelor superioare. Tandemul pe care îl forma ea cu Jean-Yves era oricum, în sine, neobişnuit. „În mod normal, mi-a spus Valerie, el ar avea ca asistentă o fată care ar visa să-i ia locul. Asta dă naştere la calcule complicate, în întreprinderi: uneori este avantajos să eşuezi, dacă poţi arunca răspunderea pe altul." În cazul lor, erau într-o situaţie destul de sănătoasă: nimeni din interiorul grupului nu avea chef să le ia locul; majoritatea cadrelor considerau achiziţia lanţului Eldorador o eroare.

Până la sfârşitul lunii, a lucrat mult cu Marylise Le Francois. Cataloagele pentru vacanţa de vară trebuiau să fie gata la sfârşitul lui aprilie, era ultimul termen, era chiar puţin cam târziu. Valerie a înţeles rapid că prezentarea pentru cluburile Jet Tours era deplorabilă.

— „Vacanţa cu Eldorador seamănă puţin cu acele momente magice, din Africa, când începe să fie cald şi toţi se adună în jurul arborelui din mijlocul satului ca să-i asculte pe bătrânii înţelepţi…", i-a citit ea lui Jean-Yves. Sincer, tu poţi înghiţi asta? Cu fotografiile de animatori alături, care ţopăie în costumele lor galbene, caraghioase. E pur şi simplu o aiureală.

— Dar sloganul „Eldorador, trăieşti mai intens", ce crezi, merge?

— Nu ştiu; pur şi simplu nu mai ştiu ce să cred.

— Pentru formula obişnuită e prea târziu, cataloagele au fost deja distribuite. Un lucru e sigur, pentru catalogul „Decouverte" trebuie s-o luăm de la zero.

— Cred, a intervenit Marylise, că ar trebui mers pe alăturarea dintre rustic şi lux. Un ceai cu mentă în plin deşert, dar pe covoare de preţ…

— Da, momente magice… a făcut Jean-Yves obosit. S-a ridicat din fotoliu cu greu. Nu uitaţi să băgaţi pe undeva „momentele magice": e ciudat, dar de fiecare dată are efect. Bun, vă las, mă întorc la socotelile mele contabile…

Neîndoielnic, lui îi revenea partea cea mai ingrată a muncii, Valerie

era conştientă. Ea nu ştia mai nimic despre gestiunea hotelieră, avea doar vagi amintiri din şcoală. „Edouard Yang, proprietarul unui hotel-restaurant de trei stele, consideră de datoria lui să facă totul pentru a-şi satisface clientela; încearcă permanent să inoveze şi să răspundă nevoilor acesteia. Ştie din experienţă că micul dejun reprezintă un moment important, care contribuie la echilibrul alimentar al întregii zile şi este decisiv în crearea imaginii hotelului." Era subiectul unei lucrări din anul întâi. Edouard Yang hotăra să facă o anchetă statistică în rândul clientelei, în funcţie de numărul de persoane pe cameră (celibatari, cupluri, familii). Trebuia interpretată ancheta, trebuia calculat indicele Khi 2; subiectul se încheia cu întrebarea: „cu alte cuvinte, situaţia familială este un criteriu explicativ al consumului de fructe proaspete la micul dejun?"

Scotocind prin dosarele ei studenţeşti, a regăsit un subiect ce corespundea situaţiei actuale. „Aţi fost numit responsabil de marketing la direcţia internaţională a grupului South America, care tocmai a cumpărat hotelul-restaurant Les Antilles. Este un hotel de patru stele cu o sută zece camere, situat în Guadelupa, pe ţărmul oceanului. Construit în 1988 şi renovat în 1996, el se confruntă acum cu probleme grave. Coeficientul de ocupare mediu e de numai 45%, departe de a asigura nivelul minim de rentabilitate." Pe când era studentă, totul i se păruse o poveste, una puţin credibilă, de altfel. Nu-şi imagina că ar putea fi responsabil de marketing al grupului South America, şi în general responsabil de orice fel. Era un joc, un joc intelectual nu prea interesant, şi deci foarte dificil. Acum, nu mai era un joc, sau poate că era — îşi punea în joc cariera.

Seara, venea atât de obosită că nu mai avea putere să facă dragoste, şi cel mult să mi-o sugă; moţăia cu sexul meu în gură. În general, o penetram dimineaţa, la trezire. Avea orgasme mai potolite, mai stinse, atenuate parcă de o perdea de oboseală; cred că o iubeam din ce în ce mai mult.

La sfirşitul lui aprilie, cataloagele au fost tipărite şi distribuite în cinci mii de agenţii de turism — cvasitotalitatea reţelei franceze. Acum trebuiau să definitiveze infrastructura excursiilor, pentru ca totul să fie gata pe 1 iulie. Pentru acest tip de produse noi, zvonurile contau enorm: o excursie anulată sau prost organizată putea să însemne mulţi clienţi pierduţi. Hotărâseră să nu investească într-o campanie publicitară de anvergură. Era straniu, însă Jean-Yves, deşi specialist în marketing, nu prea credea în publicitate. „Poate fi utilă pentru a promova o imagine, spunea el; dar noi încă nu am ajuns acolo. Deocamdată, cel mai important pentru noi e să avem o bună distribuire, şi să dăm produsului o reputaţie de fiabilitate." În schimb, au investit enorm în informaţia destinată agenţiilor de turism; era

esenţial ca produsul să fie oferit foarte repede — şi spontan — de agenţii de ghişeu. A fost mai ales sarcina lui Valerie, cunoştea bine terenul. Îşi amintea setul de argumente de vânzare CAD/SONCBS (Caracteristici-Avantaje-Dovezi/Securitate-Orgoliu-Noutate-Confort-Bani-Simpatie), pe care învăţase să le stăpânească în anii de studenţie; îşi amintea de asemenea situaţiile reale, infinit mai simple. Însă majoritatea vânzătoarelor erau foarte tinere, multe tocmai îşi luaseră diploma; era mai bine să le vorbească în limba pe care erau pregătite s-o înţeleagă. Discutând cu unele dintre ele, şi-a dat seama că tipologia lui Barma continua să fie predată în şcoli. *(Cumpărătorul tehnician:* centrat pe produs, sensibil la aspectul cantitativ, acordă importanţă aspectului tehnic şi noutăţii;

Cumpărătorul credul: depăşit de complexitatea produsului, are o încredere oarbă în vânzător;

Cumpărătorul complice: îi place să găsească puncte comune cu vânzătorul, dacă acesta ştie să stabilească o bună comunicare interpersonală;

Cumpărătorul profitor: este un manipulator a cărui strategie constă în a-l cunoaşte direct pe fumizor pentru a stoarce un maximum de avantaje;

Cumpărătorul-argumentare: atent la vânzător, pe care îl respectă, la produsul propus, conştient de nevoile sale, comunică cu uşurinţă.) Valerie avea cinci-şase ani mai mult decât aceste fete: pornise de la nivelul lor de acum şi izbutise o carieră profesională la care majoritatea abia ar fi îndrăznit să viseze. O priveau cu o admiraţie puţin cam tâmpă.

Acum aveam o cheie de la apartament; serile, aşteptând-o, citeam adesea *Cursul de filosofie pozitivă* al lui Auguste Comte. Îmi plăcea acest text plicticos şi dens; adesea citeam aceeaşi pagină de trei-patru ori la rând. Ca să termin a cincizecea prelegere, „Consideraţii preliminare despre statica socială, sau teorie generală despre ordinea naturală spontană a societăţilor umane", mi-au trebuit aproape trei săptămâni. Hotărât lucru, aveam nevoie de o teorie care să mă ajute să fac analiza situaţiei mele sociale.

— Munceşti prea mult, Valerie… i-am spus într-o seară de mai, când se odihnea, frântă de oboseală, pe canapeaua din salon. Măcar să folosească la ceva. Ar trebui să pui ceva bani deoparte, altminteri, într-un fel sau altul, vom sfirşi prin a-i risipi prosteşte.

A fost de acord. A doua zi dimineaţa şi-a luat două ore libere şi ne-am dus la Credit Agricole ca să deschidem un cont comun. Mi-a semnat o procură, iar peste două zile am revenit să discut cu un consilier. Am hotărât să punem deoparte douăzeci de mii de franci pe lună din leafa ei, jumătate pe o poliţă de asigurare, jumătate într-un cont de economii. Acum stăteam aproape tot timpul la ea, nu mai avea

sens să păstrez şi apartamentul meu.

Propunerea a fost a ei, mi-a făcut-o la începutul lui iunie. Făcusem dragoste o mare parte a după-amiezei: îmbrăţişaţi în pat, făceam pauze lungi; apoi mă masturba ori mi-o sugea, începeam din nou s-o pătrund; niciunul din noi nu avusese orgasm, de fiecare dată când mă atingea aveam o nouă erecţie, ea rămânea permanent umedă. Se simţea bine, îmi dădeam seama, avea o privire împăcată. Pe la vreo nouă, mi-a propus să cinăm la un restaurant italian de lângă parcul Montsouris. Încă nu se întunecase; vremea era plăcută. După cină, dacă voiam, ca de obicei, să merg la birou în costum şi cravată, trebuia să trec pe la mine acasă. Chelnerul ne-a adus două cocteiluri.

— Ştii, Michel… mi-a spus ea după ce chelnerul s-a îndepărtat, ai putea să te muţi la mine. Nu cred că e cazul să mai jucăm comedia independenţei. Sau, dacă preferi aşa, putem închiria un apartament împreună.

Da, într-un sens, preferam aşa; să zicem că-mi dădea sentimentul unui nou început. Al unui prim început, la drept vorbind, în cazul meu; dar şi în al ei, în fond. Ne deprindem să trăim singuri, să fim independenţi; nu e neapărat o deprindere bună. Dacă voiam să trăiesc ceva care să semene cu o experienţă conjugală, acesta era momentul, fără doar şi poate. Cunoşteam, desigur, neajunsurile; ştiam că dorinţa se toceşte repede într-un cuplu constituit. Însă dorinţa se toceşte oricum, este o lege a vieţii; atunci, poate că e posibil să ajungi la o comuniune de alt ordin — mulţi s-au gândit, într-un fel sau altul, la asta.

Oricum, în seara aceea, dorinţa mea pentru Valerie era departe de a se fi tocit. Înainte de a ne despărţi, am sărutat-o pe gură; a deschis larg buzele, s-a abandonat complet. Mi-am strecurat mâinile în pantalonul ei, sub chiloţi, i-am cuprins fesele în palme. S-a tras puţin înapoi, a privit în jur: strada era pustie. S-a lăsat în genunchi, mi-a desfăcut şliţul, mi-a luat sexul în gură. M-am sprijinit cu spatele de grilajul parcului; eram pe punctul de a ejacula. Mi-a lăsat-o din gură şi a continuat să mă masturbeze cu două degete; mi-a vârât cealaltă mână în pantalon, a început să-mi mângâie testiculele. A închis ochii; am ejaculat pe obrazul ei. În clipa aceea, am crezut că va izbucni în lacrimi; dar nu, s-a mulţumit să lingă sperma ce-i curgea pe obraji.

Începând cu a doua zi dimineaţa, am luat la puricat anunţurile de la mica publicitate; trebuia să caut mai curând în cartierele de sud, mai aproape de serviciul lui Valerie. Peste o săptămână găsisem: un apartament mare cu patru camere, la etajul treizeci al turnului Opale, lângă Porte de Choisy. Până atunci nu avusesem o vedere frumoasă asupra Parisului; nici nu prea căutasem, la drept vorbind. Când ne-am mutat, mi-am dat seama că nu eram legat de nimic din fostul meu apartament. Într-un fel, aş fi putut să mă bucur, să simt ceva apropiat

de euforia independenţei; dimpotrivă, am fost puţin speriat. Aşadar, trăisem patruzeci de ani fără să stabilesc, cât de cât, un contact personal cu un obiect. Nu aveam decât două costume, pe care le purtam cu rândul. Cărţi, da, aveam; însă aş fi putut uşor să cumpăr altele, niciuna nu era preţioasă sau rară. Prin viaţa mea ţrecuseră mai multe femei; nu păstram de la ele nicio fotografie, nicio scrisoare. Şi nici fotografii de-ale mele: nu păstram nicio amintire a celui care fusesem la cincisprezece, la douăzeci sau la treizeci de ani. Nu păstram nici hârtii cu adevărat personale: identitatea mea începăpea în câteva dosare nu prea groase. Se spune că fiinţele omeneşti sunt unice, sau de neînlocuit: este fals. Oricum, în ceea ce mă privea, nu vedeam nici urmă din această unicitate. Cel mai adesea, ne silim zadarnic să distingem destine individuale, caractere. De fapt, ideea de unicitate a persoanei umane nu e decât o nerozie pompoasă. Îţi aminteşti propria-ţi viaţă, scrie undeva Schopenhauer, puţin mai mult decât un roman citit în trecut. Da, asta e: doar cu puţin mai mult.

Pentru Valerie, a doua jumătate a lunii iunie a fost o nouă perioadă grea; când lucrezi cu ţări din toată lumea, din cauza decalajelor orare, ajungi practic să munceşti douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Era din ce în ce mai cald, se anunţa o vară superbă; deocamdată, nu profitam prea mult de ea. După serviciu, îmi plăcea să fac un tur la Tang Freres, am încercat să mă reprofilez pe bucătăria asiatică. Era totuşi prea complicat pentru mine, trebuia să găsesc un nou echilibru între ingrediente, un anume mod de a tăia legumele, era aproape o altă structură mentală. Am trecut pe bucătăria italiană, mai la îndemână totuşi. Nu mă gândisem în viaţa mea că o să-mi facă plăcere să gătesc. Iubirea ne transformă în sfinţi.

În a cincizecea prelegere de sociologie, Auguste Comte combate acea „bizară aberaţie metafizică" care concepe familia după modelul societăţii. „Fondată în primul rând pe ataşament şi recunoştinţă, scrie el, căsătoria are mai ales menirea de a satisface direct, prin simpla ei existenţă, ansamblul pornirilor noastre afective, independent de orice gând de cooperare activă şi continuă într-un scop oarecare, altul decât cel al propriei sale instituţii. Atunci când, din păcate, singurul principiu de legătură rămâne coordonarea muncii, căsătoria tinde obligatoriu să degenereze în simplă asociere şi, cel mai adesea, nu întârzie să se destrame." La birou, nu făceam decât minimul necesar; am organizat, totuşi, două-trei expoziţii importante, şi m-am descurcat cu uşurinţă. Nu e prea greu să lucrezi într-un birou, e suficient să fii meticulos, să iei hotărâri rapide şi să te ţii de ele. Am înţeles curând că nu e absolut necesar să iei *hotărârea cea mai bună;* de cele mai multe ori e suficient să iei o *hotărâre oarecare,* cu condiţia s-o iei repede; mă rog, asta, dacă lucrezi în sectorul de stat. Eliminam unele

proiecte artistice, promovam altele; o făceam pe baza unor referinţe incomplete, în zece ani nu cerusem niciodată o informaţie suplimentară; în general, nu simţeam nicio remuşcare. În fond, nu ţineam la prea mare cinste mediile artei contemporane. Majoritatea artiştilor pe care-i cunoşteam se purtau întocmai ca nişte *antreprenori:* pândeau cu atenţie noile oportunităţi, apoi încercau să ocupe rapid o poziţie. La fel ca antreprenorii, cei mai mulţi proveneau din aceleaşi şcoli, erau fabricaţi pe acelaşi calapod. Existau totuşi diferenţe: în domeniul artei, prima pentru inovaţie era mai mare decât în majoritatea celorlalte sectoare profesionale; pe de altă parte, artiştii funcţionau adesea în *haite* sau în *reţele,* pe când antreprenorii erau inşi solitari, înconjuraţi de duşmani — acţionarii gata oricând să-şi retragă sprijinul, cadrele superioare gata oricând să-i trădeze. Oricum, rareori se întâmpla să simt, în dosarele de care mă ocupam, o adevărată nevoie lăuntrică. La sfirşitul lui iunie a avut loc expoziţia lui Bertrand Bredane, pe care-l susţinusem de la început cu îndârjire, spre marea surpriză a lui Marie-Jeanne, obişnuită cu placiditatea mea, şi care era scârbită de operele acestui ins. Nu mai era chiar un artist tânăr, avea deja patruzeci şi trei de ani, iar fizic era destul de uzat — semăna cu poetul alcoolic din *Jandarmul din Saint-Tropez.* Se făcuse cunoscut mai ales lăsând să putrezească bucăţi de carne în chiloţi de damă, sau crescând muşte pe care le hrănea cu propriile-i excremente, eliberându-le apoi în sălile de expoziţie. Nu avusese niciodată prea mult succes, nu făcea parte din reţelele potrivite, şi se încăpăţâna să exploateze un filon *trash* cam demodat. Simţeam în el o anumită autenticitate — însă putea sa fie doar autenticitatea eşecului. Nu părea prea echilibrat. Ultimul lui proiect era mai slab decât precedentele — sau mai bun, depinde. Făcuse un film video despre parcursul cadavrelor acelor inşi care-şi donează trupul ştiinţei — pentru a servi, bunăoară, la disecţii în facultăţile de medicină. Câţiva studenţi la medicină autentici, îmbrăcaţi normal şi amestecaţi în public, trebuiau să exhibe din când în când mâini tăiate, ochi scoşi din orbite — în fine, trebuiau să facă genul de glume pe care tradiţia le atribuie studenţilor la medicină. Am făcut greşeala de a o invita pe Valerie la vernisaj, după o zi de muncă epuizantă. Am fost surprins să constat că venise destul de multă lume, inclusiv câteva personalităţi importante: era oare începutul unei perioade faste pentru Bertrand Bredane? După jumătate de oră, Valerie n-a mai rezistat, m-a rugat să plecăm. Un student se proţăpise în faţa ei, ţinând în palmă un penis tăiat cu tot cu testicule, înconjurate încă de păr. Valerie a întors capul scârbită, m-a împins spre ieşire. Ne-am retras la cafeneaua Beaubourg.

Peste jumătate de ceas şi-a făcut apariţia Bertrand Bredane, însoţit de două-trei fete pe care le cunoşteam şi de alte persoane printre care l-am recunoscut pe directorul de sponsorizări al unei bănci

importante. S-au aşezat la o masă vecină; eram nevoit să mă duc să-i salut. Bredane era vizibil mulţumit că mă vede, e drept că-i fusesem de mare ajutor. Discuţia s-a lungit, Valerie a venit să se aşeze lângă noi. Cineva, poate chiar Bredane, a propus să mergem să bem ceva la Bar-bar. Am facut greşeala să accept. Majoritatea cluburilor eşanjiste care-au încercat să includă în program o seară SM săptămânală au eşuat. Bar-bar însă, profilat exclusiv pe practici sado-masochiste dar fără să pretindă la intrare un *dress-code**[32]* foarte strict (exceptând anumite ocazii), cunoştea aceeaşi afluenţă ca la deschidere. Din câte ştiam, mediul SM era un mediu destul de special, format din inşi sastisiţi de practicile sexuale obişnuite şi care nu mai frecventau localurile cu orgii clasice.

Lângă intrare, o femeie de vreo cincizeci de ani cu o faţă rotundă, cu cătuşe la mâini şi căluş în gură, se învârtea într-o cuşcă. Privind mai atent, am văzut că era legată, gleznele îi erau prinse de gratii cu lanţuri de metal; era îmbrăcată doar cu un corset negru din imitaţie de piele, din care se revărsau sânii mari şi lăsaţi. Era o sclavă pe care, după obiceiul locului, stăpânul ei avea s-o scoată la licitaţie pe durata serii. Situaţia nu părea s-o amuze prea mult, mi-am dat seama că se învârtea de colo-colo încercând să-şi ascundă fesele invadate de celulită; nu avea cum, cuşca era expusă vederii din toate părţile. Poate o făcea ca să-şi câştige pâinea, ştiam că poţi închiria o sclavă, costa între o mie şi două mii de franci pe seară. Părea mai curând o funcţionară măruntă, gen telefonistă la primărie, care încerca să câştige un ban în plus. Nu mai era decât o masă liberă, lângă intrarea în prima sală de tortură. Abia ne aşezasem, când un tehnocrat pântecos, în costum cu vestă, a trecut pe lângă noi târât în lesă de o dominatoare, o negresă cu fesele goale. Oprindu-se în dreptul mesei noastre, negresa i-a poruncit să-şi dezgolească torsul. Insul i-a dat ascultare; pentru un bărbat, avea nişte sâni destul de graşi şi umflaţi, cu mameloane lungi şi roşii. Negresa a scos din poşetă nişte cleşti de metal; pe unul i l-a prins de sfirc, smulgându-i o grimasă de durere. Apoi l-a mai tras o dată de lesă: el s-a lăsat în patru labe şi, târâş-grăpiş, a urmat-o; în lumina slabă, pliurile burţii îi tresăltau, livide. Am comandat un whisky pentru mine, un suc de portocale pentru Valerie, care privea cu obstinaţie faţa de masă. În schimb, Marjorie şi Geraldine, cele două fete de la Direcţia Artelor Plastice care-l însoţeau pe Bredane, păreau excitate. „N-are nerv, în seara asta, n-are nerv…”, mormăia artistul. Ne-a explicat apoi că, în unele seri, erau clienţi care-şi înfigeau ace în testicule sau în penis; ba chiar, o dată, văzuse o dominatoare smulgând cu cleştele unghia unui bărbat. Valerie a tresărit dezgustată.

— Mi se pare absolut dezgustător… a spus ea, neputând să mai tacă.

— De ce *dezgustător*? a protestat Geraldine. Câtă vreme totul e liber

consimţit, nu văd care-i problema. E un contract între participanţi, nimic mai mult.

— Nu cred că cineva poate *consimţi liber* să fie umilit şi chinuit. Şi chiar dacă ar fi aşa, nu mi se pare acceptabil.

Valerie era furioasă, o clipă m-am gândit să abat conversaţia asupra conflictului israelo-palestinian; apoi mi-am dat seama că puţin îmi păsa de părerea celor două fufe; nu aveau decât să nu-mi mai dea telefoane, mi-ar fi uşurat munca.

— Da oamenii ăştia mă cam dezgustă… am întărit eu. Şi voi, de altfel… am adăugat mai încet. Geraldine n-a auzit, ori s-a făcut că nu aude.

— Dacă sunt major şi consimt, a reluat ea, dacă fantasma mea e să sufăr, să-mi explorez dimensiunea sado-masochistă a sexualităţii, nu văd în numele cărui principiu m-ar putea împiedica cineva. Trăim într-o democraţie…

Se enerva şi ea, simţeam că nu va întârzia să invoce *drepturile omului.* La cuvântul *democraţie,* Bredane îi aruncase o privire uşor dispreţuitoare; apoi s-a întors spre Valerie.

— Aveţi dreptate… a zis el cu tristeţe, e absolut dezgustător. Când văd că cineva acceptă să i se smulgă unghiile cu cleştele, că-l lasă pe călău să se uşureze pe rană şi apoi îi mănâncă rahatul, ei bine, mi se pare greţos. Dar tocmai partea dezgustătoare a fiinţei umane mă interesează.

După câteva clipe, Valerie l-a întrebat cu o voce chinuită:

— De ce?

— Nu ştiu, a răspuns simplu Bredane. Nu cred în *partea blestemată* a omului, pentru că nu cred în niciun fel de blestem, nici de binecuvântare, de altfel. Dar am sentimentul că, apropiindu-ne de suferinţă şi cruzime, de dominaţie şi servitute, atingem esenţialul, natura intimă a sexualităţii. Nu credeţi?…

Mi se adresa mie, acum. Nu, de fapt, nu credeam. Cruzimea e veche la om, se întâlneşte la cele mai primitive popoare: încă de la primele războaie între clanuri, învingătorii aveau grijă să cruţe viaţa câtorva prizonieri, ca să-i ucidă apoi în chinuri. Această pornire se repeta, era constantă de-a lungul istoriei, o regăseam intactă în zilele noastre: de îndată ce un război tindea să şteargă constrângerile morale obişnuite — iar asta indiferent de rasă, de popor, de cultură —, se găseau oameni gata să guste plăcerile barbariei şi ale crimei. Era un lucru atestat, permanent, indiscutabil, dar nu avea nimic de-a face cu căutarea plăcerii sexuale — şi ea la fel de veche, la fel de intensă. Pe scurt, nu eram de acord; şi eram conştient, ca de obicei, că discuţia era o pierdere de timp.

— Haideţi să facem un tur… a spus Bredane după ce şi-a băut berea.

L-am urmat cu toţii în prima sală de tortură. Era un beci boltit, cu

pietre aparente. Muzica de fundal era compusă din acorduri de orgă extrem de grave, pe care se suprapuneau urlete de oameni torturaţi. Difuzoarele de başi erau enorme; peste tot erau spoturi roşii, măşti şi unelte de tortură puse în rastele; cred că amenajarea costase o avere. Într-un alcov, un ins chel şi descărnat era legat de cele patru membre, cu picioarele prinse într-un cadru din lemn ce-l ţinea suspendat la vreo cincizeci de centimetri de sol şi cu braţele prinse în cătuşe agăţate de tavan. O dominatoare în latex negru, cu cizme şi mănuşi, se învârtea în jurul lui înarmată cu un bici cu curele fine, încrustate cu cioburi de pietre preţioase. Mai întâi i-a biciuit îndelung fesele, metodic, cu lovituri puternice; insul era cu faţa spre noi, gol-goluţ, şi scotea urlete de durere. În jurul cuplului s-au adunat mai mulţi privitori.

— Dominatoarea e cam la nivelul doi… mi-a şoptit Bredane. Nivelul unu e când te opreşti la vederea sângelui.

Penisul şi testiculele insului atârnau în gol, foarte lungi şi parcă deformate. Dominatoarea a căutat în săculeţul ce-i atârna la centură, a scos câteva cârlige de pescuit, i le-a înfipt în scrot; câteva picături de sânge au apărut la suprafaţa pielii. Apoi, mai blând, a început să-i biciuiască părţile genitale. Era greu de suportat: dacă una din curelele biciului se agăţa de cârlige, pielea de pe testicule risca să fie sfâşiată. Valerie şi-a întors capul, s-a strâns lângă mine.

— Să mergem… m-a rugat ea. Să mergem, o să-ţi explic.

Ne-am întors la bar; ceilalţi, captivaţi de spectacol, nici nu ne-au observat.

— Ştii, femeia cu biciul… mi-a spus Valerie încet, am recunoscut-o, Am văzut-o o singură dată, dar sunt sigură că-i ea… Audrey, soţia lui Jean-Yves.

Am plecat îndată după aceea. În taxi, Valerie a rămas buimacă, nemişcată. A tăcut şi în ascensor, până în apartament. Abia după ce am închis uşa s-a întors înspre mine:

— Michel… Îţi par prea conformistă?

— Nu. Chestiile astea mă scârbesc şi pe mine.

— Pot înţelege existenţa călăilor: mă dezgustă, dar ştiu că există oameni cărora le place să-i chinuie pe alţii. Existenţa victimelor îmi depăşeşte însă înţelegerea. Nu pot să înţeleg cum o fiinţă umană poate să prefere plăcerii suferinţa. Nu ştiu, ar trebui reeducaţi, iubiţi, ar trebui învăţaţi din nou plăcerea.

Am dat din umeri, şi eu mă simţeam depăşit — ceea ce, acum, mi se întâmpla în mai toate circumstanţele vieţii. Lucrurile pe care le fac oamenii, lucrurile pe care acceptă să le îndure… nu era nimic de înţeles din toate astea, nu era de tras nicio concluzie generală, niciun sens. M-am dezbrăcat în tăcere. Valerie s-a aşezat lângă mine în pat. Simţeam că încă era crispată, preocupată de subiect.

— Ceea ce mă înfricoşează în lucrurile astea, a reluat ea, e faptul că

nu există niciun contact fizic. Toţi poartă mănuşi, folosesc ustensile. Trupurile nu se ating niciodată, nu există niciun sărut, nicio atingere, nicio mângâiere. Pentru mine, este exact contrariul sexualităţii.

Valerie avea dreptate, dar presupun că adepţii practicilor SM vedeau în ele apoteoza sexualităţii, forma ei supremă. Fiecare rămânea închis în pielea lui, simţind pe deplin senzaţia de a fi unic; era un fel de a vedea lucrurile. Oricum, era cert că acest gen de localuri cunoştea o vogă crescândă. Şi îmi imaginam uşor fete ca Marjorie sau Găraldine frecventându-le, dar îmi venea greu să cred că ar avea capacitatea de dăruire necesară unei penetrări sau oricărui raport sexual.

— E mai simplu decât am crede… am spus în cele din urmă. Există sexualitatea oamenilor care se iubesc şi sexualitatea oamenilor care nu se iubesc. Când posibilitatea de identificare cu celălalt a dispărut, rămâne o singură modalitate: suferinţa — şi cruzimea.

Valerie s-a ghemuit lângă mine.

— Trăim într-o lume bizară… a spus ea. Într-un fel, rămăsese naivă, programul ei de muncă demenţial, care abia îi lăsa timp să respire, o proteja de realitatea umană. A mai adăugat:

— Nu-mi place lumea în care trăim.

Cele trei mari aşteptări ale consumatorilor desprinse din ancheta noastră sunt: dorinţa de securitate, dorinţa de afectivitate şi dorinţa de frumuseţe.

Bernard Guilbaud

Pe 30 iunie, a sosit situaţia rezervărilor din reţeaua de agenţii. Era excelentă. „Eldorador Decouverte" era un succes, rezultatele erau superioare din start celor obţinute de formula Eldorador „normal" — care, pe de altă parte, mergea tot mai prost. Valerie a hotărât să-şi ia o săptămână de vacanţă; am plecat la Saint-Quay-Portrieux, la părinţii ei. Mă simţeam cam bătrân în rolul de logodnic prezentat familiei; aveam totuşi treisprezece ani mai mult decât ea, şi era prima oară când mă aflam în situaţia asta. Trenul s-a oprit la Saint-Brieuc, tatăl ne aştepta în gară. Şi-a sărutat cu căldură fiica, a strâns-o îndelung la piept, se vedea că-i lipsise. „Ai slăbit puţin…" i-a spus el. Apoi s-a întors către mine, mi-a întins mâna fără să mă privească. Cred că era puţin intimidat: ştia că lucrez în Ministerul Culturii, pe când el era un simplu ţăran. Mama a fost mai vorbăreaţă, mi-a pus o mulţime de întrebări despre viaţa şi munca mea, despre timpul meu liber. Mă rog, nu era prea greu, Valerie era lângă mine; din când în când schimbam priviri între noi, răspundea ea în locul meu. Nu izbuteam să-mi imaginez cum m-aş purta într-o asemenea situaţie dacă aş avea vreodată copii; în general, nu izbuteam să-mi imaginez mare lucru despre viitor.

Cina a fost o adevărat festin, cu homar, pulpă de miel, câteva feluri de brânză, o tartă cu căpşuni şi cafea. Eram tentat să văd în asta semnul unei acceptări, chiar dacă ştiam, fireşte, că meniul fusese pregătit dinainte. Valerie a luat pe umerii ei greul discuţiei, vorbind mai ales despre noua ei muncă — despre care eu ştiam aproape totul. Îmi lăsam privirea să rătăcească peste perdele, bibelouri, fotografii de familie înrămate. Eram *într-o familie,* era emoţionant şi puţin neliniştitor.

Valerie a insistat să dormim în camera ei de adolescentă. „Mai bine aţi dormi în camera de oaspeţi", a protestat mama, aici e prea înghesuit. E drept, patul era cam strâmt, dar m-am simţit înduioşat la gândul că Valerie dormea în el la treisprezece-paisprezece ani. Ani pierduţi, m-am gândit, trăgându-i într-o parte chiloţii şi mângâindu-i sexul. Apoi am îngenuncheat lângă pat, i-am scos chiloţii de tot, am întors-o cu faţa spre mine. Şi-a contractat vaginul m jurul sexului meu. Mă jucam pătrunzând-o câţiva centimetri apoi retrăgându-mă, cu mişcări scurte şi repezi, strângându-i totodată sânii cu palmele. A juisat cu un strigăt înăbuşit, apoi a izbucnit în râs.

— Părinţii mei… a şoptit ea, încă nu dorm.

Am pătruns-o din nou, mai adânc, voiam să termin şi eu. M-a privit cu ochii strălucitori apoi mi-a pus o mână pe gură exact în clipa când ejaculam cu un geamăt răguşit.

Mai tirziu, am privit curios mobila din odaie. Pe o etajeră, erau volurnele din colecţia" Bibliotheque Rose"; deasupra lor, mai multe caiete legate cu grijă.

— O, a spus ea, făceam asta pe la zece-doisprezece ani. Poţi să te uiţi. Sunt povestiri cu personajele din *Club des Cinq*.

— Cum adică?

— Povestiri inedite pe care le scriam eu, reluând personajele din *Club des Cinq.*

Am scos caietele, m-am uitat prin ele: *Clubul celor Cinci în spaţiu, Clubul celor Cinci în Canada.* Mi-am imaginat brusc o fetiţă plină de imaginaţie, destul de singuratică, pe care nu aveam s-o cunosc niciodată.

În zilele următoare, nu am făcut altceva decât să mergem la plajă. Era frumos, dar apa era rece, nu se putea înota mult timp. Valerie rămânea lungită la soare ceasuri întregi; puţin câte puţin, îi revenea puterea; ultimele trei luni fuseseră cele mai grele din viaţa ei profesională. Într-o seară, la trei zile după sosirea noastră, i-am vorbit. Eram la Oceanic Bar, comandasem cocteiluri.

— Acum, că aţi lansat formula, cred că o să ai mai puţin de lucru.

— Într-o primă perioadă, da. A schiţat un surâs melancolic. Dar foarte repede va trebui să găsim altceva.

— De ce? De ce nu vă opriţi?

— Pentru că asta e regula jocului. Dacă Jean-Yves ar fi aici, ţi-ar spune că ăsta-i principiul capitalismului: dacă nu înaintezi, eşti mort. Sigur, dacă ai un avantaj concurenţial important, atunci te poţi odihni câţiva ani; din păcate, nu-i cazul nostru. Principiul formulei „Eldorador Decouverte" este bun, e o idee ingenioasă, abilă, dacă vrei, dar nu cu adevărat inovatoare, e doar un amestec bine dozat al celor două concepte anterioare. Concurenţii vor constata că funcţionează şi vor veni curând cu ceva similar. Nu e prea complicat; mai greu era de pus pe picioare într-un timp atât de scurt. Sunt sigură însă că cei de la Nouvelles Frontieres, de pildă, sunt capabili să lanseze o ofertă concurenţială chiar din vara viitoare. Dacă vrem să ne păstrăm avantajul, va trebui să găsim ceva nou.

— Şi asta nu se termină niciodată?

— Nu cred, Michel. Sunt bine plătită, în cadrul unui sistem pe care-l cunosc; am acceptat regula jocului.

Cred că m-am posomorât; şi-a trecut o mână pe după gâtul meu.

— Hai la masă… a spus ea. Ne aşteaptă bătrânii.

Ne-am întors la Paris duminică seara. Luni dimineaţa, Valerie şi Jean-Yves aveau întâlnire cu Eric Leguen. Ţinea să le comunice satisfacţia grupului pentru primele rezultate ale acţiunii de redresare. Membrii consiliului director hotărâseră în unanimitate să le dea o primă sub formă de acţiuni — ceea ce era neobişnuit, cel puţin pentru cadrele cu mai puţin de un an vechime în firmă.

Seara, am cinat toţi trei la un restaurant marocan, pe Rue des Ecoles. Jean-Yves era neras, bâţâia din cap şi părea puţin buhăit. „Cred că a început să bea, îmi spusese Valerie în taxi. A petrecut un concediu infect cu nevastă-sa şi copiii pe insula *Re.* Trebuia să rămână cincisprezece zile, dar a plecat după o săptămână. Mi-a spus că nu-i mai putea suporta pe amicii nevestei."

Într-adevăr, ceva părea în neregulă: nu se atingea de mâncare, în schimb îşi turna mereu de băut.

— Gata! a zis el cu un rictus, am reuşit, ne apropiem de potul cel mare!

A clătinat din cap, şi-a golit paharul. Apoi a continuat pe un ton jalnic:

— Scuzaţi-mă… n-ar trebui să vorbesc aşa. Şi-a pus pe masă mâinile care îi tremurau uşor, a aşteptat; tremurul s-a potolit puţin câte puţin. Apoi a privit-o pe Valerie în ochi.

— Ştii ce-a păţit Marylise?

— Marylise Le Francois? Nu, n-am mai văzut-o. E bolnavă?

— Nu e bolnavă. A stat trei zile în spital sedată, dar nu e bolnavă. A fost agresată şi violată când se întorcea de la serviciu, în metrou, miercurea trecută.

Marylise a revenit la birou lunea următoare. Era, în chip vizibil,

şocată nervos; gesturile îi erau încetinite, aproape mecanice. Povestea uşor ce păţise, prea uşor, părea nefiresc: avea o expresie neutră, chipul îi era inexpresiv şi rigid, parcă îşi repeta mecanic depoziţia. Terminând lucrul la ora 22:15, se hotărâse să ia metroul de 22:21, cu gândul că va ajunge acasă mai repede decât aşteptând un taxi. Vagonul era pe trei sferturi gol. Cei patru indivizi s-au apropiat de ea, au început s-o insulte. După cum arătau, erau negri antilezi. Încercase să discute cu ei, să glumească; a primit două palme care au ameţit-o. Apoi s-au aruncat pe ea, doi au ţintuit-o la podea. Au penetrat-o brutal, fără menajamente, prin toate orificiile. De fiecare dată când încerca să scoată un sunet, mai primea o pereche de palme. A durat mult, trenul se oprise în mai multe staţii; călătorii coborau, schimbau cu prudenţă compartimentul. În timp ce-şi aşteptau rândul s-o violeze, indivizii continuau să facă glume şi s-o insulte, spunându-i putoare şi curvă. La sfirşit — în compartiment nu mai era nimeni —, au făcut cerc în jurul ei, au scuipat-o şi au urinat pe ea; apoi au împins-o cu picioarele înghesuind-o sub o banchetă şi au coborât liniştiţi în staţia Lyon. Primii călători au urcat peste două minute; au anunţat poliţia, care a sosit imediat. Comisarul nu era foarte surprins; după el, Marylise fusese relativ norocoasă. Adesea, după ce violau o femeie, indivizii o terminau înfigându-i în vagin sau în anus o stinghie plină de cuie. Era o linie de metrou considerată periculoasă.

În notă intemă le-a reamintit angajaţilor măsurile de prudenţă obişnuite, insistând pe faptul că toţi cei care lucrau până târziu aveau la dispoziţie taxiuri, cu plata suportată integral de firmă.

Grupul de paznici care supraveghea sediul şi parcarea a fost întărit.

În seara aceea, pentru că maşina lui Valerie era la reparat, Jean-Yves a adus-o până acasă. Ieşind din birou, a aruncat o privire peste peisajul haotic de case şi centre comerciale, peste buclele autostrăzii şi blocurile-turn. Departe, la orizont, poluarea colora apusul în nuanţe stranii, violete şi verzi.

— E ciudat… a spus el, trăim aici, în sediu, ca nişte animale de povară foarte bine hrănite. Iar dincolo, afară, sunt fiarele de pradă, viaţa sălbatică. Am fost o dată la Sao Paulo, acolo s-a ajuns la situaţii extreme. Nici nu mai e un oraş, e un soi de teritoriu urban care se întinde cât vezi cu ochii, cu *favelas**[33]**,* cu clădiri de birouri gigantice, cu reşedinţe de lux înconjurate cu paznici înarmaţi până-n dinţi. Sunt peste douăzeci de milioane de locuitori, mulţi se nasc, trăiesc şi mor fără să iasă niciodată din teritoriul lor. Străzile sunt foarte periculoase, nu eşti în siguranţă nici în maşină: poţi fi atacat la semafor, sau vânat de o bandă pe motociclete; cei mai bine dotaţi au pistoale-mitralieră şi aruncătoare de grenade. Pentru deplasări, oamenii de afaceri folosesc aproape exclusiv elicopterul; există terenuri de aterizare peste tot, pe acoperişul sediilor de bănci sau al

imobilelor rezidenţiale. În stradă au rămas stăpâni săracii şi gangsterii.

Intrând pe autostrada de sud, a adăugat încet:

— Am îndoieli, acum. Am îndoieli, din ce în ce mai des, că lumea pe care vrem s-o construim valorează ceva.

Peste câteva zile, s-au întâlnit din nou. După ce a parcat maşina în faţa clădirii din bulevardul Choisy, Jean-Yves şi-a aprins o ţigară, a rămas tăcut câteva clipe, apoi s-a întors spre Valerie:

— Îmi pare foarte rău pentru Marylise… Doctorii au spus că se poate întoarce la lucru, şi e adevărat că într-un sens e normală, nu face crize. Dar nu mai are nicio iniţiativă, parcă-i paralizată. De fiecare dată când trebuie să ia o decizie, vine să mă întrebe; iar dacă nu sunt acolo, e în stare să rămână ceasuri întregi fără să mişte un deget. Pentru un responsabil cu comunicarea, situaţia asta nu poate continua.

— Vrei s-o dai afară?

Jean-Yves a strivit ţigara, a privit îndelung bulevardul; strângea volanul în mâini. Părea din ce în ce mai crispat, mai rătăcit; până şi pe costumul lui începeau să apară câteva pete.

— Nu ştiu… a şoptit el chinuit. Nu a mai trebuit să iau o asemenea hotărâre. S-o dau afară, nu, ar fi o porcărie. Însă va trebui să-i găsim alt post, unde sunt mai puţine hotărâri de luat, mai puţine contacte cu oamenii. În plus, după cele păţite, tinde să aibă reacţii rasiste. E firesc, o poţi înţelege, dar în turism nu ne putem permite aşa ceva. În publicitate, în cataloage, în general în tot ce ţine de comunicare, indigenii sunt prezentaţi întotdeauna ca oameni prietenoşi, primitori şi deschişi. Nu se poate altfel: este o obligaţie profesională.

A doua zi, Jean-Yves a vorbit cu Leguen, care şi-a făcut mai puţine scrupule: peste o săptămână Marylise a fost mutată la serviciul de contabilitate, în locul unei funcţionare care tocmai ieşise la pensie. Trebuia găsit alt responsabil cu comunicarea pentru Eldorador. Valerie a organizat interviurile, Jean-Yves a asistat. S-au prezentat vreo zece candidaţi; după discuţii, au prânzit amândoi la bufetul întreprinderii.

— Aş fi tentată să-l aleg pe Noureddine, a spus Valerie. E foarte talentat, şi a lucrat deja la multe proiecte diferite.

— Da, e cel mai bun; dar am impresia că e prea dotat pentru postul ăsta. Nu-l prea văd la comunicare; mai curând într-un departament mai prestigios, mai *arty*. Aici o să se plictisească, n-o să rămână mult. Ţinta noastră e totuşi clientela de mijloc. În plus, este arab, asta poate crea probleme. Pentru a atrage clienţi, trebuie folosite multe clişee despre ţările arabe: ospitalitatea, ceaiul cu mentă, cavalcadele în deşert, beduinii… În chestii dintr-astea, am observat că maghrebinii nu izbutesc să fie prea convingători; de fapt, foarte mulţi dintre ei nu suportă, în general, ţările arabe.

— Discriminare rasială la angajare… a făcut Valerie, ironică.

— Ce prostie! Jean-Yves se înfierbânta puţin; de când venise din concediu era mai crispat, începea să-şi piardă simţul umorului. Toată lumea o face! a continuat el ridicând vocea; cei de masa vecină au întors capul. Originea unui om face parte din personalitatea lui şi trebuie avută în vedere, e clar. Pentru negocierile cu furnizorii locali, de exemplu, n-aş ezita să angajez un emigrant tunisian sau marocan — şi chiar unul mai recent decât Noureddine. Are o dublă apartenenţă care-l face foarte puternic, interlocutorul e totdeauna pe teren nesigur. În plus, vine cu imaginea celui care a izbutit în Franţa, indivizii îl respectă din capul locului, au impresia că nu-l pot înşela. Cei mai buni negociatori pe care i-am avut au fost întotdeauna oameni cu dublă origine. Aici însă, pentru postul ăsta, aş fi tentat s-o iau mai curând pe Brigit.

— Daneza?

— Da. Pentru grafică, e şi ea destul de dotată. E foarte antirasistă (cred că trăieşte cu un jamaican), cam cretinică, se ambalează pentru tot ce-i exotic. Pentru moment nu are intenţia să aibă copii. Pe scurt, cred că are profilul necesar.

Poate mai era un motiv, Valerie şi-a dat seama peste câteva zile, când a surprins-o pe Brigit cu o mână pe umărul lui Jean-Yves. „Da, ai dreptate… i-a confirmat el la o cafea, dosarul meu se agravează, acum mă dedau şi la hărţuire sexuală… Mă rog, s-a întâmplat de două-trei ori, dar asta a fost tot, şi oricum are un prieten.” Valerie i-a aruncat o privire rapidă. Jean-Yves ar fi trebuit să se tundă, se cam neglija. „Nu-ţi reproşez nimic…” i-a spus ea. Din punct de vedere intelectual, Jean-Yves era acelaşi, aprecia corect situaţiile şi oamenii, intuia cu fineţe montajele financiare; dar avea tot mai mult un aer de om nefericit, în derivă.

Chestionarele de satisfacţie au început să fie analizate; procentul de fişe completate era foarte ridicat datorită unei trageri la sorţi prin care primii cincizeci puteau câştiga o săptămână de vacanţă. La prima vedere, cauzele crizei prin care trecea formula Eldorador „normală” aveau să fie greu de stabilit. Clienţii erau mulţumiţi de cazare şi loc, mulţumiţi de mâncare, mulţumiţi de activităţi şi de sporturile propuse: cu toate astea, din ce în ce mai puţini reveneau.

Întâmplător, Valerie a nimerit peste un articol din *Tourisme Hebdo* care analiza noile valori ale consumatorilor. Autorul aplica modelul Holbrook şi Hirschman, bazat pe emoţia resimţită de consumator în faţa unui produs sau serviciu; dar concluziile nu aduceau nimic nou. Noii consumatori erau mai puţin previzibili, mai eclectici, mai ludici, mai angajaţi în cauzele umanitare. Nu mai consumau pentru „a părea”, ci pentru „a fi”: voiau *mai multă detaşare.* Mâncau echilibrat, erau mai atenţi la sănătatea lor; se cam temeau de ceilalţi şi de viitor. Revendicau dreptul la infidelitate din simplă curiozitate, din

eclectism; preferau lucrul temeinic, durabil, autentic. Aveau exigenţe etice: *mai multă solidaritate* etc. Citise lucrurile astea de sute de ori, sociologii comportamentelor repetau aceleaşi cuvinte de la un articol la altul, de la o revistă la alta. De altfel, se ţinuse cont de ele. Satele Eldorador erau construite din materiale tradiţionale, în spiritul arhitecturii locale. Meniurile erau echilibrate, acordau un loc important cruditǎţilor, fructelor, regimului de tip mediteranean. Printre activitǎţile propuse se numărau yoga, sofrologia, *tai-chi-chuan*. Aurore semnase carta turismului etic, făcea regulat donaţii la WWF[34]. Declinul însă continua, nimic nu părea să-l poată opri.

— Cred pur şi simplu că oamenii mint, a spus Jean-Yves după ce a citit, a doua oară, raportul de sinteză despre chestionarele de satisfacţie. Se declară mulţumiţi, bifează peste tot căsuţa „bine”, dar în realitate s-au plictisit, numai că se simt prea vinovaţi ca să recunoască. Până la urmă, o să vând toate cluburile pe care nu le putem adapta la formula „Decouverte”, şi o să mizez pe vacanţa activă: va trebui să mai adăugăm excursii cu automobile de teren, plimbări cu balonul, picnicuri în deşert, croaziere pe vase cu pânze, scufundări, *rafting,* tot tacâmul…

— Nu suntem singurii care propun aşa ceva.

— Nu… a recunoscut el descurajat.

— Ar trebui să petrecem o săptămână într-un club, incognito, fără scop precis. Doar ca să captăm ambianţa.

— Da… Jean-Yves s-a îndreptat în fotoliu, a luat un teanc de hârtii. Ar trebui să-i vedem pe cei cu rezultatele cele mai slabe.

A răsfoit rapid foile.

— Djerba şi Monastir sunt o catastrofă, dar cred că oricum renunţăm la Tunisia, E şi aşa la limită, concurenţa e gata să scadă preţurile la niveluri incredibile. Dată fiind poziţia noastră, nu vom putea niciodată să le facem faţă.

— Avem oferte de cumpărare?

— E ciudat, dar avem. Neckermann este interesat. Vor să atragă clientela din fostele democraţii populare din Est, Cehoslovacia, Ungaria, Polonia, cu servicii dintre cele mai ieftine, dar Costa Brava e pur şi simplu saturată. Îi interesează şi clubul nostru din Agadir, ne propun un preţ rezonabil. Sunt tentat să-l vând. Agadir nu izbuteşte nicicum să demareze, cred că oamenii vor prefera mereu Marrakech.

— Dar Marrakech e jalnic.

— Ştiu… Ciudat e că nici Sharm-el-Sheikh nu merge cum ar trebui. Sunt totuşi multe avantaje: scufundări în cea mai frumoasă zonă coralieră din lume, plimbări în deşertul Sinai…

— Da, numai că e în Egipt.

— Şi ce dacă?

— Cred că nimeni n-a uitat atentatul de la Luxor, din 1997. Au fost

totuşi cincizeci şi opt de morţi. Singura şansă ca să vindem vacanţe la Sharm-el-Sheikh e să ştergem menţiunea „Egipt”.

— Şi ce-o să pui în loc?

— Nu ştiu, „Marea Roşie”, de exemplu.

— OK, „Marea Roşie”, dacă vrei tu. Jean-Yves şi-a notat, apoi a început să citească iar foile. Africa merge bine… Ciudat, Cuba are un scor slab. Totuşi, muzica cubaneză, ambianţa latino sunt la modă. Santo Domingo, bunăoară, e plin tot timpul. Jean-Yves citea catalogul clubului cubanez. Hotelul de la Guardalavaca este nou, preţurile sunt medii. Nici prea sportiv, nici prea familial. „În ritmul furtunos de *salsa,* trăiţi magia nopţilor cubaneze…” Vânzările au scăzut cu 15%.

Cred că am putea merge să vedem ce se întâmplă acolo: fie în Cuba, fie în Egipt.

— Unde vrei tu, Jean-Yves… a răspuns ea obosită. Oricum, o să-ţi facă bine să pleci fără nevastă-ta.

La Paris începea luna august; zilele erau călduroase, chiar sufocante, dar căldura nu ţinea mult: o dată la două zile, venea o furtună, aerul se răcorea brusc. Apoi soarele revenea, căldura şi poluarea începeau iar să crească. La drept vorbind, nu prea îmi păsa. De când o întâlnisem pe Valerie, renunţasem la *peep-show-uri;* mai renunţasem, de ani buni, la *aventura urbană.* Pentru mine, Parisul nu fusese niciodată o *sărbătoare* şi nu vedeam de ce ar deveni. În urmă cu zece-cincisprezece ani, când îmi începusem cariera în Ministerul Culturii, frecventasem totuşi localuri sau baruri *în vogă;* păstram, din vremea aceea, amintirea unei angoase uşoare, dar permanente. Nu aveam nimic de spus, mă simţeam absolut incapabil să port o discuţie cu cineva; nici să dansez nu ştiam. În aceste condiţii, am început să beau. Alcoolul nu m-a dezamăgit niciodată, în niciun moment al vieţii mele; alcoolul mi-a fost un sprijin constant. Uneori, după vreo zece pahare de gin tonic, mi s-a întâmplat chiar — destul de rar, cred că de vreo patru-cinci ori — să regăsesc energia necesară ca să conving o femeie să împartă patul cu mine. De obicei, rezultatul era jalnic, nu mi se scula şi după câteva minute adormeam. Mai târziu, am descoperit Viagra; alcoolul îi scădea mult din eficacitate, dar crescând dozele puteai obţine ceva. Oricum, nu merita efortul. De fapt, înainte de Valerie, nu întâlnisem nicio fată care să ajungă măcar la genunchiul prostituatelor thailandeze; poate când eram foarte tânăr, cu fete de şaisprezece-şaptesprezece ani, să fi simţit ceva. Dar în mediile culturale pe care le frecventam era pur şi simplu dezastru. Pe fetele acelea nu sexul le interesa, ci seducţia — şi încă o seducţie elitistă, *trash,* teoretică, de fapt deloc erotică. La pat, nu erau bune de nimic. Sau ar fi trebuit să le ofer *fantasme,* tot soiul de scenarii plicticoase şi kitsch care mă dezgustau numai când mă gândeam la ele. Le plăcea să vorbească despre sex, sigur, era chiar singurul lor subiect de discuţie;

dar nu aveau nici urmă de inocenţă sexuală autentică. Bărbaţii, pe de altă parte, nu erau mai breji; oricum, e o tendinţă franţuzească — să vorbeşti despre sex cu orice prilej, fără să faci niciodată nimic; dar treaba asta începea să mă obosească de-a binelea.

În viaţă se poate întâmpla orice — şi mai ales nimic. Acum însă, în viaţa mea, se întâmplase ceva: aveam o iubită care mă făcea fericit. Luna august a fost foarte calmă. Espitalier, Leguen şi aproape toţi şefii de la Aurore plecaseră în concediu. Valerie şi Jean-Yves au căzut de acord să amâne deciziile importante pentru începutul lui septembrie, după sejurul în Cuba; era un răgaz, o perioadă de acalmie. Jean-Yves se simţea ceva mai bine.

— S-a hotărât în fine să meargă la curve, mi-a spus Valerie. Ar fi trebuit s-o facă de mult. Acum bea mai puţin, e mai calm.

— Totuşi, din câte îmi amintesc, curvele nu sunt o soluţie prea strălucită.

— O, acum e diferit, sunt fete care-şi oferă serviciile pe Intemet. Destul de tinere, adesea studente. Au puţini clienţi, şi-i aleg, şi nu o fac doar pentru bani. În fine, Jean-Yves mi-a spus că nu e rău. Cândva, dacă vrei, o să încercăm. O fată bisexuală pentru noi doi, ştiu că bărbaţilor le place; de fapt şi mie îmi plac fetele.

În vara aceea nu am facut-o; dar simpla propunere era oricum foarte excitantă. Aveam noroc. Ştia acele mici jocuri ce menţin dorinţa unui bărbat, mă rog, nu intactă, asta nu e posibil, să zicem acelea care o menţin la un nivel suficient ca să faci dragoste din când în când, aşteptând sfârşitul. La drept vorbind, să le ştii nu înseamnă nimic, e atât de uşor, atât de banal şi uşor; dar ei îi plăcea să le facă, chiar îi plăcea, se bucura să vadă dorinţa crescând în ochii mei. Adesea, la restaurant, întorcându-se de la toaletă, punea pe masă chiloţii pe care şi-i scosese. Îi plăcea, atunci, să-mi strecoare o mână între picioare ca să-mi simtă erecţia. Uneori, îmi descheia şliţul şi mă masturba pe sub faţa de masă. Sau, dimineaţa, mă trezea cu o felaţie, îmi aducea o cafea, apoi mi-o lua iarăşi în gură; simţeam atunci imense elanuri de recunoştinţă şi duioşie. Ştia să se oprească exact înainte să ejaculez, ar fi putut să mă ţină aşa ceasuri în şir. Trăiam într-un joc, un joc excitant şi afectuos, singurul joc ce le rămâne adulţilor; străbăteam un univers de dorinţe frivole şi de momente de plăcere infinite.

La sfârşitul lui august, mi-a telefonat agentul imobiliar din Cherbourg: mă anunţa că găsise un cumpărător pentru casă. Insul oferea un preţ ceva mai mic, dar era dispus să plătească bani gheaţă. Am acceptat imediat. Aşadar, foarte curând, urma să încasez un milion şi ceva de franci. Lucram în acel moment la dosarul unei expoziţii itinerante ce consta în eliberarea unor broscuţe pe cărţi de joc etalate într-un ţarc pavat cu mozaic — pe unele dale fiind gravate

nume de oamenea celebri ca Durer, Einstein sau Michelangelo. Grosul bugetului servea la cumpărarea cărţilor de joc, trebuiau schimbate destul de des; de asemenea, din când în când, trebuiau schimbate broscuţele. Artistul dorea, măcar pentru expoziţia inaugurală de la Paris, cărţi de tarot; pentru provincie, se mulţumea cu cărţi de joc obişnuite. M-am hotărât să plec o săptămână în Cuba, la începutul lui septembrie, cu Jean-Yves şi cu Valerie. Am vrut să-mi plătesc biletul, dar Valerie mi-a spus că aranjează ea cu firma.

— Voi o să aveţi de lucru, dar n-o să vă deranjez… am promis.

— N-o să muncim propriu-zis, ne vom purta ca nişte turişti obişnuiţi. Nu avem de făcut mare lucru, dar este important: vom încerca să vedem ce nu merge, de ce nu există ambianţă în club, de ce oamenii nu se întorc mulţumiti din concediu. N-o să ne deranjezi; dimpotrivă, poţi să ne fii foarte util.

Vineri 5 septembrie, după-amiaza, am luat avionul spre Santiago de Cuba. Jean-Yves nu se putuse despărţi de laptop; părea totuşi odihnit şi gata să mai uite de muncă. Puţin după decolare, Valerie mi-a pus o mână pe coapsă; s-a relaxat, cu ochii închişi. „Nu-mi fac griji, o să găsim noi ceva…”, îmi spusese ea în momentul plecării.

De la aeroport la club am facut două ore şi jumătate. „Un prim punct negativ… şi-a notat Valerie, de văzut dacă există un zbor direct la Holguin.” În autocar, în faţa noastră, două femei de vreo şaizeci de ani, cu părul gri-albăstrui făcut permanent, cotcodăceau întruna semnalându-şi reciproc detaliile interesante din peisaj: bărbaţi care tăiau trestie de zahăr, un vultur ce plana deasupra câmpurilor, doi boi care se întorceau de la câmp… Păreau hotărâte să nu scape nimic, păreau aţoase şi încăpăţânate; aveam bănuiala că nu vor fi uşor de mulţumit. Într-adevăr, la repartizarea camerelor, cumătra A a insistat cu îndârjire să primească o cameră vecină cu aceea a cumetrei B. Acest gen de revendicări nu era prevăzut, recepţionera nu înţelegea nimic, a trebuit să-l cheme pe şeful complexului. Insul — circa treizeci de ani, cu un cap de berbec îndărătnic, frunte îngustă şi încruntată — semăna uimitor cu Nagui[35]. „Uşurel, vă rezolv… a făcut el, vă rezolv, bunicuţelor. În seara asta nu se poate, dar mâine se eliberează camere, vi le schimbăm.”

Un hamal ne-a condus la bungaloul nostru cu vedere spre plajă, a pus în funcţiune instalaţia de aer condiţionat şi a plecat cu un dolar bacşiş. „Să vedem… a spus Valerie aşezându-se pe pat. Mesele sunt servite sub formă de bufet. Totul inclus în preţ, gustări şi cocteiluri. Discoteca e deschisă începând de la ora 23. Se pot plăti suplimente pentru masaj şi pentru iluminarea terenurilor de tenis pe timp de noapte.” Scopul firmelor de turism este să-i facă fericiţi pe oameni, la un anume tarif, pe o anume perioadă. Sarcina se poate dovedi uşoară, sau tot atât de bine imposibilă — în funcţie de firea oamenilor, de

serviciile propuse şi de alţi factori. Valerie şi-a scos pantalonul şi bluza. M-am întins pe patul alăturat. Sursă de plăcere permanentă, organele sexuale există, ne stau la dispoziţie. Zeul vinovat de nefericirea noastră, care ne-a făcut trecători, vanitoşi şi cruzi, a prevăzut totuşi această minimă formă de compensaţie. Dacă, din când în când, nu ar fi puţin sex, ce ar mai fi viaţa? o luptă inutilă cu înţepenirea articulaţiilor, cu cariile ce macină dinţii. Lucruri, de altfel, extrem de interesante — întărirea fibrelor de colagen, apariţia cavităţilor microbiene în gingii. Valerie m-a încălecat, şi-a desfăcut coapsele deasupra feţei mele. Purta un slip tanga din dantelă mov, minuscul. L-am tras puţin într-o parte şi mi-am umezit degetele ca să-i mângâi buzele. Ea mi-a deschis şliţul, mi-a luat sexul în mână. Uşor, fără grabă, a început apoi să-mi maseze testiculele. Mi-am tras sub cap o pernă ca să am gura la nivelul vulvei. În clipa aceea, pe terasă, am zărit o cameristă care mătura nisipul. Perdeaua era trasă, fereastra larg deschisă. Întâlnindu-mi privirea, fata a pufnit în râs. Valerie s-a îndreptat, i-a făcut semn să se apropie. Ea a rămas pe loc, ezitând, sprijinită în mătură. Valerie s-a ridicat, a mers la ea, a luat-o de mână. Când a intrat în cameră, a început să-i descheie bluza: fata nu avea nimic pe dedesubt, în afară de un slip alb de bumbac; părea să aibă vreo douăzeci de ani, avea trupul arămiu, aproape negru, sânii mici şi tari, fesele cambrate. Valerie a tras perdeaua; m-am ridicat şi eu. Pe fată o chema Margarita. Valerie i-a luat mâna, i-a pus-o pe sexul meu. Margarita a pufnit iar în râs, dar a început să mă masturbeze. Valerie şi-a scos rapid chiloţii şi sutienul, s-a lungit pe pat şi a început să se mângâie. Fata a mai ezitat un moment, apoi şi-a scos slipul şi a îngenuncheat între coapsele lui Valerie. Mai întâi a privit, a mângâiat-o, apoi şi-a apropiat gura, a început s-o lingă. Valerie şi-a pus o mână pe creştetul Margaritei conducându-i mişcarea; cu cealaltă continua să mă masturbeze. Am simţit că nu mai pot să mă ţin; m-am ridicat, m-am dus să caut un prezervativ în trusa de toaletă. Eram atât de excitat, că abia am izbutit să-l găsesc şi apoi să mi-l pun, parcă aveam o ceaţă pe ochi. Fundul negresei se unduia în ritmul mişcărilor pe care le făcea pe pubisul lui Valerie. Am pătruns-o dintr-o mişcare, vulva era deschisă ca un fruct. A gemut uşor, şi-a cabrat fesele. Am început să fac mişcări de du-te-vino, destul de haotice, eram ameţit, fiori de plăcere îmi străbăteau trupul. Se înnopta, în cameră nu se mai vedea aproape nimic. Venind de foarte departe, parcă din altă lume, auzeam cum cresc gemetele lui Valerie. Am strâns puternic fesele Margaritei, am pătruns-o din ce în ce mai adânc, nu mai încercam să mă reţin. În clipa când Valerie a scos un ţipăt, am juisat şi eu. O secundă sau două, am avut senzaţia că-mi pierd greutatea, că plutesc. Apoi senzaţia de greutate a revenit, m-am simţit vlăguit dintr-o dată. M-am prăbuşit pe pat, în braţele lor.

Mai târziu, ca prin ceaţă, am văzut-o pe Margarita îmbrăcându-se, pe Valerie căutând ceva în poşetă. S-au sărutat în pragul uşii; afară era întuneric.

— I-am dat patruzeci de dolari… a spus Valerie culcându-se lângă mine. E preţul plătit de occidentali. Pentru ea, e leafa pe o lună.

A aprins lampa de pe noptieră. Afară treceau nişte siluete, care se desenau pe storuri ca nişte umbre chinezeşti; se auzeau discuţii. I-am pus o mână pe umăr.

— A fost perfect… am spus uluit şi parcă incredul. A fost pur şi simplu perfect.

— Da, e o fată delicioasă. Şi mie mi-a plăcut foarte mult.

— E ciudat, preţul sexului… am continuat eu. N-aş crede că depinde doar de nivelul de viaţă al ţării. Evident, de la ţară la ţară, ai lucruri foarte diferite; dar preţul de bază e, aproape întotdeauna, cel pe care sunt dispuşi să-l plătească occidentalii.

— Crezi că e ceea ce se cheamă *economia ofertei?*

— Habar n-am… Am clătinat din cap. N-am priceput niciodată nimic din economie; nu-mi intră în cap, pur şi simplu.

Mi se făcuse o foame de lup, dar restaurantul se deschidea abia la opt; am băut trei Pinacolada la bar, căscând gura la *jocurile de aperitiv*. Efectul orgasmului se risipea încet, pluteam puţin, de departe aveam impresia că toţi animatorii semănau cu Nagui. De fapt erau mai tineri, dar toţi aveau ceva bizar: erau raşi în cap şi purtau barbişon, sau părul împletit în codiţe. Scoteau nişte urlete cumplite, iar din când în când înhăţau o victimă din public şi o forţau să urce pe scenă. Din fericire, eram prea departe ca să risc ceva. Barmanul era enervant şi, ca să zic aşa, inutil: de fiecare dată când ceream ceva, mă trimitea la chelneri cu un gest plictisit; semăna puţin cu un fost toreador, cu cicatrice şi o burtică rotundă, ţinută sub control. Slipul galben i se mula foarte precis pe sex: era *dotat,* şi ţinea să se ştie. Tocmai mă întorceam la masă cu un al patrulea cocteil, obţinut cu greu, când l-am văzut apropiindu-se de masa vecină, ocupată de un grup compact de băbătii din Quebec. Le remarcasem de la sosire — nişte cumetre la vreo cincizeci de ani, vânjoase, îndesate, dinţoase şi grase, şi care vorbeau incredibil de tare; erau din acelea care-şi bagă repede-n groapă bărbaţii, le ghiceai dintr-o privire. Simţeam că ar fi fost imprudent să te bagi în faţa lor la coadă la autoservire, ori să le iei farfuria din faţă. Când bătrânul fante s-a apropiat, i-au aruncat priviri languroase, redevenind aproape femei. Individul se înfoia ca un curcan, accentuându-şi obscenitatea cu gesturi repetate la intervale regulate: îşi sălta slipul vrând parcă să se asigure de materialitatea *pieselor* din dotare. Pensionarele canadiene păreau vrăjite de compania lui; bătrânele trupuri uzate aveau încă nevoie de soare. Insul îşi juca bine rolul, le şoptea la ureche alinturi după moda cubaneză, le spunea *„mi*

amor” sau *„mi corazon”. Şi* asta era tot, cu siguranţă, se mărginea să işte ultimii fiori în fofoloancele cărunte; lor însă le era suficient ca să creadă că au petrecut o vacanţă de vis, şi să recomande clubul şi altor prietene; le mai rămâneau vreo douăzeci de ani de trăit, pe puţin. Am schiţat atunci scenariul unui film pornografic social intitulat *Pensionarii se dezlănţuie.* Acesta aducea în scenă două bande ce operau în cluburile de vacanţă, una formată din bătrânei italieni, alta din bătrânici canadiene. Fiecare în parte, mânuind nunciacuri şi cosoare, supuneau la violuri sălbatice adolescenţi goi şi bronzaţi. Fireşte, până la urmă se întâlneau, pe un vas cu pânze de la Club Med; membrii echipajului, legaţi fedeleş, erau violaţi pe rând şi aruncaţi peste bord de pensionarele însetate de sânge. Filmul se termina cu o enormă orgie a bătrâneilor, în timp ce corabia, cu odgoanele rupte, se îndrepta direct spre Polul Sud.

Valerie a venit în sfârşit lângă mine: se machiase, purta o rochie albă, scurtă şi transparentă; o doream încă. L-am găsit pe Jean-Yves la bufet. Părea relaxat, aproape moleşit; pe un ton anemic, ne-a comunicat primele lui impresii. Camera era plăcută, programul de animaţie cam obositor; nimerise chiar lângă difuzoare, era aproape insuportabil. „Mâncarea nu e nemaipomenită”, a adăugat el privind cu silă bucata de pui fiert. Cu toate astea, toţi îşi mai puneau câte o porţie; vârstnicii, mai ales, aveau o poftă de mâncare uimitoare, parcă îşi petrecuseră după-amiaza asudând la sporturi nautice şi volei pe plajă. „Înfulecă, nu se mai satură… a comentat Jean-Yves cu resemnare. Ce altceva să facă?”

După masă a urmat un spectacol; era din nou solicitată participarea publicului. O femeie de vreo cincizeci de ani s-a lansat într-o interpretare karaoke a şlagărului *Bang-Bang,* de Sheila. Destul de curajos din partea ei; s-au auzit câteva aplauze. În mare, spectacolul era susţinut de animatori. Jean-Yves părea gata să aţipească; Valerie îşi sorbea calmă cocteilul. M-am uitat la masa vecină: oamenii păreau să se plictisească, dar după fiecare număr aplaudau politicos. Cauza apatiei din hotelurile-club mi se părea uşor de înţeles; pentru mine, sărea în ochi. Clientela era formată mai mult din vârstnici sau adulţi între două vârste, iar echipa de animatori încerca să le vâre pe gât o fericire care nu le mai era accesibilă, cel puţin nu sub această formă. Valerie şi Jean-Yves, într-un fel chiar şi eu, aveam totuşi răspunderi profesionale în *viaţa reală;* eram funcţionari serioşi, respectabili, fiecare cu grijile lui — fără a mai socoti impozitele, problemele de sănătate etc. Cei mai mulţi dintre oamenii de la mese erau cadre de conducere, profesori, medici, ingineri, contabili; sau pensionari care practicaseră aceleaşi profesiuni. Nu pricepeam cum îşi puteau imagina animatorii că abia aşteptam să ne lansăm în *serate contact* sau *concursuri muzicale.* Nu vedeam cum, la vârsta şi în situaţia noastră,

ne-am fi putut păstra *gustul pentru sărbătoare*. Programele erau concepute, cel mult, pentru puştani sub paisprezece ani.

Am încercat să-i spun lui Valerie ce gândeam, dar animatorul a început din nou să vorbească, ţinând microfonul prea aproape, făcând un zgomot înfiorător. Acum făcea o improvizaţie comică gen Lagaf, sau poate Laurent Baffie; tipul păşea cu nişte labe de scafandru, urmat de o fată deghizată în pinguin care se prăpădea de râs la fiecare vorbă de-a lui. Spectacolul s-a terminat cu dansul clubului şi cu *crazy signs;* câţiva inşi din rândul întâi s-au ridicat şi s-au agitat fără prea multă vlagă. Lângă mine, Jean-Yves şi-a înăbuşit un căscat.

— Facem un tur la discotecă? a propus el.

Erau vreo cincizeci de persoane, dar singurii care dansau erau animatorii. DJ-ul punea, pe rând, muzică tehno şi salsa. Animatorul cu labe de scafandru trecea printre perechile de pe ringul de dans şi urla: *„Caliente! Caliente!"* Aveam impresia că mai mult îi încurca. M-am aşezat la bar şi am cerut o Pinacolada. Băusem deja două, când Valerie m-a împins cu cotul arătând spre Jean-Yves. „Cred că-l putem lăsa…", mi-a şoptit ea la ureche. Jean-Yves vorbea cu o fată foarte drăguţă, de vreo treizeci de ani, probabil italiancă. Stăteau umăr la umăr, foarte apropiaţi, aplecaţi unul spre celălalt.

Noaptea era caldă şi jilavă. Valerie m-a luat de braţ. Ritmurile discotecii se stingeau; se auzea un zumzet de *walkie-talkie,* paznicii patrulau prin satul de vacanţă. Trecând de piscină, ne-am îndreptat spre ocean. Plaja era pustie. Valurile mângâiau blând nisipul, la câţiva metri de noi; nu se mai auzea niciun zgomot. Ajunşi la bungalou, m-am dezbrăcat, apoi m-am lungit în pat aşteptând-o pe Valerie. S-a spălat pe dinţi, s-a dezbrăcat şi ea, a venit lângă mine. M-am ghemuit lângă trupul ei gol. I-am pus o mână pe sâni, cealaltă pe pântec. Era catifelat.

Când m-am trezit, eram singur în pat şi mă durea puţin capul. M-am ridicat împleticindu-mă, am aprins o ţigară; după câteva fumuri, m-am simţit ceva mai bine. Am tras pe mine un pantalon, am ieşit pe terasa plină de nisip — în timpul nopţii suflase vântul. Abia se luminase de ziuă; cerul părea înnorat. Am făcut câţiva paşi înspre mare şi am zărit-o pe Valerie. Se scufunda în valuri, înota câţiva metri, se ridica la suprafaţă, se scufunda din nou.

M-am oprit, am tras din ţigară; vântul era cam rece, nu-mi venea să intru după ea. Valerie a întors capul şi m-a văzut; făcându-mi un semn larg cu mâna, a strigat: „Hai, vino!" în clipa aceea soarele a ieşit din nori, a luminat-o din faţă. Lumina strălucea pe sâni şi pe şolduri, scânteia în picăturile din plete, din părul pubian. Câteva secunde am rămas ţintuit, conştient că era o imagine pe care n-o voi uita niciodată, că se va număra printre acele imagini pe care le vezi defilând în clipele dinaintea morţii.

Ţigara mi-a ars degetele; am aruncat-o pe nisip, m-am dezbrăcat şi am pornit spre ea. Apa era răcoroasă, foarte sărată; simţeai că-ţi redă tinereţea. Soarele ardea la suprafaţa mării, aluneca spre orizont; mi-am ţinut respiraţia şi m-am cufundat în lumină.

Ceva mai târziu, înfăşuraţi în prosoape, priveam lumina ce urca peste ocean. Norii se risipeau încetul cu încetul, suprafeţele luminoase creşteau. Uneori, dimineaţa, totul pare simplu. Valerie a aruncat prosopul, şi-a oferit trupul soarelui.

— N-am chef să mă îmbrac… a spus ea.

— Măcar puţin… am murmurat eu. O pasăre plana în văzduh, scrutând suprafaţa apei.

— Îmi place să înot, să fac dragoste… a adăugat ea. Dar nu-mi place să dansez, nu ştiu să mă distrez şi niciodată nu mi-au plăcut petrecerile. O fi normal?

Am şovăit destul de mult înainte de a-i răspunde.

— Nu ştiu, am spus în cele din urmă. Ştiu doar că sunt exact la fel.

La micul dejun nu era multă lume, dar Jean-Yves ne aştepta deja la o masă, cu o cafea în faţă, cu ţigara în mână. Era nebărbierit şi părea că a dormit prost; ne-a facut semn cu mâna. Ne-am aşezat în faţa lui.

— Ei, cum a mers cu italianca? l-a întrebat Valerie începând să-şi mănânce omleta.

— Nu tocmai strălucit. A început să-mi spună povestea vieţii ei: că lucrează în marketing, că are probleme cu prietenul ei, că de asta e singură în concediu… Mi s-a făcut lehamite şi m-am dus să mă culc.

— Ar trebui să încerci cu cameristele… A schiţat un surâs vag, a strivit ţigara în scrumieră.

— Azi ce descoperim? am întrebat eu. Mă rog, vreau să spun… parcă era vorba de un *„sejour decouverte”*.

— A, da… Jean-Yves a făcut o mutră plictisită. Este… pe jumătate. N-am avut timp să organizăm mare lucru. E prima dată când lucrez cu o ţară socialistă; pare complicat în ţările astea, trebuie să rezolvi totul în ultimul moment. Pe scurt, după-amiază avem o chestie cu delfini… (A revenit, a încercat să fie mai precis.) Dacă am înţeles bine, e un spectacol cu delfini, după care putem înota lângă ei. Presupun că o să ne suim pe spinarea lor, ceva de genul ăsta…

— Da, ştiu, a intervenit Valerie, nu face doi bani. Toţi cred că delfinii sunt mamifere blânde, prietenoase şi aşa mai departe. E fals, de fapt sunt organizaţi în structuri foarte ierarhizate, cu un mascul dominant, şi sunt destul de agresivi: adesea luptă între ei până la moarte. Singura dată când am încercat să înot cu delfini, am fost muşcată de o femelă.

— Bine, bine… Jean-Yves a desfăcut braţele încercând s-o calmeze. Oricum, în după-amiaza asta sunt delfini, pentru cine vrea. Mâine şi

poimâine facem o excursie de două zile la Baracoa; ar trebui să fie destul de interesant, mă rog, aşa sper. Pe urmă… — s-a gândit un moment — pe urmă, asta e tot. A, da, în ultima zi, înainte de plecare, avem un prânz cu languste şi o vizită la cimitirul din Santiago.

Au urmat câteva clipe de tăcere. — Da… a continuat Jean-Yves pe un ton jalnic, cred că nu am făcut o alegere inspirată. De altfel… a reluat el după un timp de gândire, am impresia că lucrurile nu prea merg în clubul ăsta. Vreau să spun, nu doar pentru mine. Ieri, la discotecă, n-am observat să se formeze multe cupluri, nici măcar de tineri. A mai tăcut câteva clipe. *Ecco*[36]… a încheiat el, făcând cu mâna un gest resemnat.

— Avea dreptate sociologul… a spus Valerie gânditoare.

— Care sociolog?

— Lagarrigue. Sociologul comportamentelor. Avea dreptate să spună că vremea *Bronzaţilor s-a* dus de mult.

Jean-Yves şi-a terminat cafeaua, a clătinat din cap cu amărăciune.

— Zău… a spus el cu silă, n-aş fi crezut c-o să trăiesc să-mi pară rău după vremea *Bronzaţilor*.

Ca să ajungem la plajă, a trebuit să suportăm asaltul unor vânzători de produse artizanale jalnice; nu erau totuşi prea numeroşi, nici prea insistenţi, puteai scăpa de ei cu un surâs şi cu gesturi politicoase de refuz. În timpul zilei cubanezii nu aveau dreptul să intre pe plaja clubului. Nu au, mi-a explicat Valerie, mare lucru de oferit sau de vândut; încearcă totuşi, fac şi ei ce pot. Se pare că în ţara asta nimeni nu reuşea să trăiască din salariu. Nimic nu funcţiona ca lumea: nu era benzină, nu se găseau piese de schimb pentru maşini. De unde impresia de utopie agrară pe care o aveai străbătând câmpurile: ţăranii care arau cu boii, se deplasau cu şareta… Nu era totuşi o utopie, şi nicio reconstituire ecologică: era realitatea unei ţări ce nu mai izbutea să se menţină în epoca industrială. Cuba mai exporta câteva produse agricole, cafea, cacao, trestie de zahăr; dar producţia industrială era practic inexistentă. Lipseau cele mai elementare articole de consum, săpunul, hârtia, pixurile. Singurele magazine bine aprovizionate erau cele cu produse de import, cu plata în dolari. Prin urmare, cubanezii supravieţuiau datorită unei ocupaţii secundare, legată de turism. Cei mai favorizaţi erau cei care lucrau direct în industria turistică; ceilalţi, într-un fel sau în altul, încercau să facă rost de dolari prin servicii anexe sau bişniţă.

M-am lungit pe nisip ca să meditez. Pentru femeile şi bărbaţii bronzaţi ce umblau printre noi, eram nişte portofele ambulante, cu siguranţă; mdar în toate ţările lumii a treia era la fel. Ceea ce deosebea Cuba era neputinţa — frapantă — de a avea o producţie industrială. Personal, eram total incompetent în domeniul ăsta. Eram perfect adaptat la epoca informatizării, adică la nimic. La fel ca mine,

Valerie şi Jean-Yves nu ştiau decât să utilizeze informaţia şi capitalul; o făceau în mod inteligent şi competitiv, în timp ce eu mă complăceam în rutina funcţionărească. Însă niciunul dintre noi, şi nici altă persoană cunoscută de mine, nu ar fi putut, de pildă, să asigure o relansare a producţiei industriale în cazul unui embargo impus de o putere străină. Nu ştiam nimic despre topirea metalelor, despre fabricarea pieselor, despre materialele plastice. Ca să nu mai vorbesc de obiectele recente, ca fibrele optice sau microprocesoarele. Trăiam într-o lume formată din obiecte ale căror procese de fabricare, parametri tehnici, modurile de funcţionare ne erau cu totul străine. Am aruncat o privire în jur, înfricoşat de această descoperire: lângă mine erau nişte ochelari de soare, un prosop, o carte de Milan Kundera. Hârtie, bumbac, sticlă: asta însemna maşini sofisticate, sisteme de producţie complexe. Valerie, de pildă, purta un costum de baie al cărui proces de fabricare eram incapabil să-l înţeleg: era format din 80% latex, 20% poliuretan. I-am strecurat două degete sub sutien: sub ţesătura de fibre industriale simţeam carnea vie. Mi-am continuat explorarea, am simţit sfârcurile întărindu-se. Era un lucru pe care puteam să-l fac, pe care ştiam să-l fac. Încetul cu încetul, soarele devenea apăsător. Intrând în apă, Valerie şi-a scos slipul. Şi-a încolăcit picioarele în jurul taliei mele şi s-a întins pe spate făcând pluta. Avea sexul deschis. Am pătruns-o uşor, cu o mişcare de du-te-vino sincronizată cu ritmul valurilor. Nu exista alternativă. M-am oprit înainte de a ejacula. Am revenit pe plajă să ne uscăm la soare.

Prin faţa noastră a trecut un cuplu, format dintr-un negru înalt şi o fată cu pielea foarte albă, cu obrazul nervos şi părul foarte scurt, care-l privea vorbind şi râzând sonor. După toate aparenţele, era americancă, probabil ziaristă la *New York Times* sau ceva asemănător. Puţin mai departe, doi blonzi înalţi, cam dolofani, cu accent nazal, râdeau şi glumeau cu două fete superbe cu pielea arămie.

— Nu au voie să le aducă la hotel… a spus Valerie urmărindu-mi privirea. Dar se găsesc camere de închiriat în satul vecin.

— Credeam că americanii nu au voie să vină în Cuba.

— În principiu, nu, dar o fac trecând prin Canada sau Mexic. De fapt, sunt furioşi că au pierdut Cuba. Îi înţeleg… a spus ea gânditoare. Dacă există în lume o ţară care are nevoie de turism sexual, aceea este America. Deocamdată firmele americane sunt blocate, nu au dreptul să investească aici un cent. Oricum, Cuba va reveni la economia capitalistă, e doar o chestiune de timp; până atunci, terenul e liber pentru europeni. De asta nu vrea Aurore să renunţe, deşi clubul are dificultăţi: e momentul să-şi consolideze avantajul în faţa concurenţei. Cuba este o ocazie unică în zona Caraibelor. Ei da… a continuat ea după un moment de tăcere. Aşa se vorbeşte în mediul meu profesional… În lumea economiei globale.

Microbuzul pentru Baracoa pleca la ora opt dimineaţa; erau vreo cincisprezece persoane. Se cunoscuseră deja, şi nu mai conteneau cu laudele pentru spectacolul cu delfini. Fireşte, pensionarii (majoritari), cei doi logopezi care-şi făceau concediul împreună şi cuplul de studenţi îşi exprimau entuziasmul cu mijloace lexicale uşor diferite; dar, în esenţă, toţi erau de acord: fusese o experienţă unică.

Conversaţia a continuat cu păreri despre club. Am aruncat o privire spre Jean-Yves: aşezat în mijlocul microbuzului, avea un carneţel şi un pix pe fotoliul de lângă el. Lăsat pe spate, cu ochii pe jumătate închişi, încerca să prindă toate replicile. Evident, era faza în care spera să culeagă o mulţime de impresii şi observaţii utile.

Şi în privinţa clubului, între participanţi părea să existe consens. Animatorii au fost apreciaţi ca „simpatici", programele însă nu erau interesante. Camerele erau confortabile, mai puţin cele de lângă staţia de sonorizare, prea zgomotoase. Cât despre mâncare, hotărât lucru, nu era grozavă.

Niciunul dintre cei prezenţi nu participa la gimnastica de înviorare, la exerciţiile de aerobic, la cursurile de salsa ori de spaniolă. Până la urmă, lucrul cel mai bun lucru rămânea tot plaja; mai ales că era liniştită. „Animaţia şi sonorizarea mai mult deranjează", şi-a notat Jean-Yves în carneţel.

Bungalourile întruneau asentimentul general, cu atât mai mult cu cât erau departe de discotecă. „Data viitoare o să cerem un bungalou!" a spus un pensionar solid, în plină formă; părea obişnuit să dea ordine: în realitate, toată viaţa fusese negustor de vinuri de Bordeaux. Cei doi studenţi erau de aceeaşi părere. „Discoteca inutilă", a notat Jean-Yves gândindu-se cu tristeţe la toate investiţiile făcute în zadar.

După bifurcaţia de la Cayo Saetia, drumul a devenit din ce în ce mai prost. Şoferul trebuia să facă slalom tot timpul printre gropi şi spărturi, eram zgâlţâiţi pe scaune, aruncaţi în dreapta şi-n stânga. Lumea reacţiona cu exclamaţii şi râsete. „E în regulă, sunt oamenii potriviţi… mi-a şoptit Valerie. Avantajul circuitelor «Decouverte» e că le poţi impune condiţii mizerabile, pentru ei asta face parte din aventură. De fapt, aici am făcut o greşeală: în mod normal, pe un traseu ca ăsta, ar trebui automobile 4x4."

Puţin înainte de Moa, şoferul a cotit la dreapta ca să ocolească o groapă enormă. Vehiculul a derapat, apoi s-a înţepenit într-un şanţ. Şoferul a ambalat motorul: roţile patinau într-un noroi maroniu, microbuzul nu s-a clintit din loc. A mai încercat de câteva ori, fără succes. „Bun… a facut negustorul de vinuri cu un aer înveselit, va trebui să coborâm şi să împingem."

Am ieşit din vehicul. În faţa noastră se întindea o câmpie imensă, acoperită cu un noroi crăpat, maroniu, cu aspect insalubru. Bălţi cu apă clocită, aproape neagră, erau înconjurate de ierburi uscate, albicioase. În zare, o fabrică uriaşă din cărămidă înnegrită domina peisajul; două coşuri de fum înalte vomau un fum gros. Din fabrică ieşeau conducte enorme, pe jumătate ruginite, ce şerpuiau în zigzag, parcă la întâmplare, prin mijlocul câmpiei. Pe peretele lateral, un panou de tablă cu un Che Guevara ce-i îndemna pe muncitori la dezvoltarea revoluţionară a forţelor de producţie începea să ruginească şi el. În aer plutea o duhoare infectă, care părea să iasă mai curând din noroi decât din bălţi.

Şanţul nu era adânc, microbuzul a pornit repede prin efortul nostru comun. Toată lumea a urcat felicitându-se reciproc. Puţin mai târziu, am mâncat într-un restaurant specializat în fructe de mare. Jean-Yves îşi studia carneţelul cu un aer preocupat; nu se atinsese de mâncare.

— Cred că formula „Decouverte” a pornit cu dreptul, a spus el după o lungă reflecţie; formula „club” însă, nu prea văd cum poate fi salvată.

Valerie îl privea liniştită sorbindu-şi cafeaua; nu părea să-i pese nici cât negru sub unghie.

— Evident, a continuat el, putem renunţa la animatori; facem economii la salarii.

— Da, e o măsură bună.

— Nu e totuşi cam radicală? a întrebat el neliniştit.

— Nu-i cazul să-ţi faci griji. Oricum, să fii animator într-un sat de vacanţă nu-i o meserie pentru tineri. Îi face tâmpiţi şi leneşi, plus că nu le asigură niciun viitor. Tot ce pot face mai târziu e să devină şefi de club sau animatori de televiziune.

— Bun… Va să zică, reduc masa salarială; dar ţine seama că nu sunt plătiţi prea grozav. M-aş mira să fie suficient ca să facem faţă concurenţei cluburilor germane. În fine, o să fac diseară o simulare pe calculator, dar nu prea cred că e o soluţie.

Valerie a aprobat cu indiferenţă, ceva de genul:

„Simulează, simulează, nu strică.” În momentul acela, Valerie mă uimea puţin, mi se părea cu adevărat *cool*. E drept că făceam dragoste aproape tot timpul, iar asta, se ştie, calmează: relativizează mizele. Cât despre Jean-Yves, părea gata să se repeadă la calculator; mă întrebam chiar dacă n-o să-l roage pe şofer să-i scoată laptop-ul din portbagaj.

— Fii fără griji, o să găsim o soluţie… i-a spus Valerie bătându-l amical pe umăr.

Asta a părut să-l liniştească pentru o vreme, s-a ghemuit cuminte pe locul lui din microbuz.

În ultima parte a drumului, pasagerii au vorbit mai ales de Baracoa,

destinaţia noastră finală; păreau să ştie aproape totul despre acest oraş. Pe 28 octombrie 1492, Cristofor Columb aruncase ancora în golf; forma lui perfect circulară îl impresionase. „E una dintre cele mai frumoase privelişti care există", notase el în jurnalul de bord. Pe atunci, singurii locuitori ai ţinutului erau indienii Tainos. În 1511, Diego Velasquez a fondat Baracoa, primul oraş spaniol din America. Fiind accesibil doar de pe mare, timp de patru secole a rămas izolat de restul insulei. În 1963, în acelaşi timp cu viaductul de la Farola, s-a construit şi drumul ce leaga Baracoa de Guantanamo.

Am ajuns îndată după ora trei; oraşul se întindea de-a lungul unui golf care, într-adevăr, forma un cerc aproape perfect. Satisfacţia a fost generală şi s-a exprimat prin strigăte de admiraţie. În fond, amatorii de călătorii ca aceasta caută în primul rând o *confirmare* a ceea ce au citit în ghidurile turistice. Într-adevăr, era un grup perfect: Baracoa, cu steluţa lui modestă din ghidul *Michelin,* nu risca să-i dezamăgească. Hotelul El Castilio, amenajat într-o veche fortăreaţă spaniolă, domina oraşul. Văzut de sus, Baracoa părea un oraş superb; în realitate, nu era mai grozav decât altele. Era chiar destul de banal, cu blocurile lui mizerabile, de un gri aproape negru, şi atât de sordide că păreau părăsite. M-am hotărât să rămân la piscină, la fel şi Valerie. Hotelul avea vreo treizeci de camere, ocupate de turişti din Europa de Nord, care păreau veniţi cu toţii cam în acelaşi scop. Am remarcat mai întâi două englezoaice de vreo patruzeci de ani, destul de plinuţe; una purta ochelari. Erau însoţite de doi mulatri cu aer nonşalant, de cel mult douăzeci şi cinci de ani. Păreau în largul lor, vorbeau şi glumeau cu grăsanele, le ţineau de mână, le luau pe după talie. Eu unul aş fi fost incapabil de asemenea corvoadă; mă întrebam dacă aveau nişte trucuri, la ce sau la cine se gândeau ca să-şi stimuleze erecţia. La un moment dat, englezoaicele au urcat în camere, iar indivizii au rămas să discute pe marginea piscinei; dacă specia umană m-ar fi interesat cu adevărat, aş fi putut să intru în vorbă cu ei, să încerc să aflu mai multe. La urma urmei, poate că-i suficient s-o zgudui temeinic, erecţia ar putea avea un caracter pur mecanic; aş fi putut găsi mai multe informaţii în nişte biografii de prostituate, dar singura carte de care dispuneam era *Discours sur l'esprit positif*. În timp ce răsfoiam subcapitolul intitulat „Politica populară, permanent socială, trebuie să devină mai ales morală", am zărit o nemţoaică tânără ce ieşea din camera ei însoţită de un negru înalt. Părea într-adevăr o nemţoaică tipică, aşa cum ne-o imaginăm: păr lung şi blond, trup plăcut şi puternic, sâni generoşi. Un tip fizic foarte atrăgător, problema e că se trece rapid, de la treizeci de ani e nevoie de lipoabsorbţie, de implanturi cu silicon; acum însă totul era perfect, era într-adevăr seducătoare, cavalerul ei avea noroc. M-am întrebat dacă plătea la fel ca englezoaicele, dacă exista un tarif unic pentru bărbaţi şi pentru

femei; şi pentru asta ar fi trebuit să fac o anchetă, să pun întrebări. Era prea obositor, şi m-am decis să urc în cameră. Am comandat un cocteil, l-am sorbit încet pe balcon. Valerie se bronza, din când în când intra în piscină; când m-am hotărât să revin în cameră ca să mă culc puţin, am văzut că intrase în vorbă cu nemţoaica.

A urcat în cameră pe la vreo şase; eu adormisem citind. Şi-a scos costumul de baie, a facut un duş şi a venit la mine, cu un prosop în jurul taliei; avea părul puţin umed.

— O să spui că am o obsesie, dar am întrebat-o pe nemţoaică ce au negrii în plus faţă de albi. Până la urmă, într-adevăr, e frapant: femeile albe preferă să se culce cu africani, bărbaţii albi cu femei asiatice. Trebuie să aflu de ce, este important pentru munca mea.

— Există şi albi care apreciază negresele… am adăugat eu.

— Mai rar. Turismul sexual e mult mai puţin răspândit în Africa decât în Asia. Mă rog, turismul în general, la drept vorbind.

— Şi ce ţi-a răspuns?

— Chestiile clasice: negrii sunt relaxaţi, virili, le place să petreacă. Ştiu să se distreze fără complicaţii, nu ai probleme cu ei.

Răspunsul tinerei nemţoaice era banal, dar oferea bazele unei teorii: pe scurt, albii sunt nişte negri inhibaţi, care încearcă să-şi regăsească inocenţa sexuală pierdută. Sigur, asta nu explica atracţia misterioasă pe care par s-o exercite femeile asiatice; nici prestigiul sexual de care, după toate mărturiile, se bucură albii în Africa neagră. Am pus atunci bazele unei teorii mai complicate şi mai discutabile: pe scurt, albii vor să fie bronzaţi şi să înveţe dansurile negrilor; negrii vor să-şi albească pielea şi să-şi descreţească părul. Întreaga omenire tinde instinctiv spre metisaj, spre omogenizarea generalizată; şi o face în primul rând prin mijlocul elementar care e sexualitatea. Dar singurul care a dus procesul până la capăt este Michael Jackson: nu mai este nici negru, nici alb, nici tânăr, nici bătrân; într-un sens, nu mai e nici bărbat, nici femeie. Nimeni nu-şi poate imagina cu adevărat viaţa lui intimă; înţelegând categoriile umanităţii obişnuite, încercase să le depăşească. Iată de ce poate fi socotit un star, poate chiar cel mai mare star — şi de fapt primul — din istoria lumii. Toţi ceilalţi — Rudolf Valentino, Greta Garbo, Marlene Dietrich, Marilyn Monroe, James Dean, Humphrey Bogart — puteau fi consideraţi cel mult nişte artişti talentaţi, dar nu făcuseră decât să mimeze condiţia umană, să ofere o transpunere estetică a ei; Michael Jackson fusese primul care încercase să facă un pas mai departe.

Era o teorie seducătoare, şi Valerie m-a ascultat cu atenţie; nu eram totuşi convins cu adevărat. Trebuia oare să trag concluzia că primul *cyborg,* primul om care ar accepta să i se implanteze în creier elemente de inteligenţă artificială, extra-umană, ar deveni astfel un star? Poate că da; dar asta nu mai avea legătură cu subiectul. Degeaba era

Michael Jackson un star, în niciun caz nu era un sex-simbol; pentru a provoca deplasări turistice masive, capabile să rentabilizeze investiţii masive, trebuia recurs la forţe de atracţie mai elementare.

Puţin mai târziu, Jean-Yves şi ceilalţi s-au întors din vizita în oraş. Muzeul de istorie locală era consacrat în special indienilor Tainos, primii locuitori ai ţinutului. Se pare că duceau o existenţă paşnică, îndeletnicindu-se cu agricultura şi pescuitul; conflictele cu triburile vecine erau aproape inexistente; nu erau pregătiţi pentru luptă, iar spaniolii i-au exterminat cu uşurinţă. Acum nu mai rămânea nimic de la ei, doar câteva urme slabe în zestrea genetică a câtorva indivizi; cultura lor dispăruse complet, de parcă nici n-ar fi existat vreodată. În desenele făcute de preoţii care încercaseră — cel mai adesea zadarnic — sa-i sensibilizeze la mesajul Evangheliei, îi vedem arând sau trebăluind la bucătărie, în jurul focului; femei cu sânii goi îşi alăptau copiii. Totul lăsa impresia, dacă nu de Eden, măcar de *istorie lentă;* sosirea spaniolilor accelerase simţitor lucrurile. După conflictele clasice dintre marile puteri coloniale ale vremii, insula îşi dobândise independenţa în 1898, trecând apoi rapid sub dominaţia americană. La începutul lui 1959, după câţiva ani de război civil, forţele revoluţionare conduse de Fidel Castro au învins armata regulată, silindu-l pe Batista să fugă. Dată fiind împărţirea de atunci a lumii în două blocuri, Cuba fusese nevoită să se apropie de lagărul sovietic şi să instaureze un regim de tip marxist. După căderea URSS, rămas fără sprijin logistic, acest regim se apropia de sfârşit. Valerie şi-a pus o fustă scurtă, despicată într-o parte, şi o bustieră de dantelă neagră; până la cină, aveam timp să bem un cocteil.

Toată lumea era adunată pe marginea piscinei şi contempla soarele ce asfinţea peste golf. Nu departe de ţărm, epava unui cargou ruginea lent. Alte vase, mai mici, pluteau pe apele aproape imobile; totul lăsa o dezolantă impresie de părăsire. De jos, dinspre oraş, nu străbătea niciun zgomot; câteva felinare stradale s-au aprins cu ezitări. La masa lui Jean-Yves era un bărbat de vreo şaizeci de ani, cu un chip slab şi uzat, cu un aer nefericit; şi încă unul, mult mai tânăr, de cel mult treizeci de ani, pe care l-am recunoscut: era directorul hotelului. Îl observasem de câteva ori în timpul după-amiezei, se învârtea nervos printre mese, alerga de colo-colo ca să controleze dacă toată lumea e bine servită; părea măcinat de o spaimă permanentă, fără obiect. Văzându-ne, s-a ridicat cu vioiciune, a tras mai aproape două scaune, a chemat un chelner, s-a asigurat că nu întârzie; apoi s-a repezit spre bucătărie. Bătrânul privea plictisit piscina, perechile aşezate la mese, lumea în general.

— Bietul popor cubanez… a rostit el după un lung răstimp de tăcere. Nu mai avem nimic de vândut, doar trupurile.

Jean-Yves ne-a explicat că bătrânul locuia alături şi că era tatăl

directorului. În urmă cu peste patruzeci de ani, participase la revoluţie, în primele detaşamente care s-au alăturat insurecţiei castriste. După război, lucrase la uzina de nichel de la Moa, mai întâi ca muncitor, apoi ca maistru, pe urmă — după ce absolvise universitatea — ca inginer. Statutul său de erou al revoluţiei îi îngăduise fiului să capete un post important în industria turistică.

— Am eşuat… a spus el cu o voce stinsă, şi ne-am meritat eşecul. Aveam conducători de valoare, oameni excepţionali, idealişti, care puneau binele patriei înaintea interesului personal. Îmi amintesc ziua când *comandante* Che Guevara a venit în oraşul nostru să inaugureze fabrica de produse din cacao; îi revăd chipul curajos, cinstit. Nimeni n-a putut spune vreodată că s-a îmbogăţit, că a încercat să obţină avantaje pentru el sau familia lui. Şi nici Camilo Cienfuegos, niciunul dintre conducătorii revoluţionari, nici măcar Fidel — Fidel iubeşte puterea, se ştie, şi vrea să controleze totul; dar este dezinteresat, nu are proprietăţi, nici conturi în Elveţia. Aşadar, Che a venit în oraş, a inaugurat fabrica, a rostit un discurs în care îndemna poporul cubanez să câştige bătălia paşnică a producţiei, după lupta armată pentru independenţă; puţin după aceea, a plecat în Congo. Puteam să câştigăm uşor această bătălie. Avem aici un ţinut fertil, pământul e bogat şi are apă din belşug, creşte orice: cafea, cacao, trestie de zahăr, fructe exotice de tot felul. Subsolul e plin de minereu de nichel. Aveam o fabrică ultramodernă, construită cu ajutorul ruşilor. După şase luni, producţia scăzuse la jumătate: toţi muncitorii furau ciocolată, în vrac sau tablete, o împărţeau la neamuri, o vindeau la străini. La fel s-a întâmplat în toate fabricile, la scara ţării întregi. Când nu mai găseau nimic de furat, muncitorii lucrau de mântuială, erau leneşi, tot timpul erau bolnavi, lipseau fără niciun motiv. Ani în şir am încercat să le vorbesc, să-i conving să facă mai mult pentru ţară: singurul rezultat a fost decepţia şi eşecul.

A tăcut; un rest de lumină plutea peste Yunque, muntele ce domina colinele, cu vârful retezat în chip misterios, în formă de masă, care-l impresionase chiar şi pe Columb. Din restaurant se auzeau zgomote de tacâmuri. Chiar, ce-i putea motiva pe oameni să facă munci plicticoase şi grele? Mi se părea singura întrebare politică ce merita să fie pusă. Mărturia bătrânului muncitor era sfâşietoare, necruţătoare: după părerea lui, doar nevoia de bani; oricum, era clar, revoluţia eşuase în încercarea de a crea *omul nou,* deschis unor motivaţii mai altruiste. Astfel, ca toate societăţile, societatea cubaneză nu era decât un dispozitiv greoi de mistificare, pus pe picioare pentru a le permite câtorva inşi să scape de muncile plicticoase şi grele. Numai că mistificarea se răsuflase, nu mai amăgea pe nimeni, nimeni nu mai trăia cu speranţa de a se bucura cândva de roadele muncii comune. Drept urmare, nimic nu mai funcţiona, nimeni nu mai muncea, nimeni

nu mai producea nimic, iar societatea cubaneză era incapabilă să asigure supravieţuirea membrilor săi.

Ceilalţi turişti s-au ridicat, s-au îndreptat spre mese. Căutam cu disperare ceva optimist să-i spun bătrânului, un vag mesaj de speranţă; dar nu găseam nimic. Aşa cum presimţea şi el cu amărăciune, Cuba avea să redevină capitalistă, iar din speranţele revoluţionare pe care le nutrise cândva nu rămânea nimic — în afară de un sentiment de eşec, de inutilitate şi de ruşine. Exemplul lui nu avea să fie nici respectat, nici urmat, ba chiar avea să fie evocat cu dezgust de generaţiile viitoare. Bătrânul luptase, apoi muncise toată viaţa absolut în zadar.

La masă, am băut cam mult şi am sfârşit prin a mă face criţă; Valerie mă privea puţin îngrijorată. Dansatoarele de salsa se pregăteau pentru spectacol; purtau fuste plisate, bluze multicolore. Ne-am mutat pe terasă. Ştiam, în linii mari, ce voiam să-i spun lui Jean-Yves; oare era momentul potrivit? Simţeam că era puţin dezorientat, dar relaxat. Am comandat un ultim cocteil, mi-am aprins un trabuc, apoi m-am întors spre el.

— Chiar vrei să găseşti o formulă nouă ca să-ţi salvezi hotelurile-club?

— Fireşte; de asta sunt aici.

— Ei bine, oferă un club în care oamenii să poată regula. E ceea ce le lipseşte în primul rând. Fără mica lor aventură de vacanţă, vor pleca acasă nemulţumiţi. Nu îndrăznesc s-o recunoască, poate nici nu sunt conştienţi de asta; dar data viitoare vor alege altă agenţie de turism.

— Dar pot să reguleze, totul e gândit ca să-i incite s-o facă, e chiar principiul cluburilor; nu înţeleg de ce n-o fac.

I-am respins argumentul cu un gest al mâinii.

— Nici eu nu înţeleg, dar nu asta-i problema; nu serveşte la nimic să cauţi cauzele fenomenului, admiţând că expresia are vreun sens. Dacă occidentalii nu mai ajung să facă dragoste, precis se întâmplă ceva; o fi legat de narcisism, de individualism, de cultul performanţei, nu contează. Cert e că începând de la douăzeci şi cinci-treizeci de ani oamenii reuşesc cu greu să-şi găsească noi parteneri sexuali; dar continuă să simtă nevoia, e o nevoie ce dispare foarte lent. Aşa că treizeci de ani din viaţă, cvasitotalitatea vârstei adulte, trăiesc cu o frustrare permanentă.

În toiul unei beţii, chiar înainte de abrutizare, ai uneori străfulgerări de luciditate extremă. Declinul sexualităţii în Occident era, desigur, un fenomen sociologic masiv, pe care zadarnic încercai să-l explici prin cutare sau cutare factor psihologic individual; privindu-l pe Jean-Yves, mi-am dat seama că ilustra perfect teoria mea, era aproape jenant. Nu doar că nu mai făcea dragoste, că nu mai avea timp să încerce, dar

nici nu mai simţea cu adevărat dorinţa; şi mai grav, simţea această atrofie a vieţii invadându-i trupul, începea să miroase a mort.

— Totuşi… a replicat el după un lung moment de ezitare, am auzit că cluburile eşanjiste au oarecare succes.

— Nu, tocmai asta e, merg din ce în ce mai prost. Se deschid multe localuri, dar dau faliment aproape imediat, nu au clienţi. În fapt doar două localuri au succes la Paris, Chris et Manu şi 2 + 2, şi nici ele nu sunt pline decât sâmbătă seara: la zece milioane de locuitori, e puţin, oricum mult mai puţin decât la începutul anilor ’90. Cluburile eşanjiste sunt o formulă simpatică, dar tot mai demodată, pentru că oamenii nu mai au chef să schimbe nimic, mentalităţile moderne s-au schimbat. După părerea mea, eşanjismul de azi are tot atâtea şanse de supravieţuire ca autostopul din anii ’70. În acest moment, formula SM e singura care răspunde cu adevărat unei nevoi…

Valerie mi-a aruncat o privire panicată, ba chiar m-a atins cu piciorul pe sub masă. Am privit-o surprins, mi-au trebuit câteva secunde ca să pricep: nu, evident, nu mă gândeam să vorbesc despre Audrey. I-am făcut un semn discret ca s-o liniştesc. Jean-Yves nu observase nimic.

— Aşadar, am continuat, de o parte sunt milioane de occidentali care au totul, dar nu mai reuşesc să găsească satisfacţie sexuală: caută, caută întruna, dar nu găsesc nimic şi sunt nefericiţi. De cealaltă parte, sunt miliarde de indivizi care nu au nimic, care mor de foame, care mor tineri, şi care nu mai au de vândut decât trupul şi o sexualitate intactă. Nu-i greu de înţeles, e chiar foarte simplu: este o situaţie de schimb ideală. Şi este incredibil câţi bani pot ieşi de aici: mai mulţi decât din informatică, mai mulţi decât din biotehnologii, mai mulţi decât din industriile media; nu există niciun sector economic comparabil.

Jean-Yves n-a răspuns; în clipa aceea, orchestra a început să cânte. Dansatoarele erau drăguţe şi surâzătoare, fustele plisate se înfoiau, le dezveleau coapsele bronzate ilustrându-mi perfect teoria. Mai întâi am crezut că Jean-Yves nu va spune nimic, că pur şi simplu avea să ia la rumegat ideea. Totuşi, după cinci minute a spus:

— Sistemul tău nu se prea potriveşte la ţările musulmane…

— Nicio problemă, le laşi pentru „Eldorador Decouverte”. Poţi chiar să încerci o formulă mai dură, cu *trekking* şi experienţe ecologice, eventual o formulă *survivor,* pe care ai putea s-o botezi „Eldorador Aventure”: o să se vândă bine în Franţa şi în ţările anglo-saxone. În schimb, cluburile orientate spre sex ar putea avea succes în ţările mediteraneene şi în Germania.

De data asta, Jean-Yves a surâs.

— Ai fi putut să faci carieră în *business*… mi-a spus el, mai în glumă, mai în serios. Ai idei…

— Da, idei… Capul mi se învârtea, nu mai izbuteam să disting dansatoarele; mi-am terminat cocteilul dintr-o înghiţitură. Poate că am idei, dar sunt incapabil să calculez cheltuielile, să fac bugete anticipative. Idei, însă, am…

Nu-mi amintesc prea bine cum s-a terminat seara, cred că am adormit. Când m-am trezit, eram în patul meu; Valerie, culcată lângă mine, respira regulat. Întinzându-mă după pachetul de ţigări, am trezit-o.

— Erai turtit rău, adineaori…

— Da, dar ceea ce i-am spus lui Jean-Yves era serios.

— Cred că şi el a luat-o în serios… Valerie mi-a mângâiat burta cu vârful degetelor. În plus, cred că ai dreptate. Eliberarea sexuală, în Occident, nu mai înseamnă nimic.

— Ştii de ce?

— Nu… A ezitat, apoi a continuat: Nu, chiar nu ştiu.

Am aprins o ţigară, m-am aşezat mai bine între perne şi i-am spus:

— Suge-mi-o.

Valerie m-a privit surprinsă, dar mi-a pus mâna pe testicule, şi-a apropiat gura.

— Asta e! am exclamat pe un ton triumfator. S-a oprit privindu-mă nedumerită.

— Vezi, îţi spun: „Suge-mi-o”, iar tu mi-o sugi. În principiu, nu simţeai dorinţa s-o faci.

— Nu, nu mă gândeam; dar îmi face plăcere…

— Tocmai asta mă uimeşte la tine: îţi place să faci plăcere. Să-ţi oferi trupul ca pe ceva plăcut, să oferi plăcere gratis: iată ce nu mai ştiu occidentalii să facă. Şi-au pierdut complet bucuria de a dărui. Degeaba insistă, nu mai pot simţi sexul ca pe ceva *natural.* Nu numai că se ruşinează de trupul lor, care nu se ridică la standardele din filmele porno, dar, din aceleaşi motive, nu mai simt nicio atracţie pentru trupul celuilalt. Nu poţi face dragoste fără un anume abandon, fără să accepţi, măcar temporar, o anume stare de dependenţă şi slăbiciune. Exaltarea sentimentală şi obsesia sexuală au aceeaşi origine, amândouă provin dintr-o uitare de sine parţială; e un domeniu în care nu te poţi împlini decât acceptând să te abandonezi. Am devenit reci, raţionali, prea conştienţi de existenţa noastră individuală, de drepturile noastre; mai mult decât orice altceva, fugim de alienare şi dependenţă; în plus, suntem obsedaţi de sănătate şi de igienă: e clar că nu sunt condiţiile ideale pentru a face dragoste. Acolo unde am ajuns, în Occident, profesionalizarea sexualităţii a devenit inevitabilă. Sigur, există şi formula SM. Este un univers pur cerebral, cu reguli precise, cu un acord prestabilit. Masochiştii nu sunt interesaţi decât de propriile lor senzaţii, vor să vadă până unde pot

merge în experienţa durerii, cam la fel ca alţii în sporturile extreme. Sadicii sunt altceva, şi ei merg cât mai departe cu putinţă în dorinţa de a distruge: dacă ar putea mutila sau ucide, ar face-o.

— Nici nu vreau să mă gândesc, a spus ea înfiorându-se. Pur şi simplu mi-e silă.

— Pentru că tu ţi-ai păstrat natura sexuală, elementară. De fapt, eşti normală, nu semeni cu femeile occidentale. Sado-masochismul organizat, cu reguli, nu li se potriveşte decât inşilor cultivaţi, cerebrali, care şi-au pierdut orice interes pentru sex. Pentru ceilalţi, nu mai există decât o soluţie: produsele porno, cu profesionişti; iar dacă vrem sex autentic, rămân ţările lumii a treia.

— Bine… Valerie a surâs. Pot să ţi-o sug totuşi? M-am întins pe perne şi m-am lăsat în voia ei. În clipa aceea, eram vag conştient că declanşasem *ceva:* pe plan economic, estimam clientela potenţială la cel puţin 80% din adulţii occidentali — eram sigur de asta; dar mai ştiam că uneori, în mod paradoxal, oamenii acceptă greu ideile simple.

Am luat micul dejun pe terasă, pe marginea piscinei. Tocmai îmi terminam cafeaua, când Jean-Yves a ieşit din cameră însoţit de o fată pe care am recunoscut-o — era una din dansatoarele din ajun, o negresă zveltă, cu picioare lungi şi fine; nu avea mai mult de douăzeci de ani. După un moment de jenă, Jean-Yves s-a îndreptat spre masa noastră şi, schiţând un surâs, ne-a prezentat-o pe Angelina.

— M-am gândit la ideea ta, mi-a spus el direct. Ce mă sperie puţin e reacţia feministelor.

— Printre clienţi vor fi şi femei, a replicat Valerie.

— Crezi?

— Da, sunt chiar sigură… a făcut ea cu un strop de amărăciune. Priveşte în jurul tău.

Jean-Yves a aruncat o privire la mesele din jurul piscinei: într-adevăr, erau destule femei singure însoţite de cubanezi; bărbaţii singuri însoţiţi de localnice erau aproape tot atâţia. I-a pus Angelinei o întrebare în spaniolă, apoi ne-a tradus răspunsul ei:

— De trei ani, de când e *jinetera,* are mai ales clienţi italieni şi spanioli. O preferă pentru că e negresă, crede ea: germanii şi anglo-saxoniise mulţumesc cu fete *latino,* pentru ei e suficient de exotic. Angelina are mulţi prieteni *jineteros:* clientele lor sunt mai ales englezoaice şi americance, dar şi câteva nemţoaice.

Jean-Yves a băut o înghiţitură de cafea, s-a gândit o clipă:

— Cum să numim cluburile? E nevoie de ceva sugestiv, diferit de „Eldorador Aventure", dar nici prea explicit.

— Mă gândisem la „Eldorador Aphrodite", a zis Valerie.

—" Aphrodite"… Jean-Yves a repetat cuvântul, gânditor. Nu-i rău; e mai puţin vulgar decât „Venus". Erotic, cultivat, uşor exotic: da, da,

îmi place.

Un ceas mai târziu, am plecat spre Guardalavaca. La câţiva metri de microbuz, Jean-Yves îşi lua rămas bun de la *jinetera* lui; părea puţin întristat. Când a urcat în vehicul, am surprins privirea glacială pe care i-a aruncat-o cuplul de studenţi; în schimb, negustorul de vinuri nu părea să se sinchisească.

Drumul de întoarcere a fost destul de melancolic. Sigur, rămâneau scufundările, serile de karaoke, tirul cu arcul; muşchii obosesc, apoi se destind; somnul vine rapid. Ultimele zile de vacanţă nu mi-au lăsat nicio amintire, în afară de langusta care părea din cauciuc şi cimitirul care a fost o dezamăgire. Totuşi, era acolo mormântul lui Jose Marti, părintele patriei, poet, politician, gânditor. Un basorelief îl imortaliza: un bărbat slăbuţ, cu mustaţă. Sicriul acoperit cu flori odihnea pe fundul unei gropi circulare; pe pereţii ei erau gravate gândurile lui cele mai cunoscute — despre neatârnarea naţională, despre rezistenţa în faţa tiraniei, despre dreptate. Nu aveai totuşi impresia că duhul lui plutea peste acele locuri; bietul om părea mort de-a binelea. Nu era un mort antipatic; ţi-ar fi plăcut să faci cunoştinţă cu el, chiar dacă umanismul lui grav şi cam mărginit te făcea să zâmbeşti; dar nu mai era cu putinţă, părea într-adevăr zidit în trecut. Ar mai fi putut el, acum, să-şi însufleţească poporul, să-l ducă spre noi culmi ale progresului omenesc? Nu-ţi puteai imagina nimic de genul ăsta. Pe scurt, monumentul era un eşec lamentabil, ca toate cimitirele republicane, de altfel. Era enervant să constaţi că singurii capabili să realizeze un dispozitiv funerar eficient rămâneau catolicii. E drept că ei, pentru a face moartea solemnă şi emoţionantă, o negau pur şi simplu. Cu argumente unul şi unul. Aici însă, în lipsa lui Hristos cel înviat din morţi, ar fi fost nevoie de nimfe, de păstoriţe, mă rog, de oarece nuri. Aşa cum era, nu ţi-l puteai imagina pe bietul Jose Marti hălăduind pe câmpurile din jur; mai curând părea îngropat în cenuşa unui veşnic plictis.

A doua zi după ce ne-am întors la Paris, ne-am întâlnit în biroul lui Jean-Yves. Dormisem puţin în avion; ziua aceea mi-a lăsat amintirea unei feerii voioase, destul de stranie în enorma clădire pustie. În timpul săptămânii munceau acolo trei mii de oameni; în sâmbăta aceea eram doar noi trei, în afara echipei de paznici. În imediata apropiere, pe pavimentul centrului comercial din Evry, două bande rivale se înfruntau cu cutere, bâte de *baseball* şi sticle cu acid sulfuric; bilanţul serii avea să fie de şapte morţi, din care doi trecători şi un poliţist. Evenimentul avea să fie comentat pe larg la radio şi pe posturile naţionale de televiziune; noi însă nu ştiam nimic. Într-o stare de exaltare puţin utopică, elaboram o platformă programatică de împărţire a lumii. Sugestiile mele puteau avea drept consecinţă investiţii de milioane sau locuri de muncă pentru sute de oameni;

pentru mine era ceva nou, destul de ameţitor. Toată după-amiaza am cam delirat, dar Jean-Yves mă asculta cu atenţie. Era convins, i-a mărturisit el mai târziu lui Valerie, că, dacă eram lăsat să bat câmpii, puteam avea sclipiri de geniu. Pe scurt, eu veneam cu nota creatoare, iar el lua decizia; aşa vedea el lucrurile.

Cazul ţărilor arabe a fost tranşat rapid. Având în vedere religia lor absurdă, orice activitate de ordin sexual părea exclusă. Turiştii care ar fi optat pentru aceste ţări trebuiau să se mulţumească cu deliciile îndoielnice ale aventurii. Oricum, Jean-Yves hotărâse să vândă dotările, prea deficitare, din Agadir, Monastir şi Djerba. Rămâneau două destinaţii care puteau figura, de bine de rău, la rubrica „aventură". Turiştii de la Marrakech vor face plimbări cu cămila. Cei de la Sharm-el-Sheikh vor putea să admire peştii roşii ori să facă excursii în Sinai, pe locurile tufişului în flăcări, unde „i-au sărit siguranţele" lui Moise, după expresia a unui egiptean pe care-l întâlnisem cu trei ani în urmă, într-o excursie cu feluca în Valea Regilor. „Fie, exclamase el teatral, e o grămadă de pietre impresionantă… Dar de aici până la a deduce existenţa unui *Zeu unic*!…" Egipteanul, om inteligent şi cu simţul umorului, părea să mă simpatizeze, poate pentru că eram singurul francez din grup, iar el, din obscure motive culturale sau sentimentale, nutrea o veche pasiune pentru Franţa — devenită, la drept vorbind, mai mult teoretică. În vârstă de vreo cincizeci de ani, îmbrăcat impecabil, foarte bronzat, purta o mustăcioară subţire. Biochimist de meserie, după sfirşitul studiilor emigrase în Anglia şi făcuse o carieră strălucită în domeniul ingineriei genetice. Îşi vizita ţara natală, pentru care, spunea el, păstra o afecţiune neştirbită; în schimb, nu avea cuvinte destul de dure pentru a înfiera islamul. Mai mult ca orice, ţinea să mă convingă de un lucru: egiptenii nu sunt arabi. „Când mă gândesc că poporul ăsta a inventat totul!… exclama el arătând cu un gest larg valea Nilului. Arhitectura, astronomia, matematica, agricultura, medicina… (Exagera puţin; ca orice oriental, ţinea să mă convingă rapid.) După apariţia islamului, totul dispare. Neant intelectual absolut, vid total. Am devenit o ţară de cerşetori păduchioşi. Cerşetori păduchioşi, asta suntem. Gunoaie!… (A gonit cu un gest furios câţiva puşti veniţi să cerşească un bănuţ.) Trebuie să vă amintesc, *cher monsieur* (vorbea curent cinci limbi străine: franceza, germana, engleza, spaniola şi rusa), că islamul s-a născut în plin deşert, printre scorpioni, cămile şi tot soiul de fiare sălbatice. Ştiţi cum îi numesc eu pe musulmani? Păduchioşii Saharei. E singurul nume pe care îl merită. Credeţi că islamul se putea naşte într-un ţinut superb ca acesta? (A arătat din nou spre valea Nilului, cu o emoţie reală.) Nu, *monsieur*. Islamul nu putea să apară decât într-un deşert stupid, printre beduini jegoşi care nu aveau altceva de facut decât — scuzaţi-mă — să-şi fută-n cur

cămilele. Cu cât o religie e mai aproape de monoteism — gândiţi-vă bine la asta, *cher monsieur —,* cu atât e mai intolerantă şi mai crudă; iar dintre toate religiile, islamul impune monoteismul cel mai rigid. De când a apărut, s-a remarcat printr-un şir necurmat de războaie de cotropire şi de masacre; niciodată, cât timp va exista islamul, în lume nu va fi înţelegere. Şi niciodată, pe pământ musulman, nu-şi vor găsi loc inteligenţa şi talentul; dacă au existat matematicieni, poeţi şi savanţi arabi, e pur şi simplu pentru că şi-au pierdut credinţa. Ajunge să deschizi Coranul ca să fii şocat de jalnica lui tautologie: «Nu există alt Dumnezeu decât Allah şi numai Allah». În felul ăsta, cred că sunteţi de acord, nu poţi ajunge prea departe. Departe de a fi un efort spre abstractizare, cum se pretinde uneori, trecerea la monoteism e doar o pornire spre imbecilizare. Catolicismul, vă rog să reţineţi, religie subtilă, pe care o respect, şi care ştia ce i se potriveşte naturii umane, s-a depărtat rapid de monoteismul pe care i-l impunea doctrina iniţială. Prin dogma Unităţii, prin cultul Fecioarei şi al sfinţilor, prin recunoaşterea rolului puterilor demonice, prin admirabila invenţie care sunt îngerii, catolicismul a reconstituit puţin câte puţin un autentic politeism; doar cu această condiţie a putut umple pământul cu atâtea splendori artistice. Un Dumnezeu unic! Ce absurditate! Ce absurditate inumană şi criminală!… Un Dumnezeu de piatră, *cher monsieur,* un Dumnezeu sângeros şi pizmaş ce n-ar fi trebuit să treacă niciodată hotarul Sinaiului. Religia noastră egipteană, când te gândeşti, era infinit mai profundă, mai umană şi mai înţeleaptă… Iar femeile noastre! Ce frumoase erau! Amintiţi-vă de Cleopatra, care l-a vrăjit pe marele Cezar. Şi priviţi ce avem acum… (A arătat la întâmplare două femei cu văl care înaintau greoi, cocoşate sub baloturi de marfa.) Nişte huidume. Grămezi de osânză îmbrăcate în saci. Şi tot timpul înfulecă, înfulecă!… (Şi-a umflat obrajii cu o mimică expresivă ă *la* Funfes.) Credeţi-mă, *cher monsieur,* deşertul nu produce decât dezaxaţi şi cretini. Mi-aţi putea cita reprezentanţi ai nobilei culturi occidentale (pe care, de altfel, o respect) atraşi de deşert? Doar pederaşti, aventurieri şi lichele. Ca acel ridicol colonel Lawrence, un poponar decadent, un impostor patetic. Ca Henry de Montherlant al vostru, un ins abject gata de orice compromis, un samsar fără scrupule. Nimic nobil, nimic generos, sănătos; nimic care să ducă la progresul omenirii, s-o înalţe deasupra condiţiei sale.”

— Bun, pentru Egipt lăsăm aventura… a decis sec Jean-Yves. S-a scuzat că mă întrerupe, dar trebuia abordat cazul Kenyei. Caz dificil. Aş fi tentat s-o trec la „Aventură”… a sugerat el după ce a privit nişte fişe.

— Păcat… a suspinat Valerie, femeile din Kenya sunt sexy.

— De unde ştii?

— Mă rog, nu doar din Kenya, din Africa în general…

— Da, însă femei sunt peste tot. Pe când în Kenya ai rinoceri, zebre, antilope gnu, elefanţi şi bivoli. Propun să trecem Senegalul şi Coasta de Fildeş la „Aphrodite", şi să lăsăm Kenya la „Aventură". În plus, e fostă colonie engleză, nu ţine ca imagine erotică; ca aventură, da, merge.

— Miros bine… fetele din Coasta de Fildeş… am observat eu visător.

— Ce vrei să spui?

— Miros a sex.

— Da… Jean-Yves şi-a muşcat uşor pixul. Ar putea merge pentru un slogan publicitar: „Coasta de Fildeş, ţărmul miresmelor", ceva de genul ăsta. Cu o fată scăldată în sudoare, puţin ciufulită, cu un petic de pânză în jurul coapselor. De reţinut.

— „Şi sclave goale pline de miresme…" Pentru Baudelaire nu ne trebuie *copyright*.

— N-o să ţină.

— Ştiu.

Celelalte ţări africane au pus mai puţine probleme.

— Cu africanii, de altfel, a observat Jean-Yves, nu sunt niciodată probleme. Regulează şi gratis, orice, inclusiv grăsane. Trebuie doar să existe prezervative în cluburi, asta e tot; nu prea le place să le folosească, uneori sunt încăpăţânaţi. A subliniat în carneţel, cu două linii, DE PREVĂZUT PREZERVATIVE.

Cu Tenerife a mers repede. Rezultatele lor erau modeste dar, după Jean-Yves, destinaţia era strategică pentru piaţa anglo-saxonă. Se putea improviza uşor un circuit-aventură acceptabil, cu o ascensiune pe vârful Teide şi o excursie cu vaporaşul pe insula Lanzarote. Infrastructura hotelieră era corectă, fiabilizată.

Am ajuns la cele două cluburi ce trebuiau să fie atuurile majore ale formulei: Boca Chica în Santo Domingo, Guardalavaca în Cuba.

— Am putea oferi paturi *king size*… *a* sugerat Valerie.

— De acord, a răspuns pe loc Jean-Yves.

— Jacuzzi individuale în apartamente… am sugerat.

— Nu, a tranşat el. Oferta noastră rămâne una de nivel mediu. (Totul se lega în chip firesc, fiiră ezitări şi fără îndoieli.) Va trebui să vorbim cu şefii de cluburi pentru a stabiliza tarifele prostituţiei locale.

Am f [cut o pauză scurtă pentru masa de prânz. În acelaşi moment, la mai puţin de un kilometru, doi adolescenţi din cartierul Courtilieres zdrobeau cu bâte de *baseball* capul unei femei de şaizeci de ani. La început, am luat macrou cu vin alb.

— Pentru Thailanda aţi prevăzut ceva? am întrebat.

— Da, avem un hotel în construcţie la Krabi. E noua destinaţie la modă, după Phuket. S-ar putea accelera lucrările ca să fie gata pe 1 ianuarie; ar fi bine să facem o inaugurare de prestigiu.

După-amiază am dezvoltat diverse aspecte inovatoare ale cluburilor „Aphrodite". Fireşte, punctul central era autorizarea accesului pentru prostituatele şi prostituaţii locali. Fireşte, nici vorbă să prevedem facilităţi pentru copii; cel mai bine era să interzicem accesul în cluburi persoanelor sub şaisprezece ani. O idee ingenioasă, sugerată de Valerie, a fost să luăm ca bază tariful camerelor individuale şi să oferim o reducere de 10% pentru camerele duble; adică să inversăm modul de prezentare obişnuit. Cred că eu am propus să promovăm o *politica gay friendly,* şi să lansăm zvonul că procentul de frecventare al homosexualilor se ridică la 20%: în general, acest gen de informaţie era suficient ca să-i facă să vină; şi se pricepeau de minune să creeze o ambianţă *sex.* Găsirea sloganului de bază al campaniei publicitare ne-a luat mai mult timp. Jean-Yves venise cu o formulă de bază destul de eficace:

„Vacanţa e făcută ca să petreci"; dar până la urmă am întrunit sufragiile cu: „Eldorador Aphrodite: pentru că ai dreptul la plăcere". După intervenţia NATO în Kosovo, noţiunea de drept redevenise o formulă de succes, mi-a explicat Jean-Yves mai în glumă, mai în serios; de fapt, era serios, citise un articol pe tema asta în *Strategies.* Toate campaniile recente bazate pe tema drepturilor fuseseră nişte succese: dreptul la schimbare, dreptul la calitate… Dreptul la plăcere, a încheiat el melancolic, era o temă nouă. Începeam să simţim oboseala, aşa că am plecat; Jean-Yves ne-a lăsat la 2 + 2, apoi a plecat şi el către casă.

Era o sâmbătă seara, era destul de multă lume. Am cunoscut un cuplu de negri simpatici: ea era infirmieră, el baterist de jazz — avea succes, periodic înregistra discuri. Exersa foarte mult, nu înceta să-şi perfecţioneze tehnica. „Nu e niciun secret…", am spus eu cam prosteşte, dar el, ciudat, mi-a dat dreptate; intuisem, fără să vreau, un adevăr profund. „Secretul e că nu-i niciun secret", a repetat el cu convingere. Ne-am terminat băutura şi ne-am îndreptat spre camere. Jerome a propus o dublă penetrare. Valerie a acceptat, cu condiţia să o sodomizez eu — trebuia procedat cu blândeţe, iar eu eram mai obişnuit. Jerome a acceptat şi s-a întins pe spate în pat. Nicole l-a masturbat ca să-i menţină erecţia, pe urmă i-a pus un prezervativ. I-am ridicat fusta lui Valerie până la talie; nu purta nimic pe dedesubt. S-a înfipt dintr-o mişcare în mădularul lui Jerome, apoi s-a lungit peste el. I-am desfăcut fesele, am umezit-o uşor şi am pătruns-o cu mişcări delicate şi prudente. Când tot glandul a fost înăuntru, i-am simţit muşchii rectali contractându-se. M-am încordat brusc, am respirat profund; fusesem cât pe ce să juisez. După câteva clipe, am pătruns-o mai adânc. A început să se mişte din faţă spre spate, frecându-şi pubisul de al lui Jerome. Nu-mi mai rămânea de făcut mare lucru; Valerie a început să scoată un geamăt lung şi modulat,

fundul i s-a deschis, intram până la rădăcină, parcă lunecam pe un plan înclinat. A juisat neaşteptat de repede, apoi a rămas palpitând, fericită. Nu era neapărat o plăcere mai intensă, mi-a explicat ea mai târziu; dar, dacă totul mergea bine, venea un moment când cele două senzaţii fuzionau, devenind ceva foarte blând, irezistibil, ca o căldură globală.

Nicole se masturbase privindu-ne; era deja foarte excitată şi a trecut imediat în locul lui Valerie. Nu am avut timp decât să schimb prezervativul. „Cu mine poţi să mergi tare, mi-a şoptit ea la ureche, îmi place să fiu penetrată în forţă." Asta am şi facut, închizând ochii ca să evit o excitaţie prea intensă, încercând să mă concentrez pe senzaţia pură. Totul se petrecea cu uşurinţă, eram plăcut surprins că pot să rezist atâta. A juisat şi ea rapid, cu strigăte puternice şi răguşite.

Pe urmă Nicole şi Valerie au îngenuncheat şi ne-au supt, în timp ce noi discutam. Jerome nu renunţase încă la turnee, mi-a explicat el, însă acum îi plăceau mai puţin. Cu vârsta, simţea nevoia să rămână mai mult acasă, să se ocupe de familie — aveau doi copii — şi să exerseze singur la tobe. Mi-a vorbit despre noile ritmuri, de 4/3 şi de 7/9, la drept vorbind, nu pricepeam mare lucru. În mijlocul unei fraze, a scos un strigăt, a dat ochii peste cap; a ejaculat dintr-o dată, violent. „Ah, m-a avut… a spus el mai în glumă, mai în serios, m-a avut." Simţeam că nu mai rezist nici eu, Nicole avea o limbă foarte aparte, lată şi moale, onctuoasă; lingea încet, plăcerea creştea pe nesimţite, dar aproape irezistibil. I-am făcut semn lui Valerie să se apropie, i-am explicat lui Nicole ce voiam: trebuia doar să-mi ia glandul în gură, să mă atingă cu limba şi să rămână nemişcată în timp ce Valerie mă masturba şi îmi lingea testiculele. A încuviinţat şi a închis ochii, aşteptând să ejaculez. Valerie a început imediat, cu degete vii şi nervoase, părea din nou în plină formă. Mi-am desfacut braţele şi picioarele cât am putut, am închis ochii. Senzaţia a crescut cu zvâcnituri bruşte, ca nişte fulgere, apoi a explodat exact înainte să ejaculez în gura lui Nicole. Am avut o moment de sfirşeală, puncte luminoase îmi scânteiau în spatele pleoapelor, puţin mai târziu mi-am dat seama că fusesem la un pas de leşin. Am deschis ochii, ameţit, Nicole continua să mi-o ţină în gură. Valerie îşi trecuse o mână pe după gâtul ei şi mă privea cu o expresie duioasă, enigmatică; mi-a spus că strigasem foarte tare. La urmă, cei doi ne-au însoţit până acasă. În maşină, Nicole s-a excitat din nou. Şi-a scos sânii din bluză, şi-a ridicat fusta şi s-a întins pe bancheta din spate cu capul pe coapsele mele. Am masturbat-o lent, sigur de mine; îi controlato senzaţiile, îi simţeam sfârcurile întărite şi sexul umed. Mirosul lui umplea maşina. Jerome conducea prudent, oprea la stop; am zărit pe geam luminile din piaţa Concorde, obeliscul, apoi podul Alexandre III, Domul Invalizilor. Mă simţeam bine, senin, dar încă activ. Când am

ajuns în Place d'Italie, Nicole a juisat. Ne-am dat numerele de telefon, apoi ne-am despărţit.

După ce s-a despărţit de noi, Jean-Yves a avut un uşor acces de tristeţe. Şi-a parcat maşina lângă Avenue de la Republique. Euforia de peste zi se risipise; ştia că Audrey nu era acasă, însă, la drept vorbind, mai degrabă se bucura. Avea s-o vadă în treacăt a doua zi dimineaţa; de la întoarcerea din concediu, dormeau în camere separate.

La ce bun să se ducă acasă? Se ghemui în maşină, vru să caute un post de radio, renunţă. Pe bulevard treceau găşti de tineri, băieţi şi fete; păreau că se distrează, oricum, scoteau urlete. Unii aveau cutii de bere în mâini. Ar fi putut să coboare, să intre printre ei, eventual să provoace o bătaie; ar fi putut să facă tot felul de lucruri. Până la urmă se hotărî să meargă acasă. Într-un fel, îşi iubea fiica, cel puţin aşa bănuia; avea pentru ea un sentiment organic şi potenţial violent, care se potrivea cu definiţia termenului. Pentru băiat nu simţea nimic asemănător. În fond, poate nici nu era fiul lui; se însurase cu Audrey cam la înghesuială. Pentru ea, oricum, nu mai simţea decât dispreţ şi silă; prea multă silă, ar fi preferat indiferenţa. Poate că asta aştepta ca să divorteze — să ajungă la indiferenţă; acum, era încă obsedat de ideea că Audrey trebuia *să plătească.* Mai curind eu o să plătesc, îşi zise deodată, descurajat. Ea va obţine custodia copiilor, iar el va trebui să plătească o pensie alimentară pipărată. Mă rog, putea încerca să obţină el custodia copiilor, să lupte pentru asta; ba nu, îşi zise, nu merita osteneala. Păcat de Angelique. Singur îi va fi mai uşor, ar putea încerca să-şi *refacă viaţa,* adică, în principiu, să găsească altă femeie. Cât despre Audrey, cu doi ţânci agăţaţi de poale, o să-i fie mai greu, putoarea. Se consolă cu ideea că mai rău nu se putea şi că, până la urmă, tot ea va suferi din cauza divorţului. Audrey nu mai era la fel de frumoasă ca atunci când o întâlnise; era prezentabilă, se îmbrăca elegant, dar, cunoscându-i trupul, Jean-Yves ştia că era deja în declin. Cariera ei de avocat, pe de altă parte, nu era atât de strălucită pe cât pretindea; şi nici nu avea să-i meargă mai bine, dacă rămânea cu copiii în braţe. Oamenii îşi târăsc progenitura după ei ca un puşcăriaş lanţurile, ca o povară teribilă ce le paralizează orice mişcare — şi care, de cele mai multe ori, îi ucide. Până la urmă, o să-şi ia revanşa; atunci când toată povestea asta o să-l lase rece. Timp de câteva minute, parcat la marginea bulevardului rămas pustiu, făcu exerciţii de indiferenţă.

Trecând pragul apartamentului, îi reveniră brusc grijile. Johanna, fata angajată ca baby sitter, privea la MTV tolănită pe canapea. Era o preadolescentă molâie, incredibil de *groove,* pe care Jean-Yves o detesta; de câte ori o vedea, îi venea să-i dea palme până când i-ar fi şters de pe mutră expresia blazată şi acră. Era fiica unei prietene de-a lui Audrey.

— Totul e-n regulă? urlă el. Johanna încuviinţă cu nonşalanţă.

— Poţi să dai mai încet?

Fata căută cu privirea telecomanda. Exasperat, Jean-Yves stinse televizorul; ea îi aruncă o privire ofensată.

— Copiii sunt în regulă?

Continua să urle, deşi în apartament nu mai era niciun zgomot.

— Da, cred că dorm, spuse ea trăgându-se înapoi, puţin înfricoşată.

Jean-Yves urcă la etaj, deschise uşa de la camera băiatului. Nicolas îi aruncă o privire distantă, apoi se cufundă iar în partida de *Tomb Raider.* Jean-Yves coborî, ceva mai calm.

— I-ai făcut baie fetiţei?

— Da. Adică nu, am uitat. Jean-Yves trecu în bucătărie, îşi turnă un pahar cu apă. Mâinile îi tremurau. Pe masă, zări un ciocan. Palmele erau prea puţin pentru Johanna; ar fi meritat să-i zdrobească ţeasta cu lovituri de ciocan. Ideea îi dădu târcoale o vreme; gândurile îi forfoteau prin minte scăpate de sub control. În hol, îşi dădu seama cu spaimă că ţinea ciocanul în mână. Îl puse pe o măsuţă, căută în portmoneu nişte bani de taxi pentru baby sitter. Ea îi luă mormăind un „mulţumesc". Jean-Yves trânti uşa în urma ei cu un acces de violenţă necontrolată; zgomotul răsună în tot apartamentul. Hotărât lucru, ceva nu era în regulă în viaţa lui. În salon, bufetul cu băuturi era gol; Audrey nu mai era capabilă să se ocupe nici măcar de asta. Gândindu-se la ea, simţi o răbufnire de ură a cărei violenţă îl surprinse. În bucătărie găsi o sticlă de rom începută; bună şi asta. Urcă în camera lui, formă rând pe rând numărul celor trei fete cunoscute pe Intemet: de fiecare dată îi răspunse robotul. Probabil ieşiseră în oraş, se regulau cu iubiţii de suflet. E drept că erau sexy, simpatice, elegante; îl costau, totuşi, două mii de franci pe seară, până la urmă devenea umilitor. Cum putuse ajunge până aici? Ar fi trebuit să iasă în lume, să-şi facă prieteni, să nu mai trăiască doar pentru muncă. Se gândi iar la cluburile „Aphrodite" şi pentru prima oară îşi dădu seama că şefii săi ar fi putut respinge ideea; în Franţa, în momentul acela, exista o stare de spirit destul de ostilă turismului sexual. Evident, lui Leguen putea să-i prezinte o versiune îndulcită a proiectului; pe Espitalier însă nu-l putea păcăli, simţea că are o intuiţie periculoasă. Oricum, aveau de ales? Le putea demonstra că poziţia lor de operator de turism pentru clasa de mijloc nu avea niciun sens pe o piaţă ocupată de Club Mediterranee. Scotocind în sertarele biroului, găsi *Carta Aurore,* concepută cu zece ani în urmă de fondatori şi expusă în toate hotelurile grupului.

Spiritul Aurore este arta de a conjuga abilităţile, de a îmbina cu rigoare tradiţia şi modernitatea, imaginaţia şi umanismul pentru a atinge o anume formă de calitate. Bărbaţii şi femeile care muncesc la Aurore sunt păzitorii unui patrimoniu cultural unic: ştiinţa de a primi. Ei cunosc riturile şi

ceremoniile ce transformă viaţa în arta de a trăi şi cel mai mic serviciu în moment privilegiat. Este o meserie, este o artă: este talentul lor. A crea tot ce este mai bun pentru a împărţi, a regăsi esenţialul prin convivialitate, a inventa spaţii ale plăcerii: iată ce face din Aurore un parfum franţuzesc care străbate lumea.

Jean-Yves înţelese brusc că această vorbărie greţoasă se putea aplica foarte bine unui lanţ de bordeluri bine organizat; trebuia, poate, să-şi încerce norocul cu operatorii de turism germani. Împotriva oricărei logici, mai existau germani care credeau că Franţa e ţara *galanteriei* şi a *artei de a iubi.* Dacă un mare operator de turism german accepta să înscrie cluburile „Aphrodite" în catalogul său, atunci ar fi marcat un punct decisiv; până acum, nimeni din branşă nu izbutise. Era în legătură cu Neckermann pentru cumpărarea cluburilor din Maghreb; însă putea să mai încerce la TUI, care îi refuzase primele oferte pentru că erau deja implantaţi foarte bine în turismul cu tarife mici; poate că i-ar interesa un proiect mai deosebit.

Încă de limi, Jean-Yves a încercat să stabilească primele contacte. A avut noroc de la început: Gottfried Rembke, preşedintele consiliului director de la TUI, venea pentru câteva zile în Franţa la începutul lunii următoare; se putea întâlni cu ei la un dejun. Între timp, dacă îşi puneau proiectul pe hârtie, avea să-l studieze cu plăcere. Jean-Yves a intrat în birou la Valerie ca să-i anunţe vestea;

Valerie a înlemnit. Cifra de afaceri anuală a grupului TUI era de douăzeci şi cinci de miliarde de franci, de trei ori mai mult decât Neckermann, de şase ori mai mult decât Nouvelles Frontieres; era primul operator de turism mondial.

Şi-au petrecut restul săptămânii încercând să pună la punct o argumentare cât mai completă. Proiectul nu cerea investiţii prea mari: ceva modificări de mobilier, o refacere a stilului decorativ pentru a-i da o tentă mai „erotică" — s-au înţeles repede asupra denumirii „turism de şarm", ce urma să fie folosită în toate documentele interne. Cel mai important e că puteau spera într-o reducere importantă a cheltuielilor fixe: nu mai era nevoie de programe sportive, de club pentru copii. Nici de salarii pentru puericultoare, pentru instructorii de gimnastică aerobică, de tir cu arcul, de scufundări submarine şi windsurfing, pentru specialiştii în ikebana, în emailuri sau pictură pe mătase. După o primă simulare, aproape nevenindu-i să creadă, Jean-Yves şi-a dat seama că, lichidând toate aceste cheltuieli, preţul de cost anual al cluburilor scădea cu 25%. A refăcut calculele de trei ori, de fiecare dată a obţinut aceleaşi rezultate. Era cu atât mai uimitor cu cât, pentru cheltuielile de sejur, spera să poată propună tarife mai mari cu 25% decât media categoriei — adică, în mare, să se alinieze la media de la Club Med. Coeficientul de profitabilitate făcea un salt de 50%. „Prietenul tău e un geniu…", i-a spus el lui Valerie, care tocmai

intrase în biroul lui.

Atmosfera din sediu, în toate zilele acelea, era puţin bizară. Ciocnirile din ultimul week-end de la Evry nu erau neobişnuite; însă bilanţul de şapte morţi era foarte grav. Mulţi funcţionari, mai ales cei vechi, locuiau în imediata apropiere a firmei. Mai întâi locuiseră în blocuri, construite cam în acelaşi timp cu sediul social; apoi, destul de mulţi au făcut împrumuturi pentru a-şi construi case individuale. „Îi compătimesc, mi-a spus Valerie; sincer, îi compătimesc. Toţi visează să se mute în provincie, într-o regiune liniştită, dar nu pot pleca prea curând, fiindcă ar pierde prea mult la pensie. Uite, am discutat cu centralista: mai are trei ani până la pensie. Visul ei e să-şi cumpere o casă în Dordogne, ţinutul ei natal. Numai că acolo s-au stabilit o mulţime de englezi, iar preţurile au devenit exorbitante, chiar şi pentru un bordei amărât. Pe de altă parte, preţul caselor din cartier s-a prăbuşit, se vând la o treime din valoare, toţi ştiu acum că e un cartier periculos.

Apoi, m-a surprins grupul secretarelor de la etajul doi. Am intrat în biroul lor la ora cinci şi jumătate, voiam să le dau să scrie o adresă; toate erau pe Internet. Mi-au explicat că acum îşi fac toate cumpărăturile pe Internet, aşa e mai sigur: se întorc de la slujbă, se baricadează în casă şi aşteaptă să le vină comanda.”

În săptămânile următoare psihoza nu a scăzut, ba chiar a avut tendinţa să crească. Tot timpul citeai în ziare despre profesori înjunghiaţi, despre învăţătoare violate, despre maşini de pompieri atacate cu cocteiluri Molotov, despre handicapaţi aruncaţi din metrou pentru că s-au uitat „urât” la şeful unei găşti. *Le Figaro* publica masiv asemenea ştiri; citindu-le zilnic, aveai impresia că războiul civil era iminent. Ce-i drept, începea perioada preelectorală, iar singurul dosar care-l putea îngrijora pe Lionel Jospin părea să fie cel al siguranţei publice. Oricum, părea puţin probabil ca francezii să-l mai voteze pe Jacques Chirac: prea avea un aer tembel, devenea un atentat la imaginea ţării. Când îl vedeai pe tăntălău cu mâinile la spate, în vizită la o expoziţie agricolă sau participând la o întrunire cu şefi de stat, simţeai un soi de jenă, îţi era milă de el. Stânga, incapabilă să stăvilească creşterea violenţei, rezista: încerca să nu facă valuri, accepta că cifrele erau proaste, chiar foarte proaste, dar cerea să nu fie exploatate în spirit politicianist, îi amintea dreptei că nici ea nu făcuse, la vremea ei, mare lucru. A fost doar un mic derapaj, un editorial ridicol al unui oarecare Jacques Attali. După el, violenţa tinerilor din cartierele mărginaşe era „o chemare în ajutor”. Vitrinele de lux de la Hale sau de pe Champs-Elysees erau, după el, „provocări obscene în ochii sărăciei lor”. Şi nu trebuia uitat că periferia era „un mozaic de popoare şi rase, venite cu tradiţiile şi credinţele lor pentru a făuri noi culturi, pentru a reinventa arta de a trăi împreună”. Valerie

mi-a aruncat o privire surprinsă: era prima oară când izbucneam în râs citind *L'Express*.

— Dacă vrea să fie ales, am spus eu întinzându-i articolul, Jospin are tot interesul să-i închidă gura până la al doilea tur.

— Hotărât lucru, începe să-ţi placă strategia…

Totuşi, începeam şi eu să fiu îngrijorat. Valerie muncea până târziu, rar se întâmpla să fie acasă mai devreme de ora nouă; poate că ar fi fost mai prudent să cumpăr o armă. Cunoşteam pe cineva, fratele unui artist căruia îi organizasem o expoziţie cu doi ani în urmă. Nu era chiar un gangster, cel mult participase la câteva escrocherii. Era mai curând un inovator, îi plăcea să-şi vâre nasul peste tot. Nu de mult, îi spusese fratelui său că găsise un mijloc de a falsifica noile buletine de identitate, care aveau reputaţia că nu pot fi falsificate.

— Nici nu vreau să aud, a răspuns Valerie. În fond, nu risc nimic: ziua nu ies niciodată din sediu, iar seara, indiferent de oră, mă întorc cu maşina.

— Poţi să fii atacată la stopuri.

— Între sediul firmei şi intrarea pe autostradă este un singur stop. Pe urmă ies prin Porte d'Italie şi sunt imediat acasă. Iar cartierul nostru e sigur.

Era adevărat: în Chinatown erau foarte puţine agresiuni şi furturi. Nu ştiu cum izbuteau: să fi avut propriul lor sistem de supraveghere? În orice caz, pe noi ne reperaseră încă de la venire; cel puţin douăzeci de persoane ne salutau regulat. Foarte puţini europeni se mutau aici, în blocul nostru eram minoritari. Uneori, afişe scrise de mână în chinezeşte chemau la întruniri, poate la sărbători. Dar ce întruniri? Ce sărbători? Poţi trăi printre chinezi ani în şir fără să pricepi nimic din modul lor de viaţă.

Am luat, totuşi, legătura cu omul meu; mi-a promis că se informează, iar peste două zile m-a sunat. Cu zece mii de franci, puteam cumpăra o armă eficace, în stare foarte bună — în preţ intra şi o rezervă de muniţie. Trebuia doar s-o curăţ regulat, ca să nu se blocheze. Am vorbit din nou cu Valerie, a refuzat din nou.

— Nu aş putea, a spus ea, n-aş avea forţa să ucid.

— Nici dacă ai fi în pericol de moarte? A clătinat din cap.

— Nu… a repetat ea, nu pot. N-am insistat.

— Când eram mică, mi-a spus ea puţin mai târziu, nu eram în stare nici să tai o găină.

La drept vorbind, nici eu; mi se părea însă că un bărbat ar fi putut s-o facă mult mai uşor.

În ceea ce mă priveşte, e ciudat, dar nu mă temeam. E drept că nu prea aveam contacte cu *hoardele barbare,* doar ocazional, la micul dejun, când faceam un tur la Hale, în Forum, unde subtila combinaţie a forţelor de securitate (jandarmi, poliţişti în uniformă, paznici plătiţi

de comercianţi) elimina, teoretic, orice pericol. Circulam aşadar prin decorul liniştitor al uniformelor; mă simţeam aproape ca la Thoiry. În lipsa forţelor de ordine, aş fi fost o pradă uşoară, deşi nu prea interesantă; ţinuta mea de cadru mijlociu, foarte convenţională, nu-i ispitea deloc. Nici eu nu simţeam vreo atracţie pentru aceşti tineri din *clasele periculoase;* nu-i înţelegeam, nici nu încercam să-i înţeleg. Nu aveam nicio simpatie pentru pasiunile sau valorile lor. N-aş fi mişcat un deget ca să posed un Rolex, bascheţi Nike sau un BMW Z3; nici nu izbutisem vreodată să fac deosebirea dintre produsele de marcă şi cele ordinare. Desigur, în ochii celorlalţi, ciudatul eram eu. Eram conştient: poziţia mea era minoritară, şi, prin urmare, greşită. *Trebuia* să existe o diferenţă între cămăşile Yves Saint Laurent şi celelalte cămăşi, între mocasinii Gucci şi mocasinii Andre. Eram singurul care nu percepea acea diferenţă; era o infirmitate, pe care nu o puteam invoca pentru a condamna lumea. Poţi să-i pretinzi unui orb să fie expert în pictura postimpresionistă? Prin orbirea mea, involuntară, desigur, mă puneam în afara unei realităţi umane vii, suficient de puternică pentru a provoca pasiuni şi crime. Cu instinctul lor pe jumătate sălbatic, aceşti tineri simţeau desigur prezenţa frumuseţii; dorinţa lor era meritorie şi mergea în sensul normelor sociale; în concluzie, nu trebuia decât să i se corecteze modul de exprimare inadecvat.

Totuşi, dacă mă gândeam bine, trebuia să admit că Valerie şi Marie-Jeanne, singurele prezenţe feminine mai mult sau mai puţin consistente din viaţa mea, manifestau o totală indiferenţă pentru rochiile Kenzo şi poşetele Prada; din câte ştiu, cumpărau orice marcă. Jean-Yves, insul cu cel mai mare salariu din câţi cunoşteam, prefera bluzele Lacoste; dar o făcea oarecum maşinal, din obişnuinţă, fără să se intereseze măcar dacă marca lui favorită nu fusese depăşită în notorietate de una mai recentă. Unele funcţionare din Ministerul Culturii, pe care le cunoşteam din vedere (dacă pot spune aşa, căci le uitam mereu numele, funcţia şi chiar chipul), cumpărau *haine de creator;* însă era vorba de tineri necunoscuţi, distribuiţi într-un singur magazin din Paris, şi la care ar fi renunţat uşor dacă respectivii ar fi cunoscut un succes mai mare.

Totuşi, puterea mărcilor Nike, Adidas, Vuitton era indiscutabilă; aveam dovada concretă ori de câte ori voiam, citind *Le Figaro* şi paginile de modă. Dar cine anume, în afara tinerilor din cartierele mărginaşe, asigura succesul acestor mărci? Pesemne erau sectoare întregi ale societăţii care îmi rămâneau străine; sau poate era vorba, mai simplu, de clasele îmbogăţite din lumea a treia. Călătorisem puţin, trăisem puţin, şi devenea din ce în ce mai clar că nu înţelegeam mare lucru din lumea modernă.

Pe 27 septembrie, cei unsprezece şefi de cluburi Eldorador au fost convocaţi la Evry. Era o şedinţă obişnuită, care avea loc în fiecare an

la aceeaşi dată pentru a face bilanţul rezultatelor de peste vară şi a decide îmbunătăţirile necesare. Totuşi, de data asta era mai specială. Mai întâi, trei cluburi urmau să-şi schimbe proprietarul — se semnase contractul cu Neckermann. Apoi, în patru dintre cluburile rămase — cele care treceau la formula „Aphrodite” —, şefii de club trebuiau să se pregătească să concedieze jumătate din personal.

Valerie nu participa la şedinţă, avea întâlnire cu un reprezentant de la Italtrav pentru a-i prezenta proiectul. Piaţa italiană era mult mai fărâmiţată decât cea din Europa de Nord: Italtrav era primul operator de turism italian, dar puterea lui financiară nu reprezenta nici zece la sută din cea a grupului TUI; totuşi, un contract cu ei putea aduce un plus de clientelă util.

S-a întors de la întâlnire pe la ora nouăsprezece. Jean-Yves era singur în biroul lui; şedinţa se terminase.

— Cum reacţionează şefii de club?

— Prost. De altfel, îi înţeleg. Probabil că se simt şi ei ameninţaţi.

— Ai intenţia să-i schimbi?

— Este un proiect nou; e preferabil să pornim cu echipe noi.

Vocea lui era foarte calmă. Valerie i-a aruncat o privire surprinsă: în ultimul timp, Jean-Yves devenise mai sigur de sine şi mai dur.

— Acum sunt sigur că vom reuşi. În pauza de prânz l-am luat deoparte pe şeful de la Boca Chica, din Santo Domingo. Voiam să ştiu clar cum de reuşeşte să aibă un coeficient de ocupare de 90%, indiferent de anotimp. A lungit vorba, a părut încurcat, mi-a vorbit despre munca în echipă. Până la urmă l-am întrebat direct dacă le lasă pe fete în camerele clienţilor. Am fost nevoit să-i spun că nu mă deranja, dimpotrivă, că iniţiativa mi se părea interesantă. Atunci a mărturisit. I se părea o prostie ca turiştii să închirieze camere la doi kilometri depărtare, adesea fără apă curentă şi riscând să fie escrocaţi, când aveau tot confortul pe loc. L-am felicitat şi i-am promis că-şi va păstra postul, chiar dacă avea să fie singurul.

Se înnopta; Jean-Yves a aprins lampa de birou, a rămas tăcut un moment.

— În ceea ce-i priveşte pe ceilalţi, n-am nicio remuşcare. Toţi au cam acelaşi profil. Sunt foşti animatori, angajaţi pe vremea când totul mergea strună, au regulat în stânga şi-n dreapta fără să trebuiască să mişte un pai, ar putea continua să stea cu burta la soare până la pensie. Vremea lor a trecut, cu atât mai rău pentru ei. Acum, am nevoie de profesionişti adevăraţi.

Valerie şi-a pus picior peste picior, l-a privit fără să spună nimic.

— Dar întâlnirea ta cu reprezentantul Italtrav, cum a mers?

— O, bine. Fără probleme. A înţeles imediat ce vrea să spună „turism de şarm”, a încercat chiar să-mi facă avansuri… Asta îmi place la italieni, măcar sunt previzibili… În fine, mi-a promis să înscrie

cluburile „Aphrodite” în catalogul lor, dar mi-a spus să nu-mi fac multe iluzii; Italtrav este o firmă mare pentru că e un conglomerat de agenţii de turism specializate, în sine nu are o identitate puternică. În realitate, acţionează ca distribuitor: ne poate adăuga pe listă, dar e treaba noastră să ne facem un nume pe piaţă.

— Cu Spania cum stăm?

— Avem o relaţie bună cu Marsans. E cam la fel, doar că spaniolii sunt mai ambiţioşi, de o vreme încearcă să se implanteze în Franţa. Mă temeam puţin să nu le facem concurenţă, dar ei cred că ofertele noastre sunt complementare.

Valerie s-a gândit un moment, apoi a continuat:

— Dar pentru Franţa ce facem?

— Încă nu ştiu… Poate e o prostie, dar mă tem să nu provocăm o campanie de presă moralizatoare. Evident, am putea face un studiu de piaţă, am putea să testăm conceptul…

— N-ai crezut niciodată în chestiile astea.

— Nu, într-adevăr… Jean-Yves a ezitat o clipă. De fapt, sunt tentat să fac o lansare minimală în Franţa, doar prin reţeaua Auroretour. Cu publicitate în reviste foarte specializate, gen *FHM* sau *L'Echo des Savanes*. Dar, într-o primă etapă, va trebui să mizăm în special pe Europa de Nord.

Întâlnirea cu Gottined Rembke a avut loc săptămâna următoare. În ajun, Valerie şi-a aplicat o mască cosmetică şi s-a culcat foarte devreme. Când m-am trezit, la ora opt, era gata. Rezultatul era impresionant. Purta un taior negru şi o fustă scurtă care i se mula admirabil pe fese; sub taior avea o bluză de dantelă violetă, strimtă şi transparentă pe alocuri, şi un sutien roşu aprins, provocator, ce-i dezgolea generos sânii. Când s-a aşezat în faţa patului, i-am văzut ciorapii negri, în degradeu, cu portjartier. Buzele erau subliniate cu roşu întunecat, puţin violet, iar părul era pieptănat într-un coc.

— Îl dau gata? a întrebat ea, ironică.

— O să cadă pe spate. O, femeile… am suspinat eu. Ştiu, totuşi, să se pună în valoare…

— E ţinuta mea de seducătoare instituţională. M-am îmbrăcat un pic şi pentru tine; ştiam că o să-ţi placă.

— Da, să re-erotizăm afacerile… am mormăit eu.

Valerie mi-a întins o ceaşcă de cafea. Până a plecat, n-am avut altceva de făcut decât s-o privesc cum mergea prin casă, cum se aşeza şi se ridica. Nu era mare lucru, mă rog, era chiar ceva foarte simplu, dar te *dădea gata,* nu încăpea nicio îndoială. Se aşeza, picior peste picior: o bandă întunecată apărea în partea de sus a coapselor, subliniind prin contrast extrema fineţe a nailonului. Îşi încrucişa picioarele şi mai mult: se dezvelea o bandă de dantelă neagră, apoi puţin din portjartier, pielea albă şi goală, începutul feselor. Îşi

strângea picioarele: totul dispărea din nou. Se apleca spre masă: îi simţeam sânii palpitând sub bluză. Aş fi putut privi ceasuri în şir. Era o bucurie simplă, inocentă, o încântare continuă; o pură promisiune de fericire.

Întâlnirea era fixată pentru ora treisprezece, la restaurantul Le Divellec, pe Rue de l'Universite; Jean-Yves şi Valerie au sosit cu cinci minute înainte.

— Cum începem discuţia? a întrebat Valerie coborând din taxi.

— Ei bine, spune-i că vrem să deschidem un bordel pentru friţi… a spus Jean-Yves cu un rictus obosit. Nicio grijă, îţi pune el întrebările.

Gottfried Rembke a sosit la treisprezece fix. De cum a intrat în restaurant şi i-a întins paltonul garderobierei, au ştiut cine era. Trupul îndesat şi solid, craniul lucios, privirea directă, strângerea de mână energică — totul respira dezinvoltură şi dinamism, se potrivea perfect imaginii de mare patron, mai precis de mare patron german. Ţi-l imaginai începându-şi ziua cu elan, ridicându-se din pat cu un salt şi pedalând jumătate de oră pe bicicleta ergonomică, îndreptându-se apoi spre birou în Mercedesul nou-nouţ, ascultând la radio informaţiile economice. „Arată perfect, tipul…" a mormăit Jean-Yves ridicându-se, cu un surâs larg, să-l întâmpine.

În primele zece minute, Herr Rembke a vorbit despre bucătărie. Era evident, cunoştea bine Franţa, îi cunoştea cultura, gastronomia; avea chiar şi o casă în Provence. „Impecabil, tipul, impecabil…" se gândea Jean-Yves privindu-şi consomeul de languste cu curacao. „Rock and roll, Gotty", a adăugat el în gând, înmuindu-şi lingura în mâncare. Valerie arăta superb: asculta cu atenţie, cu ochi scânteietori, parcă vrăjită. A ţinut să afle unde anume în Provence era casa, dacă avea timp să treacă pe acolo şi aşa mai departe. Uita de ostropelul de crab cu fructe roşii pe care îl avea în faţă.

— Aşadar, a continuat ea fără să schimbe tonul, aţi fi interesat de proiect.

— Vedeţi dumneavoastră, a spus Rembke pe un ton calm, ştim foarte bine că „turismul de şarm" (ezitase puţin înainte de a folosi expresia) e una dintre principalele motivaţii ale compatrioţilor noştri care-şi petrec vacanţa în străinătate — *şi de altfel îi putem înţelege, există oare un mod de a călători mai plăcut*? Cu toate astea, destul de ciudat, până acum niciun grup important n-a tratat chestiunea în mod serios — au fost doar câteva tentative, de altfel, firave, pentru clientela homosexuală. În esenţă, oricât de surprinzător ar părea, avem de-a face cu o piaţă virgină.

— Chestiunea e controversată, cred că mentalităţile trebuie să mai evolueze… a intervenit Jean-Yves conştient că spune o prostie. De ambele părţi ale Rinului… a încheiat el în chip jalnic.

Rembke i-a aruncat o privire rece, parcă s-ar fi simţit luat peste

picior; Jean-Yves a privit în farfurie, hotărât să tacă până la sfirşitul mesei. Oricum, Valerie se descurca de minune.

— Sunt problemele Franţei, să nu le transferăm în Germania… a spus ea trecându-şi un picior peste celălalt cu o mişcare ingenuă şi captând din nou atenţia lui Rembke.

— Compatrioţii noştri, a reluat el, sunt nevoiţi să se descurce singuri şi cad adesea în mâinile unor intermediari dubioşi. În general, sectorul rămâne marcat de amatorism — ceea ce constituie o enormă carenţă a breslei noastre.

Valerie a aprobat cu entuziasm. Chelnerul a adus peştele la cuptor cu garnitură de smochine proaspete.

— Proiectul dumneavoastră, a continuat el, ne-a interesat şi pentru că reprezintă o reală schimbare faţă de concepţia tradiţională a cluburilor de vacanţă. Formula adoptată la începutul anilor ’7o nu mai răspunde aşteptărilor consumatorului modem. În Occident, relaţiile dintre oameni au devenit mai dificile — lucru pe care, desigur, îl deplângem cu toţii… a continuat el privind-o iarăşi pe Valerie care, surâzând, şi-a trecut din nou un picior peste celălalt.

Când m-am întors de la birou, la şase şi jumătate, Valerie era acasă. Am rămas surprins: cred că se întâmpla pentru întâia oară de la începutul vieţii noastre în doi. Era culcată pe canapea, în taior, cu picioarele uşor desfăcute. Avea privirea pierdută, părea cufundată în gânduri fericite, duioase. Pe atunci, nu ştiam că asist, ca să spun aşa, la echivalentul unui orgasm pe plan profesional.

— A fost bine? am întrebat.

— Mai mult decât bine. După dejun, am venit direct acasă, n-am mai trecut pe la birou; pur şi simplu nu ştiam ce ar mai fi de făcut săptămâna asta. Nu numai că este interesat de proiect, dar, începând cu iarna viitoare, vrea să facă din el un produs de vârf al grupului său. E gata să finanţeze un catalog şi o campanie publicitară concepută special pentru publicul german. Crede că poate asigura, el singur, clientela pentru cluburile existente; ne-a întrebat chiar dacă nu avem şi alte proiecte în pregătire. Tot ce vrea în schimb este exclusivitatea pe piaţa lui — Germania, Austria, Elveţia şi Benelux; de altfel, ştie că suntem în contact cu Neckermann.

— Mergem în week-end la Dinard, a adăugat ea, la un centru de talasoterapie. Cred că mi-ar prinde bine. Putem da o fugă şi la părinţii mei.

Un ceas mai târziu, trenul pleca din gara Montparnasse. Destul de repede, pe măsură ce ne depărtam de Paris, tensiunea s-a risipit, iar Valerie a redevenit normală, adică senzuală şi veselă. Ultimele blocuri ale periferiei dispăreau în depărtare; trenul se apropia de viteza maximă, exact înainte de a intra pe câmpia Hurepoix. Un rest de lumină, o tentă roşiatică aproape imperceptibilă plutea către vest,

deasupra masei întunecate a silozurilor de cereale. Eram într-un vagon de clasa întâi cu semi-compartimente; pe mesele dintre fotolii, veiozele galbene erau deja aprinse. De cealaltă parte a culoarului, o femeie de vreo patruzeci de ani, elegantă, distinsă, cu părul blond strâns într-un coc, răsfoia *Madame Figaro.* Cumpărasem aceeaşi revistă şi încercam fără prea mult succes să citesc paginile culturale. De câţiva ani, mă obseda ideea că e posibil să decriptezi lumea şi să-i înţelegi evoluţiile citind tot ce are legătură cu actualitatea politică, paginile de societate sau de cultură; că e posibil să-ţi faci o imagine realistă despre mişcarea istorică doar din lectura informaţiilor economice şi bursiere. Îmi impuneam aşadar să citesc zilnic paginile respective din *Figaro,* uneori publicaţii şi mai aride, ca *Les Echos* sau *La Tribune Desfossos.* Deocamdată, teoria mea rămânea sub semnul întrebării. Într-adevăr, era posibil ca informaţii istorice importante să se ascundă în editorialele cu ton măsurat şi în coloanele de cifre; dar contrariul putea fi la fel de adevărat. Ajunsesem la o singură concluzie sigură: aceea că, neîndoielnic, economia era teribil de plicticoasă. Ridicându-mi ochii de pe un articol care încerca să analizeze căderea indicelui Nikkei, am observat că Valerie începuse iar să-şi treacă un picior peste celălalt; pe chip îi plutea un suris discret. „Coborâre catastrofală pentru bursa din Milano", am mai citit înainte de a pune jos revista. Am avut brusc o erecţie descoperind că găsise o soluţie ca să-şi scoată chiloţii. A venit să se aşeze pe fotoliul din stânga mea, s-a strâns lângă mine. Scoţându-şi sacoul, mi l-a pus pe genunchi. Am aruncat o privire rapidă în dreapta: vecina părea cufundată în lectură, mai exact într-un articol despre grădinile de iarnă. Purta şi ea un taior cu o fustă strâmtă, ciorapi negri; avea, cum se spune, un aer de *burgheză apetisantă.* Strecurându-şi o mână sub sacoul de pe genunchii mei, Valerie mi-a atins sexul; purtam un pantalon de bumbac subţire, senzaţia era teribil de precisă. Se înnoptase de-a binelea. M-am cufundat în fotoliu şi i-am strecurat o mână sub bluză. Am depărtat sutienul, i-am cuprins în palmă sânul drept, cu degetul mare şi cu arătătorul am început să-i mângâi sfircul. Eram în dreptul oraşului Le Mans când Valerie mi-a descheiat şliţul. Mişcările ei erau acum cât se poate de explicite, eram convins că vecinei nu-i scăpa nimic din manevrele noastre. Nu cred că se poate rezista mult timp la o masturbare expertă. Cu puţin înainte de Rennes am ejaculat, fără să-mi pot reprima un strigăt înăbuşit. „Va trebui să dau la curăţat taiorul…" a spus calm Valerie. Vecina ne-a aruncat o privire, fără să-şi ascundă amuzamentul.

La gara din Saint-Malo, văzând că urcă o dată cu noi în autocarul centrului de talasoterapie, m-am simţit puţin jenat, spre deosebire de Valerie, care a intrat în vorbă cu ea pe tema diferitelor proceduri balneare. N-am priceput niciodată ce virtuţi au băile de nămol,

duşurile subacvale sau împachetările cu alge; a doua zi, m-am mulţumit să mă bălăcesc în piscină. Făceam pluta, vag conştient de existenţa curenţilor submarini care ar fi trebuit să-mi maseze spatele, când Valerie a venit la mine. „Ştii, vecina noastră din tren… a facut ea surescitată, am întâlnit-o la jacuzzi.” Înregistram informaţia fără nicio reacţie. „Acum e în baia turcească, singură”, a adăugat ea. Mi-am pus un halat şi am urmat-o. Lângă intrarea în baia turcească, mi-am scos slipul; sub halat, erecţia era vizibilă. Am intrat împreună cu Valerie, am lăsat-o să înainteze prin aburi — atât de denşi că nu vedeam la doi metri. Aerul era saturat cu un miros de eucalipt foarte putemic, aproape ameţitor. Am rămas nemişcat în neantul alburiu şi fierbinte, apoi am auzit un geamăt venind din fundul încăperii. Mi-am desfacut cordonul halatului, m-am apropiat; pe suprafaţa pielii mi se formau broboane de sudoare. Îngenuncheată în faţa femeii, cu mâinile pe fesele ei, Valerie îi lingea vulva. Era o femeie cu adevărat frumoasă, cu sâni siliconaţi perfect rotunzi, cu trăsături armonioase, cu o gură mare şi senzuală. Şi-a întors privirea spre mine fără să pară surprinsă, mi-a apucat sexul cu mâna. M-am apropiat şi mai mult, am trecut în spatele ei şi i-am mângâiat sânii în timp ce-mi frecam penisul de fesele ei. S-a sprijinit de perete, s-a aplecat în faţă, şi-a desfăcut coapsele. Valerie a căutat în buzunarul halatului şi mi-a întins un prezervativ; cu cealaltă mână, continua să mângâie clitorisul femeii. Am pătruns-o dintr-o mişcare, era deja foarte excitată; s-a aplecat şi mai mult. Făceam mişcări de du-te-vino, când am simţit mâna lui Valerie strecurându-se printre coapsele mele, apucându-mi testiculele. Şi-a apropiat iarăşi gura de vulva femeii; la fiecare mişcare, simţeam cum sexul îmi lunecă pe limba ei. Mi-am contractat disperat muşchii pelvieni în clipa când femeia juisa cu lungi gemete fericite, apoi m-am retras foarte lent. Transpiram prin toţi porii, gâfiiam violent, simţeam că mă clatin; a trebuit să mă aşez pe o banchetă. Aburii continuau să plutească în aer. Am auzit zgomotul unui sărut, am înălţat capul: erau înlănţuite, piept la piept.

Am făcut dragoste ceva mai târziu, la sfârşitul după-amiezei, şi încă o dată seara, apoi din nou a doua zi dimineaţa. Frenezia aceasta era un pic neobişnuită; eram amândoi conştienţi că urma o perioadă grea, când Valerie va fi din nou abrutizată de muncă, de probleme, de calcule. Cerul era de un albastru imaculat, timpul plăcut; era poate unul dintre ultimele week-end-uri frumoase înainte de venirea toamnei. Duminică dimineaţa, după dragoste, am făcut o lungă plimbare pe plajă. Mă uitam surprins la clădirile în stil neoclasic, cam kitsch, ale hotelurilor. Ajunşi la capătul plajei, ne-am aşezat pe stânci.

— Presupun că întâlnirea cu neamţul era importantă, am spus. Presupun că este începutul unui nou *challenge*.

— E pentru ultima oară, Michel. Dacă reuşim acum, vom fi liniştiţi

pentru multă vreme.

I-am aruncat o privire sceptică şi puţin întristată. Nu prea credeam în genul ăsta de argumente, îmi amintea puţin de unele cărţi de istorie, cu declaraţii ale politicienilor despre *ultimul şi cel din urmă* război, care va fi urmat de o pace definitivă.

— Chiar tu mi-ai explicat, i-am spus încet, că, în esenţa lui, capitalismul e o stare de război permanentă, o luptă continuă ce nu poate avea un sfârşit.

— E adevărat, a consimţit ea fără ezitare. Dar cei care luptă nu sunt neapărat aceiaşi.

Un pescăruş şi-a luat zborul, s-a înălţat, s-a îndreptat spre ocean. Eram aproape singuri la capătul plajei. Cu siguranţă, Dinard era o staţiune liniştită, în anotimpul ăsta cel puţin. Un labrador s-a apropiat, a venit să ne miroase, apoi a făcut cale întoarsă; nu-i vedeam stăpâni.

— Te asigur, a insistat ea. Dacă lucrurile merg cum sperăm, vom putea dezvolta formula într-o mulţime de ţări. Uite, doar în America Latină sunt Brazilia, Venezuela, Costa Rica. Va fi uşor să deschidem cluburi şi în alte părţi, în Camerun, Mozambic, Madagascar, în Seychelles. În Asia, de asemenea, există posibilităţi imediate: China, Vietnam, Cambodgia. În doi-trei ani, putem deveni un lider incontestabil, şi nimeni nu va mai îndrăzni să investească pe aceeaşi piaţă: de data asta o să obţinem, în sfârşit, avantajul nostru concurenţial.

Nu i-am răspuns nimic, nu ştiam ce i-aş putea răspunde; la urma urmei, eram la originea ideii. Mareea creştea; în nisip apăreau şanţuri, apoi dispăreau, la picioarele noastre.

— În plus, a continuat ea, de data asta o să cerem un pachet de acţiuni consistent. Dacă avem succes, nu vor putea să ne refuze. Iar când eşti acţionar, nu mai trebuie să lupţi: luptă ceilalţi în locul tău.

Valerie s-a oprit, m-a privit ezitând. Ceea ce spunea ea se lega, avea o anumită logică. Începea să bată puţin vântul; iar mie începea să-mi fie foame. Restaurantul hotelului era excelent: aveau fructe de mare foarte proaspete, reţete savuroase şi rafinate. Ne-am întors mergând pe nisipul umed.

— Am şi eu bani… am spus deodată, nu trebuie să uiţi că am bani. Valerie a rămas în loc şi m-a privit surprinsă; nici eu nu mă gândisem să rostesc cuvintele astea.

— Ştiu, nu mai e la modă să fii o femeie întreţinută, am continuat, puţin stingherit. Dar nu suntem siliţi să facem ca toată lumea.

M-a privit calm în ochi.

— Când o să primeşti banii pe casă, vei avea, în total, cel mult trei milioane de franci… a spus ea.

— Da, ceva mai puţin.

— Nu sunt destui; nu chiar destui. Mai trebuie un mic supliment.

(Şi-a reluat mersul, a tăcut o vreme.) Ai încredere în mine… a spus ea în momentul când intram în restaurant.

După masă, chiar înainte de a pleca la gară, am trecut pe la părinţii ei. Va avea iarăşi foarte mult de lucru, le-a explicat Valerie; până la Crăciun, probabil, n-o să mai poată veni. Bătrânul a privit-o cu un surâs resemnat. Era o fată de ispravă, mi-am spus, o fiică afectuoasă şi atentă; era, de asemenea, o amantă senzuală, tandră şi îndrăzneaţă; ar putea fi, probabil, o mamă iubitoare şi înţeleaptă. „Tălpile-i sunt temelii de aur curat, picioarele ca stâlpii templului din Ierusalim.” Continuam să mă întreb ce făcusem, în fond, ca să merit o femeie ca Valerie. Probabil nimic. Devenirea lumii, mi-am spus, o constat; procedând empiric, cu toată onestitatea, o constat; nu pot face nimic altceva decât s-o constat.

La sfirşitul lunii octombrie, tatăl lui Jean-Yves a murit. Audrey a refuzat să-l însoţească la înmormântare; de altfel, se aştepta la asta, o rugase doar din principiu. Avea să fie o înmormântare modestă: Jean-Yves era copil unic, iar bătrânul avea puţine rude, şi mai puţini prieteni; în ultimul timp nu se mai întâlnea cu nimeni. Va apărea un scurt necrolog în revista foştilor studenţi de la Politehnică; şi asta va fi tot, avea să dispară fără urme. Jean-Yves nu pricepuse niciodată ce-l făcuse pe bătrân să se retragă în acest ţinut lipsit de interes, rural în sensul cel mai trist al cuvântului, şi de care nu-l lega nimic. Probabil un ultim reflex al masochismului ce-l însoţise, mai mult sau mai puţin, de-a lungul întregii sale vieţi. După studii strălucite, se împotmolise într-o carieră cenuşie de inginer. Deşi întotdeauna visase să aibă o fiică, se limitase voluntar la un singur copil — cu scopul, spunea el, de a-i putea oferi o educaţie mai bună; argumentul nu ţinea, avea un salariu suficient de mare. Lăsa impresia că mai mult îşi suportase nevasta decât o iubise cu adevărat; poate că era mândru de succesele profesionale ale fiului său — însă, de fapt, nu vorbea niciodată despre asta. Nu avea niciun hobby şi nici vreo pasiune adevărată, în afară de creşterea iepurilor şi de cuvintele încrucişate din ziarul *La Republique du Centre-Ouest.* Ne înşelăm, probabil, când presupunem că orice fiinţă are o pasiune secretă, o parte de mister, o scrânteală; dacă tatăl lui Jean-Yves ar fi trebuit să vorbească despre convingerile lui intime, despre sensul profund pe care-l atribuia vieţii, probabil că n-ar fi putut mărturisi decât o uşoară decepţie. De fapt, vorba lui favorită — cea pe care Jean-Yves şi-o amintea cel mai des şi care sintetiza cel mai bine experienţa lui în ce priveşte condiţia umană — se limita la: „îmbătrânim.”

Mama s-a arătat afectată de doliu — era totuşi tovarăşul ei de o viaţă —, dar cu măsură, fără să pară prea zdruncinată. „Se ramolise…” a fost comentariul ei. Cauzele morţii erau atât de neclare, încât la fel

de bine s-ar fi putut vorbi de oboseală generalizată, sau chiar de depresie. „Nu mai avea chef de nimic…” a adăugat maică-sa. Acesta a fost, în linii mari, discursul ei funebru.

Absenţa lui Audrey a fost, bineînţeles, remarcată, dar în timpul ceremoniei mama s-a abţinut să spună ceva. Cina a fost frugală — oricum bătrâna nu strălucise niciodată la gătit. Jean-Yves ştia bine că, la un moment sau altul, avea să abordeze subiectul. Ţinând seama de circumstanţe, nu prea avea cum să-l ocolească — deschizând, de pildă, televizorul, cum făcea de obicei. Mama a terminat de aranjat vasele, apoi s-a aşezat în faţa lui, cu coatele sprijinite pe masă.

— Cum merge căsnicia ta?

— Nu prea grozav…

A mai vorbit câteva minute, împotmolindu-se treptat în propria-i silă; până la urmă i-a spus că se gândea la divorţ. Ştia că bătrâna o ura pe Audrey; o acuza că-i îndepărtează de ea pe nepoţi; lucru adevărat, de altfel, ca şi acela că nici nepoţii nu se înghesuiau s-o viziteze. În alte condiţii, e drept, s-ar fi putut obişnui cu ea; cel puţin Angelique, în cazul ei nu era prea târziu. Ar fi fost însă nevoie de alte condiţii, de o altă viaţă, era greu de imaginat. Jean-Yves îşi ridică privirea spre chipul bătrânei, spre trăsăturile severe, spre cocul cărunt: era greu să simţi pentru ea afecţiune sau duioşie; nu-şi amintea s-o fi văzut vreodată împărţind o *mângâiere;* la fel de greu era s-o imaginezi în rolul de amantă senzuală, de *târfă.* Jean-Yves înţelese deodată că, toată viaţa lui, bătrânul se silise s-o suporte. Avu un şoc dureros, mâinile i se încleştară de marginea mesei: de data asta era definitiv, iremediabil. Încercă disperat să-şi amintească un moment când îşi văzuse tatăl fericit, vesel, bucurându-se sincer de viaţă. Poate o dată, când avea cinci ani, când taică-său încercase să-i explice regulile unui joc de *Meccano.* Da, taică-său iubise mecanica, o iubise sincer — Jean-Yves îşi amintea decepţia lui când îl anunţase că optează pentru studii comerciale; la urma urmei, poate era suficient pentru a umple o viaţă.

A doua zi, Jean-Yves a făcut un tur rapid prin grădină, care, la drept vorbind, i se părea banală şi nu-i trezea nicio amintire din copilărie. Iepurii se agitau în cuştile lor, încă nu primiseră de mâncare: bătrâna avea să-i vândă urgent, nu-i plăcea să aibă grijă de ei. În fond, ei erau adevăratele victime ale acestui deces. Jean-Yves luă un sac cu granule, vărsă o parte în cuşti; putea să facă acest gest, în memoria tatălui său.

Plecă devreme, chiar înainte de emisiunea de varietăţi a lui Michel Drucker, dar tot nu scăpă de ambuteiaje interminabile, înainte de Fontainebleau. Încercă să asculte mai multe posturi de radio, până la urmă renunţă. Din când în când, valul de maşini înainta câţiva metri; nu auzea decât sforăitul motoarelor, zgomotul picăturilor de ploaie pe parbrize. Un neant melancolic care se prelungea în mintea lui. Singurul element pozitiv din acest week-end, se gândi el, era că nu

mai era nevoit s-o vadă pe Johanna; se hotărâse în sfirşit să renunţe la serviciile ei. Noua baby sitter, Eucharistie, le fusese recomandată de o vednă: era o fată originară din Dahomey, serioasă, elevă silitoare; la cincisprezece ani, era în penultima clasă de liceu. Voia să facă medicina, poate pediatria; izbutea să-l smulgă pe Nicolas de la jocurile video şi să-l culce înainte de zece — ceea ce Jean-Yves nu reuşise niciodată. Era drăguţă cu Angelique, o hrănea, o îmbăia, se juca cu ea; în mod vădit, fetiţa o adora.

Sosi acasă pe la zece şi jumătate, epuizat; Audrey, dacă-şi amintea bine, plecase în week-end la Milano; luni dimineaţa avea să ia avionul şi să meargă direct la birou. Divorţul avea totuşi să-i scadă veniturile, se gândi Jean-Yves cu o satisfacţie răutăcioasă; era de înţeles că amâna să deschidă subiectul. Nu mergea, totuşi, până-ntr-acolo încât să mimeze o afecţiune renăscută, elanuri de tandreţe; era un punct în favoarea ei.

Aşezată pe canapea, Eucharistie citea *La vie mode d'emploi* de Georges Perec, o ediţie de buzunar. Acceptă sucul de portocale oferit de Jean-Yves; el îşi turnă un coniac. În general, când se întorcea acasă, Eucharistie îi povestea ce făcuseră ea şi copiii peste zi; dura câteva minute, apoi fata pleca. Făcu acelaşi lucru şi acum; când termină, Jean-Yves îşi dădu seama că nu ascultase nimic; îşi mai turnă puţin coniac. „Tatăl meu a murit…" zise el, redevenind conştient de moartea bătrânului. Eucharistie se opri brusc, îl privi stingherită; nu prea ştia cum să reacţioneze, era însă clar că-l asculta cu toată atenţia. „Părinţii mei n-au fost fericiţi împreună…" continuă el; această constatare era şi mai tristă: părea să-i nege însăşi existenţa, luându-i, într-un fel, dreptul la viaţă. Era fructul unei căsătorii nefericite, nepotrivite, care mai bine nu ar fi existat. Jean-Yves privi neliniştit înjur: peste câteva luni, va părăsi acest apartament, nu va mai revedea aceste mobile, aceste draperii; totul părea că se destramă, că devine inconsistent. Parcă era în holul unui super-magazin, după ora închiderii; sau într-o poză de catalog, oricum ceva ce nu exista cu adevărat. Se ridică împleticindu-se, se apropie de Eucharistie, strânse violent în braţe trupul tinerei fete. Îi strecură o mână sub bluză: carnea era vie, reală. Îşi reveni brusc şi rămase neclintit, stingherit. Eucharistie încetă să se zbată. O privi drept în ochi, apoi o sărută pe gură. Ea îi răspunse la sărut, îşi împletiră limbile. El îi căută, pe sub bluză, sânii.

Au făcut dragoste acolo, în cameră, fără o vorbă; Eucharistie se dezbrăcase rapid, apoi se ghemuise pe pat, aşteptându-l. După aceea, au rămas câteva minute tăcuţi, evitând să revină asupra subiectului. Eucharistie i-a povestit încă o dată ce făcuse peste zi; apoi i-a spus că nu poate rămâne să doarmă la el.

În săptămânile următoare, au făcut-o din nou, de mai multe ori, de

fapt de fiecare dată când venea Eucharistie. Jean-Yves se aşteptase, cumva, ca ea să abordeze chestiunea *legitimităţii* relaţiei lor: la urma urmei, avea doar cincisprezece ani, iar el — treizeci şi cinci; ar fi putut, la limită, să-i fie tată. Dar fata nu părea deloc dispusă să vadă lucrurile din acest unghi; dar din ce unghi le vedea? Până la urmă, cu un sentiment de emoţie şi recunoştinţă, Jean-Yves a înţeles: din unghiul *plăcerii,* pur şi simplu. Căsătoria îl făcuse să uite: pur şi simplu uitase că sunt femei care, în anumite cazuri, fac dragoste *din plăcere.* Nu era primul ei bărbat, Eucharistie avusese anul trecut o aventură cu un băiat dintr-o clasă mai mare, pe care mai apoi îl părăsise; erau însă şi lucruri pe care nu le ştia, bunăoară felaţia. Mai întâi, Jean-Yves s-a oprit, n-a îndrăznit să-i ejaculeze în gură; a văzut însă foarte curând că-i plăcea, sau mai curând că o amuza să vadă sperma ţâşnind. În general, ajungea rapid la orgasm; la rândul lui, simţea o imensă plăcere să-i ţină în braţe trupul pietros şi suplu. Eucharistie era curioasă, inteligentă: avea cam tot ce-i lipsea lui Audrey. Universul profesional al lui Jean-Yves era pentru ea o lume neştiută, exotică, şi încerca să afle cum funcţionează; erau întrebări pe care nu i le putea pune tatălui ei — care oricum n-ar fi putut să-i răspundă, lucra într-un spital public. Pe scurt, relaţia lor, îşi spunea Jean-Yves cu o stranie senzaţie de relativism, era o relaţie *echilibrată.* Avea, totuşi, noroc că primul său copil nu fusese o fată; în anumite condiţii, nu ştia cum ar fi putut să evite, şi mai ales *de ce* să evite incestul.

Peste trei săptămâni, Eucharistie i-a spus că întâlnise iar un băiat; în aceste condiţii, era mai bine să înceteze, lucrurile se complicau. El a părut atât de deprimat, încât după o săptămână Eucharistie i-a propus să continue, însă doar cu felaţii. La drept vorbind, lui Jean-Yves nu i se părea *mai puţin grav;* oricum, aproape uitase că fata avea doar cincisprezece ani. Vorbeau destul de mult, de una şi de alta, după ce el venea de la birou; şi tot ea hotăra momentul. Se dezbrăca până la mijloc, îl lăsa să-i mângâie sânii; apoi el se aşeza cu spatele la perete, ea îngenunchea în faţa lui. După gemetele lui, Eucharistie ştia foarte exact când avea să ejaculeze. Atunci îşi depărta puţin obrazul; cu mici mişcări precise, orienta jetul, uneori spre sâni, alteori înspre gură. În acele momente avea o expresie jucăuşă, aproape copilărească. Jean-Yves îşi spunea cu tristeţe că fata era abia la începutul vieţii ei sexuale, că avea să dăruiască fericire multor amanţi; se vor fi întâlnit o clipă, asta era totul, însă, oricum, nu era puţin.

În sâmbăta următoare, în momentul când Eucharistie, cu ochii pe jumătate închişi, cu gura larg deschisă, începea să-l masturbeze, Jean-Yves şi-a zărit deodată fiul care-i privea din pragul salonului. A tresărit, şi-a coborât privirea; când şi-a ridicat-o, copilul dispăruse. Eucharistie nu observase nimic; trecându-şi mâna printre coapsele lui, îi apăsa uşor testiculele. Jean-Yves avu atunci o stranie senzaţie de

încremenire. Ceva ca revelaţia unui impas. Amestecul de generaţii era mare, filiaţia nu mai avea niciun sens. O trase la el pe Eucharistie; fără să ştie de ce, simţea că era ultima oară şi că avea nevoie de gura ei. Când ea îl apucă între buze, Jean-Yves juisă îndelung, de mai multe ori, cu trupul scuturat de frisoane, cu mâinile pe creştetul ei. Fata îşi înălţă privirea, apoi, închizând ochii, îi mai ţinu două-trei minute sexul în gură, îşi plimbă limba pe el. La despărţire, Jean-Yves îi spuse că a fost pentru ultima oară. Nu ştia prea bine de ce; dacă băiatul povestea la procesul de divorţ ce văzuse, era în dezavantajul lui, desigur; dar mai era ceva, ceva ce nu putea să explice. Jean-Yves mi-a povestit toate astea o săptămână mai târziu, pe un ton autoacuzator destul de penibil, rugându-mă să nu-i spun nimic lui Valerie. La drept vorbind, mă cam plictisea, nu vedeam care era problema; din amabilitate, m-am prefacut că mă interesează, că analizez situaţia, dar totul mi se părea fals, mă simţeam ca într-un talk-show de Mireille Dumas.

În schimb, pe plan profesional totul mergea bine, mi-a spus-o cu satisfacţie. În urmă cu câteva săptămâni apăruse o problemă legată de clubul din Thailanda: pentru a răspunde aşteptărilor clienţilor, trebuia prevăzut cel puţin un bar de strip-tease şi un salon de masaj; era absolut necesar, dar cam greu de justificat în devizul hotelului. I-a telefonat lui Gottfried Rembke. Patronul de la TUI a găsit pe loc o soluţie: avea acolo un partener, un antreprenor chinez din Phuket, care putea construi un complex de distracţii chiar lângă hotel. Patronul german părea foarte bine dispus, totul părea să prevestească un succes. La începutul lui noiembrie, Jean-Yves a primit un exemplar din catalogul destinat publicului german; cei de la TUI nu mergeau cu jumătăţi de măsură, a constatat el imediat. În toate fotografiile, fetele thailandeze aveau sânii goi, purtau slipuri minuscule sau fuste transparente; fotografiate pe plajă sau de-a dreptul în camere, surâdeau cu un aer provocator, îşi umezeau buzele cu limba; nu te puteai înşela asupra mesajului. Un asemenea catalog, i-a spus el lui Valerie, n-ar fi fost acceptat niciodată în Franţa. Era ciudat să constaţi, a mai spus el, că, pe măsură ce ne apropiam de Europa unificată, pe măsură ce ideea unei federaţii de state câştiga teren, nu se observa nicio uniformizare a legislaţiei privind moravurile. În timp ce în Olanda şi în Germania prostituţia era recunoscută şi beneficia de un statut de profesie, în Franţa erau mulţi care-i cereau abolirea, şi chiar sancţionarea clienţilor, ca în Suedia. Valerie l-a privit surprinsă: în perioada aceea, Jean-Yves era bizar, se lansa tot mai des în meditaţii neproductive, fără obiect. Ea însăşi muncea enorm, metodic, cu un soi de voinţă rece; adesea lua decizii fără să-l mai consulte. Nu era obişnuită s-o facă şi uneori se simţea rătăcită, nesigură; şefii cei mari nu interveneau, le lăsau mână liberă. „Aşteaptă, asta-i tot, aşteaptă să

vadă dacă reuşim sau dacă ne rupem gâtul", mi-a spus ea într-o zi cu o furie stăpânită. Avea dreptate, era evident, nu puteam s-o contrazic; asta era regula jocului.

Eu, unul, nu vedeam niciun motiv pentru care sexualitatea n-ar fi trebuit să intre în domeniul economiei de piaţă. Erau multe moduri de a face bani, cinstite sau necinstite, intelectuale sau din contră, violent fizice. Se puteau face bani prin inteligenţă, prin forţă sau curaj, chiar şi prin frumuseţe; de asemenea, se puteau obţine printr-un noroc banal. Cel mai adesea banii veneau prin moştenire, ca în cazul meu; problema era atunci transferată la generaţia anterioară. În lume, banii au fost obţinuţi de oameni foarte diferiţi: foşti sportivi de performanţă, gangsteri, artişti, manechine, actori; un mare număr de finanţişti abili şi de industriaşi; câţiva tehnicieni, mai rar câţiva inventatori. Uneori, banii se obţineau în mod mecanic, prin pură acumulare; sau, dimpotrivă, printr-o lovitură îndrăzneaţă încununată de succes. Toate acestea nu aveau niciun sens, însă arătau o mare diversitate. În schimb, criteriile opţiunii sexuale erau extrem de simple: tinereţe şi frumuseţe fizică, atâta tot. Aceste calităţi aveau, desigur, un preţ, dar nu un preţ *infinit*. Situaţia era diferită în secolele precedente, când sexualitatea era legată în primul rând de reproducere. Pentru a menţine valoarea genetică a speciei, omenirea trebuia să ţină cont de criteriile de sănătate, forţă, tinereţe, vigoare fizică — frumuseţea fiind doar o sinteză practică a lor. Azi, situaţia se schimbase: frumuseţea îşi menţinea întreaga valoare, însă era o valoare negociabilă, narcisistă. Dacă sexualitatea trebuia să intre în sectorul bunurilor de schimb, cea mai bună soluţie era, firește, să se recurgă la ban, acest arbitru universal ce permitea deja o echivalare precisă a inteligenţei, a talentului, a competenţei tehnice, care făcuse deja posibilă o perfectă standardizare a opiniilor, gusturilor, modurilor de viaţă. Spre deosebire de aristocraţi, bogaţii nu pretindeau că sunt diferiţi de restul populaţiei, ci doar că sunt mai bogaţi. Având o esenţă abstractă, banul era o noţiune în care nu intra nici rasa, nici înfăţişarea fizică, nici vârsta, nici inteligenţa sau nobleţea — de fapt, nimic altceva decât banul. Strămoşii mei europeni au muncit din greu, timp de mai multe secole; au încercat să domine lumea, apoi s-o transforme, şi, într-o oarecare măsură, au izbutit. Au făcut-o din interes economic, din gust pentru muncă, dar şi pentru că au crezut în superioritatea civilizaţiei lor; au inventat visul, progresul, utopia, viitorul. De-a lungul secolului XX, această conştiinţă a unei misiuni civilizatoare s-a evaporat. Europenii, sau măcar unii dintre ei, continuă să muncească, uneori din greu, însă o fac din interes sau din ataşament nevrotic pentru muncă; conştiinţa naivă a dreptului lor natural de a conduce lumea şi de a determina istoria a dispărut. Consecinţă a atâtor eforturi, Europa rămânea un continent bogat; dar eu pierdusem calităţile de inteligenţă

şi perseverenţă pe care le manifestaseră strămoşii mei, era evident. European înstărit, puteam cumpăra la un preţ mic, din alte ţări, hrană, servicii şi femei; european decadent, conştient de moartea mea apropiată şi ajuns la un egoism deplin, nu vedeam niciun motiv ca să-mi refuz aceste avantaje. Totuşi, eram conştient că o asemenea situaţie nu mai putea dura, că oamenii ca mine erau incapabili să asigure supravieţuirea unei societăţi, sau pur şi simplu erau nedemni să trăiască. Aveau să se producă mutaţii, se produceau deja, dar nu simţeam că m-ar privi cu adevărat; aveam un singur scop real: să scap din acest balamuc cât mai repede. Luna noiembrie era rece, urâtă; în ultimul timp, nu prea mai citeam din Auguste Comte. Când Valerie lipsea, distracţia mea era să privesc pe fereastră mişcările norilor. După-amiezele, peste Gentilly se formau stoluri enorme de sturzi ce descriau în văzduh spirale şi planuri înclinate; eram tentat să le atribui un sens, să le interpretez ca vestirea unei apocalipse.

Într-o seară, ieşind de la birou, l-am întâlnit pe Lionel; nu-l mai văzusem de aproape un an, din Thailanda. Ciudat, totuşi, l-am recunoscut imediat. Eram puţin surprins că-mi făcuse o impresie atât de puternică; aproape că nu-mi aminteam să fi vorbit cu el.

Îi mergea bine, mi-a zis el. Pe ochiul drept avea un plasture mare, rotund: un accident de muncă, explodase ceva; dar îi mergea bine, fusese îngrijit, avea să-şi recupereze vederea în proporţie de cincizeci la sută. L-am invitat la un pahar, la o cafenea de lângă Palais Royal. Mă întrebam dacă, la o adică, i-aş recunoaşte pe Robert, pe Josiane, pe ceilalţi membri ai grupului; probabil că da. Era un gând destul de deprimant; memoria mea se umplea necontenit, cu informaţii aproape inutile. Eram, ca fiinţă umană, deosebit de competent în recunoaşterea şi stocarea de imagini ale altor oameni. *Nimic nu-i este mai util omului decât omul însuşi.* Motivul pentru care îl invitasem pe Lionel nu-mi era foarte clar; discuţia avea să lâncezească, era evident. Ca s-o lungesc puţin, l-am întrebat dacă avusese ocazia să se întoarcă în Thailanda. Nu, şi nu că n-ar fi vrut, însă voiajul, din păcate, costa cam scump. Mai revăzuse pe cineva din grup? Nu, pe nimeni. I-am spus atunci că o reîntâlnisem pe Valerie, poate îşi amintea de ea, că am ajuns chiar să trăim împreună. A părut fericit să afle vestea; fără îndoială, îi făcuserăm amândoi o impresie bună. El nu avea ocazia să călătorească prea mult, mi-a spus; iar concediul în Thailanda, în general, era printre cele mai frumoase amintiri ale lui. Începeam să fiu mişcat de simplitatea lui, de dorinţa lui naivă de fericire. Am avut atunci o pornire pe care chiar şi acum, când mă gândesc, sunt ispitit s-o numesc *bunătate*. În general, nu sunt bun, nu e una dintre trăsăturile mele de a caracter. Omul mă dezgustă, soarta celorlalţi îmi e indiferentă, nu-mi amintesc să fi simţit vreodată măcar un sentiment de *solidaritate.* Oricum, în seara aceea, i-am explicat lui Lionel că

Valerie lucra în turism, că firma ei se pregătea să deschidă un nou club la Krabi şi că-mi era uşor să-i obţin o săptămână de vacanţă cu o reducere de 50%. Evident, era o invenţie; dar mă hotărâsem deja să-i plătesc diferenţa. Poate că, într-o anumită măsură, încercam sa *fac pe interesantul;* cred însă că am simţit de asemenea dorinţa sinceră ca, măcar o săptămână din viaţa lui, Lionel să poată cunoaşte plăcerea cu tinerele prostituate thailandeze.

Când i-am povestit despre această întâlnire, Valerie m-a privit uşor intrigată; nu şi-l mai amintea deloc. Asta era, de fapt, problema lui Lionel: nu era băiat rău, dar nu avea nicio personalitate, era prea modest, prea umil, nu-ţi lăsa nicio amintire. „Bine… a spus ea, fie, dacă-ţi face plăcere; de altfel, nu va trebui să plătească nimic, tocmai voiam să-ţi spun că o să pot oferi câteva invitaţii pentru săptămâna de inaugurare, care va începe pe 1 ianuarie." A doua zi, i-am telefonat lui Lionel ca să-l anunţ că sejurul va fi gratuit; era prea mult pentru el, nu-i venea să creadă, şi chiar mi-a fost destul de greu să-l conving să accepte.

În aceeaşi zi, am primit vizita unei tinere artiste care a venit să-mi prezinte lucrările ei. O chema Sandra Heksjtovoian sau ceva de genul ăsta, un nume pe care oricum nu aveam să-l ţin minte; dacă aş fi fost impresarul ei, aş fi sfătuit-o să-şi spună Sandra Hallyday. Era foarte tânără, destul de banală, cu o faţă cam rotundă, cu părul ondulat şi scurt; purta un pantalon şi un tricou; terminase artele plastice la Caen. Lucra exclusiv cu trupul ei, mi-a explicat ea; am privit-o neliniştit în timp ce-şi deschidea servieta. Speram să nu scoată fotografii de chirurgie estetică sau ceva asemănător, mă cam săturasem de chestii dintr-astea. Dar nu, mi-a întins nişte cărţi poştale ilustrate făcute de ea, cu amprenta vulvei ei muiată în diferite culori. Am ales una turcoaz şi una mov; îmi părea rău că nu aveam să-i dau în schimb fotografii cu scula mea. Era drăguţ, dar, după câte ştiam, Yves Klein facuse lucruri similare acum mai bine de patruzeci de ani; avea să-mi fie greu să-i susţin dosarul. Da, sigur, a fost ea de acord, ăsta era doar un *exerciţiu de stil.* Apoi a scos dintr-un ambalaj de carton o piesă mai complexă, compusă din două roţi de mărimi inegale racordate cu un soi de curea de transmisie din cauciuc; dispozitivull putea fi rulat cu ajutorul unei manivele. Banda de cauciuc era acoperită cu mici protuberanţe, de o formă vag piramidală. Am învârtit manivela, am pus degetul pe banda în mişcare; se producea un soi de frecare, destul de plăcută.

— Sunt mulaje după clitorisul meu, mi-a explicat artista. Mi-am retras degetul ca ars.

— Am făcut fotografii cu un endoscop în momentul erecţiei, apoi am băgat totul în computer. Am reconstituit volumul cu un program 3D, am modelat totul în *ray-tracing,* apoi am trimis datele piesei la

fabrică.

Aveam impresia că insista cam mult pe consideraţiile tehnice. Am acţionat din nou manivela, mai curând maşinal.

— Îţi vine să atingi, nu-i aşa? a continuat ea cu satisfacţie. Mă gândisem s-o conectez la o rezistenţă, care să aprindă un bec. Ce credeţi?

În fapt, becul nu mi se părea o idee prea bună, dăuna simplităţii conceptului. Pentru o artistă contemporană, Sandra era o fată destul de simpatică; aproape că-mi venea s-o invit la o orgie, într-o seară, eram sigur că s-ar fi înţeles bine cu Valerie. Mi-am dat, totuşi, seama la timp că, în poziţia mea, asemenea invitaţie risca să fie considerată *hărţuire sexuală;* am privit dispozitivul descurajat.

— Ştiţi, i-am spus, eu mă ocup mai mult de partea contabilă a proiectelor. Pentru aspectele estetice, e mai bine să luaţi legătura cu domnişoara Durry.

I-am notat pe o carte de vizită numele şi numărul de telefon; Marie-Jeanne, în definitiv, putea fi competentă în materie de lindicuri. Fata a părut puţin descumpănită, totuşi mi-a întins o punguţă plină cu piramide din plastic.

— Vă ofer câteva mulaje, a spus ea, la fabrică îmi fac o grămadă.

I-am mulţumit, am însoţit-o până la uşă. Înainte de a ne despărţi, am întrebat-o dacă mulajele sunt în mărime naturală.

— Fireşte, mi-a spus ea, face parte din concept.

În aceeaşi seară, am examinat cu atenţie clitorisul lui Valerie. În fond, nu-l privisem niciodată cu o atenţie specială; când îl mângâiam sau lingeam era în funcţie de o schemă globală, memorasem poziţia, unghiurile, ritmul mişcărilor pe care trebuia să le fac; acum însă am examinat îndelung micul organ ce palpita sub ochii mei.

— Ce faci? m-a întrebat ea surprinsă, după cinci minute de contemplare.

— E un demers artistic… am spus, lingând-o uşor cu vârful limbii ca să-i calmez nerăbdarea.

Mulajul fetei nu avea, desigur, gust şi miros; altminteri, era o asemănare, indiscutabil. Isprăvind examinarea, i-am desfăcut vulva cu două degete, i-am lins clitorisul cu mişcări uşoare, precise. Aşteptarea îi sporise dorinţa? Sau mişcările mai precise şi mai atente? Nu ştiu, cert e că a juisat aproape imediat. În fond, mi-am spus, această Sandra era o artistă bunicică; opera ei te incita *să arunci o privire proaspătă peste lume.*

Încă de la începutul lui decembrie, a fost evident că „Aphrodite” avea să fie un mare succes, probabil un succes *istoric.* De regulă, noiembrie este luna cea mai dificilă în industria turismului. În octombrie mai sunt câteva plecări de sfârşit de sezon; în decembrie, perioada sărbătorilor de iarnă preia ştafeta; dar foarte puţini se

gândesc să plece în vacanţă în noiembrie, în afară de câţiva pensionari foarte informaţi şi rezistenţi. Or, primele rezultate sosite din toate cluburile erau excelente: formula cunoscuse un succes imediat, se putea vorbi chiar de îmbulzeală. În seara când au sosit primele cifre, am cinat cu Jean-Yves şi Valerie; mă priveau cu un aer aproape bizar, rezultatele depăşeau toate aşteptările lor: pentru noiembrie, pe ansamblu, coeficientul de ocupare al cluburilor depăşise 95%, indiferent de destinaţie.

— Da, sexul… am mormăit eu. Oamenii au nevoie de sex, asta e, dar nu îndrăznesc să recunoască.

Totul îndemna la reflecţie, chiar la tăcere; chelnerul a adus *antipasti.*

— Inaugurarea de la Krabi va fi grandioasă… a spus Jean-Yves. Mi-a telefonat Rembke, totul e rezervat de trei săptămâni. Ceea ce este şi mai bine e că în media nu apare nimic, niciun rând.

Un succes discret, masiv şi totodată confidenţial. Exact ce doream.

Jean-Yves se hotărâse în sfârşit să închirieze un mic apartament şi s-o părăsească pe Audrey; nu se putea muta mai devreme de 1 ianuarie, dar îi mergea mai bine, oricum îl simţeam mai relaxat. Era relativ tânăr, frumos şi bogat: îmi dădeam seama cu un pic de spaimă că toate astea nu-ţi fac neapărat viaţa mai uşoară; dar cel puţin trezesc dorinţa celorlalţi. Tot nu izbuteam să-i înţeleg ambiţia, îndârjirea de a face carieră. N-o făcea pentru bani, nu cred: plătea impozite mari, iar luxul nu-l atrăgea. N-o făcea nici din devotament pentru firmă, nici, mai general, din altruism: cu greu puteai considera dezvoltarea turismului mondial o cauză nobilă. Ambiţia lui exista prin ea însăşi, nu putea fi redusă la nicio altă cauză: era poate asimilabilă cu dorinţa de a construi ceva, mai mult decât cu dorinţa de putere sau cu spiritul de competiţie — nu-l auzisem niciodată vorbind despre cariera foştilor săi colegi de studii comerciale, cred că nici nu-i păsa de ei. Pe scurt, era vorba de o motivaţie respectabilă, aceeaşi care explica dezvoltarea civilizaţiei umane în general. Gratificaţia socială ce i se acorda consta într-un salariu foarte mare; în alte regimuri, ar fi putut primi un titlu de nobleţe, sau privilegii ca acelea rezervate *nomenklaturii;* nu cred că asta ar fi schimbat mare lucru. În realitate, Jean-Yves muncea pentru că-i plăcea munca: era, în acelaşi timp, misterios şi limpede.

Pe 15 decembrie, cu două săptămâni înainte de inaugurare, Jean-Yves a primit un telefon îngrijorat de la TUI. Un turist german fusese răpit, împreună cu tânăra thailandeză care-l însoţea; incidentul avusese loc la Hat Yai, în extremitatea sudică a ţării. Poliţia locală primise un mesaj confuz, scris într-o engleză stricată, care nu formula nicio revendicare — dar anunţa că cei doi tineri vor fi executaţi pentru încălcarea legii islamice. Într-adevăr, în zona de frontieră cu Malaiezia, activitatea unor mişcări islamiste susţinute de Libia se intensificase de câteva luni; era însă prima oară când atacau persoane.

Pe 18 decembrie, cadavrele goale şi mutilate ale tinerilor au fost aruncate dintr-o camionetă în mijlocul pieţei centrale a oraşului. Fata fusese lapidată, cu o înverşunare şi o violenţă extremă; pielea plesnise peste tot, trupul era un terci de carne greu de recunoscut. Germanul avea gâtul tăiat şi fusese castrat, organele sexuale îi erau îndesate în gură. De data asta, toate presa germană a preluat informaţia, chiar şi în Franţa au apărut câteva articole scurte. Ziarele au hotărât să nu publice fotografiile victimelor, care însă au apărut rapid pe site-urile de Intemet obişnuite. Jean-Yves telefona zilnic la TUI: deocamdată, situaţia nu era alarmantă; erau puţine anulări, oamenii nu renunţau la proiectele lor de vacanţă. Primul ministru thailandez făcea declaraţii liniştitoare: pesemne era vorba de o acţiune izolată, toate mişcările teroriste cunoscute condamnaseră răpirea şi asasinatul.

Totuşi, încă de la sosirea noastră la Bangkok, am simţit o anumită tensiune, mai ales în cartierul Sukhumvit, unde locuiau cei mai mulţi turişti originari din Orientul Apropiat. Veneau mai ales din Turcia sau Egipt, uneori şi din ţări musulmane mai dure, ca Arabia Saudită sau Pakistan. Când mergeau prin mulţime, simţeam că sunt urmăriţi de priviri duşmănoase. La intrarea în câteva baruri de strip-tease, am văzut anunţuri: *„No MUSLIM HERE[37];* mai explicit, proprietarul unui bar din Patpong caligrafiase mesajul următor: „We *respect your Muslim faith: we don't want you to drink whisky and enjoy Thai girls"[38]*.

Sărmanii, nu aveau, totuşi, nicio vină, dar era clar că în caz de atentat aveau să fie primii vizaţi. În timpul primei vizite pe care o făcusem în Thailanda fusesem surprins de prezenţa turiştilor din ţările arabe; de fapt, veneau din exact aceleaşi motive ca şi occidentalii, cu diferenţa că se dedau la desfrâu cu şi mai mult entuziasm. Adesea, în barurile din hoteluri, îi vedeai cu un whisky în faţă încă de la zece dimineaţa; tot ei deschideau saloanele de masaj. Rupând-o clar cu legea islamică, şi probabil simţindu-se vinovaţi, erau în general politicoşi şi drăguţi.

Bangkok era la fel de poluat, de zgomotos, de irespirabil; l-am revăzut totuşi cu aceeaşi plăcere. Jean-Yves avea întâlniri cu nişte bancheri, sau poate la un minister, în fine, nu mă interesa prea mult. După două zile, ne-a spus că discuţiile fuseseră fructuoase: autorităţile erau foarte cooperante, dispuse să facă orice ca să atragă investiţiile occidentale. De câţiva ani, Thailanda se zbătea să iasă din criză, bursa şi moneda erau la pământ, datoria publică atingea 70% din produsul intern brut. „Sunt într-un rahat atât de mare, că nici măcar corupţi nu mai sunt… ne-a spus Jean-Yves. A trebuit să-i ung puţin, dar foarte puţin, incomparabil cu ce era acum cinci ani."

În dimineaţa de 31 decembrie, am luat avionul pentru Krabi.

Coborând din microbuz, l-am întâlnit pe Lionel, care sosise în ajun. Era încântat, mi-a spus el, absolut încântat; cu greu am reuşit să opresc potopul de mulţumiri. Ajungând în faţa bungaloului meu, am fost şi eu impresionat de frumuseţea peisajului. Plaja era imensă, imaculată, nisipul fin ca o pulbere. Pe câţiva zeci de metri, oceanul trecea de la azuriu la turcoaz, de la turcoaz la smarald. Stânci uriaşe de calcar, acoperite cu păduri de un verde intens, ieşeau din valuri până în zare, se pierdeau în lumină şi spaţiu, dând golfului o profunzime ireală, cosmică.

— Aici s-a filmat *Plaja*? m-a întrebat Valerie.

— Nu, cred că la Koh Phi Phi; dar nu am văzut filmul.

După părerea ei, nu pierdusem mare lucru; în afară de peisaje, era total lipsit de interes. Îmi aminteam vag cartea, ce aducea în scenă nişte *backpackers* în căutarea unei insule virgine; singurul lor indiciu era o hartă desenată de un drumeţ bătrân înainte de a se sinucide într-un hotel sordid din Khao Sen Road. Mai întâi mergeau la Koh Samui: era mult prea turistic; de acolo ajungeau pe o insulă vecină, dar şi acolo era prea multă lume pentru ei. În fine, plătind un marinar, ajungeau pe insula lor — o rezervaţie naturală, deci, în principiu, inaccesibilă. Acolo începeau necazurile. Primele capitole ilustrau perfect blestemul turistului, pornit într-o căutare pasionată de locuri „neturistice" pe care chiar prezenţa lui le întinează, împingându-l astfel mereu mai departe, într-un proiect care, pe măsură ce se împlineşte, devine tot mai van. Această situaţie disperată, asemănătoare cu cea a omului care încearcă să fugă de umbra lui, era bine cunoscută de profesioniştii turismului, mi-a spus Valerie: în termeni sociologici, era numit paradoxul *double bind*[39].

În orice caz, turiştii care optaseră pentru Eldorador „Aphrodite" din Krabi nu păreau să fugă de paradoxul *double bind:* deşi plaja era imensă, se adunaseră aproape toţi într-un loc. Din cât putusem vedea, păreau să corespundă genului de clientelă aşteptat: mulţi germani, mai ales cadre superioare sau profesiuni liberale. Valerie avea cifre exacte: 80% germani, 10% italieni, 5% spanioli şi 5% francezi. Surpriza era că veniseră multe cupluri. Păreau să fie *cupluri libertine,* la fel de bine ai fi putut să-i întâlneşti la Cap d'Agde: majoritatea femeilor aveau sânii siliconaţi, multe purtau lănţişoare de aur în jurul taliei sau la gleznă. Am mai remarcat că aproape toţi se scăldau goi. Asta îmi dădea încredere: cu oameni ca ăştia nu ai niciodată probleme. Spre deosebire de locurile preferate de „drumeţi", un loc destinat eşanjiştilor — cu atât mai preţuit cu cât este mai frecventat — e prin esenţă neparadoxal. Într-o lume în care luxul extrem e să-ţi oferi mijloace de a-i evita pe ceilalţi, sociabilitatea bonomă a burghezilor eşanjişti germani constituie o formă de subversiune foarte subtilă, i-am spus lui Valerie în timp ce-şi scotea costumul de baie. M-

am dezbrăcat la rândul meu, am fost puţin jenat constatând că mi se sculase şi m-am lungit pe burtă lângă ea. Valerie şi-a desfăcut calm coapsele, expunându-şi sexul la soare. La câţiva metri în dreapta era un grup de nemţoaice, păreau să discute despre un articol din *Spiegel*. Una dintre ele avea sexul epilat, i se vedea clar fanta fină şi netedă. „îmi place genul ăsta de fantă… mi-a spus Valerie în şoaptă, îţi vine să-ţi plimbi degetul pe ea.” Şi mie îmi plăcea; dar în stânga era un cuplu de spanioli, iar femeia avea o tufă pubiană deasă, creaţă şi neagră; şi asta îmi plăcea. Când s-a întins, i-am privit labiile mari şi cărnoase. Era tânără, nu avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani, dar avea sânii grei, cu areole mari şi proeminente. „Întoarce-te pe spate…” mi-a şoptit Valerie la ureche. Am ascultat-o închizând ochii, ca şi cum, nevăzând nimic, gestul meu devenea mai puţin impudic. Simţeam cum penisul se ridică, cum glandul iese din capişonul lui protector. După un minut am încetat să gândesc, m-am concentrat asupra senzaţiei; căldura soarelui pe mucoase era extrem de plăcută. N-am deschis ochii nici când am simţit un firicel de ulei de plajă curgându-mi pe piept, apoi pe pântece. Degetele lui Valerie se mişcau cu atingeri uşoare şi rapide. Mirosul de nucă de cocos umplea aerul. Când a început să-mi toarne ulei de cocos pe sex, i-am aruncat o privire rapidă: îngenunchease lângă mine, cu faţa la spaniolă, care se ridicase în coate ca să ne privească. Mi-am lăsat capul pe spate, privind ţintă la cer. Mi-a pus o mână pe testicule, mi-a vârât degetul mare în anus; cu cealaltă mână, continua să mă masturbeze. Întorcând capul spre stânga, am văzut că spaniola începuse să-şi masturbeze şi ea partenerul; am privit iar cerul. Auzind paşi ce se apropiau pe nisip, am închis din nou ochii. Mai întâi am auzit un sărut, apoi şuşoteli. Nu mai ştiam câte mâini sau degete îmi apucau şi îmi mângâiau sexul; valurile făceau un zgomot molcom.

După plajă, ne-am dus să vedem centrul de distracţii; se însera, firmele multicolore ale barurilor se aprindeau rând pe rând. Erau vreo duzină, în jurul unei pieţe rotunde; în mijloc era un imens salon de masaj. În faţa intrării l-am întâlnit pe Jean-Yves; îl conducea o fată îmbrăcată cu o rochie lungă, cu sânii mari, cu pielea de culoare deschisă, ce semăna mai curând cu o chinezoaică.

— Cum e înăuntru? l-a întrebat Valerie.

— Uluitor: cam kitsch, dar foarte luxos. Cu fântâni arteziene, cascade, plante tropicale; au pus până şi statui de zeiţe greceşti.

Ne-am aşezat pe o canapea adâncă, aurie, apoi am ales două fete. Masajul a fost foarte plăcut, apa caldă şi săpunul lichid ştergeau de pe piele urmele de ulei. Fetele ne săpuneau cu mişcări delicate, servindu-se de sâni, de fese, de coapse: foarte repede, Valerie a început să geamă. Mă minunam, încă o dată, de bogăţia zonelor erogene ale femeii.

După ce ne-am uscat, ne-am lungit pe un pat mare, rotund, înconjurat de oglinzi. O fată a lins-o pe Valerie, care a ajuns rapid la orgasm; eram în genunchi deasupra obrazului ei, cealaltă fată îmi mângâia testiculele şi mi-o sugea. Când a simţit că sunt gata să juisez, Valerie le-a facut semn fetelor să se apropie mai mult; în timp ce prima îmi lingea testiculele, cealaltă o săruta pe gură pe Valerie; am ejaculat pe buzele lor întredeschise.

Invitaţii din seara revelionului erau în special thailandezi, mai mult sau mai puţin legaţi de industria turistică locală. Nu venise niciun şef de la Aurore; nici patronul de la TUI nu putuse veni, dar delegase un subaltern care părea încântat de chilipir. Bufetul era delicios, cu mâncare thailandeză şi chinezească: mici pateuri crocante, condimentate cu busuioc şi lămâiţă, clătite, crevete cu cuny şi lapte de cocos, sote de orez cu nuci de caju *şi* migdale, raţă lăcuită incredibil de fragedă şi savuroasă. Vinurile erau franţuzeşti. Am pălăvrăgit câteva minute cu Lionel, părea topit de fericire. Era însoţit de Kim, o fată superbă originară din Chiang Mai. O întâlnise în prima seară într-un bar *topless,* de atunci erau împreună; Lionel o sorbea din ochi. Înţelegeam foarte bine ce-l putea seduce pe băiatul ăsta cam grosolan la fata aceea delicată, de o fineţe aproape ireală; n-ar fi putut găsi o asemenea fată în Franţa. Prostituatele thailandeze erau o binecuvântare, mi-am zis, un dar al cerului, şi nu exageram. Kim vorbea puţin franţuzeşte. A fost şi la Paris, se minuna Lionel; sora ei era măritată cu un francez.

— Da? am întrebat eu. Şi cu ce se ocupă?

— E doctor… Lionel s-a posomorât. Evident, cu mine nu ar avea acelaşi stil de viaţă.

— În schimb, tu ai o slujbă sigură… am făcut eu cu optimism. Toţi thailandezii visează să devină funcţionari.

M-a privit nu prea convins. Era însă adevărat, funcţia publică îi fascinează pe thailandezi. E drept că în Thailanda funcţionarii sunt corupţi; au o slujbă sigură, iar pe deasupra sunt şi bogaţi. Asta e, unii pot avea totul.

— Ei bine, îţi urez noapte bună… i-am spus îndreptându-mă către bar.

— Îţi mulţumesc… a spus el roşind. Nu ştiu ce-mi venise, în clipa aceea, să fac pe *omul care ştie ce-i viaţa;* hotărât lucru, îmbătrâneam. Aveam totuşi îndoieli în privinţa fetei: thailandezele din nord sunt în general foarte frumoase, dar sunt prea conştiente de frumuseţea lor şi de avantajul economic hotărâtor pe care-l oferă aceasta. Se admiră tot timpul în oglindă şi astfel devin nişte fiinţe năzuroase şi inutile. Pe de altă parte, spre deosebire de o occidentală, Kim nu era în măsură să-şi dea seama că Lionel era un *fazan.* Principalele criterii ale frumuseţii fizice sunt tinereţea, absenţa handicapului şi conformitatea generală la

normele speciei; evident, ele sunt universale. Criteriile anexe, imprecise şi relative, erau, pentru o fată aparţinând unei culturi diferite, mult mai greu de apreciat. Pentru Lionel, exotismul era o alegere bună, probabil singura. În fine, făcusem totul ca să-l ajut.

Cu paharul de Saint-Estfephe în mână, m-am aşezat pe o bancă să privesc stelele. Anul 2002 avea să marcheze, printre altele, intrarea Franţei în uniunea monetară europeană; aveau să urmeze Campionatul Mondial de fotbal, alegerile prezidenţiale, diverse evenimente mediatice importante. Stâncile marine erau luminate de lună; ştiam că la miezul nopţii va fi un foc de artificii. Câteva minute mai târziu, Valerie a venit lângă mine. Am îmbrăţişat-o, mi-am lăsat capul pe umărul ei; îi distingeam cu greu trăsăturile, dar îi recunoşteam mirosul, pielea. Când a explodat prima salvă de artificii, am văzut că purta aceeaşi rochie verde, puţin transparentă, pe care o purtase cu un an în unnă la revelionul de la Koh Phi Phi; în clipa în care mă săruta, am simţit o emoţie stranie, ceva ca o răsturnare a ordinii lumii. Ciudat, fără s-o fi meritat, mi se dăduse o a doua şansă. Se întâmplă foarte rar, în viaţă, să ai a doua şansă; e contrar tuturor legilor. Am strâns-o în braţe violent, cuprins de o subită dorinţă de a plânge.

Dacă iubirea nu poate fi mai presus de toate, cum ar putea spiritul să fie? Orice supremaţie practică aparţine activităţii.

Auguste Comte

Şalupa luneca pe imensitatea turcoaz, şi mă simţeam eliberat de grija gesturilor mele. Plecasem devreme, în direcţia insulei Koh Maya, pe lângă recife de corali şi stânci imense de calcar. Unele aveau formă de inel, se putea intra în laguna din centru printr-un canal îngust săpat în rocă. În interiorul insuliţelor apa era neclintită, de un verde smarald. Pilotul a oprit motorul. Valerie mă privea, eram tăcuţi, nu făceam un gest; clipele curgeau într-o linişte absolută.

Ne-a lăsat pe insula Koh Maya, într-un golf protejat de pereţi din piatră înalţi. Plaja se întindea la poalele falezei, îngustă şi arcuită, pe vreo sută de metri. Soarele era sus, era ora unsprezece. Pilotul a pornit motorul şi a plecat spre Krabi; avea să revină la sfârşitul după-amiezei. După ce a ieşit din golf, zgomotul motorului s-a stins.

În afara actului sexual, sunt puţine clipe în viaţă când trupul exultă de simpla bucurie de a trăi, când se umple de bucurie prin simplul fapt al prezenţei sale în lume; ziua de ianuarie a fost plină de asemenea clipe. Păstrez doar amintirea acelei plenitudini, nimic altceva. Probabil că am înotat, ne-am încălzit la soare şi am facut dragoste. Nu cred să fi vorbit ori să ne fi plimbat pe insulă. Îmi amintesc mirosul pe care-l avea Valerie, gustul sării ce i se usca pe

sex; îmi amintesc că am adormit în ea, şi că am fost trezit de contracţiile vaginului ei.

Şalupa a venit să ne ia la ora cinci. Pe terasa hotelului, care domina golful, am băut un Campari, iar Valerie un Mai Thai. Stâncile de calcar păreau aproape negre în lumina portocalie. Ultimii înotători se întorceau la hotel, cu un prosop în mână. La câţiva metri de ţărm, în apa călduţă, un cuplu făcea dragoste. Razele soarelui în asfinţit poleiau acoperişul aurit al unei pagode. În atmosfera molcomă, un clopot a răsunat de câteva ori. După un obicei budist, când faci o faptă bună sau meritorie trebuie să onorezi fapta trăgând clopotul unui templu; iată o religie fericită, mi-am spus, aceea în care mărturia omenească a unei binefaceri face să răsune văzduhul.

— Michel… a spus Valerie după un lung răstimp de tăcere, privindu-mă în ochi. Aş vrea să rămân aici.

— Ce vrei să spui?

— Să rămân aici, definitiv. M-am gândit în după-amiaza asta, la întoarcere: este posibil. E suficient să fiu numită responsabilă de club. Am diploma şi pregătirea necesare.

Am privit-o fără să răspund; şi-a pus mâna peste a mea.

— Însă ar trebui să accepţi să renunţi la munca ta. Ai fi dispus?

— Da.

Cred că am răspuns în mai puţin de o secundă, fără umbră de ezitare; a fost cea mai uşoară hotărâre pe care-am luat-o vreodată.

L-am zărit atunci pe Jean-Yves care ieşea din salonul de masaj. Valerie i-a făcut semn, el a venit la masa noastră; Valerie i-a vorbit imediat despre intenţia ei.

— Păi… a spus el ezitând, cred că se poate. Evident, şefii de la Aurore vor fi puţin surprinşi, pentru că ceri o retrogradare. Salariul ţi se va reduce la jumătate; altfel nu e posibil, trebuie să fii plătită ca toţi ceilalţi.

— Ştiu, a spus ea. Puţin îmi pasă.

A privit-o iarăşi surprins, clătinând din cap.

— Dacă e opţiunea ta… a făcut el, dacă asta vrei… Şi la urma urmei, eu conduc reţeaua Eldorador, a spus el de parcă abia atunci devenea conştient de asta; am dreptul să numesc şefii de club.

— Deci o să fii de acord?

— Da… Da, nu pot să te opresc.

Este o senzaţie stranie — să simţi cum viaţa ţi se schimbă total; e suficient să stai pe loc, să nu faci nimic, să percepi senzaţia de schimbare. Tot timpul mesei am rămas tăcut, gânditor; până la urmă, Valerie s-a îngrijorat.

— Eşti sigur că vrei să rămâi? a întrebat ea. Eşti sigur că n-o să-ţi pară rău după Franţa?

— Nu, n-o să regret nimic.

— Aici nu există distracţii, nici viaţă culturală. Da, ştiam; în măsura în care am avut ocazia să meditez la ea, cultura mi se părea o compensaţie necesară pentru nefericirea vieţilor noastre. S-ar fi putut imagina, poate, o altfel de cultură, care să ţină de sărbătoare şi de lirism, care să înflorească într-o stare de fericire; dar nu eram sigur că era posibilă, mi se părea o speculaţie prea teoretică, ce nu mai putea conta cu adevărat pentru mine.

— Se poate prinde TV5… am spus cu indiferenţă.

Valerie a surâs; TV5 se număra printre cele mai proaste posturi de televiziune din lume, era notoriu.

— Eşti sigur ca *n-o* să te plictiseşti? a insistat ea.

În viaţa mea, cunoscusem suferinţa, opresiunea, spaima; însă nu ştiusem ce e plictiseala. Eterna, imbecila repetare a aceluiaşi lucru nu mă deranja. Fireşte, nu aveam iluzia că aş putea ajunge până acolo; ştiam că nefericirea e rezistentă, ingenioasă, tenace; chiar şi aşa, era o perspectivă ce nu-mi inspira nici cea mai mică nelinişte. Copil fiind, puteam rămâne ore în şir să număr firele de trifoi de pe o pajişte: niciodată, în ani de căutări, nu găsisem un trifoi cu patru foi; dar nu simţeam nicio dezamăgire, nicio amărăciune; la drept vorbind, la fel de bine aş fi putut să număr firele de iarbă: toate acele fire de trifoi, cu trei frunze, mi se păreau pururi identice, pururea minunate. Într-o zi, la vârsta de doisprezece ani, m-am căţărat în vârful unui stâlp electric, pe munte. În timpul ascensiunii nu privisem în jos. Dar sus, pe platformă, mi s-a părut complicat şi periculos să cobor. Lanţurile de munţi se întindeau cât vedeai cu ochii, acoperite de zăpezi eterne. Cel mai simplu ar fi fost să rămân pe loc — ori să sar. Mă reţinuse, *in extremis,* gândul că m-aş fi zdrobit de stânci; altminteri, cred că aş fi putut să ma bucur la nesfirşit de zborul meu.

A doua zi l-am cunoscut pe Andreas, un neamţ care se stabilise de vreo zece ani în regiune. Era traducător, mi-a explicat el, aşa că putea lucra pe cont propriu; se ducea în Germania o dată pe an, la târgul de carte de la Frankfurt; ţinea legătura cu editorii prin Internet. Avusese şansa de a traduce mai multe *bestseller-uri* americane, printre care şi *Firma,* ceea ce-i aducea venituri suficiente; iar viaţa nu era scumpă aici. Până acum, aproape nu existase turism, era surprins să-şi vadă compatrioţii debarcând dintr-o dată; noua situaţie nu-l entuziasma, dar nici nu-i displăcea prea tare. De fapt, legăturile lui cu Germania se subţiaseră mult, chiar dacă meseria îl obliga să practice limba. Se însurase cu o thailandeză cunoscută într-un salon de masaj, iar acum aveau doi copii. —E uşor… aici… să ai copii? l-am întrebat. Aveam impresia că pun o întrebare indecentă, ca şi cum aş fi întrebat dacă e simplu să cumperi un câine. La drept vorbind, copiii mici mi-au provocat întotdeauna o anumită silă; din câte-i ştiam, erau nişte mici

monştri urâţi, care făceau pe ei şi scoteau urlete insuportabile; gândul de a avea un copil nu-mi trecuse niciodată prin minte. Dar ştiam că majoritatea cuplurilor *o fac;* nu ştiam dacă erau mulţumiţi, oricum nu îndrăzneau să se plângă. În fond, mi-am zis privind în jur satul de vacanţă, într-un spaţiu larg ca acesta, poate că n-ar fi fost greu: copilul s-ar fi plimbat printre bungalouri, s-ar fi jucat cu bucăţele de lemn şi aşa mai departe.

Da, era foarte uşor să ai copii aici, a confirmat Andreas; la Krabi există o şcoală, se poate merge chiar şi pe jos. Iar copiii thailandezi sunt foarte diferiţi de cei europeni, mult mai puţin violenţi şi năzuroşi. Pentru părinţi au un respect vecin cu veneraţia, iar asta în chip firesc, face parte din cultura lor. Când îi făcea o vizită soră-sii, la Dusseldorf, era de-a dreptul îngrozit de nepoţii lui.

Eram doar pe jumătate convins de ce-mi spunea; ca să mă liniştesc, mi-am spus că Valerie nu avea decât douăzeci şi opt de ani, în general pe femei le apucă pe la treizeci şi cinci; în fine, dacă trebuia, da, am fi făcut un copil: ştiam că o să-i vină ideea, era inevitabil. La urma urmei, un copil e ca un mic animal, cu porniri spre cruzime, e drept; ca o maimuţică, să zicem. Puteau fi şi unele avantaje, mi-am spus, eventual aş fi putut să-l învăţ să joace *Mille Bornes.* Aveam o pasiune pentru *Mille Bornes,* pasiune în general nesatisfăcută; cui aş fi putut să-i propun o partidă? Colegilor mei de serviciu? Nici vorbă; şi nici artiştilor care veneau să-mi prezinte dosare. Lui Andreas, poate? L-am măsurat rapid cu privirea: nu, nu părea genul lui. Altminteri, părea serios, inteligent; era o relaţie ce merita cultivată.

— Vă gândiţi să rămâneţi… definitiv? m-a întrebat el.

Da, definitiv.

— E bine să fii hotărât, a răspuns el clătinând din cap. E foarte greu, după aceea, să mai părăseşti Thailanda; dacă ar trebui s-o fac acum, ştiu că mi-ar fi cumplit de greu să mă readaptez.

Zilele au trecut cu o repeziciune înfricoşătoare; trebuia să plecăm pe 5 ianuarie. În seara dinaintea plecării, ne-am întâlnit cu Jean-Yves la restaurant. Lionel refuzase invitaţia; se ducea la bar s-o vadă pe Kim.

— Îmi place s-o văd dansând aproape goală în faţa bărbaţilor… ştiind că după aceea va fi doar a mea, ne-a spus el.

Jean-Yves l-a privit îndepărtându-se.

— Face progrese băiatul de la gaz… a comentat el sarcastic. Descoperă perversiunea.

— Nu-ţi bate joc de el… a protestat Valerie. Până la urmă, înţeleg ce găseşti la el, a spus ea întorcându-se către mine. Te înduioşează. Oricum, sunt sigură că petrece o vacanţă grozavă.

Se însera; în satele din jurul golfului se aprindeau luminile. O ultimă rază de soare lumina acoperişul aurit al unei pagode. De când Valerie

îi vorbise despre hotărârea ei, Jean-Yves nu revenise asupra subiectului. Aştepta s-o facă acum; a comandat o sticlă de vin.

— O să-mi lipseşti… a spus el. N-o să mai fie la fel. Am muncit împreună mai mult de cinci ani. A fost bine, ne-am împăcat perfect. Oricum, fără tine n-aş fi izbutit.

Jean-Yves vorbea din ce în ce mai încet, ca pentru sine; se făcuse noapte.

— Acum, a continuat el, putem să dezvoltăm formula. Brazilia e foarte potrivită. Apoi, m-am gândit din nou la Kenya: ideal ar fi să deschidem alt club în interiorul ţării, pentru safari, iar clubul de plajă să-l trecem pe formula „Aphrodite". Altă posibilitate imediată e Vietnamul.

— Nu te temi de concurenţă? am întrebat eu.

— Nu există niciun risc. Operatorii de turism americani nu vor îndrăzni să se lanseze într-o asemenea afacere, curentul puritan e prea puternic în Statele Unite. Mă temeam puţin de reacţiile presei franceze; dar până acum nu s-a întâmplat nimic. De altfel, cei mai mulţi clienţi sunt străini; în Germania şi în Italia, subiectele de genul ăsta nu stârnesc atâtea pasiuni.

— O să ajungi primul proxenet al lumii…

— Proxenet nu, a protestat el. Nu luăm absolut nimic din câştigul fetelor; le lăsăm să muncească, asta e tot.

— Şi apoi, lucrurile sunt separate, a intervenit Valerie; fetele nu fac parte din personalul hotelului.

— Mă rog, da… a spus Jean-Yves cu o ezitare. Aici sunt separate; dar am auzit că la Santo Domingo cameristele nu se dau în lături s-o facă.

— Nu le obhgă nimeni.

— Asta, da, e foarte adevărat.

— Bine… Valerie a făcut un gest conciliant. Nu-i lua în seamă pe bigoţi. Tu eşti şeful, tu organizezi structura, cu resursele de la Aurore, şi cu asta, basta.

Chelnerul a adus o supă cu lămâiţă. La mesele vecine erau nemţi şi italieni însoţiţi de fete thailandeze, câteva cupluri germane — cu sau fără însoţitori. Convieţuiau cu toţii politicos, aparent fără probleme, într-o ambianţă generală marcată de plăcere; funcţia de şef de club promitea să fie destul de uşoară.

— Aşadar, veţi rămâne aici… a continuat Jean-Yves; hotărât lucru, îi venea greu să creadă. E surprinzător. În fine, într-un fel, te înţeleg, dar… mă surprinde că cineva renunţă să câştige mai mulţi bani.

— Mai mulţi bani — şi ce să fac cu ei? a articulat foarte clar Valerie. Să-mi cumpăr poşete Prada? Să plec în week-end la Budapesta? Să mănânc trufe albe? Am câştigat o mulţime de bani, şi nici nu-mi mai amintesc ce-am făcut cu ei: da, probabil că i-am cheltuit pe tâmpenii

dintr-astea. Tu ştii ce faci cu banii pe care-i câştigi?

— Păi… Jean-Yves a rămas pe gânduri. Cred că până acum îi cheltuia mai mult Audrey.

— Audrey e o tâmpită, a replicat dur Valerie. Slavă Domnului, divorţezi. E hotărârea cea mai inteligentă pe care-ai luat-o vreodată.

— Aşa-i, în fond, e o tâmpită… a răspuns el spontan.

A surâs, a ezitat un moment.

— Eşti o fată ciudată, Valerie.

— Nu eu sunt ciudată, ciudată e lumea din jurul meu. Chiar mori să-ţi cumperi un Ferrari? Sau o casă de vacanţă la Deauville — care oricum va fi călcată de hoţi? Să munceşti nouăzeci de ore pe săptămână până la şaizeci de ani? Să plăteşti jumătate din salariu pe impozite ce vor finanţa operaţiuni militare în Kosovo sau planuri de reabilitare a cartierelor periculoase? Ne simţim bine aici; ai tot ce-ţi trebuie ca să trăieşti. Tot ce-ţi poate oferi în plus Occidentul *sunt produsele de marcă.* Dacă tu crezi în produsele de marcă, atunci poţi să rămâi în Occident; dacă nu, găseşti în Thailanda contrafaceri a-ntâia.

— E ciudat; ai muncit atâţia ani în lumea occidentală fără să crezi în valorile ei.

— Sunt un animal de pradă, a răspuns ea calm. Un mic animal de pradă, drăguţ — nu am nevoi prea mari; dacă am muncit până acum, am făcut-o doar pentru bani; acum însă vreau să încep să trăiesc. Dar nu-i pot înţelege pe ceilalţi, pe tine, bunăoară: ce te opreşte să vii să trăieşti aici? Ai putea foarte bine să te însori cu o thailandeză: sunt frumoase, blânde, foarte bune la pat. Unele ştiu şi un pic de franceză.

— Ei bine… Jean-Yves a ezitat din nou. Deocamdată, prefer să schimb fetele în fiecare seară.

— O să-ţi treacă. Oricum, chiar şi însurat, ce te împiedică să mergi la saloanele de masaj? Doar pentru asta sunt făcute.

— Da, ştiu. Cred… În fond, cred că întotdeauna mi-a fost greu să iau hotărârile importante din viaţa mea.

Puţin stingherit de această mărturisire, s-a întors către mine:

— Dar tu, Michel, tu ce-o să faci aici? Răspunsul cel mai apropiat de realitate ar fi fost ceva de genul: „Nimic”; dar unui ins activ e greu să-i explici asemenea lucruri.

— Bucătărie… a răspuns Valerie în locul meu. M-am întors spre ea, surprins.

— Da, da, a insistat ea, am observat că te apucă uneori, ai veleităţi în domeniul ăsta. E foarte bine, mie tot nu-mi place să gătesc; sunt sigură c-o să fii un bucătar excelent.

Am gustat din puiul cu curry şi ardei iute; într-adevăr, se putea încerca o combinaţie cu mango. Jean-Yves clătina din cap gânditor. Am privit-o pe Valerie: era un prădător reuşit, mai inteligent şi mai hotărât decât mine; şi mă alesese ca să împărţim vizuina. Se poate

presupune că societăţile au la bază, dacă nu o voinţă comună, cel puţin un consens — pe care, în democraţiile occidentale, unii editorialişti cu poziţii politice categorice îl numesc uneori *consens moale*. Fiind eu însumi un temperament destul de *moale,* nu făcusem nimic ca să stric acest consens; ideea de voinţă comună mi se părea mai puţin evidentă. După Immanuel Kant, demnitatea umană constă în a accepta să ne supunem unor legi doar în măsura în care ne putem considera noi înşine legislatori; o fantezie atât de bizară nu-mi trecuse niciodată prin cap. Nu numai că nu votam, dar nici nu considerasem vreodată alegerile mai mult decât nişte excelente show-uri televizate, în care actorii mei preferaţi erau, la drept vorbind, politologii; Jerome Jaffre, în special, mă încânta. Meseria de om politic mi se părea grea, specializată, epuizantă; acceptam bucuros să-mi deleg puterile, neînsemnate de altfel. În tinereţe cunoscusem feluriţi *militanţi,* care credeau necesar să îndrepte societatea în cutare sau cutare direcţie; nu aveam pentru ei nici simpatie, nici respect — învăţasem chiar, puţin câte puţin, să mă feresc de ei: felul lor de a se interesa de cauze generale, de a considera evoluţia societăţii o problemă a lor personală avea ceva dubios. Ce aveam, personal, să-i reproşez Occidentului? Nu mare lucru, dar nici nu aveam pentru el un ataşament special (şi înţelegeam din ce în ce mai puţin cum poţi să fii ataşat de o idee, de o ţară, în general de altceva decât o persoană). În Occident viaţa era scumpă, era frig, prostituţia era de proastă calitate. Fumatul în locurile publice era interzis, era aproape imposibil să cumperi medicamente şi droguri; munceai enorm, erau maşini şi zgomot, securitatea locurilor publice era precară. Pe scurt, o grămadă de neajunsuri. Am înţeles deodată, cu jenă, că socotisem societatea în care trăiam un mediu natural — să zicem o savană, sau o junglă — la ale cărei legi ar fi trebuit să mă adaptez. Ideea că aş fi solidar cu acest mediu nu-mi trecuse niciodată prin cap; era ca o atrofie, ca o absenţă. Putea supravieţui societatea cu indivizi de soiul meu? Nu era sigur; eu însă puteam supravieţui cu o femeie, mă puteam ataşa de ea, puteam încerca s-o fac fericită. În clipa în care aruncam, din nou, o privire recunoscătoare spre Valerie, am auzit în dreapta un soi de declic. Am auzit apoi, dinspre ocean, un zgomot de motor care s-a oprit de îndată. Pe marginea terasei, o femeie înaltă şi blondă s-a ridicat scoţând un ţipăt. A urmat o primă rafală, un răpăit scurt. Femeia s-a răsucit spre noi ducându-şi mâinile la faţă: un glonte îi nimerise ochiul, orbita nu mai era decât o gaură sângerândă; apoi s-a prăbuşit fără zgomot. I-am zărit atunci pe atacatori, trei bărbaţi cu turbane care înaintau rapid în direcţia noastră, cu pistoale-mitralieră în mâini. A izbucnit o a doua rafală, ceva mai lungă; zgomotele de farfurii şi pahare sparte s-au amestecat cu urletele de durere. Timp de câteva secunde, am fost total paralizaţi; puţini se gândeau să se adăpostească

sub mese. Lângă mine, Jean-Yves a icnit scurt, fusese atins la braţ. Am văzut-o atunci pe Valerie lunecând foarte lent de pe scaun şi prăbuşindu-se pe podea. M-am repezit la ea şi am cuprins-o în braţe. Din clipa aceea n-am mai văzut nimic. Rafalele de mitralieră se succedau într-o linişte tulburată doar de explozia paharelor; mi se părea că nu se mai termină. Mirosul de praf de puşcă era înţepător. Apoi s-a facut din nou linişte. Am văzut atunci că mâna dreaptă îmi era plină de sânge; Valerie fusese probabil atinsă la piept sau la gât. Lampa de lângă noi era spartă, întunericul era aproape deplin. Jean-Yves, lungit la un metru de mine, a încercat să se ridice şi a scos un geamăt. În acel moment, dinspre centrul de distracţii, s-a auzit o explozie enormă, care a sfâşiat spaţiul şi s-a repercutat îndelung peste golf. Mai întâi am avut senzaţia că mi-au plesnit timpanele; dar peste câteva secunde, cu toată năuceala mea, am perceput un cor de strigăte înfiorătoare, adevărate urlete de damnaţi.

Echipele de salvare au sosit după zece minute, veneau de la Krabi; s-au îndreptat mai întâi spre centrul de distracţii. Bomba explodase în mijlocul barului Crazy Lips, cel mai mare, la ora de maximă audienţă; fusese ascunsă într-o geantă de sport, lângă ringul de dans. Era un dispozitiv artizanal, dar foarte puternic, pe bază de dinamită, declanşat de un ceas deşteptător; geanta fusese umplută cu buloane şi cuie. Sub violenţa impactului, pereţii din cărămizi uşoare ce despărţeau barul de celelalte localuri fuseseră măturaţi de suflu; o parte din grinzile metalice ce susţineau construcţia cedaseră, acoperişul ameninţa să se prăbuşească. Primul lucru pe care l-au făcut salvatorii, constatând amploarea catastrofei, a fost să cheme ajutoare. În faţa barului, o dansatoare în bikini se târa pe burtă, cu braţul smuls din cot. Lângă ea, un turist german aşezat în mijlocul molozului îşi ţinea cu mâna intestinele care-i ieşeau din burtă; soţia lui zăcea alături, cu pieptul sfâşiat, cu sânii pe jumătate smulşi. În interiorul barului persista un fum negru; podeaua era alunecoasă, plină de sângele care ţâşnea din trupuri şi din organele sfârtecate. Câţiva răniţi în agonie, cu braţe sau picioare secţionate, încercau să se târască spre ieşire, lăsând în urma lor o dâră de sânge. Buloanele şi cuiele făcuseră ravagii: mâini smulse, ochi plesniţi, feţe sfişiate. Unele trupuri explodaseră pur şi simplu dinăuntru, viscere şi membre erau împrăştiate pe jos, pe o distanţă de mai mulţi metri.

Când ajutoarele au ajuns pe terasă, continuam s-o ţin strâns în braţe pe Valerie; trupul era călduţ. La doi metri în faţa mea, o femeie zăcea la podea, obrazul plin de sânge îi era împănat cu cioburi de sticlă. Altele rămăseseră aşezate pe scaune, cu gura larg deschisă, înţepenite de moarte. Am strigat către salvatori: doi infirmieri s-au apropiat imediat, au ridicat-o uşor pe Valerie, au pus-o pe o targă. Am încercat să mă scol, dar am căzut pe spate; capul mi s-a lovit de pardoseală.

Am auzit atunci foarte limpede pe cineva spunând în franceză: „E moartă”.

PARTEA A TREIA Pattaya Beach

Era pentru prima oară, după foarte mult timp, când mă trezeam singur. Spitalul din Krabi era o clădire mică şi luminoasă; un doctor a venit să mă vadă în cursul dimineţii. Era francez şi făcea parte dintr-o echipă de la Medecins du Monde; sosiseră a doua zi după atentat. Era un bărbat de vreo treizeci de ani, puţin adus de spate, cu o expresie îngrijorată. Mi-a spus că dormisem trei zile. „De fapt, nu aţi dormit cu adevărat, a adăugat el. Uneori păreaţi treaz, v-am vorbit de câteva ori; dar e prima oară când reuşim să stabilim contactul." Să stabilim contactul, mi-am spus. Am aflat apoi că bilanţul atentatului era cumplit: până acum se ridica la o sută şaptesprezece morţi; era atentatul cu cele mai multe victime comis vreodată în Asia. Câţiva răniţi, netransportabili, erau şi acum într-o stare critică; Lionel se număra printre ei. Rămas fără picioare, cu o schijă de metal în burtă, avea şanse infime. Ceilalţi răniţi grav fuseseră transportaţi la Bumrungrad Hospital, la Bangkok. Jean-Yves era rănit uşor, avea humerusul fracturat de un glonte; primise îngrijiri pe loc. Eu nu aveam nimic, nici măcar o zgârietură. „Dar prietena dumneavoastră… a încheiat doctorul, trupul a fost deja repatriat în Franţa. Am vorbit la telefon cu părinţii ei: va fi înmormântată în Bretagne."

A tăcut; probabil aştepta să spun ceva. Mă observa cu coada ochiului; părea din ce în ce mai îngrijorat.

Pe la amiază, o infirmieră a adus o tavă cu ceva de mâncare; peste un ceas a luat-o. Mi-a spus că trebuie să încep să mănânc, că este vital.

După-amiază m-a vizitat Jean-Yves. Şi el mă privea ciudat, cam pieziş. Mi-a vorbit mai mult despre Lionel; era pe moarte, nu mai era decât o chestiune de ore. Ceruse insistent s-o vadă pe Kim. Ca prin minune, fata scăpase teafără, dar părea să se consoleze rapid: în ajun, plimbându-se prin Krabi, Jean-Yves o zărise la braţ cu un englez. Nu-i spusese nimic lui Lionel, care oricum nu părea să-şi facă multe iluzii; chiar şi aşa, spunea el, fusese o şansă s-o întâlnească. „E ciudat… mi-a spus Jean-Yves, dar pare fericit."

În momentul când a părăsit rezerva, mi-am dat seama că nu scosesem o vorbă; nu găseam absolut nimic de spus. Simţeam că ceva nu e în regulă, dar era o senzaţie vagă, greu de definit. Cel mai bine era să tac, aşteptând ca lumea din jur să-şi dea seama că face o greşeală; era doar un moment dificil prin care trebuia să trec.

Înainte de a ieşi, Jean-Yves şi-a ridicat privirea spre mine, apoi a clătinat din cap descurajat. Se pare (mi s-a spus mai apoi) că vorbeam mult, de fapt, vorbeam întruna, ori de câte ori mă lăsau singur în cameră; de îndată ce intra cineva, amuţeam.

Peste câteva zile am fost transportaţi la Bumrungrad Hospital, cu un

avion sanitar. Nu înţelegeam prea bine motivele acestui transfer; cred că au făcut-o în primul rând ca să putem fi interogaţi de poliţişti. Lionel murise în ajun; trecând pe culoar, îi văzusem cadavml, înfăşurat într-un linţoliu.

Poliţiştii thailandezi erau însoţiţi de un ataşat de la ambasadă care le servea drept translator; din păcate, nu aveam mare lucru să le spun. Părea să-i obsedeze o chestiune: dacă atacatorii erau arabi sau asiatici. Le înţelegeam preocuparea, era important să ştie dacă în Thailanda se infiltrase o reţea teroristă internaţională sau dacă aveau de-a face cu separatişti malaiezieni; nu am putut decât să le repet că totul se petrecuse foarte repede, că abia zărisem nişte siluete; din câte îmi putusem da seama, indivizii puteau fi malaiezieni.

Au apărut apoi nişte americani, cred că erau agenţi CIA. Se exprimau brutal, pe un ton aspru, aveam impresia că sunt şi eu suspectat. Nu socotiseră necesar să aibă un translator, astfel că în mare parte sensul întrebărilor lor mi-a scăpat. La sfârşit, mi-au arătat o serie de fotografii — terorişti internaţionali, pesemne; nu recunoşteam pe niciunul dintre bărbaţii aceia.

Din când în când, Jean-Yves venea să mă vadă în rezervă, se aşeza la capătul patului. Eram conştient de prezenţa lui, simţeam o uşoară tensiune. Într-o dimineaţă, la trei zile după sosirea noastră, mi-a întins un teanc de copii xerox după articole din ziare. „Le-am primit prin fax de la conducerea grupului, a adăugat el; nu au făcut niciun comentariu."

Un prim articol, din *Nouvel Observateur,* era intitulat „UN CLUB FOARTE SPECIAL"; lung de două pagini, foarte detaliat, era ilustrat cu o fotografie preluată din presa germană. Ziaristul acuza direct grupul Aurore că promovează turismul sexual în ţările lumii a treia şi adăuga că, în aceste condiţii, reacţia musulmanilor era de înţeles. Editorialul lui Jean-Claude Guillebaud era consacrat aceleiaşi teme. Întrebat la telefon, Jean-Luc Espitalier declarase: „Grupul Aurore, semnatar al cartei mondiale a turismului etic, nu poate în niciun caz să cauţioneze asemenea derapaje; vinovaţii vor fi sancţionaţi." Dosarul mai conţinea un articol din *Journal du dimanche,* semnat de Isabelle Alonso, vehement, dar nu prea documentat, intitulat „ÎNTOARCEREA LA SCLAVIE". Francoise Giroud relua termenul în rubrica ei săptămânală: „Faţă de sutele de mii de femei pângărite, umilite, reduse la sclavie pretutindeni în lume, cât cântăreşte — e regretabil că trebuie s-o spun — moartea câtorva îmbuibaţi?" Fireşte, atentatul de la Krabi dăduse un răsunet considerabil întregii afaceri. *Liberation* publica pe prima pagină o fotografie de la sosirea supravieţuitorilor pe aeroportul Roissy, sub titlul „VICTIME ECHIVOCE". În editorialul său, Jereme Dupuy înfiera guvernul thailandez pentru toleranţa faţă de prostituţie şi traficul de droguri, precum şi pentru repetatele încălcări ale

principiilor democratice. Sub titlul „MĂCEL LA KRABP, *Paris-Match* relata în detaliu *noaptea ororii.* Reuşiseră să procure fotografii, la drept vorbind de calitate proastă — copii xerox alb-negru transmise prin fax, ar fi putut fi orice, abia dacă distingeai corpurile umane. În paralel, publicau confesiunea unui turist sexual — care nu avea nimic de-a face cu cele întâmplate la Krabi, era un independent şi opera mai mult în Filipine. Jacques Chirac dăduse neîntârziat o declaraţie în care, exprimându-şi oroarea faţă de atentat, stigmatiza „comportamentul inacceptabil al unora dintre compatrioţii noştri în străinătate". Reacţionând cu promptitudine, Lionel Jospin amintea că există o legislaţie pentru a reprima turismul sexual, chiar şi cel practicat cu persoane majore. Articolele următoare, din *Le Figaro* şi *Le Monde,* îşi puneau întrebări asupra mijloacelor de a lupta împotriva acestui flagel şi asupra atitudinii pe care trebuia să o adopte comunitatea internaţională.

În zilele următoare, Jean-Yves a încercat să-l contacteze pe Gottfried Rembke la telefon; în cele din urmă, a izbutit. Patronul TUI era mâhnit, sincer mâhnit, dar nu putea să facă nimic. Ca destinaţie turistică, Thailanda era compromisă pentru mulţi ani. În afară de asta, polemica din presa franceză avusese unele urmări şi în Germania; părerile erau din ce în ce mai împărţite, însă majoritatea populaţiei condamna turismul sexual; în aceste condiţii, prefera să abandoneze proiectul.

Nu pricepusem raţiunea mutării mele la Bangkok, am priceput-o şi mai puţin pe cea a revenirii la Paris. Personalul spitalului nu mă aprecia, probabil mă socotea prea inert; până şi în spital, până şi pe patul de moarte suntem condamnaţi să jucăm teatru. Personalul medical apreciază bolnavul care opune o anume rezistenţă, care manifestă o indisciplină pe care el se va sili s-o înfrângă, spre binele bolnavului, fireşte. Eu nu manifestam nimic. Puteau să mă răstoarne pe-o parte pentru o injecţie şi să revină peste câteva ore: mă găseau exact în aceeaşi poziţie. În noaptea dinaintea plecării, căutând drumul spre toaletă pe culoarul spitalului, m-am lovit violent de uşă. Dimineaţa, aveam obrazul plin de sânge, arcada spartă; au trebuit să mă cureţe, să mă panseze. Nici nu-mi dăduse prin cap să chem o infirmieră; de fapt, nu simţisem absolut nimic.

Zborul a fost un fel de timp neutru; îmi pierdusem până şi obiceiul de a fuma. În faţa benzii rulante de la bagaje, i-am strâns mâna lui Jean-Yves; apoi am luat un taxi până pe bulevardul Choisy.

Mi-am dat seama imediat că lucrurile nu erau în regulă, că nu puteau să fie în regulă. Nu mi-am mai desfăcut valiza. Am umblat prin apartament cu o pungă de plastic în mână, strângând toate fotografiile cu Valerie pe care le-am găsit. Cele mai multe erau făcute la părinţii ei, în Bretagne, pe plajă sau în grădină. Mai erau şi câteva fotografii

erotice, i le făcusem în apartament: îmi plăcea s-o privesc masturbându-se, mi se părea că o făcea cu nişte gesturi drăguţe.

M-am aşezat pe canapea şi am format un număr la care puteam suna în caz urgenţă, douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Era un fel de unitate de criză, creată special pentru supravieţuitorii atentatului. Era instalată într-un pavilion al spitalului Sainte-Anne.

Majoritatea celor care ceruseră să vină acolo erau într-o stare cu adevărat jalnică: în ciuda dozelor masive de tranchilizante, aveau coşmaruri în fiecare noapte, cu urlete, ţipete de spaimă, plânsete. Când îi întâlneam pe culoare, chipul lor crispat, îngrozit mă îngheţa; păreau, la propriu, descompuşi de frică. Iar frica asta, îmi spuneam, va dura toată viaţa.

Cât despre mine, mă simţeam mai ales obosit, extrem de obosit. De obicei, mă sculam ca să beau o ceaşcă de ness ori să ronţăi biscuiţi; mesele nu erau obligatorii, şi nici activităţile terapeutice. Am fost, totuşi, supus unei serii de examene medicale, iar la trei zile după sosire am avut o discuţie cu un psihiatru; examenele găsiseră o „reactivitate extrem de scăzută". Nu sufeream, dar mă simţeam cu adevărat slăbit; mă simţeam peste măsură de slăbit. M-a întrebat ce am de gând să fac. Am răspuns: „Să aştept". M-am arătat destul de optimist; i-am declarat că toată tristeţea aceasta avea să dispară, că aveam să-mi regăsesc fericirea, dar că trebuia să aştept. Nu a părut prea convins. Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu o faţă rotundă şi jovială, în întregime bonomă.

După o săptămână, am fost transferat la alt spital psihiatric, de data asta pentru o şedere de lungă durată. Trebuia să rămân mai mult de trei luni. Spre surprinderea mea, l-am regăsit pe acelaşi psihiatru. Nu era nimic neobişnuit, de fapt, aici lucra, mi-a explicat el. Asistenţa pentru victimele atentatului era doar o sarcină temporară, în care de altfel era specialist — făcuse parte şi din celula formată după atentatul din staţia de metrou Saint-Michel.

Nu avea un discurs de psihiatru tipic, în fine, era suportabil. Îmi amintesc că-mi sugera să mă „eliberez de legături"; părea mai curând o trăncăneală budistă. Ce să eliberez? Toată fiinţa mea era o legătură. Fiind de natură trecătoare, mă ataşasem de ceva trecător, potrivit naturii mele — nu vedeam ce ar fi fost de comentat aici. Dacă aş fi fost de natură eternă, continuam eu ca să lungesc discuţia, atunci m-aş fi ataşat de lucruri eterne. Se pare că metoda lui dădea rezultate în cazul supravieţuitorilor chinuiţi de spaima mutilării şi a morţii. „Aceste suferinţe nu-ţi aparţin, nu sunt cu adevărat ale tale; sunt doar strigoi ce-ţi bântuie mintea", le spunea el bolnavilor; iar bolnavii sfârşeau prin a-l crede.

Nu mai ştiu când am început să devin conştient de realitate — oricum, s-a întâmplat cu intermitenţe. Erau încă momente — sunt şi

acum, de fapt — când Valerie nu era nicidecum moartă. La început le puteam prelungi după voie, fără niciun efort. Îmi aduc aminte când am suferit prima dată, când am simţit cu adevărat apăsarea realului: imediat după vizita lui Jean-Yves. Era un moment apăsător, erau amintiri pe care nu izbuteam să le neg; nu i-am cerut să revină.

În schimb, vizita lui Marie-Jeanne mi-a făcut foarte bine. Nu a spus mare lucru, mi-a vorbit un pic despre atmosfera de la birou; i-am spus imediat că nu am intenţia să mă întorc la serviciu, că vreau să mă mut la Krabi. A încuviinţat fără comentarii. „Nu-ţi face griji, i-am spus, o să fie în regulă.” M-a privit cu o compasiune mută: ciudat, cred chiar că m-a crezut.

Vizita părinţilor lui Valerie a fost cu siguranţă cel mai greu de îndurat; psihiatrul le explicase pesemne că treceam prin faze de *negare a realităţii,* drept care bătrâna a plâns aproape tot timpul; nici bătrânul nu părea în largul lui. Veniseră şi pentru nişte detalii practice, ca să-mi aducă o valiză cu lucruri personale. Presupuneau că nu voiam să păstrez apartamentul închiriat în arondismentul XIII. „Fireşte, fireşte, am spus, o să vedem mai încolo”; în momentul acela, bătrâna a început să plângă din nou.

Într-o instituţie, viaţa trece uşor, nevoile umane sunt în esenţă satisfăcute. Regăsisem *Questions pour un champion,* era singura emisiune la care mă uitam. Actualităţile nu mă mai interesau deloc. Cei mai mulţi pacienţi îşi petreceau toată ziua în faţa televizorului. Mie, la drept vorbind, nu-mi plăcea chiar atât de mult: mi se părea că imaginile se mişcă prea repede. Credeam că, dacă rămân liniştit, dacă evit pe cât posibil să gândesc, până la urmă toate se rezolvă.

Într-o dimineaţă de aprilie, am aflat că, într-adevăr, îmi revenisem şi că voi putea ieşi în curând. Noua situaţie mi se părea mai curând o sursă de complicaţii; trebuia să-mi găsesc o cameră de hotel, să-mi refac o ambianţă neutră. Banii, cel puţin, nu-mi lipseau; asta era. „Trebuie să vezi partea bună a lucrurilor”, i-am spus unei infirmiere. A părut surprinsă, poate din cauză că-i vorbeam pentru prima oară.

Nu există tratament precis împotriva negării realului, mi-a explicat psihiatrul la ultima noastră discuţie; nu este propriu-zis o dereglare umorală, ci una a reprezentării. Mă ţinuse la spital atâta timp pentru că se temuse de o tentativă de sinucidere — erau destul de frecvente în cazurile de revenire brutală a lucidităţii; acum, însă, eram în afara oricărui pericol. Aşa, am zis, eu, deci aşa.

La o săptămână după ieşirea din spital, am luat avionul pentru Bangkok. Nu aveam un plan precis. Dacă am avea o natură ideală, ne-am putea mulţumi cu mişcările soarelui. La Paris anotimpurile erau prea distincte; asta era o sursă de agitaţie, de stres. La Bangkok, soarele răsărea la ora şase dimineaţa şi asfinţea la şase seara; în acest

interval, urma un traseu imuabil. Mai era şi perioada musonului, dar eu n-o prinsesem până atunci. Agitaţia oraşului exista, dar nu-i sesizam limpede sensul, era vorba, mai curând, de un soi de *condiţie naturală.* Oamenii locului aveau, desigur, un destin, o viaţă, în măsura permisă de nivelul lor de trai; ştiam însă atât de puţin despre ei, încât ar fi putut la fel de bine să fie o ceată de lemurieni.

M-am instalat la Amari Boulevard; hotelul era ocupat mai ales de oameni de afaceri japonezi. Acolo fusesem, ultima oară, cu Valerie şi Jean-Yves; nu era o idee prea bună. Peste două zile m-am mutat la Grace Hotel; era la doi paşi, dar atmosfera era total diferită. Era probabil ultimul loc din Bangkok unde mai puteai întâlni turişti sexuali arabi. Acum, se furişau pe lângă ziduri, rămâneau închişi în hotel — care avea o discotecă şi propriul lui salon de masaj. Mai puteai găsi saloane de masaj pe străduţele din jur, cu vânzători de kebab şi cabine de convorbiri telefonice la mare distanţă; dar, în afară de asta, nu mai era nimic. Mi-am dat seama că mă apropiasem fără să vreau de Bumrungrad Hospital.

Cu siguranţă, poţi rămâne în viaţă însufleţit doar de o dorinţă de răzbunare; mulţi oameni au trăit aşa. Islamul îmi distrusese viaţa, deci aş fi putut urî islamul; în zilele următoare, am făcut eforturi ca să-i urăsc pe musulmani. Îmi reuşea destul de bine, aşa că am început să urmăresc din nou ştirile internaţionale. De fiecare dată când aflam că un terorist palestinian, sau un copil palestinian, sau o femeie gravidă palestiniană au fost împuşcaţi în fâşia Gaza, simţeam o tresărire de entuziasm la gândul că exista un musulman mai puţin. Da, se putea trăi în felul acesta.

Într-o seară, la cafeneaua hotelului, un bancher iordanian a intrat în vorbă cu mine. Fire amabilă, a insistat să-mi ofere o bere; probabil că recluziunea forţată în hotel începea să-l apese. „Îi înţeleg pe oamenii de aici, să ştiţi, nu le pot purta pică… mi-a spus el. Recunosc, am căutat-o cu lumânarea. Thailanda nu e pământ islamic, nu avem niciun motiv să finanţăm cu sute de milioane construirea de moschei. Ca să nu mai vorbesc de atentat, bineînţeles…” Văzând că-l ascultam cu atenţie, a comandat încă o bere, a prins mai mult curaj. Problema musulmanilor, a spus el, era că paradisul promis de Profet exista deja pe pământ: existau locuri în lume unde fete disponibile şi senzuale dansau pentru plăcerea bărbaţilor, unde te puteai îmbăta cu nectar ascultând o muzică celestă; pe o rază de cinci sute de metri în jurul hotelului erau vreo douăzeci de asemenea locuri. În plus, ca să intri nu trebuia să împlineşti cele şapte îndatoriri ale musulmanului, nici să duci războiul sfânt; era suficient să plăteşti câţiva dolari. Iar ca să devii conştient de toate acestea, nici nu mai trebuia să călătoreşti: era suficient să ai o antenă parabolică, Pentru el, nu încăpea nicio îndoială, sistemul musulman era condamnat: capitalismul va fi mai

puternic. Deja, tinerii arabi nu mai visau decât bunuri şi sex. Chiar dacă uneori pretindeau contrariul, visul lor secret era modelul american: agresivitatea unora dintre ei nu era decât semnul unei invidii neputincioase; din fericire, cei care pur şi simplu întorceau spatele islamului erau din ce în ce mai numeroşi. El, unul, nu avusese noroc, era deja bătrin şi toată viaţa lui fusese silit să facă compromisuri cu o religie pe care-o dispreţuia. Eram oarecum în aceeaşi situaţie: desigur, va veni o zi când lumea va fi eliberată de islam; dar pentru mine avea să fie prea târziu. Nu mai aveam, cu adevărat, o viaţă; avusesem o viaţă, timp de câteva luni, nu era chiar nimic, mulţi nu au nici atât. Lipsa dorinţei de a trăi nu este, din păcate, suficientă ca să doreşti să mori.

L-am revăzut a doua zi, chiar înainte să plece la Amman; avea de aşteptat un an până să poată reveni. Eram mai curând mulţumit că pleacă, simţeam că, altfel, ar fi vrut din nou să discute cu mine, iar perspectiva asta mă cam obosea: îmi venea foarte greu, acum, să suport schimburile intelectuale; nu mai aveam niciun chef să înţeleg lumea, nici măcar s-o cunosc. Totuşi, scurta noastră discuţie mi-a lăsat o impresie profundă: de fapt, iordanianul mă convinsese de la-nceput, islamul era condamnat, era destul să reflectezi la asta, părea evident. Acest simplu gând a fost suficient ca să risipească ura din mine. Am renunţat, din nou, să urmăresc ştirile.

Bangkok era totuşi un oraş aproape normal, întâlneai prea mulţi oameni de afaceri, prea mulţi turişti în voiaj organizat. Peste două săptămâni, am luat un autobuz pentru Pattaya. Aşa era scris, mi-am spus urcând în maşină; apoi mi-am dat seama că era fals, că nu exista niciun determinism. Aş fi putut foarte bine să-mi petrec restul vieţii cu Valerie, în Thailanda, în Bretagne sau oriunde. Să îmbătrâneşti nu e un lucru prea amuzant; dar să îmbătrâneşti singur e lucrul cel mai rău cu putinţă.

Când mi-am lăsat valiza pe betonul prăfuit al autogării, am ştiut că am ajuns la capătul drumului meu. Un drogat bătrân şi scheletic, cu părul lung şi cărunt, cu o şopârlă mare pe umăr, cerşea la ieşire. I-am dat o sută de baht, apoi am intrat să beau o bere la Heidelberg Hof, peste drum. Doi pederaşti germani mustădoşi şi burtoşi se bâţâiau în cămăşile lor înflorate. Lângă ei, trei adolescente rusoaice în ultimul hal de decădere se contorsionau ascultând muzică la un *ghetto blaster[40];* micile târfe se răsuceau şi se tăvăleau pur şi simplu pe jos. În câteva minute de mers pe străzile oraşului am întâlnit o varietate impresionantă de specimene umane: rapperi cu şepcuţe întoarse, hipioţi olandezi, cyberpunkişti cu părul roşu, lesbiene austriece cu inele în buric, în nas şi în limbă. După Pattaya nu mai urmează nimic, este un soi de cloacă, de canal terminal în care se scurg diversele

reziduuri ale nevrozei occidentale. De asemenea, indiferent ce eşti, homosexual, heterosexual sau amândouă, Pattaya e destinaţia ultimei şanse, după care nu-ţi mai rămâne decât să renunţi la dorinţă. Hotelurile se diferenţiază, desigur, prin confort şi preţuri, dar şi prin naţionalitatea clientelei. Sunt două mari comunităţi, germanii şi americanii (printre care, probabil, destui australieni şi neozeelandezi). Sunt de asemenea destui ruşi, îi recunoşti după mutrele de râtani şi apucăturile de gangsteri. Există chiar şi un hotel pentru francezi, numit Ma maison; nu are decât vreo zece camere, în schimb restaurantul e foarte frecventat. Am rămas acolo o săptămână, până mi-am dat seama că nu mă dau în vânt după *sângerete,* nici după *puii de baltă*; că pot supravieţui fără să urmăresc campionatul Franţei prin satelit şi fără să citesc zilnic pagina culturală din *Le Monde.* Oricum, trebuia să-mi caut o cazare pe termen lung. Durata normală a unei vize turistice în Thailanda e de o lună; dar pentru a obţine o prelungire e suficient să treci graniţa. Mai multe agenţii din Pattaya propun un dus-întors peste frontiera cambodgiană, totul în cursul unei singure zile. După un drum de trei ore cu microbuzul, stai la coadă o oră sau două la postul de frontieră; mănânci într-o autoservire pe teritoriul cambodgian (preţul este inclus în bilet, ca şi bacşişul pentru vameşi); apoi te întorci pe acelaşi drum. Majoritatea rezidenţilor o fac în fiecare lună, de ani de zile; e mult mai simplu decât să obţii o viză de lungă durată.

Nimeni nu vine la Pattaya ca să-şi refacă viaţa, ci ca s-o termine în condiţii acceptabile. Sau, dacă preferaţi un eufemism, pentru a face o pauză, o pauză lungă — care se poate dovedi definitivă. Sunt vorbele unui poponar de vreo cincizeci de ani pe care l-am întâlnit într-un *pub* irlandez; fusese machetator, mai ales în presa *people,* şi izbutise să pună nişte bani deoparte. Cu zece ani în urmă, constatase că treaba începea să meargă prost pentru el: frecventa barurile, aceleaşi ca de obicei, însă, din ce în ce mai des, se întorcea cu buza umflată. Desigur, putea să plătească; dar, dacă tot era s-o facă, prefera să plătească asiatici. S-a scuzat pentru această remarcă, spera că nu-l suspectez de rasism. Nu, bineînţeles că nu, înţelegeam: e mai puţin umilitor să plăteşti o fiinţă care nu seamănă cu cei pe care i-ai sedus în trecut, care nu-ţi trezeşte nicio amintire. Dacă sexualitatea e pe bani, atunci e preferabil, într-o măsură, să fie nediferenţiată. Se ştie că una dintre primele senzaţii pe care le ai în prezenţa altei rase este aceea de nediferenţiere, senzaţia că toţi seamănă fizic. Efectul dispare în câteva luni, şi e păcat, pentru că, de fapt, corespunde unei realităţi: în fond, fiinţele umane seamănă enorm. Sigur, se pot distinge masculii de femele; se pot de asemenea distinge, dacă vreţi, diferitele categorii de vârstă; dar orice diferenţiere mai extinsă ţine de o anume formă de

pedanterie, care vine din plictiseală. Omul care se plictiseşte descoperă deosebiri şi ierarhii. Aceasta e una dintre trăsăturile lui caracteristice. După Hutchinson şi Rawlins, inventarea de sisteme ierarhice în sânul societăţilor animale nu corespunde nici unei necesităţi practice, nici unui avantaj selectiv; e doar un mijloc de a lupta împotriva plictiselii insuportabile a vieţii în natură.

Astfel, fostul machetator îşi încheia paşnic viaţa de poponar plătind băieţi bronzaţi, supli şi musculoşi. O dată pe an, mergea în Franţa să-şi viziteze rudele şi câţiva prieteni. Viaţa lui sexuală era totuşi mai puţin frenetică decât mi-aş fi putut închipui, mi-a spus el; ieşea o dată, de două ori pe săptămână, nu mai mult. Trăia la Pattaya de şase ani; paradoxal, abundenţa şi varietatea ofertei sexuale, ispititoare şi ieftină, provoca o potolire a dorinţei. De fiecare dată când ieşea în oraş, era sigur că va putea să reguleze şi să sugă nişte băieţi superbi care, la rândul lor, îl vor masturba cu sensibilitate şi talent. Fiind liniştit în privinţa asta, îşi pregătea mai bine ieşirile, se bucura de ele cu măsură. Am înţeles atunci că mă credea cufundat în frenezia erotică a primelor săptămâni, că vedea în mine un echivalent heterosexual al propriului său caz. N-am încercat să-i deschid ochii. A fost prietenos, a insistat să-mi facă cinste, mi-a dat mai multe adrese pentru o cazare pe termen lung. Îi făcea plăcere să stea de vorbă cu un francez, mi-a spus el; majoritatea rezidenţilor homosexuali erau englezi, se avea bine cu ei, însă din când în când avea chef să-şi vorbească limba maternă. Avea puţine relaţii cu restrânsa comunitate franceză din jurul restaurantului Ma maison; cei mai mulţi erau hetero-sexuali închistaţi, foşti funcţionari coloniali sau militari. Dacă mă stabileam la Pattaya, am fi putut ieşi împreună într-o seară, fără nicio obligaţie, firește; mi-a lăsat un număr de mobil. Mi l-am notat, ştiind bine că n-o să-l sun niciodată. Era simpatic, amabil şi chiar interesant; dar eu, pur şi simplu, nu mai aveam chef de relaţii umane.

Am închiriat o cameră pe Naklua Road, ceva mai departe de agitaţia oraşului. Aveam aer condiţionat, frigider, duş, un pat şi câteva mobile; chiria era de trei mii de baht pe lună — cinci sute şi ceva de franci. Am transmis noua adresă la bancă, am scris o scrisoare de demisie către Ministerul Culturii.

În general, nu-mi rămânea mare lucru de făcut în viaţă. Am cumpărat mai multe topuri de hârtie format A4; voiam să încerc să pun în ordine întâmplările vieţii mele. Este un lucru pe care oamenii ar trebui să-l facă mai des înainte de a muri. E ciudat că atâtea fiinţe pot trăi o viaţă întreagă fără a formula o remarcă, o obiecţie, fără a face un comentariu. Nu că acele remarce, obiecţii, comentarii ar avea un destinatar, sau un sens oarecare; dar cred că, una peste alta, e preferabil să fie făcute.

Au trecut şase luni, sunt în aceeaşi cameră de pe Naklua Road; în mare, cred că mi-am încheiat misiunea. Valerie îmi lipseşte. Dacă intenţia mea, când am început să scriu aceste pagini, ar fi fost să-mi alin suferinţa, s-o fac mai suportabilă, acum aş şti că nu e cu putinţă: absenţa ei mă face să sufăr mai mult ca oricând.

La începutul celei de-a treia luni la Pattaya, m-am hotărât să merg din nou în saloanele de masaj şi în barurile cu târfe. La început, ideea nu m-a entuziasmat, mă temeam că va fi un fiasco total. Am izbutit totuşi să am erecţii şi chiar să ejaculez; dar nu am mai cunoscut niciodată plăcerea. Nu era vina fetelor, erau la fel de rafinate, de afectuoase; însă nu mai simţeam nimic. Mai mult din principiu, am continuat să merg la un salon de masaj o dată pe săptămână; apoi am hotărât să mă opresc. Era totuşi un contact uman, iată neajunsul. Nu mai speram să regăsesc plăcerea pentru mine însumi, însă fata ar fi putut juisa, mai ales că, desensibilizat cum eram, aş fi fost în stare să continuu exerciţiul ore în şir. Puteam ajunge să doresc acea juisare, iar asta risca să devină o miză; or nu mai voiam să cunosc nicio miză. Viaţa mea era o formă goală, şi era bine să rămână aşa. Dacă lăsam pasiunea să-mi pătrundă în trup, durerea ar fi urmat-o de îndată.

Cartea mea se apropie de sfârşit. Din ce în ce mai des, rămân culcat cea mai mare parte a zilei. Uneori, pornesc instalaţia de aer condiţionat dimineaţa, o sting seara, iar între cele două momente nu se întâmplă nimic. M-am obişnuit cu bâzâitul aparatului, care la început mi se părea insuportabil; m-am obişnuit şi cu căldura; acum îmi e totuna.

Nu mai cumpăr de mult ziare franţuzeşti; presupun că la ora asta au loc alegerile prezidenţiale. Probabil că Ministerul Culturii, de bine, de rău, îşi continuă activitatea. Poate că Marie-Jeanne se mai gândeşte uneori la mine, când întocmeşte bugetul unei expoziţii; n-am încercat să mai iau legătura cu ea. Nici despre Jean-Yves nu mai ştiu nimic; după ce l-au concediat de la Aurore, îmi închipui că a trebuit să înceapă iarăşi de jos şi, probabil, nu în turism.

Când iubirea a dispărut, viaţa devine oarecum convenţională şi silnică. Păstrezi o formă umană, comportamentele obişnuite, un soi de structură; dar sufletul, cum se spune, e gol.

Pe Naklua Road, ridicând un nor de praf, coboară nişte scutere. E deja amiază. Venind din cartierele mărginaşe, prostituatele se duc la muncă în barurile din centru. Azi nu cred c-o să ies în oraş. Sau poate mai spre seară, să mănânc o supă la o dugheană din intersecţie.

Când ai renunţat la viaţă, ultimele contacte umane rămân cele cu vânzătorii. Pentru mine, aceste contacte se limitează la câteva cuvinte englezeşti. Nu vorbesc thailandeza, asta creează în jurul meu o barieră apăsătoare şi tristă. Se pare că nu voi înţelege niciodată cu adevărat

Asia, ceea ce, de altfel, nu contează prea mult. Poţi trăi pe lume şi fără s-o înţelegi, e destul să poţi obţine hrană, mângâieri şi iubire. La Pattaya, după criteriile occidentale şi chiar asiatice, hrana şi mângâierile sunt ieftine. Cât despre iubire, n-aş putea să spun. Acum sunt convins: pentru mine, Valerie a fost o excepţie luminoasă. Era una dintre acele fiinţe capabile să-şi consacre viaţa fericirii cuiva, să-şi facă din asta un ţel. Acest fenomen e un mister. În el se află fericirea, candoarea şi bucuria; dar nici acum nu ştiu cum, nici de ce se poate produce. Iar dacă nu am înţeles iubirea, la ce bun să fi înţeles restul?

Voi rămâne până la capăt un copil al Europei, al grijii şi al ruşinii; nu am de lăsat niciun mesaj de speranţă. Pentru Occident nu simt ură, ci doar un dispreţ fără margini. Ştiu doar că toţi, până la unul, puţim a egoism, a masochism şi a moarte. Am creat un sistem care a devenit pur şi simplu irespirabil; şi, pe deasupra, continuăm să-l exportăm.

Se face seara, în vitrinele barurilor se aprind ghirlande multicolore. Nemţii trecuţi iau loc, pun o mână butucănoasă pe coapsa tinerei însoţitoare. Mai mult decât orice popor, germanii cunosc ruşinea şi grija, simt nevoia de trupuri fragede, de piele fină şi răcoroasă. Mai mult decât orice popor, cunosc dorinţa de autodistrugere. Rar vezi la ei acea vulgaritate pragmatică şi încrezută a turiştilor sexuali anglo-saxoni, acea manie de a compara tot timpul prestaţiile şi preţurile. De asemenea, rareori fac mişcare, rareori le pasă de trupul lor. În general, mănâncă prea mult, se umflă cu bere, pun pe ei o osânză nesănătoasă; majoritatea vor muri curând. Adesea sunt prietenoşi, le place să glumească, să dea de băut, să povestească; cu toate astea, tovărăşia lor e moleşitoare şi tristă.

Am înţeles, acum, ce e moartea; nu cred că mă va face să sufăr. Am cunoscut ura, dispreţul, decrepitudinea şi multe altele, am cunoscut chiar şi scurte momente de iubire. După mine nu va rămâne nimic, şi nici nu merit să-mi supravieţuiască ceva; am fost, sub toate aspectele, un ins mediocru.

Îmi imaginez, nu ştiu de ce, că voi muri la miezul nopţii, şi încă mai simt o uşoară nelinişte la gândul suferinţei ce va însoţi eliberarea din lanţurile trupului. Mi-e greu să-mi imaginez încetarea vieţii ca pe un simplu act reflex, total lipsit de durere; ştiu, fireşte, că mă înşel, dar mi-e greu s-o cred cu adevărat.

Localnicii mă vor găsi după câteva zile; în aceste ţinuturi, cadavrele încep să pută rapid. Nu vor şti ce să facă cu mine, vor anunţa probabil ambasada Franţei. Nu sunt un om sărac, dosarul va fi uşor de rezolvat. În contul meu vor rămâne destui bani; nu ştiu cine-i va moşteni, probabil statul, sau nişte rude foarte îndepărtate.

Spre deosebire de alte popoare asiatice, thailandezii nu cred în fantome şi manifestă puţin interes pentru soarta cadavrelor. Cele mai

multe sunt duse direct la groapa comună. Cum nu voi lăsa instrucţiuni precise, la fel se va întâmpla şi cu mine. Cineva, foarte departe, în Franţa, va completa un act de deces, va bifa o căsuţă într-un formular de stare civilă. Câţiva vânzători ambulanţi, obişnuiţi să mă vadă prin cartier, vor clătina din cap. Camera mea va fi închiriată altui călător. Apoi mă vor uita. Mă vor uita repede.

[1] „Sightseeing tours: a sociological approach", *Annals of Tourism Research,* vol. 23, pp. 213-227, 1998. (n.a.)
[2] Canal cu locuinţe lacustre, în Thailanda.
[3] Moneda naţională thailandeză.
[4] Multă nevoie (engl.).
[5] Pari liniştit (engl.).
[6] Sindicat agricol din Franţa.
[7] Delir (engl.), petrecere nocturnă în aer liber, cu participare masivă, în general organizată fără aprobarea autorităţilor.
[8] Ce se întîmplă la Samui (engl.).
[9] Maniac al sănătăţii (engl.).
[10] Atmosfera pe care i-o conferă acestei insule drumeţii nu va putea fi alungată prea curind de turiştii simandicoşi (engl.).
[11] *Rave* pe lună plină (engl.).
[12] Din cauza ignoranţei, oamenii nutresc întotdeauna idei greţite, aruncînd o privire rătăcită asupra lumii; incapabili să se detaşeze de sine, iau hotărîri greşite. Astfel, ei sînt prizonierii unei existenţe amăgitoare (engl.).
[13] Taxă de consumaţie (engl.).
[14] Ecole Centrale, instituţie de învăţămînt superior politehnic.
[15] Vreau o fată, fata numărul 47 (engl.).
[16] Cum te cheamă? (engl.)
[17] Mă cheamă Sin. (engl.)
[18] Masaj mai tîrziu... (engl.)
[19] E ceva în neregulă? (engl.)
[20] Poate, un prezervativ… (engl.)
[21] N-avea grijă, nu trebuie prezervativ... Sînt OK! (engl.)
[22] Avem timp... avem un pic de timp. (engl)
[23] Bărbat rău. Thailandezii bărbaţi răi. (engl.)
[24] Eşti bun. (engl.)
[25] Ai grijă. Fii fericit. (engl.)
[26] Găsiţi-vă un partener de viaţă... Femei thailandeze educate (engl.).
[27] Zece întrebări pe care vi le puneţi. (engl.)
[28] Există o potrivire perfectă între bărbatul occidental, care nu este respectat şi apreciat în ţara sa, şi femeia thailandeză; ea nu-şi doreşte decît un partener care să-şi vadă de slujba sa sperînd că, după

serviciu, va găsi acasă o atmosferă de familie plăcută. Majoritatea femeilor occidentale nu ar vrea un astfel de soţ plicticos.

Puteţi constata foarte uşor acest lucru citind anunţurile matrimoniale. Femeia occidentală vrea un bărbat care să arate într-un anumit fel, care să aibă „aptitudini sociale" - cum ar fi să ştie să danseze şi să facă conversaţie -, o persoană inte-resantă şi seducătoare. Uitaţă-vă în schimb în catalogul meu la ce anume vor fetele de aici. Nimic mai simplu. Ele nu spun decît că ar fi fericite să se stabilească DEFINITIV cu un bărbat dispus să-şi păstreze slujba şi să fie un SOŢ şi un TATĂ iubitor şi înţelegător. Cu aceste calităţi nu aţi convinge o fată din America. De vreme ce nu îi apreciază pe bărbaţi, tot astfel cum nu apreciază nici viaţa tradiţională de fami-lie, femeile dm Occident nu sînt făcute pentru căsătorie. Eu le ajut pe femeile occidentale modeme să evite ceea ce dispreţuiesc. (engl.)

[29] Brevet Technique Superieur, diplomă naţională obţinută după doi sau trei ani de studii superioare într-un domeniu foarte specializat.

[30] Personajele unei serii de comedii franţuzeşti a căror acţiune are loc în cluburi de vacanţă.

[31] Mare, nisip, soare... şi sex (engl.).

[32] Cod vestimentar (engl.).

[33] Mahalale sărace, bidonviluri (în Brazilia).

[34] Organizaţie ecologistă.

[35] Actor comic francez.

[36] Asta e... (it.)

[37] Fără musulmani (engl.).

[38] Vă respectăm credinţa musulmană. Nu vrem să beţi whisky şi să aveţi de-a face cu fetele thailandeze (engl.).

[39] Dublă determinare (engl.).

[40] Casetofon portabil uriaş, la modă printre adolescenţii negri din Statele Unite.

Table of Contents

PARTEA INTÂI Tropic thailandez
PARTEA A DOUA Avantaj concurenţial
PARTEA A TREIA Pattaya Beach
[1]
[2]
[3]
[4]
[5]
[6]
[7]
[8]
[9]
[10]
[11]
[12]
[13]
[14]
[15]
[16]
[17]
[18]
[19]
[20]
[21]
[22]
[23]
[24]
[25]
[26]
[27]
[28]
[29]
[30]
[31]
[32]
[33]
[34]
[35]
[36]
[37]
[38]

[39]
[40]